

โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ
กรุงเทพฯ ๒๒

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

๑๖ พ.ค. ๒๕๐๗

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๖

พ.ศ. ๒๔๖๓

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๒๐๐ ฉบับ

ราคา ๘ บาท

สารบัญ

กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติอิศริกรณประถมปราชึก	หน้า ๘๑
พระราชบัญญัติมาตรการกักเพิ่มเติมฉบับที่ ๑	หน้า ๑๔๖
พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว	หน้า ๑๖๕
พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว ฉบับที่ ๒	หน้า ๒๖๔
พระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาตเพิ่มเติม	หน้า ๒๐๔
พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับปี ๒๕๖๓	หน้า ๒๒๓
พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ๒๕๖๔	หน้า ๓๒๕
พระราชบัญญัติเพิ่มเติมว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน	หน้า ๒๓๘
พระราชบัญญัติสิ้น	หน้า ๒๖๗
กฎเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเข้มข้ำหลวงเดิม	หน้า ๑๑๕

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกรตัดถนนตำบลตรอกศาลเจ้า อามิ่งแก้ง	หน้า ๕๓
---	---------

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟ สายตัวนอก	หน้า ๑๐๕
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสาย ตัวนอกเฉียงเหนือ	หน้า ๑๔๙
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกำหนดเขตสร้างทางรถไฟ ต่อ ๒ ฝั่งแม่น้ำ	หน้า ๑๓๓
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟ ต่อ ๒ ฝั่งแม่น้ำ ตอน ๑	หน้า ๑๙๖
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟ ต่อ ๒ ฝั่งแม่น้ำ ตอน ๒	หน้า ๓๑๐

ประกาศต่าง ๆ

ประกาศตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์	หน้า ๑๔๔
ประกาศใช้พระราชบัญญัติฝึกตบขวาในมณฑลกรุงเทพฯ	หน้า ๑๙๐
ประกาศเพิ่มเติมจำนวนอัตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้า ฯ	หน้า ๒๐๒
ประกาศเพิ่มเติมความในพระราชบัญญัติตราวัลลาภรณ์	หน้า ๒๖๐
ประกาศถอนสิทธิพระองค์เจ้าวัลลาภาแก้วตามประกาศ เพิ่มเติมพระราชบัญญัติตราวัลลาภรณ์	หน้า ๓๓๗

ประกาศเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร	หน้า ๒๑๓
ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติอากรจันอับ	หน้า ๓๐๘

เรื่องสัญญาสันติภาพ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของสำนักงาน ตรวจไรซ์	หน้า ๒๓๘
พระราชกำหนดว่าด้วยจัดการในเรื่องทรัพย์สิน	หน้า ๑
ประกาศแก้ไขความในพระราชกำหนด ว่าด้วยจัดการ ในเรื่องทรัพย์สิน	หน้า ๑๘๑
ประกาศให้ ไซส์สัญญาสันติภาพ	หน้า ๑๓๕
ประกาศข้อบังคับระเบียบการศาลผสมคนกลาง	หน้า ๓๔๕

เรื่องข้าว

กฎข้อบังคับที่ ๒ กำหนดราคาข้าว	หน้า ๗๖
กฎข้อบังคับที่ ๓ กำกับการขนข้าว	หน้า ๑๕๑
กฎข้อบังคับที่ ๔ กำกับการขนข้าวตามอำเภอชายแดน	หน้า ๑๗๖
กฎข้อบังคับที่ ๕ กำหนดราคาข้าว	หน้า ๒๒๘
กฎข้อบังคับระเบียบการสำหรับส่งข้าวออกไปนอก	หน้า ๒๔๕
ประกาศของเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว	หน้า ๘๕

ฅ

ประกาศกรมการกำกับตรวจตราข้าว	หน้า ๕๑
ประกาศเรื่องส่งข้าวออกนอกพระราชอาณาเขต	หน้า ๑๘๔
ประกาศให้กำกับตรวจตราข้าวต่อไป	
ในพ.ศ. ๒๔๖๓-๔	หน้า ๒๒๖
ประกาศยกเลิกการห้ามข้าวไม่ให้ส่งออกนอกเขต	
มณฑล	หน้า ๒๓๖
ประกาศให้พ่อค้าข้าวไม่ต้องขออนุญาตทำสัญญา	
ส่งข้าวไปนอก	หน้า ๒๔๓
ประกาศงดการใช้กฎข้อบังคับที่ ๑-๓-๔	หน้า ๒๕๘
ประกาศยกเลิกการกำกับตรวจตราข้าว	หน้า ๓๐๕

ทหาร

ประกาศแก้กฎว่าด้วยทหารลงอาญาทหารเรือ	หน้า ๑๐๐
ประกาศยกเลิกอาญาโทษแก่ทหารบก	หน้า ๒๖๓
ประกาศยกเลิกอาญาโทษแก่ทหารเรือ	หน้า ๓๑๒
ประกาศเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร	หน้า ๒๑๗
ประกาศแก้พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว	
นายทหารเรือ	หน้า ๒๔๕

ประกาศเพิ่มความในประกาศแก่พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวนายทหารเรือ	หน้า ๒๕๗
ประกาศแก่พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ	หน้า ๓๒๓
ประกาศแก่พระราชบัญญัติราชองค์กรกษัตริย์ และ พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก	หน้า ๓๒๔

เสื้อผ้า

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งตัว	หน้า ๑๐๓
ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องสโมสรรชาว	หน้า ๑๓๒
ประกาศเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวกองเดินข่าว กั๊กกองช่างหลวง	หน้า ๑๖๕
ประกาศให้นายเสือบ้ากองเสนารักษาดินแดน ใช้หมวกกันแดด	หน้า ๒๐๑
ประกาศเปลี่ยนหมวกเกล้าพราน	หน้า ๓๐๔
ประกาศให้เสือบ้าเกล้าพรานในกรมบัญชาการกอง เสนาหลวงและเสนาน้อยราบเขา ใช้หมวกใหม่	หน้า ๓๐๕
ประกาศเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวนายเสือบ้าประจำ กรมนักเรียนเสือบ้า	หน้า ๓๓๑
ประกาศเปลี่ยนหมวกและอินทร์ธนูเกล้าม้า	หน้า ๓๓๔

ตำรวจ

ประกาศแก่พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๘๖

ประกาศยกเลิกอาญาโบราณ

หน้า ๓๐๗

กระทรวงเกษตรธิการ

กฎเสนาบดีว่าด้วยการเรียกค่าธรรมเนียม

หน้า ๑๗๐

กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

กฎเสนาบดีเรื่องทรัพย์สินศัตรู

หน้า ๑๖๑

กฎเสนาบดีสำหรับพระราชบัญญัติขึ้น

หน้า ๒๙๗

ประกาศแก่ความในประกาศแก้อัตราภาษีภายใน

มณฑลนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม

ศก ๑๒๑

หน้า ๘๔

ประกาศกำหนดอัตราภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์

หน้า ๘๗

ประกาศงดเก็บภาษียางรับเบอร์ชั่วคราว

หน้า ๒๕๘

ประกาศอัตราน้ำหนักเนื้อดีบุกและค่าภาคหลวง

12/10/2566

ฉบับที่ ๑๔

หน้า ๑๓๕

ประกาศอัตราค่าภาคหลวงตีบุกปึกในมณฑลปัตตานี ฉบับที่ ๑๕	หน้า ๑๓๖
ประกาศเพิ่มเติมประกาศห้ามเงินออกจากพระราช อาณาจักร	หน้า ๑๖๓
ประกาศห้ามการนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร เพิ่มเติม	หน้า ๒๑๕
ประกาศเปลี่ยนรายชื่อนามเจ้าพนักงานชนบัตร	หน้า ๒๒๑
ประกาศเสนอบัตรออกโดยพระราชบัญญัติชนบัตร เพิ่มเติม ฉบับที่ ๕	หน้า ๓๐๐
ประกาศให้เก็บเงินอากรค่าน้ำที่ตำบลคลองใหญ่ จังหวัดตราด	หน้า ๓๓๕
ประกาศเปลี่ยนอัตรากำเก็บเงินค่าทำโป๊ะในมณฑลภูเก็ต	หน้า ๓๔๑

กระทรวงคมนาคม

ประกาศเปลี่ยนอัตราค่าค่าโทรเลขระหว่างสยาม กับ อินเดีย	หน้า ๑๔๒
ประกาศเปลี่ยนอัตราค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ากร	หน้า ๓๔๓
ประกาศเปิดใช้วิทยุโทรเลขที่เรือทุ่นแดง	หน้า ๓๒๖

๒

กระทรวงนครบาล

ประกาศเปลี่ยนนามตำบลต่างๆ   หน้า ๓๓๖

กระทรวงพาณิชย์

ประกาศตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์   หน้า ๑๔๔

ประกาศกำหนดเครื่องแต่งตัว   หน้า ๒๑๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

กฎเสนาบดีว่าด้วยวิธีจัดการขึ้นสุราษฎร์ศึกษา   หน้า ๑๒๗

ประกาศตั้งด่านตรวจโรคในมณฑลนครศรีธรรมราช

แลปิดธานี   หน้า ๑๓๗

ประกาศเลิกด่านตรวจโรคที่ตำบลท่าขนอน   หน้า ๑๔๑

ประกาศเลิกด่านตรวจโรคในมณฑลนครศรีธรรมราช

แลปิดธานี   หน้า ๒๐๐

ประกาศย้ายที่ว่าการอำเภอขุนพิณ   หน้า ๑๔๓

กระทรวงวัง

กฎเสนาบดีว่าด้วยการลงโทษตำรวจหลวง   หน้า ๒๕๔

12/10/2566

พระราชกำหนด

ว่าด้วยจัดการตามสัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า

ด้วยหนังสือสัญญาสันติภาพ ซึ่งกรุงสยามได้ลงชื่อไว้ที่แวร์ไซล์ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๒ นั้น มีข้อความตั้งแต่หมวดที่ ๓ จนถึง ๗ แห่งภาคที่ ๑๐ ดังได้ว่าไว้ในแบบท้ายพระราชกำหนดคนแล้ว

และด้วยมีประกาศลงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ให้ใช้สัญญาสันติภาพที่กล่าวมาแล้ว เป็นกรณีที่จะจัดการให้ข้อความในหมวดทั้งหลายที่ว่าไว้ในพระราชกำหนดนี้ใช้ ให้เป็นผลโดยพิศดารยิ่งขึ้นสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกำหนดนี้ไว้ มีความดังต่อไปนี้ว่า

มาตรา ๑ ข้อความทั้งปวงในหมวดที่ ๓ จนถึงหมวดที่ ๗ ของภาคที่ ๑๐ แห่งสัญญาสันติภาพที่กล่าวไว้ในแบบท้ายพระราชกำหนดนี้ ให้ใช้และให้ทำตามความที่กล่าวไว้ในเพิ่มเติมที่เสมอ

12/10/2566

เหมือนเป็นกฎหมาย และเพื่อที่จะจัดการให้สำเร็จตามความ
ที่กล่าวไว้ในหมวดทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วนั้น ให้จัดการไป
ให้สำเร็จข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้ตั้งสำนักงานสำหรับตรวจ และใช้หนี้ชั้นในกรุง
สยามแห่งหนึ่ง ให้อยู่ในการกำกับและจัดการของเจ้าพนักงาน
(ซึ่งเรียกไว้ต่อไปนี้ว่า ผู้กำกับ) ตามแต่เสนาบดีกระทรวง
ยุติธรรมจะแต่งตั้งขึ้น และให้มีพนักงานคนใช้ตามแต่กระทรวง
ยุติธรรมจะตกลงกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติและแต่งตั้งขึ้น
ไว้ และให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติกำหนดเงินเดือน ฤ
เงินบำเหน็จอย่างอื่นให้แก่เจ้าพนักงานผู้กำกับ และพนักงาน
คนใช้เหล่านั้นด้วย

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้เงิน ฤรับเงินที่เป็นหนี้สิน
กับศัตรูผู้หนึ่งผู้ใด นอกจากที่จะใช้กันโดยทางสำนักงานสำหรับ
ตรวจและใช้หนี้ เว้นไว้แต่เป็นเงินหนที่อนุญาตไว้ว่าให้เรียก
ร้องกันได้ ในศาลสถิตย์ยุติธรรม ตามที่ว่าไว้ในพระราชกำหนด
นี้ และผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับหนี้สินอย่างว่ามานี้ จะเป็นลูก
หน ฤเจ้าหนก็ตาม ห้ามมิให้พูดจาว่ากล่าวกันเองกับคนอื่นที่
เกี่ยวข้องกับเป็นลูกหนฤเจ้าหน เว้นไว้แต่จะได้รับการอนุญาตจาก
สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ ถ้าและผู้ใดผู้หนึ่งกระทำผิด

ตอบทงู้หมายนั้แล้ว จะมีความผิดเป็นโทษอย่างหนึ่ง และจะ
ต้องชำระลงโทษเสมอเหมือนนักกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติ
ห้ามการค้าขายกับชนชาติศัตรู ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐
มาตรา ๕ ให้เอามาใช้ลงโทษอันนี้ด้วย

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องร้องในศาลเพื่อจะเรียกร้อง
เอาเงินหนี้ของศัตรูอย่างหนึ่งอย่างใด เว้นไว้แต่ในเหตุการณ์
ซึ่งได้กล่าวไว้ในวรรคที่ ๑๖ ที่ ๒๓ และที่ ๒๕ แห่งข้อคิดท้าย
หมวดที่ ๓ ภาคที่ ๑๖ ของสัญญาสันติภาพ

ข้อ ๔ สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้หนี้ ให้มีอำนาจที่
จะบังคับให้ใช้ผู้ซึ่งเป็นหนี้ควรใช้หนี้แล้วนั้น ใช้เงินหนี้อย่างหนึ่ง
อย่างใดของศัตรู กับทั้งเงินดอกเบี้ยที่พึงใช้ได้ตามความใน
วรรคที่ ๒๒ ของข้อคิดท้ายหมวดที่ ๓ ซึ่งกล่าวมาแล้ว และ
เพื่อประโยชน์อันนี้ให้สำนักงานนี้สืบสิทธิและอำนาจทั้งหลายเสมอ
เหมือนหนึ่งว่าเป็นเจ้าหนี้ ถ้าและหนี้รายใดลูกหนี้รับถูกต้อง
กันแล้วก็เป็น ฎาเงินจำนวนหนี้ในศาลผสมคนกลาง ฎาสาล
สถิตย์ยุติธรรมได้วินิจฉัยตามความในวรรคที่ ๑๖ ของข้อคิด
ท้ายหมวดที่ ๓ ซึ่งกล่าวมาแล้วว่าเป็นจำนวนเงินเท่าไร สำนัก
งานสำหรับตรวจและใช้หนี้นี้จะพึงมีหนังสือสำคัญให้ไว้ตามจำนวน
เงินหนี้ที่รับเงิน ฎาที่ศาลนั้นได้วินิจฉัยว่าเห็นเป็นหนี้กันเท่านั้น

๕-๒/10/2566

วรรคที่ ๕ ของข้อคดีท้ายหมวดที่ ๓ นั้นมาให้แจ้งแล้ว เมื่อพิจารณาเป็นสัจจะจะต้องมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าร้อยบาท

ข้อ ๘ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดเป็นใจกันแจ้งความเท็จ ฤๅรับว่าเป็นหนี้กันโดยไม่มีหนี้ ฤๅแจ้งความเท็จอย่างหนึ่งอย่างใด ที่เกี่ยวกับจำนวนหนี้หนึ่งอันใดแล้ว เมื่อพิจารณาเป็นสัจจะ จะต้อง มีโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าพันบาท ฤๅจำขังไม่เกินกว่าสามเดือน ฤๅทั้งจำและปรับด้วย

ข้อ ๘ ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตกลงกับสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศใด ๆ ให้ใช้ข้อความตามพระราชกำหนดนี้ ตามการที่เกี่ยวกับหนี้ของศัตรูนั้น ว่าให้ใช้แก่หนี้ที่จะต้องใช้จ่ายจะได้จากคนของประเทศนั้น ๆ ที่อาศัยอยู่ในพระราชอาณาจักก็ได้ เหมือนกับการที่ใช้แก่หนี้ที่คนไทยที่อยู่ในกรุงสยามจะได้ใช้จ่ายเช่นนั้นเหมือนกัน

ข้อ ๑๐ กระบวนคดีที่สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนังสือห้องเองฤๅจะให้ผู้ใดฟ้องแทนนั้น ให้ฟ้องในนามของเจ้าพนักงานผู้กำกับผู้ซึ่งจะมีชื่อเป็นโจทก์ ฤๅเป็นจำเลย ตามคดีที่ฟ้อง ฤๅถูกฟ้องร้องนั้น และค่าธรรมเนียมความให้เจ้าพนักงานผู้กำกับเป็นผู้ใดฤๅเสียตามคำตัดสินคดีนั้น

ข้อ ๑๑ หนังสือทุกอย่างซึ่งเป็นคำสั่ง ฎาหนังสืออย่างอื่น ซึ่งออกไปจากสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ เจ้าพนักงาน ผู้กำกับจะได้ตั้งชื่อ ฎาเลขานุการ ฎาผู้อนซึ่งเจ้าพนักงานผู้กำกับ จะได้มอบอำนาจให้ลงชื่อนั้นก็ได้ ให้ถือเอาเป็นพยานใช้ได้ ว่าเป็นคำสั่ง ฎาเป็นหนังสืออย่างอื่น ไม่ต้องมีพยานอันใด ประกอบอีก เว้นไว้แต่จะมีคำพยานอันใดแย้งต่อหนังสือนั้น จะได้ปรากฏขึ้น

ข้อ ๑๒ หนังสือสำคัญ ซึ่งลงชื่อเจ้าพนักงานผู้กำกับว่าเป็น คำสั่งฎาเป็นหนังสืออย่างอื่นที่ทำขึ้นใน ฎาออกไปจากสำนักงาน สำหรับตรวจและใช้หนี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นพยานในความที่กล่าว เป็นสำคัญไว้เช่นได้แน่นอนที่สุด

ข้อ ๑๓ บรรดาคำพิพากษาของศาลผสมคนกลางซึ่งได้ตั้งขึ้น ตามความในหมวดที่ ๖ แห่งภาค ๑๐ ของสัญญาสันติภาพนั้น ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลนั้นแล้ว ให้ถือว่า เป็นคำตัดสิน เดจขาดที่สุด และให้ศาลสถิตยุติธรรมทั้งหลายถือและทำ ตามนั้นด้วย

ข้อ ๑๔ ในการที่จะบังคับให้พยานไปยังศาลผสมคนกลางนี้ ไม่จำเพาะว่าศาลนี้จะตั้งอยู่ ณ แห่งใด ภายในฎาภายนอกพระ ราชอาณาจักรก็ดี และในการที่จะบังคับให้ยื่นหนังสือทวงต่อ

ศาลนัดให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงมีอำนาจที่จะออกคำสั่งเหมือน
หน้าว่าเปลื้องสิ่งของศาลในคดีที่พิจารณาอยู่ในศาลตามอำนาจของ
ศาล และศาลจะบังคับได้ตามนั้นแล้ว ถ้าผู้ใดขัดขืนคำสั่ง
อย่างว่ามานี้ ผู้นั้นจะต้องมีโทษเสมอเหมือนว่าหมิ่นประมาทศาล

ข้อ ๑๕ บรรดาทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและผลประโยชน์
ทั้งหลายของคนชาติเยอรมัน อันมีอยู่ภายในพระราชอาณาจักร
เมื่อวันที่ใช้สัญญาสันติภาพ (อันเป็นทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและ
ผลประโยชน์ ซึ่งได้ไว้โดยมิได้มีพระบรมราชานุญาตอย่างหนึ่ง
อย่างใด) และเงินที่ได้จากการจำหน่ายฤกษ์ทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ
นั้น ให้คิดใช้ดังนี้

(๑) ประการที่ ๑ ให้จ่ายใช้ตามจำนวนเงินที่ควรได้ตามคำ
ร้องของคนชาติไทย ในทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและผลประโยชน์
ของบุคคล และทั้งของบริษัทกับหุ้นส่วนที่ได้มีอยู่ในเขตแดน
เยอรมัน ฤกษ์ในหน้าที่คนชาติเยอรมันเป็นหนี้ให้แก่คนชาติไทย
กับทั้งให้จ่ายใช้ค่าเสียหายอย่างใด ๆ ที่ศาลผสมคนกลางได้ตัดสิน
ให้คดี ฤกษ์ที่คนกลางซึ่งศาลนั้นตั้งขึ้นตามความในวรรค(ง) แห่ง
ข้อ ๒๕๗ ในสัญญาสันติภาพได้ตัดสินให้ก็ด้วยเหมือนกัน และ
ให้จ่ายใช้ ในคดีอันมีคำร้องว่าเกิดจากการที่รัฐบาลเยอรมัน ฤกษ์
เจ้าแห่งฝ่ายเยอรมันกระทำก่อนวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐

(๒) ประการที่ ๒ ให้จ่ายใช้ตามจำนวนเงินที่ควรได้ตามคำร้องของคนชาติไทย ในทรัพย์สินสมบัติ, สิทธิและผลประโยชน์ที่ได้มีอยู่ในเขตรแดนออสเตรเลียฮังการี ตามจำนวนที่ยังไม่ได้ใช้กันทางอื่นแล้ว

เว้นไว้แต่ว่า ทรัพย์สินสมบัติ, สิทธิและผลประโยชน์เฉพาะรายหนึ่งรายใดที่ให้อำนาจใช้ตามความในข้อนี้ ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการที่จะให้อำนาจตั้งแต่วันนี้แล้ว จึงจะไม่ต้องจ่ายใช้รายนั้น

ข้อ ๑๖ เพื่อที่จะจัดการให้สำเร็จ และบังคับการให้อำนาจดังกล่าวมาแล้วนั้น

(๑) ห้ามมิให้ผู้นั่งผู้ใด โอนฤาให้คนอื่น ฤากระทำการอย่างใดในทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและผลประโยชน์ ที่จะต้องให้อำนาจนั้น โดยมีได้รับอนุญาตจากผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน ถ้าและผู้ใดขึ้นกระทำไป เมื่อพิจารณาเป็นสัจแล้ว จะต้องถูกปรับเงินไม่เกินกว่าพันบาทฤาจะต้องมีโทษจำขังไม่เกินกว่าสามเดือน ฤาทั้งปรับทั้งจำด้วย

(๒) ทุกคนที่เป็นเจ้าของ ฤาผู้ที่ได้รับรักษา ฤาจัดการทรัพย์สินสมบัติสิทธิฤาผลประโยชน์ ที่จะต้องให้อำนาจตั้งว่ามา (นับตั้งทรัพย์สินสมบัติสิทธิฤาผลประโยชน์อันมีอยู่ในใบหุ้นส่วน ฤาหนังสือสำคัญอย่างอื่น ซึ่งออกจากบริษัท ฤาเจ้าพนักงานนคราภิบาล

ถูกบุคคลอย่างอื่น ๆ ก็คือ ฤๅสิทธิฤๅผลประโยชน์อันใด ในบริษัท
 ฤๅเจ้าพนักงานถูกบุคคลอื่น ๆ ก็ด้วยเหมือนกัน จะต้องบอก
 กล่าวข้อความนั้นแก่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ โดยลายลักษณ์อักษร
 ภายใน ๑ เดือนตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ และจะต้องนำ
 ความข้อสำคัญทั้งหลายซึ่งเกี่ยวกับการมาแจ้งให้ผู้พิทักษ์ทรัพย์
 ทราบตามแต่จะต้องการ ยกเสียแต่ที่ใดบนไว้แก่ผู้พิทักษ์ทรัพย์
 ตามพระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติศัตรู พ.ศ. ๒๕๖๐
 แต่ก่อนแล้ว ถ้าและผู้ใดละเลยเสียไม่กระทำตามที่ว่ามานี้ เมื่อ
 พิจารณาเป็นสัตย์ จะต้องปรับเป็นเงินไม่เกินกว่าพันบาท

(๓) ถ้าทรัพย์สมบัติที่จะต้องใช้จ่ายนี้ เป็นแต่เพียงจด
 หมายที่ฤๅจดทะเบียนไว้ ว่าผู้ใดมีกรรมกรรม ฤๅหุ้นส่วน ฤๅใบ
 สำคัญอย่างอื่นแล้ว เมื่อผู้พิทักษ์ทรัพย์ได้ขอแล้ว บริษัทฤๅ
 บุคคลอย่างอื่นผู้ใดซึ่งได้ออกใบสำคัญ ฤๅจัดการนั้น จะต้อง
 ลงชื่อผู้พิทักษ์ทรัพย์ไว้ในสมุดจดหมายที่ฤๅจดทะเบียนนั้น ว่าผู้
 พักษ์ทรัพย์ เป็นเจ้าของใบสำคัญอันจะต้องใช้จ่ายตั้งว่ามาแล้ว
 และถ้าได้รับอนุญาตจากกระทรวงยุติธรรมแล้ว ผู้พิทักษ์ทรัพย์
 มีอำนาจที่จะขาย ฤๅจัดการอย่างอื่น ๆ กับใบสำคัญนั้นได้เสมอ
 เหมือนหนึ่งว่าเป็นเจ้าของใบสำคัญที่ได้จดทะเบียน ฤๅจดทะเบียน
 ไว้แล้วนั้นด้วย

(๔) ให้กระทรวงยุติธรรมมีคำสั่ง ให้ทรัพย์สมบัติญาติทริ
 ฤพลประโยชน์ที่จะต้องใช้จ่ายก็ดี ญาติทริที่จะโอนทรัพย์อัน
 ว์มาแล้วก็ดี ญาติทริที่จะชำระทรัพย์นั้นเสียตามข้อ ๒๕๗ (ข)
 แห่งสัญญาสันติภาพก็ดี ให้อยู่ในอำนาจของผู้พิทักษ์ทรัพย์ได้

(๕) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งถูกเรียกร้องให้ใช้เงิน ฤโอน
 ฤทำการอย่างอื่นอย่างใด ๆ ในทรัพย์สมบัติ ในสิทธิ ฤในผล
 ประโยชน์นั้นมีเหตุอันสมควรที่จะสงสัยว่าทรัพย์เหล่านั้น เป็น
 ของจะต้องใช้จ่ายดังว่ามาแล้ว ก่อนที่จะใช้ฤโอน ฤทำ
 ฤอย่างไรแก่ทรัพย์นั้น ให้แจ้งความอันนั้นให้ผู้พิทักษ์ทรัพย์
 ทราบ และให้กระทำตามคำสั่งของผู้พิทักษ์ทรัพย์ ในการที่
 เกี่ยวแก่ทรัพย์ด้วย

ข้อ ๑๗ เวลากำหนดขาดอายุความซึ่งกล่าวไว้ในข้อ ๓๐๐
 แห่งสัญญาสันติภาพนั้น ให้กำหนดนับตั้งแต่วันใช้หนังสือ
 สัญญาสันติภาพเป็นต้นไปหกเดือน และกำหนดเวลาที่จะส่ง
 หนังสือสำหรับใช้เงินกัน ให้ยอมจ่าย ฤให้ใช้เงินนั้นก็ดี
 และคำแจ้งความไม่ยอมจ่าย ฤไม่ใช้เงินนั้นก็ดี ฤคำร้อง
 บอกกล่าวชัดขวางในเรื่องเงินนั้นก็ดี ที่ควรจะทำได้ตามข้อ ๓๐๐
 แห่งสัญญาสันติภาพนั้น ให้กระทำกันได้ภายในเวลาหกเดือน
 ตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพ

ข้อ ๑๔ ข้อบังคับซึ่งสมาคมสำหรับแลกเปลี่ยนทรัพย์ ฤๅ
สำหรับค้าขายอันยอมรับนับถือกันอยู่แล้ว ได้กระทำไว้ในเวลา
สงคราม เพื่องดสัญญาค้าขายซึ่งได้ ทำไว้ กับ ชนชาติศัตรู ก่อนสงคราม
และการใด ๆ ที่กระทำตามข้อบังคับนั้น ให้เป็นอัน
ใช้ได้เพียงข้อความที่อยู่ในวรรคที่ ๔ (ก) ของข้อคดีท้าย
หมวดที่ ๕ ภาคที่ ๑๐ แห่งสัญญาสันติภาพ

มาตรา ๒ เพื่อประโยชน์ของพระราชกำหนดนี้

คำว่า “หนี้ศัตรู” นั้น ให้มีความหมายดังกล่าวไว้ในวรรค
ที่ ๒ ของข้อคดีท้ายหมวดที่ ๓ ภาคที่ ๑๐ แห่งสัญญาสันติภาพ
และให้รวมเข้าทั้งจำนวนเงินใด ๆ ซึ่งมีความตามสัญญาสันติภาพ
ให้ถือฤๅให้ทำเหมือนอย่างว่าเป็นหนี้ของศัตรูด้วย

คำว่า “คนชาติ” ที่เกี่ยวกับประเทศหนึ่งประเทศใดนั้น มี
ความหมายรวมความทั้งคนในบังคับ ฤๅคนชาวเมืองนั้น ๆ ทั้ง
บริษัศ ฤๅสมาคม ที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศนั้นด้วย
เหมือนกัน

คำว่า “ผู้พิทักษ์ทรัพย์” นั้น มีความหมายว่า ผู้พิทักษ์
ทรัพย์ของชนชาติศัตรู ที่ได้ตั้งไว้ตามพระราชบัญญัติห้ามการ

ค้าขายกับชนชาติศัตรู พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๓ พระราชกำหนดนี้ ให้เรียกว่า พระราชกำหนด
จัดการตามสัญญาสันติภาพเรื่องทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้
ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศสืบไป

พระราชกำหนดนี้ตราไว้ ณ พระราชสำนัก กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๑๐ ในรัชกาล
ปัตยบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๑)

แบบท้ายพระราชกำหนด

สัญญาสันติภาพ ตั้งแต่หมวดที่ ๓ จนถึง ๗ ภาคที่ ๑๐

หมวดที่ ๓

หนังสือ

ข้อ ๒๕๖.

บรรดาหนังสือที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ใช้กันโดยทางสำนักงาน
สำหรับตรวจและใช้หนังสือ ซึ่งประเทศที่ทำสัญญาจะได้ตั้งขึ้น
ภายในเวลา ๓ เดือนภายหลังจากที่ได้แจ้งความแก่เยอรมัน ดัง
กล่าวในวรรค (ง) ต่อไปนี้

๑. หนังสือที่ครบกำหนดใช้ก่อนสงคราม ซึ่งคนชาติของ
ประเทศที่ทำสัญญาตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศของตน เป็นหนังสือ
แก่คนชาติที่เป็นศัตรูตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศของตน

๒. หนังสือที่ครบกำหนดใช้ในระหว่างสงคราม ซึ่งคนชาติของ
ประเทศที่ทำสัญญาตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศของตน เป็นหนังสือ
แก่คนชาติที่เป็นศัตรูตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศของตน โดยมี
สัญญา การค้าขาย ต่อกัน และสัญญา ค้าขายนั้นต้องงดไว้ทั้งหมด
หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยเหตุที่ได้มีการประกาศสงคราม
ต่อกัน 12/10/2566

๓. เงินดอกเบี้ย ซึ่งครบกำหนดต้องส่งก่อน หรือในระหว่างสงครามให้แก่คนชาติของประเทศที่ทำสัญญา สำหรับใบกู้ของชาติที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน ถ้าหากว่าในระหว่างสงคราม จะไม่ได้งดการใช้ดอกเบี้ยแก่คนชาติที่ทำสงคราม หรือชาติอื่นที่เป็นกลางนั้น

๔. ต้นเงินซึ่งครบกำหนดต้องส่งก่อนและในระหว่างสงคราม ให้แก่คนชาติของประเทศที่ทำสัญญา สำหรับใบกู้ของชาติที่เป็นปรปักษ์ต่อกัน เว้นแต่ในระหว่างสงครามจะได้มีการงดการจ่ายต้นเงินแก่คนชาติที่ทำสงครามนั้น หรือชาติอื่นที่เป็นกลาง

เงินที่จะได้รับจากการชำระบัญชีทรัพย์สินเล็กกิจการของศัตรู สิทธิและผลประโยชน์ที่กล่าวถึงในหมวด ๔ กับในข้อติดท้ายของหมวดนั้น ให้คิดกันโดยทางสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ เป็นเงินตราและตามอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะกล่าวต่อไปในวรรค (ข) และให้สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้จำหน่ายเงินนี้ไปตามความที่กล่าวในหมวดนั้นและข้อติดท้ายแห่งตอนนั้น

การชำระเงินที่กล่าวถึงในข้อนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่จะกล่าวต่อไปนี้ และตามข้อติดท้ายแห่งหมวดนี้

(ก) ประเทศที่ทำสัญญาทุกประเทศ จะต้องห้ามตั้งแต่วันที่ 12/10/2566 เริ่มใช้สัญญา ไม่ให้บุคคลใช้ หรือรับใช้หนี้สินที่กล่าวแล้ว

และห้ามไม่ให้บุคคลที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับทำการโต้ตอบกัน
ในข้อที่จะตกลงกันในเรื่องหนี้สินนั้น ๆ นอกจากจะได้ทำโดย
ทางสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้

(ข) ประเทศที่ทำสัญญาทุกประเทศ จะต้องรับผิดชอบใน
หนี้สิน ที่คนชาติของตนเป็นหนี้ เว้นแต่ในคดีซึ่งลูกหนี้ผู้นั้น
ในฐานะคนล้มละลายก่อนสงคราม หรือได้แจ้งความไม่สามารถ
จะใช้หนี้สินได้ หรือเป็นหนี้สินของบริษัทซึ่งได้มีกฎหมาย
พิเศษในระหว่างสงครามบังคับให้เลิกเสียอย่างใดก็ดี บรรดา
หนี้สินซึ่งบุคคลในดินแดนที่ศัตรูได้บุกรุกเข้าไป หรือได้เข้า
ยึดถือ เป็นหนี้สินก่อนสงบศึกนั้น รัฐบาลของดินแดนนั้น ๆ
จะไม่รับรอง

(ค) เงินซึ่งคนชาติของประเทศที่ทำสัญญาเป็นเจ้าของคนชาติ
ศัตรู ให้คิดบัญชีเอาจากสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ของ
ลูกหนี้แล้ว ใช้ให้แก่ตัวเจ้าหนี้โดยสำนักงานสำหรับตรวจและ
ใช้หนี้ของเจ้าหนี้

(ง) บรรดาหนี้สินทั้งหลายให้ใช้หรือคิดบัญชีกันเป็นเงิน
ตราของประเทศสัมพันธมิตร และสหิตประเทศใดประเทศหนึ่ง
หรือเป็นเงินตราของเมืองขึ้น หรือประเทศในป้องกันของสัม

พันธมิตร หรือของอาณาเขตรอังกฤษหรือของอินเดียแล้วแต่
ที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าหนี้สินซึ่งจะต้องใช้เป็นเงินตราอย่างอื่น
ให้คิดใช้หรือหักบาญชีกันเป็นเงินตราของประเทศที่เกี่ยวข้องแก่
หนี้สินนั้นตามอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อก่อนเกิดสงคราม โดยจะเป็น
ประเทศสัมพันธมิตร หรือสหิตประเทศใดประเทศหนึ่ง เมือง
ขึ้นหรือประเทศในบ้องกัน หรืออาณาเขตรอังกฤษหรือของ
อินเดียก็ตาม

เพื่อประโยชน์แก่ข้อความที่กล่าวนี้ อัตราแลกเปลี่ยนก่อน
สงครามนั้น ให้เข้าใจว่าเป็นอัตราที่คิดกันทางโทรเลขเป็นราย
เฉลี่ยด้วยกันในเวลา เดือนหนึ่ง ก่อนเกิดสงคราม ระหว่างเยอรมัน
กับประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องหนี้สินนั้น ๆ

ถ้าแม้สัญญาต่อกันกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนไว้เป็นที่แน่นอน
เมื่อหนี้สินนั้นคิดกันเป็นเงินตราของสัมพันธมิตร หรือสหิต
ประเทศแล้วก็ไม่ต้องทำตามข้อความที่กล่าวข้างบน

สำหรับประเทศที่ตั้งขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้จัดการในเรื่อง
ค่าเสียหายที่ตั้งไว้ในภาค ๘ (ค่าเสียหาย) นั้น เป็นผู้กำหนด
พิทักษ์ในเรื่องเงินตราและอัตราแลกเปลี่ยน

(ง) ข้อความที่กล่าวในข้อนี้ และในข้อติดท้ายต่อไปนั้น
ให้ใช้ได้^{๒๕๖๖} ในระหว่างประเทศเยอรมันฝ่ายหนึ่ง กับประเทศ

สัมพันธมิตรและสหิตประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือเมืองชน
 หรือประเทศในบ้องกันของสัมพันธมิตร หรืออาณานิคมอังกฤษ
 แห่งใดแห่งหนึ่ง หรืออินเดียอีกฝ่ายหนึ่ง ต่อเมื่อประเทศ
 นั้น ๆ ได้แจ้งความแก่เยอรมันว่าจะใช้สัญญาข้อนี้ภายในกำหนด
 ๑ เดือน จกวันที่ประเทศนั้น ๆ ได้ส่งสัตยาบันสัญญาแล้ว

(จ) สัมพันธมิตรและสหิตประเทศซึ่งได้ใช้สัญญาข้อนี้
 และข้อติท้ายแห่งข้อนี้ จะทำความตกลงระหว่างกันเองให้
 ใช้ข้อความเหล่านี้ในเรื่องที่คนชาติของประเทศนั้น ๆ อันตั้งบ้าน
 เรือนทำมาค้าขายในดินแดนของตนมีหนี้สิน เกี่ยวข้องกับคนชาติ
 เยอรมัน ในเรื่องเช่นนี้ การใช้เงินตามสัญญาข้อนี้ให้เป็นไป
 ตามความตกลงระหว่างสำนักงานสำหรับตรวจ และใช้หนี้ของ
 ประเทศที่เกี่ยวข้องกันนั้น

ข้อติท้าย

๑.

ภายในเวลาสามเดือน นับตั้งแต่วันที่ได้แจ้งความตามที่ว่า
 ในข้อ ๒๕๖ วรรค (ง) ประเทศที่ทำสัญญาจะต้องตั้งสำนักงาน
 สำหรับตรวจและใช้หนี้ เพื่อเก็บรวมเงินและเพื่อใช้หนี้ศัตรู

สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ประจำ ตำบลให้ตั้งขึ้นได้ สำหรับ ตำบลใด ตำบลหนึ่ง ในดินแดน ของ ประเทศ ที่ทำสัญญา สำนักงาน เช่นนี้ให้ มีอำนาจเท่าที่ทำกิจการของ สำนักงานกลางได้ ในตำบลของสำนักงานประจำนั้น แต่กิจการอันใดอันจะต้อง ทำกับสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ของชาติศัตรูต้องให้สำนักงานกลางเป็นผู้ทำ

๒.

ในข้อดีที่กำหนด การจำเอน ต้องใช้ ในเรื่อง เงิน ที่กล่าว ถึงในวรรคที่ ๑ แห่งข้อ ๒๕๖ นั้น เรียกไว้ว่า หนี้ศัตรู ผู้ที่จะต้อง ใช้หนี้ เรียกว่า ลูกหนี้ศัตรู ผู้ที่จะได้รับใช้หนี้ เรียกว่า เจ้าหนี้ศัตรู สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ในประเทศของ เจ้าหนี้ เรียกว่า สำนักงานเจ้าหนี้ และสำนักงานใช้หนี้ในประเทศของลูกหนี้ จะเรียกว่า สำนักงานลูกหนี้

๓.

ประเทศที่ทำสัญญาจะต้องลงโทษการกระทำผิดข้อห้ามในวรรค (ก) แห่งข้อ ๒๕๖ ให้เหมือนกับโทษที่กฎหมายของประเทศ นั้นกำหนดไว้สำหรับลงโทษผู้ที่ทำการค้าขายกับชนชาติศัตรู อนึ่ง ประเทศที่ทำสัญญา จะต้องห้ามการฟ้องร้องเรียกหนี้ศัตรู ในดินแดนของตน เว้นไว้แต่ที่จะเรียกร้องกันให้ถูกต้องตาม ข้อดีที่กำหนด ²⁵⁶⁶

๔.

คำรับรองของรัฐบาลที่กล่าวถึงในวรรค (ข) แห่งข้อ ๒๕๖ จะมีผลต่อเมื่อโดยเหตุใดเหตุหนึ่งซึ่งผู้ยื่นที่เรียกร้องเอาจากกัน ไม่ได้เว้นแต่เมื่อวันประกาศสงครามหนีสั้นรายนั้น ๆ จะได้ขาดอายุความแล้วตามกฎหมายที่ได้ใช้กันอยู่ในประเทศของลูกหนี้ หรือถ้าลูกหนี้เป็นคนล้มละลายในเวลานั้น หรือไม่สามรถใช้หนี้หรือได้ประกาศความไม่สามารถจะใช้หนี้สินได้แล้ว หรือเป็นหนี้สินที่ค้างแก่บริษัทซึ่งได้มีกฎหมายพิเศษตั้งเลิกห้างเสียในระหว่างสงคราม ในกรณีเช่นนั้นให้ใช้วิธีการซึ่งกำหนดไว้ในข้อติดท้ายนี้ ในเรื่องใช้เงินส่วนแบ่ง

คำว่า ล้มละลาย และไม่สามารถใช้หนี้ ให้หมายความว่า ได้มีกฎหมายบังคับให้เป็นเช่นนั้น และศัพท์ว่า ลักษณะของการประกาศความไม่สามารถใช้หนี้ ให้มีอรรถเช่นเดียวกับในกฎหมายอังกฤษ

๕.

เจ้าหนี้ต้องแจ้งจำนวนหนี้สินที่ตนจะได้รับณสำนักงานเจ้าหนี้ ภายในเวลา ๖ เดือน นับจากวันตั้งสำนักงานนั้น และต้องนำเอกสารมาให้ และแจ้งข้อความต่างๆ ที่สำนักงานต้องการจะทราบ ประเทศที่สำคัญจะจัดการสืบสวน และลงโทษการสมรู้เป็นใจกันเองระหว่าง เจ้าหนี้ศัตรูและลูกหนี้ สำนักงาน

ต่าง ๆ จะได้ทำการติดต่อซึ่งกันและกันรับส่งหลักฐานพยาน หรือ
ข้อความอันจะเป็นประโยชน์แก่การสืบสวนและลงโทษการสมรู้
เป็นใจที่กล่าวนี้

ประเทศที่ทำสัญญาจะเปิดโอกาสให้มีการติดต่ออย่างสะดวก
ที่สุดโดยทางไปรษณีย์และโทรเลขระหว่างเจ้าหน้ และลูกหน้
ที่ประสงค์จะตกลงกันในเรื่องจำนวนหนี้สิน โดยเจ้าหน้กับลูก
หน้เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย และโดยสำนักงานนั้น ๆ รู้เห็นด้วย

สำนักงาน เจ้าหน้ จะแจ้งให้สำนักงานลูกหน้ทราบจำนวนหนี้
สินทั้งหมดที่มีผู้มาแสดงไว้ สำนักงานลูกหน้จะแจ้งให้สำนัก
งานเจ้าหน้ทราบด้วยว่า หน้รายไหนลูกหน้รับและหน้รายไหน
ลูกหน้ไม่รับ ถ้าลูกหน้ไม่รับใช้หน้สำนักงานลูกหน้จะแจ้งให้
ทราบว่าจะไม่รับเพราะเหตุใด

๖.

เมื่อลูกหน้รับว่าเป็นหนี้จริงโดยเต็มจำนวน หรือแต่ส่วนใด
ส่วนหน้ สำนักงานลูกหน้จะลงบัญชีเงินรายได้ไว้ให้แก่สำนัก
งานเจ้าหน้ทันที และแจ้งความให้สำนักงานเจ้าหน้ทราบด้วย

๗.

ภายในเวลา ๓ เดือน หรือในเวลาเกินกว่า ๓ เดือน ซึ่ง
สุดแล้วแต่สำนักงานเจ้าหน้จะกำหนดให้ นับตั้งแต่วันที่รับ

แจ้งความเรื่องหนี้สินเป็นต้นไป ถ้าสำนักงานลูกหนี้ไม่คัดค้าน
เรื่องหนี้สินเสียให้สมมติว่า ได้รับรองหนี้สินรายนั้นโดยเต็ม
จำนวนและให้ลงบัญชีเงินรายได้ไว้ ในสำนักงานเจ้าหนี้ตั้งแต่บัด
นั้นไป

๘.

ถ้าลูกหนี้ไม่รับรองหนี้ทั้งหมดหรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง สำ
นักงานทั้งสองฝ่ายจะได้ตัดสินคดีด้วยกัน และพยายามให้คู่
ความทั้งสองฝ่ายตกลงกัน

๙.

สำนักงานเจ้าหนี้จะจ่ายเงินให้แก่ตัวเจ้าหนี้ตามจำนวนที่สำนัก
งานลูกหนี้ลงบัญชีไว้ให้ โดยเอาเงินสำรองที่รัฐบาลของสำนักงาน
นั้นให้ไว้ออกไปก่อน และให้ทำตามลักษณะที่รัฐบาลกำหนด
ไว้ เพื่อสำนักงานจะหักเอาเงินที่เห็นว่าจำเป็นจะต้องเอาไว้
สำหรับเป็นที่ไว้สำรองเงินออกไปก่อนก็ได้ค่าใช้สอยที่ดี หรือ
ค่าเช่าเงิน ค่าบำเหน็จก็ด้วยเหมือนกัน

๑๐.

บุคคลใดที่ได้เรียกร้องขอให้ชนชาติศัตรูให้หนี้สินแล้ว ชน
ชาติศัตรูปฏิเสธหนี้สินนั้นโดยเต็มจำนวน หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง
จะต้องใช้เงินค่าปรับเป็นดอกเบ็ยร้อยละ ๕ ของเงินที่ปฏิเสธไว้

ในสำนักงานนั้น บุคคลใดที่ได้ปฏิเสธหนี้สินทั้งจำนวน หรือ
 แຕ่ส่วนใดส่วนหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลสมควร จะต้องใช้เงินค่า
 ปรับเป็นดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ของเงินที่สำนักงานเห็นว่าตนปฏิเสธ
 ผิด

ดอกเบี้ยนี้ ให้คิดตั้งแต่วันหมดกำหนดเขตรที่อนุญาตไว้
 ในวรรค ๗ จนถึงวันที่ ยกคำขอให้ใช้หนี้เสีย หรือจนถึงวันที่
 ได้ใช้หนี้กันเสร็จ

สำนักงานทุกแห่ง จะต้องจัดการเก็บเงินค่าปรับที่กล่าวมาข้าง
 ต้นนี้ ตามที่ตนมีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วย และถ้าเก็บเงินค่าปรับไม่
 ได้จะต้องรับผิดชอบใช้แทนด้วย

เงินค่าปรับนี้ให้ลงบัญชีรายได้ให้แก่สำนักงานข้างฝ่ายอื่นตาม
 การที่ควรได้ เพื่อจะเก็บไว้เป็นเงินช่วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะให้
 การเป็นไปตามข้อความเหล่านี้

๑๑.

สำนักงาน ทั้ง สอง ฝ่าย จะ คิดบัญชีชำระเงินกันเดือนละครั้ง
 เงินที่ค้างกันให้ประเทศที่เป็นลูกหนี้ชำระให้เสร็จภายใน ๗ วัน

แต่อย่างไร ๆ ก็ดี เงินที่ยังค้างอยู่สัมพันธมิตร และสหิต
 ประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศก็ดี ให้ยึดถือไว้จนกว่าจะได้
 มีการใช้เงินทั้งหลายที่สัมพันธมิตร หรือสหิตประเทศก็ดี หรือ

ที่คนชาติของสัมพันธมิตร และสหิตประเทศเป็นเจ้าของอยู่ในการสงครามคราวนี้ให้สิ้นเชิง

๑๒.

เพื่อให้เป็นการสะดวกแก่การโต้ตอบหากันระหว่างสำนักงานทั้งสองฝ่าย ให้ฝ่ายหนึ่งมีผู้แทนไปประจำอยู่ที่สำนักงานของอีกฝ่ายหนึ่ง

๑๓.

นอกจากจะมีเหตุพิเศษ การโต้ตอบหากันในเรื่องหนี้สินที่เรียกร้องให้ทำกันตามที่ทำได้ ณ สำนักงานของลูกหนี้

๑๔.

ตามความในข้อ ๒๕๖ วรรค (ข) ประเทศที่ทำสัญญาเป็นผู้รับผิดชอบใช้เงินที่คนชาติของตนเป็นหนี้

ด้วยเหตุนี้สำนักงานลูกหนี้จะได้ลงบัญชีเงินให้แก่สำนักงานเจ้าหนี้เท่าจำนวนหนี้สินที่รับกัน ถึงแม้จะไม่สามารถเก็บจากบุคคลกิติรัฐบาลที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นธุระให้อำนาจแก่สำนักงานของตนให้เก็บเงินที่รับว่าเป็นหนี้จากลูกหนี้

แต่มีข้อยกเว้นอย่างหนึ่งว่า บรรดาหนี้สินที่รับกันแล้ว และที่ลูกหนี้เป็นคนได้รับความเสียหายในการสงครามนี้ ให้ลงบัญชี

ให้แก่สำนักงานเจ้าหนตอเมอลูกหนผู้ที่ไตเสยหายไต้รับค่าทำขวัญ
แล้ว

๑๕.

รัฐบาลจะตอเป็นผู้ออกเงินกาใช้จ่ายสำหรัที่ตงสำนกงานชน
ในดินแดนของตนรวมทางเงินเตอนผู้ช่วยทำงานด้วย

๑๖.

ในเมอทั้งสองฝ่ายไมตกลงกันว่าหนสนที่เรยกรอเงาเนน เป็น
หนกันจริงหรอไม หรือเมอมการทุมเถียงกันระหว่งลูกหนศัตรู
และเจ้าหนศัตรู หรือระหว่งสำนกงานเนน ๆ กัไต้ ให้นำข้อทุม
เถียงเนนไปให้คนกลางตัดสน ถ้าทั้งสองฝ่ายยินยอมให้ตัดสน
ตามข้อที่เขาจะไต้ตกลงกัน หรือมีฉนให้นำข้อทุมเถียงไปร้อง
เรยนต่อศาลผสมคนกลางที่ไต้จัดให้ มีฉนไว้ตามความในหมวด
ที่ ๖ ที่จะกล่าวต่อไปภายหลัง

ถ้าเป็นความประสงค์ของสำนกงานเจ้าหนแล้ว จะให้เอาข้อ
ทุมเถียงเนนไปพิจารณาที่ศาลในตำบลที่ลูกหนตงดินถานบ้านเรือน
อยู่ก็ได้

๑๗.

เงินซึ่งศาลผสมคนกลาง หรือศาลยุติธรรม หรือที่ประชุม
คนกลางตัดสนเอาเป็นหนกันเนน ให้เรยกรอเงาจากกันไต้

โดยทางสำนักงานในฐานะเดียวกับหนังสือที่สำนักงานลูกหนี้รับว่าเป็นหนังสือ

๑๘.

รัฐบาลที่มีฐานะเกี่ยวข้องกับด้วย จะต้องตั้งผู้แทนให้เป็นผู้รับผิดชอบ นำคดีของสำนักงาน แห่ง ประเทศของตนเข้าเสนอ ต่อศาลผสมคนกลาง ผู้แทนให้มีอำนาจบังคับทนาย หรือผู้รับมอบฉันทะของชาติของตนด้วย

การตัดสินใจได้อำนาจยกฟ้องเอกสารเป็นหลัก แต่ศาลจะฟังคำคู่ความเองก็ได้ หรือจะฟังผู้รับมอบฉันทะของคู่ความที่รัฐบาลทั้ง ๒ ฝ่ายได้อนุมัติแล้วก็ได้ หรือจะฟังผู้แทนที่กล่าวมาข้างบนก็ได้ ผู้แทนให้มีอำนาจคุมคดีไปด้วยกันกับคู่ความ และถ้าคู่ความทั้งสองเสียแล้ว ผู้แทนจะยกฟ้องต่อไปก็ได้

๑๙.

สำนักงานที่เกี่ยวข้องด้วยมีหน้าที่นำเอกสาร ในความอารักขาของตนและนำข้อความต่าง ๆ มาเสนอต่อศาลผสมคนกลางเพื่อที่ศาลนั้นได้พิจารณาคดีต่าง ๆ ให้สำเร็จไปได้โดยเร็ว

๒๐.

ถ้าคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอุทธรณ์ความวินิจฉัยของสำนักงานทั้ง ๒ ฝ่าย พร้อมกันทำให้แล้วนั้น จะต้องวางเงินประจำเป็นค่า

กรรมนิยม ค่ากรรมนิยมจะกินให้ต่อเมื่อฝ่ายต่อทษณัชนะ
คดีและกินให้ตามส่วนที่ชนะ เมื่อเป็นเช่นนั้น ฝ่ายที่แพ้คดี
จะต้องใช้เงินค่ากรรมนิยม และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามส่วน หลัก
ทรัพย์ที่ศาลผสมคนกลาง เห็นว่าพอเพียงแล้ว ก็ให้รับไว้ได้
แทนเงินวางประจำ

คดีทุกเรื่องที่น่ามาขึ้นศาล ศาลจะคิดค่าตัดสินร้อยละห้าของ
จำนวนทุนทรัพย์ ค่าตัดสินฝ่ายที่แพ้คดีต้องเป็นผู้เสีย เว้นไว้
แต่ศาลจะสั่งให้ผู้อื่นเสียก็ได้ ค่าตัดสินให้รวมเข้ากับเงินวาง
ประจำที่กล่าวแล้ว ค่าตัดสินนี้ไม่เกี่ยวกับหลักทรัพย์

ศาลนั้นจะตัดสินให้ค่าใช้จ่ายในการที่เป็นความกันนั้น แก่
คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้

เงินที่จะต้องใช้ให้แก่กันตามความในวรรคนี้ ให้ห้องบาญชี
ให้แก่สำนักงานฝ่ายที่ชนะคดีเป็นรายหนึ่งต่างหาก

๒๑.

เพื่อจะให้การตัดสินเรื่องหนึ่งต่าง ๆ เป็นไปโดยรวดเร็ว
เมื่อเลือกตั้งเจ้านายในสำนักงาน หรือศาลผสมคนกลาง ควรจะ
ใช้ผู้รู้ภาษาของอีกฝ่ายหนึ่ง

สำนักงาน ฝ่ายหนึ่ง มีสิทธิที่จะทำการโต้ตอบกับอีกฝ่ายหนึ่ง
และส่งเอกสารต่าง ๆ ในภาษาของตน

๒๒.

เว้นแต่จะได้รับความตกลงระหว่างรัฐบาลเป็นการพิเศษ หนี้สินต่าง ๆ จะมีดอกเบี้ยตามข้อบังคับที่จะกล่าวต่อไปนี้

เงินเฉลี่ยส่วนกำไร, เงินดอกเบี้ย, ฤๅเงินอื่นๆ ที่จะได้รับเป็นงวดๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นดอกเบี้ยในต้นเงินแล้ว ไม่ให้มีดอกเบี้ยอีกต่อไป

อัตราดอกเบี้ยให้ป็นร้อยละห้าต่อปี นอกจากจะมีสัญญากฎหมายฤๅธรรมเนียมที่จะให้เจ้าหนี้ได้รับดอกเบี้ยเป็นอัตราอย่างอื่นในคดีเช่นนั้นก็ให้เจ้าหนี้ได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่ควรจะได้รับ

ดอกเบี้ยให้คิดตั้งแต่วันประกาศสงครามต่อกัน (ฤๅถ้าหนี้สินพึงถึงกำหนดต้องให้ ในระหว่างเวลาสงคราม ก็ให้นับตั้งตั้งตั้งแต่วันถึงกำหนดไซ้เช่นแผ่นดินไป) จนกว่าจะได้มีการลงบัญชีเงินรายวันให้แก่สำนักงานเจ้าหนี้

บรรดาเงินที่จะต้องให้ป็นค่าดอกเบี้ย ให้ถือว่าป็นหนี้สินที่สำนักงานรับถูกต้องแล้ว และให้ลงบัญชีรายได้ให้แก่สำนักงานเจ้าหนี้เหมือนหนี้สินที่รับกันแล้ว

๒๓.

ถ้ามีคำพิพากษาของศาลผสมคนกลาง ฤๅของสำนักงานบังคับว่าหนี้สินรายได้ที่เจ้าหนี้เรียกร้องไม่เข้าในข้อ ๒๕๖ แล้ว

เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะนำคดีนั้นไปฟ้องร้องยังศาลยุติธรรม ฤจะ
เรียกร้องเอาโดยวิธีอื่นตามที่เขาจะมีโอกาสก็ได้

การที่นำคดีมาแจ้งยังสำนักงานเป็นการระงับเวลาที่ขาดอายุ
ความฤขาดกำหนดฟ้อง

๒๔.

ประเทศที่ทำสัญญาตกลงจะถือคำพิพากษาของศาลคนกลาง
๒ ฝ่ายเป็นเด็ดขาด และจะให้ให้มีอำนาจบังคับคนชาติของตนได้

๒๕.

สำนักงานเจ้าหนี้ไม่ยอมแจ้งหนี้สินไปยังสำนักงานลูกหนี้ ฤ
ไม่ยอมจัดการตามความในข้อคดีท้ายนี้ ซึ่งมีประสงค์จะให้เจ้า
หนี้ได้รับใช้หนี้ที่ใดแจ้งไว้โดยเต็มจำนวน ฤแต่ส่วนใดส่วน
หนึ่งแล้วแต่รูปความก็ให้ เจ้าหนี้ศัตรู มีสิทธิได้รับใบสำคัญ บอก
จำนวนหนี้สินจากสำนักงาน แล้วให้มีสิทธินำคดีไปฟ้องร้อง
ยังโรงศาล ฤจัดการอย่างอื่นแล้วแต่จะมีโอกาส

หมวดที่ ๔

ทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์

ข้อ ๒๕๓

ข้อความที่เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนตัว สิทธิและผลประโยชน์

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๕

ส่วนตัวในที่ดินแดนของชาติศัตรู ให้จัดการตามข้อบังคับที่กล่าวไว้ในหมวดหนึ่งและในข้อตัดท้ายหมวดนั้น

(ก) กิจการพิเศษในสงครามซึ่งเยอรมันได้กระทำต่อทรัพย์สินสมบัติและวิชิโอนกรรมสิทธิ (กำหนดไว้ในวรรค ๓ แห่งข้อตัดท้าย) ซึ่งเยอรมันได้ใช้ในเรื่องทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ของคนชาติสัมพันธมิตรทุกประเทศ รวมทั้งบริษัทและสมาคมซึ่งเขาทั้งหลายมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยนั้น ถ้าการชำระบาญชีนั้นๆยังไม่เป็นผลสำเร็จก็ให้ยุติทางดเสียทันที ให้ทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์นั้นๆ กลับคืนไปเป็นของเจ้าของเดิม ให้เจ้าของเดิมมีอำนาจเต็มที่ต้องไปตามความในข้อ ๑๕๘

(ข) เว้นแต่จะมีข้อความอย่างอื่นกล่าวไว้ในสัญญาฉบับสัมพันธมิตรและสหประชาชาติถืออำนาจที่จะรักษา และคิดชำระบาญชีจำหน่ายทรัพย์สินสมบัติสิทธิและผลประโยชน์ ซึ่งในเวลาเริ่มใช้สัญญานั้นเป็นของคนชาติเยอรมัน ฤาของบริษัทที่คนชาติเยอรมันกำกับอยู่ในดินแดนของสัมพันธมิตร และสหประชาชาติรวมทั้งเมืองขึ้นและประเทศในความป้องกัน และ ดินแดน ซึ่งยกให้โดยสัญญานั้น

การคิดชำระบาญชีจำหน่ายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศนั้น ^{๒/10/2566} เจ้าของที่เป็นเยอรมันไม่มีอำนาจที่จะโอนทรัพย์สิน

สิทธิฤทธิผลประโยชน์เหล่านั้น ฤทธิเอาไปใช้จำยอมอย่างใด โดยมิได้
รับความรู้เห็นยินยอมของประเทศนั้น ก็ไม่ได้

คนชาติเยอรมันซึ่งได้เปลี่ยนแปลงชาติตามสัญญา^๕ เป็น
ชาติหนึ่งชาติใดจำพวกสัมพันธมิตร^๖ ฤทธิสหิตประเทศ^๗ ไม่ให้
ถือว่าเป็นคนชาติเยอรมันตามความในวรรคนี้

(ค) ราคาฤทธิจำนวนเงินที่จะได้อันเกิดขึ้นจากการใช้สิทธิที่
กล่าวถึงในวรรค (ข) นั้น ให้กำหนดตามวิธีขายฤทธิราคา^๘ ที่
ใช้กันอยู่ในประเทศซึ่งทรัพย์สินนั้นได้ถูกยึดไว้ ฤทธิได้คิดชำระ
บาญชีจำหน่ายนั้น

(ฅ) ในระหว่างสัมพันธมิตร^๖ และสหิตประเทศ ฤทธิคน
ชาติเหล่านี้ฝ่ายหนึ่ง กับประเทศเยอรมัน ฤทธิคนชาติเยอรมัน
อีกฝ่ายหนึ่งนั้น บรรดากิจการพิเศษในสงคราม ฤทธิวิธีโอน
กรรมสิทธิ์แล้วและกิจการอื่น ๆ ที่กล่าวถึงในวรรค ๑ และ
๓ แห่งข้อติดท้ายนี้ให้เป็นที่สุดเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และให้เป็น
ไปตามนั้นแก่บุคคลที่มีส่วนได้เสียด้วย ยกเสียแต่จะมีข้อยก
เว้นรักษาอำนาจไว้ในสัญญา^๕

(ง) คนชาติสัมพันธมิตร^๖ และสหิตประเทศ^๗ จะได้รับค่า
ทำขวัญสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ
และผลประโยชน์ส่วนบุคคลและในบริษัท ฤทธิสมาคมที่ชนพวก

นี้มีส่วนด้วยในดินแดนเยอรมัน ตามที่เป็นอยู่เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ โดยความเสียหายนี้ ได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมอันรุนแรงที่เยอรมันได้กระทำในการสงคราม จากการโอนกรรมสิทธิ์ตามที่กล่าวในวรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งข้อคิดท้ายของหมวดนี้ คำร้องของคนเช่นว่ามาในเรื่องนี้ จะได้ไต่สวนกันในศาลผสมคนกลาง ซึ่งจะไต่ตั้งขึ้นตามความในหมวดที่ ๖ ฎีกาให้คนกลางหมู่ ๑ ซึ่งศาลนี้จะได้เลือกตั้งขึ้นไต่สวนแล้ว จะได้กำหนดค่าแก่วัยที่ควรจะได้รับ ค่าทำขวัญนี้ให้ประเทศเยอรมันเป็นผู้รับใช้ และจะคิดเอาจากทรัพย์สินสมบัติของคนชาติเยอรมัน ซึ่งมีอยู่ในดินแดนในปกครองของประเทศที่คนชาติที่ได้เสียหายไปนั้นก็ได้ ทรัพย์สินเช่นนี้ให้เป็นจำนำอันหนึ่ง สำหรับศัตรูจะต้องใช้ตามความในวรรค ๔ แห่งข้อคิดท้ายของหมวดนี้ได้ ค่าทำขวัญ สัมพันธมิตรและสหิตประเทศจะจ่ายให้เองก็ได้ แต่จะลงบัญชีเงินจำนวนนี้ว่าเป็นจำนวนเงินที่ประเทศเยอรมันเป็นหนี้

(จ) ถ้าคนชาติสัมพันธมิตร ฤ็สหิตประเทศมีสิทธิในสมบัติซึ่งได้ถูกโอนให้ผู้อื่นไปในเขตร์เยอรมัน และคนชาติสัมพันธมิตร ฤ็สหิตประเทศนั้น มีความประสงค์จะรับสมบัตินั้นคืน ก็ให้คนสมบัตินั้นให้แก่ผู้อื่นตามใจความแห่งวรรค (ง) ถ้าสมบัตินั้นยังเป็นอันจะคืนได้

ถ้าการเป็นไปดังนี้แล้ว รัฐบาลเยอรมันต้องจัดการให้เจ้าของเดิมรับทรัพย์สินสมบัติปราศจากความรับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นภายหลังการชำระบัญชีจำหมายเหตุทรัพย์สิน และ รัฐบาลเยอรมัน ต้องเป็นผู้ใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการคืนทรัพย์สินสมบัติด้วย

ถ้าการคืนทรัพย์สินสมบัติดังกล่าวไว้ในวรรคนี้ รัฐบาลเยอรมัน จะจัดไปไม่ตลอดได้แล้ว ก็ให้รัฐบาลของผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ฤๅสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ดังกล่าวไว้ในข้อคดีท้ายแห่งหมวดที่ ๓ เป็นผู้จัดการให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวไว้ในวรรค (ง) ได้รับผลประโยชน์อย่างอื่นแทนทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ ฤๅผลประโยชน์ซึ่งสูญไป

ถ้ามีการคืนทรัพย์สินสมบัติดังกล่าวไว้ในข้อนี้แล้ว การใช้ค่าเสียหายดังกล่าวไว้ในวรรค (ง) ต้องลดลงตามจำนวนเงินที่เป็นราคาของทรัพย์สินสมบัตินั้น และต้องคิดค่าเสียหายสำหรับการที่ไม่ได้ใช้สรอยฤๅความชำรุดของทรัพย์สินสมบัตินั้นด้วย

(ฉ) สิทธิดังกล่าวไว้ในวรรค (จ) นั้น ให้ใช้สำหรับเจ้าของทรัพย์สินผู้เป็นคนชาติสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ ที่รัฐบาลไม่ได้ใช้ข้อบังคับ ฤๅกฎหมายเรื่องชำระบัญชีทรัพย์สินชาติศัตรู ^{12/10/2566} ก่อนวันลงข้อสัญญาสงบศึก

(ข) เว้นไว้แต่การคืนทรัพย์สินสมบัติเป็นจำนวนเงินดังกล่าวไว้ในวรรค (จ) จำนวนเงินซึ่งได้รวบรวมไว้จากการขายทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ของชนชาติศัตรูในทุกประเทศ โดยกฎหมายพิเศษระหว่างสงคราม ฤ็โดยใช้ตามความแห่งข้อนี้ ต้องให้จัดการดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ในส่วนที่ประเทศที่ใช้ตามความแห่งหมวดที่ ๓ กับข้อคิดท้ายจำนวนเงินที่ได้มาดังกล่าวไว้ข้างบนนั้น ให้มอบแก่ประเทศที่เจ้าของทรัพย์สินเป็นคนชาตินั้น ทางสำนักงานสำหรับตรวจ และใช้หนี้ของประเทศนั้นได้ตั้งขึ้น ถ้าเมื่อเรียกหน้่ออกแล้ว ยังมีจำนวนเงินเหลือเป็นของประเทศเยอรมัน ก็ให้จัดการไปตามความในข้อ ๒๔๓

(๒) ในส่วนประเทศที่ไม่ใช่ตามความแห่งหมวดที่ ๓ กับข้อคิดท้าย จำนวนเงินที่ได้มาสำหรับทรัพย์สิน สิทธิ ผลประโยชน์ และเงินสดของคนชาติสัมพันธมิตร ฤ็สหิตประเทศ ซึ่งประเทศเยอรมันยึดไว้ต้องให้ ใ้แก่ผู้สมควรรับ ฤ็แก่รัฐบาลของผู้นั้นทันทีแต่จำนวนเงินสำหรับทรัพย์สิน สิทธิ ผลประโยชน์ และเงินสดของชาวเยอรมัน ซึ่งอยู่ในเมืองของรัฐบาลสัมพันธมิตร ฤ็สหิตประเทศ ให้รัฐบาลนั้นจัดการไปตามกฎหมาย

และข้อบังคับข้างต้น และจำนวนเงินนี้จะใช้จ่ายสำหรับค่าเสียหายและหนี้ที่กำหนดไว้ในข้อนี้ฎาในวรรคที่ ๔ ของข้อคดีท้ายก็ได้ หรือพยัคสมบัติ สิทธิ ดอกเบี้ย ฎาเงินสดที่ไม่ได้ใช้จ่ายดังกล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ให้สัมพันธมิตร ฎาสहितประเทศนั้นยึดไว้ก็ได้ แต่ยึดไว้คงนักให้จัดการไปตามข้อ ๒๔๓

ในการชำระบาญชีจำหน่ายซึ่งจัดขึ้นในประเทศที่ตั้งขึ้นใหม่ซึ่งได้ลงข้อสัญญาสันติภาพนี้อยู่ในพวกสัมพันธมิตร และहितประเทศ ฎาในประเทศที่ไม่มีส่วนควรจะได้รับเงินทำขวัญจากประเทศเยอรมันก็ดี จำนวนเงินที่มีจากการชำระบาญชีจำหน่ายนั้น ต้องจ่ายให้แก่เจ้าของทรัพย์สินโดยตรง แต่ต้องทำตามข้อบังคับของกรรมการคิดเงินค่าเสียหายในสัญญาฯ คือ หมายความว่า ข้อ ๒๓๕ และข้อ ๒๖๐ เป็นข้อสำคัญเมื่อเจ้าของทรัพย์สินร้องขอถ้าศาลผสมคนกลาง ดังกล่าวไว้ในหมวดที่ ๖ แห่งฎาคนกลาง ฎาคนกลางซึ่งศาลนั้นจะไต่ตั้งขึ้น มีความเห็นว่ารัฐบาลที่เกี่ยวข้องในเรื่องจำนวนเงินรายนี้ ได้ประพฤติกเล้งให้ราคาทรัพย์สินนั้น ต่ำกว่าจำนวนเงินที่สมควร ศาลนั้น ฎาคนกลางนั้น ก็มีอำนาจบังคับให้ประเทศที่วามันนั้น ใช้จ่ายค่าเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์สินตามสมควร

(๗) รัฐบาลเยอรมันรับสัญญาว่า จะเป็นผู้ใช้ค่าเสียหายให้แก่คนชาติเยอรมันในการที่ทรัพย์สิน สิทธิ ฎาผลประโยชน์

ของชาวเยอรมันในประเทศสัมพันธมิตรได้ถูกยึดไว้ ฤาขายไป

(ฉ) จำนวนเงินภาษี และธรรมเนียมซึ่งรัฐบาลเยอรมัน
ได้เก็บ ฤาจะได้อีกจากทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของ
คนชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน
คฤศตศักราช ๑๙๑๘ จนถึง ๓ เดือนภายหลังจากใช้สัญญา
ฤาเก็บจากทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ซึ่งถูกยึดไว้โดย
กิจการพิเศษในสงคราม จนถึงวันที่จะคืนทรัพย์สินนั้นตามสัญญา
ต้องคืนให้แก่เจ้าของทั้งสิ้น

ข้อ ๒๕๘

ในส่วนทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ทั้งของบริษัท
และสมาคมเป็นเจ้าของ ซึ่งคนชาติสัมพันธมิตรและสหิตประเทศ
จะได้รับคืนตามข้อ ๒๕๗ วรรค (ก) หรือวรรค (จ) รัฐบาล
เยอรมันรับสัญญาดังต่อไปนี้

(ก) จะให้ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของคนชาติสัม
พันธมิตรฤาสหิตประเทศ มีสิทธิเต็มทีตามกฎหมายเสมอ
เหมือนทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ของคนชาติเยอรมัน ตาม
กฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนการสงคราม เว้นไว้แต่จะมีข้อยกเว้นกล่าว
ไว้ในสัญญาสันติภาพนี้

(ข) จะไม่กระทำการให้ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของ
คนชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศเสื่อมเสียไปในทางกฎหมาย

ซึ่งจะไม่ให้เสมอหน้ากันในทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของ
 คนชาติเยอรมัน และถ้ามีการไม่เสมอกัน ดังกล่าวไว้แล้ว
 จะใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของทรัพย์สินด้วย

ข้อคิดต่อท้าย

๑.

ตามความของวรรค (ค) แห่งข้อ ๒๕๗ คำสั่งต่าง ๆ และ
 ข้อบังคับเรื่องให้เลิกกิจการหรือเลิกบริษัท ฤ็คำสั่งและคำ
 ตัดสินของศาลใด ๆ ฤ็กรมใดในรัฐบาลใด ๆ ที่ได้ทำสัญญาสัน
 ทิภาพนี้ ได้ออกแล้วฤ็ควรออกเรื่องทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและ
 ผลประโยชน์ของชนชาติศัตรูโดยกฎหมายสงครามให้คงไว้ได้ทั้ง
 นั้น ผลประโยชน์ของประชาชนทั่วไปต้องถือว่า ได้จัดการไป
 แล้ว ตามคำสั่งเรื่องทรัพย์สิน ฤ็ผลประโยชน์ที่ผู้ยื่นเรื่องด้วย
 แม้จะไม่ได้กล่าวถึงผลประโยชน์นั้น โดยเฉพาะในคำสั่งก็ดี อย่า
 ให้มีปัญหาเรื่องการโอนทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ตามคำ
 สั่งที่กล่าวไว้เช่น การทุกอย่างที่เจ้าพนักงานได้กระทำไว้แล้วใน
 เรื่องสมบัติ ฤ็กิจการบริษัทใด ๆ จะเป็นการได้ส่วน ยึด
 บังคับจัดการ ใช้ เรียกเอา ตรวจตรา ฤ็เลิกการขายฤ็วิธีจัดการ
 ในสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ รวมการเก็บและชำระหนี้สิน
 การใช้จ่าย เงินรายจ่ายฤ็การที่อื่นที่ได้เป็นไปตามคำสั่งและคำ
 ตัดสินของศาล ฤ็กรมของรัฐบาลที่ได้ทำสัญญานี้ ตามกฎหมาย

ระหว่างสงคราม เรื่องทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์
 ของชนชาติศัตรู เป็นการถูกต้องทั้งสิ้นด้วยหากว่าการที่กล่าว
 ไว้ข้างบน ไม่เป็นเหตุให้สมบัติซึ่งคนชาติสัมพันธมิตร และ
 สหิตประเทศได้รับ ฤๅขอโดยสุจริตตามกฎหมายของประเทศ
 นั้นมีความเสียหายไปได้

ข้อความแห่งวรรคนี้ ไม่หมายความว่าถึงการที่เจ้าพนักงาน
 เยอรมันได้กระทำอย่างกล่าวมาข้างบนนี้ ในเจอร์แดนที่กองทัพ
 เยอรมันได้ยึดไว้ และไม่หมายความว่าถึงการที่เยอรมันได้กระทำ
 ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๘ ด้วยการเหล่านี้ ไม่
 ถูกต้องใช้ไม่ได้ทั้งสิ้น

๒.

ห้ามไม่ให้รัฐบาลเยอรมัน ฤๅคนชาติเยอรมันฟ้องร้องรัฐบาล
 หนึ่งรัฐบาลใด พวกสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ ฤๅเจ้าพนักงาน
 ผู้หนึ่งผู้ใดของรัฐบาลเหล่านี้ ในเรื่องการที่ได้กระทำไป
 ฤๅที่ละเลยเสียไม่ได้กระทำอย่างใด ๆ ในส่วนทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ
 และผลประโยชน์ของเยอรมันระหว่างสงคราม ฤๅเมื่อเตรียม
 กระทำสงคราม และห้ามไม่ให้ฟ้องร้องผู้หนึ่งผู้ใด ในเรื่อง
 การที่ผู้หนึ่งผู้ใดทำฤๅละเลยเสียไม่ได้ทำ โดยตามที่จัดการพิเศษ
 ในสงคราม ฤๅตามกฎหมายข้อบังคับของรัฐบาลใด ๆ ในพวก
 สัมพันธมิตร และสหิตประเทศนั้น

๓.

ในข้อ ๒๕๙ กับข้อติดท้ายข้อความที่ว่า การพิเศษใน
 สงครามหมายความถึงการที่จัดให้เป็นไปทั้งวง จะเป็นไปตาม
 กฎหมาย ฎาข้อบังคับฝ่ายตุลาการ ฎาฝ่ายตุลาการ ฎาอย่างอื่น ๆ
 ในเรื่องทรัพย์สินสมบัติของชนชาติศัตรูที่จัดไปแล้ว ฎาที่ยังทำต่อ
 ไป อันเป็นการที่ให้ย้ายอำนาจจากเจ้าของทรัพย์สินนั้นในการปก
 ครอบ แต่ไม่ทำลายสิทธิของเจ้าของทรัพย์สิน เช่นการดูแลชั่วคราว
 การยึดทรัพย์สินฎาการต่าง ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำแล้ว ฎาจะทำ
 เพื่อยึดทรัพย์สินสมบัติของชนชาติศัตรู สำหรับเหตุต่าง ๆ ไม่ว่า
 ในสถานที่แห่งใด ๆ การที่กล่าวไว้แล้วนี้หมายความถึง คำสั่ง
 อัยการทรัพย์สิน คำสั่งอื่น และประกาศของกรมเลขาธิการของรัฐบาล
 ซึ่งเป็นฐานะเรื่องทรัพย์สินสมบัติของชนชาติศัตรู ทั้งการที่เจ้าพนักงาน
 รักษาทรัพย์สินชนชาติศัตรูได้ทำไปแล้ว เช่นการใช้หนี้สิน เรียก
 หนี้ จ่ายค่าใช้สอย ฎาเก็บค่าธรรมเนียม

๓.๑ การโอนกรรมสิทธิ์นั้นหมายความว่า การที่เป็นเหตุโอน
 ทรัพย์สินให้แก่ผู้อื่นที่ไม่ใช่ชนชาติศัตรูโดยไม่ต้องรับอนุญาตจาก
 เจ้าของเดิม เช่นการขาย การชำระบัญชี ฎาย้ายเจ้าของ ฎา
 การลบล้างอำนาจกรรมสิทธิ์ และใบประกัน

๔.

ในจำนวนเงินที่เกิดขึ้นจากการขายทรัพย์สินสมบัติของชนชาติ

เยอรมันในประเทศใดประเทศหนึ่งของสัมพันธมิตร ฤๅสหิต
 ประเทศในชั้นแรกประเทศนั้นเมื่ออำนาจหักจำนวนเงินออกใช้ค่า
 เสียหายในส่วนทรัพย์สินสัมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ของชน
 ชาติของตน นับตั้งของบริษัทยุทธแลสมาคมที่มีผลประโยชน์อยู่
 ด้วย ฤๅค่าใช้หนี้ซึ่งคนชาติเยอรมันเป็นลูกหนี้ ฤๅค่าเสียหาย
 จากความประพฤติของรัฐบาลและเจ้าพนักงานเยอรมัน ตั้งแต่
 วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ ฤๅก่อนรัฐบาลนั้นได้ประกาศ
 สงคราม การกำหนดจำนวนเงินค่าเสียหายเช่นนั้น ให้คน
 กลางซึ่งมิสเตอร์ กุสตาฟ อาดอร์ เป็นผู้ตั้ง ถ้าท่านผู้นั้นเต็มใจ
 จะตั้งขึ้นให้ผู้ตัดสิน ถ้าท่านผู้นั้นไม่ยอมตั้งคนกลางนั้นแล้ว ก็
 ให้ศาลผสมคนกลางดังกล่าวไว้ในหมวดที่ ๖ เป็นผู้ตั้ง

อนึ่งในชั้นที่สอง สัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศดังกล่าวไว้
 ข้างบน มีอำนาจหักเงินจำนวนนี้ออกใช้จ่ายค่าเสียหายในส่วน
 ทรัพย์สินสัมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ของชนชาติของตนซึ่งอยู่
 ในเขตของศัตรูอื่น (นอกจากเยอรมัน) ถ้าประเทศศัตรูนั้น
 ยังไม่ได้จัดการใช้ค่าเสียหาย

๕.

ถึงแม้ว่ามีความกล่าวอยู่ในข้อ ๒๕๗ อย่างไร ๆ ก็ดี ถ้า
 ก่อนสงครามอันนี้ บริษัทหนึ่งบริษัทใดซึ่งตั้งขึ้นในเขตร์ของ

สัมพันธมิตรรัฐชาติประเทศ มีสิทธิเรื่องตราหือค่าขายในประเทศอื่น ๆ เสมอเหมือนกับสิทธิของบริษัทอันหนึ่ง ซึ่งบริษัทที่เข้ามาก่อนนั้นเป็นผู้ปกครองอยู่ในประเทศเยอรมัน ตามวิธีพิเศษในการสร้างสิ่งของสำหรับขายในประเทศอื่น ๆ แล้ว บริษัทของสัมพันธมิตร รัฐชาติประเทศ มีสิทธิผู้เดียวในการใช้ตราหือค่าขายในประเทศอื่น ๆ นั้น และบริษัทเยอรมันไม่มีสิทธินี้เลย และสิทธิในการสร้างสิ่งของเหล่านี้ในประเทศเยอรมันนั้น ต้องคืนให้แก่บริษัทที่เข้ามาข้างต้นนี้ แม้จะมีกฎหมายเป็นการพิเศษระหว่างสงครามของรัฐบาลเยอรมันในเรื่องหุ้นส่วนทรัพย์สินสมบัติของบริษัทในประเทศเยอรมัน ที่กล่าวมาข้างหลังนี้ก็ดี ก็ยังไม่สามารถจะทำลายสิทธิของบริษัทที่กล่าวมาข้างต้นนี้ได้ ถ้าบริษัทที่กล่าวข้างหลังร้องขอบริษัทที่กล่าวก่อนแล้ว ก็ให้ส่งตัวอย่างให้แก่บริษัทที่กล่าวข้างหลังนั้น ทำสิ่งของตามวิธีเดิมสำหรับจำหน่ายในประเทศเยอรมันได้

๖.

จนถึงเวลาที่คืนทรัพย์สินสมบัติให้แก่เจ้าของเดิมตามข้อ ๒๕๗ รัฐบาลเยอรมันต้องรับผิดชอบในการรักษาทรัพย์สิน สิทธิและผลประโยชน์ของคนชาติสัมพันธมิตร รัฐชาติประเทศ ทั้งบริษัทและสมาคมของคนชาตินั้น ที่มีหุ้นส่วน ซึ่งต้องถูกบังคับในกิจการพิเศษต่าง ๆ ในสงครามจากรัฐบาลเยอรมัน

๗.

ภายในกำหนดหนึ่งปี ตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพนี้ รัฐบาลต่าง ๆ ของสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ จะชี้แจงให้ทราบชัดเจนว่าทรัพย์สิน ฤๅผลประโยชน์อันใดที่ประสงค์จะให้ทำการตามสิทธิดังกล่าวไว้ในข้อ ๒๕๗ วรรค (จ)

๘.

การคืนทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ตามข้อ ๒๕๗ นั้น ให้รัฐบาลเยอรมัน ฤๅเจ้าพนักงานผู้แทนเป็นผู้จัดการ ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องแก่ทรัพย์สินนั้น มีความประสงค์ เจ้าพนักงานเยอรมันต้องยื่นรายการอย่างละเอียดในการที่พนักงานฝ่ายตุลาการได้ทำไปนั้น และการขอทราบรายการนี้ขอได้ไม่ว่าในเวลาใด ภายหลังจากวันใช้สัญญาสันติภาพนี้

๙.

จนกว่าจะถึงวันที่ทำการชำระบัญชีเสร็จสิ้น ดังกล่าวไว้ในข้อ ๒๕๘ วรรค (ข) ทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ของชาวเยอรมัน ต้องอยู่ใต้บังคับของกิจการพิเศษในสงครามซึ่งมีอยู่แล้วหรือจะมีขึ้น

๑๐.

ภายในกำหนด ๖ เดือน ตั้งแต่วันใช้สัญญาขึ้น รัฐบาลเยอรมันต้องยื่นให้แก่วิทยาสหพันธ์ สหพันธ์ประเทศไบแปรกัน ไบสำคัญ ไบโหนด ฤาหนังสือสำคัญอย่างอื่น ๆ ซึ่งคนชาติเยอรมันถือไว้ ในการที่เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินสมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ซึ่งอยู่ในเขตแดนของสหพันธ์ สหพันธ์ประเทศทั้งไบหุนส่วนไบเงินต่างๆ ของบริษัทซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

ถ้าสหพันธ์ สหพันธ์ประเทศใด ๆ มีความประสงค์ขอให้ส่งเมื่อใด ๆ รัฐบาลเยอรมันต้องส่งรายการเรื่องทรัพย์สินสมบัติ สิทธิและผลประโยชน์ของคนชาติเยอรมันในสหพันธ์ สหพันธ์ประเทศนั้น ๆ ฤารายการอันได้ทำกิจที่เกี่ยวข้องแก่ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์นั้นตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม คฤสศค ๑๙๑๔

๑๑.

ศัพท์ว่า ผลประโยชน์เงินสด นั้นหมายความว่าเงินฝากฤาดัวเงินทุกชนิดที่มีในบัญชีก่อน ฤาภายหลังสงคราม ทั้งเงินรายได้และดอกเบี้ย ผลประโยชน์และกำไร ของเงินฝากที่เจ้าพนักงานผู้ดูแล ฤาเจ้าพนักงานยึดทรัพย์ได้เก็บแทนเจ้า

ของเดิม แต่ไม่หมายความถึงเงินฝากของสัมพันธมิตร ฤๅ สหิตประเทศ ฤๅเมืองขึ้นมณฑล ฤๅนคราภิบาลของสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ

๑๒.

ผลประโยชน์เงินสดของคนชาติประเทศ ที่ทำสัญญา สันติภาพนับทั้งบริษัทและสมาคมนี้ ถ้าเจ้าพนักงานรักษา ทรัพย์ชนชาติศัตรูฤๅเจ้าพนักงานอื่น ผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์ ได้นำไปทำผลประโยชน์อีกต่อหนึ่งแล้ว ต้องให้งดเลิกเสีย และต้องคืนจำนวนเงินสดรายนั้นทุกราย ไม่นับว่าเป็นเอาไปทำ ผลประโยชน์อันใดเลย

๑๓.

ภายในกำหนด ๑ เดือน ตั้งแต่วันใช้สัญญา นี้ ฤๅผู้มีคำ ร้องขอขึ้นเวลาใด ๆ รัฐบาลเยอรมันต้องส่งให้แก่รัฐบาลของ สัมพันธมิตร และสหิตประเทศ บัญชี, ใบสำคัญ, จดหมาย เหตุ, หนังสือสำคัญ และข้อความต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ในประเทศเยอรมัน และซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ของคนชาติสัมพันธมิตร และสหิต ประเทศ ทั้งที่เกี่ยวข้องแก่บริษัท ฤๅสมาคม ของคนชาติ สัมพันธมิตร และสหิตประเทศ ซึ่งต้องประพฤติดตามข้อบังคับ

กิจการพิเศษในสงคราม ฤๅถูกโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้อื่น ใน
เขตร์เยอรมัน ฤๅในเขตร์ที่ประเทศเยอรมันกับพวกของ
เยอรมันยึดไว้

รัฐบาลเยอรมันรับประกันว่า เจ้าพนักงานผู้กำกับ เจ้าพนักงาน
งานตรวจ ผู้จัดการ, เจ้าพนักงานผู้รักษาทรัพย์, ผู้รับอายุต์
ผู้ชำระทรัพย์, กับผู้รับทรัพย์ จะต้องรับผิดชอบในการที่จะส่ง
หนังสือต่าง ๆ ดังกล่าวไว้^๗ ให้ครบบริบูรณ์ และรับว่าบัญชี
และรายงานนั้นถูกต้องทุกประการ

๑๔.

ความในข้อ ๒๕๗ และข้อติดท้ายนี้ เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์
สมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์และเงินที่ได้จากการชำระ
บัญชี ในประเทศศัตรูนั้น ใช้ต่อเงินหนี้ เงินรายได้ต่างๆ
และกับเงินหมวดที่ ๓ นั้นกล่าวถึงวิธีใช้เงินเท่านั้น

ในความตกลงต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในข้อ ๒๕๗ ระหว่าง
รัฐบาลเยอรมันแลสัมพันธมิตร และสหิตประเทศ กับ
หัวเมืองจีน เมืองอยู่ในป้องกัน ฤๅหัวเมืองใหญ่ของอังกฤษ
ฤๅอินเดียฝ่ายอังกฤษนั้น ถ้าประเทศและเมืองจีนใด ๆ ไม่
ได้แจ้งความให้ทราบว่า จะประพฤติตามความแห่งหมวดที่ ๓
แล้ว ^{12/10/๖๓} ก็ให้ใช้ ในระหว่างคนชาตินั้น ๆ เพียงข้อความที่

หมวดที่ ๓ ที่ว่าด้วยการใช้หนี้ด้วยเงินที่ใช้อยู่ กับเรื่อง
อัตราแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ย เว้นไว้แต่ประเทศนั้นๆ จะแจ้ง
ความให้รัฐบาลเยอรมันทราบ ภายในกำหนด ๖ เดือน ตั้งแต่
วันใช้สัญญาสันติภาพนั้นว่าจะไม่ใช่ตามความข้อนั้น

๑๕.

ความในข้อ ๒๔๗ กับข้อติดท้ายนี้ ใช้ได้ถึงทรัพย์สินสมบัติ
ต่าง ๆ ในของซึ่งทำขึ้น ในหนังสือที่แต่งขึ้น ฤๅในฝีมือช่าง
ที่เกี่ยวข้องแก่การชำระบัญชีทรัพย์สิน สหิทธิ และผล
ประโยชน์ ทั้งบริษัท ฤๅ กิจธุระตามกฎหมายพิเศษระหว่าง
สงครามของสัมพันธมิตร ฤๅสิทธิประเทศฤๅตามความใน
ข้อ ๒๔๗ วรรค (ข)

หมวดที่ ๕

สัญญาการค้าขายต่าง ๆ กำหนดเวลาอายุความ
และคำพิพากษาต่าง ๆ

ข้อ ๒๕๕

(ก) ข้อสัญญาต่างๆ ระหว่างผู้ที่เข้าศึกกันต้องนับว่าขาด
กัน ตั้งแต่เวลาเมื่อสองฝ่ายผู้ทำสัญญาเป็นเข้าศึกกัน เว้นไว้
แต่สัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับหนี้สิน ฤๅเรื่องเงินทอง ซึ่งควร

ดำเนินการตามการ ยกเว้น และข้อบังคับพิเศษสำหรับสัญญาพิเศษ
 ฎาสัญญาบางชนิดดังกล่าวต่อไปในข้อนี้ ฎาในความติดต่
 ของข้อนี้

(ข) สัญญาอย่างใดซึ่ง ต้องการให้สำเร็จแก่ประโยชน์ทั่วไป
 ในระหว่าง ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่สัญญาสันติภาพนี้ ถ้าผู้หนึ่ง
 ที่ได้กระทำสัญญานั้น เป็นคนชาติสัมพันธมิตร และสหิตประ
 เทศ และถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งในหมู่สัมพันธมิตรเห็นสม
 ควรว่าใช้ได้ ก็ให้ยกเว้นเสียจากการที่จะเลิกสัญญาใน ตาม
 ข้อนี้

ถ้าการทำไปตามสัญญาชนิดนี้ ทำให้ฝ่ายหนึ่งมีความเสีย
 หาย โดยเหตุที่การ และวิธีค้าขายในเวลา นี้ ได้เปลี่ยนแปลง
 มากแล้ว ให้ศาลผสมคนกลาง ดังกล่าวไว้ในตอนที่ ๖ มีอำนาจ
 ตัดสินให้ ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหายตามสมควร

(ค) โดยเหตุที่กฎหมายของประเทศสหภาพรัฐอเมริกา
 บราซิล และญี่ปุ่น มีใจความแย้งกันต่อข้อที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๓๐๐
 และ ข้อติดท้ายไม่ควรใช้สำหรับสัญญาระหว่างคนชาติสามประ
 เทศนี้ กับ คนชาติเยอรมัน ข้อ ๓๐๕ นั้น ไม่ใช่แก่รัฐบ
 สหภาพรัฐอเมริกา ฎาคนชาติอเมริกัน

(ง) เนื้อความในข้อนี้กับข้อติดท้ายต่อไป จะไม่ใช่กับ
 สัญญา^{๑๐}ระหว่างพวกซึ่งเป็นข้าศึกกัน โดยเหตุที่พวกนั้นอยู่ใน

เขตซึ่งเปลี่ยนการปกครอง ถ้าพวกนั้นได้แปลงชาติเป็นชาติ
หนึ่งชาติใดในหมู่สัมพันธมิตร และสหิตประเทศ ตามสัญญา
สันติภาพนี้ และจะไม่ใช่กับสัญญาระหว่างคนชาติสัมพันธมิตร
และสหิตประเทศ ซึ่งถูกห้ามการค้าขายโดยเหตุที่ฝ่ายหนึ่งอยู่
ในเขตซึ่งเข้าศึกไว้

(ง) ใจความแห่งข้อสัญญานี้ และข้อดีที่ต่อยังต่อไปไม่ทำ
ลาย สัญญาระหว่างพวกศัตรู ถ้าสัญญานี้ได้รับอนุญาตของ
รัฐบาลใด รัฐบาลหนึ่ง ซึ่งได้กระทำสงครามครั้งนี้

ข้อ ๓๐๐

(ก) บรรดากำหนดเวลาอายุความ ถูกกำหนดเวลาควรฟ้อง
ความซึ่งเป็นคดีกันอยู่ก่อนสงคราม ถูกเมื่อประกาศสงครามแล้ว
ในประเทศของผู้ทำสัญญานี้ ในการที่เกี่ยวกับศัตรูอย่าให้นับ
เวลาที่เบี่ยงสงครามกันอยู่ด้วย อายุของสัญญาและคดีต่าง ๆ
นี้ควรดำเนินการต่อไปอย่างเดิมได้อย่างเร็วที่สุด ภายในกำ
หนด ๓ เดือน ภายหลังจากใช้สัญญาสันติภาพนี้ ข้อที่กล่าวไว้
นี้ให้ ใช้สำหรับกำหนดการใช้ดอกเบี้ย ภาษีหุ้นส่วน และ
สำหรับให้หนี้ไปประกันต่าง ๆ ด้วย

(ข) ถ้าคนชาติสัมพันธมิตร ฤสหิตประเทศ ได้มีความ
เสียหายจากข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐบาลเยอรมัน โดยเหตุที่

มิได้กระทำตามข้อบังคับของรัฐบาลเยอรมัน ถ้าคดีนั้นไม่อยู่ในอำนาจศาลของสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ ก็ให้ศาลผสมคนกลาง ดังกล่าวไว้ในตอนที่ ๖ มีอำนาจพิจารณาคดีได้

(ค) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดที่เป็นคนชาติสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศฟ้องร้องชน ศาลคนกลางสองฝ่ายมีอำนาจออกคำสั่งให้ได้รับสิทธิอย่างเดิม ซึ่งได้มีความเสียหายจากข้อบังคับที่กล่าวไว้ในวรรค (ข) เมื่อเป็นการสมควรจะทำได้

ถ้าการคืนสิทธินั้นเป็นการไม่สมควร ฤๅจะเป็นไปไม่ได้แล้ว ศาลผสมคนกลาง มีอำนาจตัดสินให้รัฐบาลเยอรมันใช้เงินค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายนั้น

(ข) ถ้าสัญญาระหว่างศัตรูซึ่งขาดกันเพราะฝ่ายหนึ่งไม่ได้กระทำตาม ฤๅเพราะมีข้อใดข้อหนึ่งในสัญญานั้น ผู้ที่ได้รับความเสียหาย จะฟ้องศาลผสมคนกลางได้ ศาลคนกลางสองฝ่ายมีอำนาจ ดังกล่าวไว้ในวรรค (ค)

(ง) ข้อความต่าง ๆ ในวรรคต่าง ๆ ของข้อนี้ให้ใช้ได้สำหรับคนชาติสัมพันธมิตรและสหิตประเทศที่ได้มีความเสียหายจากข้อบังคับของรัฐบาลเยอรมัน ในเขตที่ประเทศเยอรมันยึดไว้ เมื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายยังไม่ได้รับเงินค่าเสียหายนั้น

(จ) รัฐบาลเยอรมันต้องใช้เงินค่าทำขวัญแก่ผู้ใด ๆ ที่ได้มีความเสียหายจากคำตัดสินของศาลผสมคนกลางที่ให้คืนทรัพย์สินต่อเจ้าของเดิม ตามความแห่งวรรคข้างบนของข้อนี้

(ฉ) ในส่วนหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ใช้เงินกันนั้น กำหนด ๓ เดือนตั้งกล่าวไว้ในวรรค (ก) ควรตั้งต้นแต่วันที่ยกเลิกข้อบังคับพิเศษเรื่องหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ใช้เงินกันนั้นในเขตของรัฐบาลต่าง ๆ ที่ได้กระทำสงคราม

ข้อ ๓๐๑

ในระหว่างพักศัตรู ส่วนที่เกี่ยวข้องหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ใช้เงินกันนั้น แม้จะได้ยื่นหนังสือนั้นเข้าไปก็ดี ยื่นใบแจ้งความเข้าไปก็ดี ยื่นใบขัดข้อง ยากการที่ไม่ได้ทำตามข้อบังคับก็ดี ก็ไม่เป็นเหตุให้สิทธิของหนังสือต่าง ๆ ที่ให้ใช้เงินกันนั้นเสียหายไปได้

ถ้ากำหนดเวลาสำหรับส่งหนังสือต่าง ๆ ให้ใช้เงินกัน ๆ สำหรับส่งใบแจ้งความเรื่องขัดข้องต่าง ๆ สำหรับผู้ที่ควรยื่นใบชนิดที่กล่าวไว้แล้วข้างบนยังยื่นใบนั้นไม่ได้ ในระหว่างเวลาการสงคราม ก็ให้ผู้นั้นจัดการยื่น ใบจ่าย ใบแจ้งความ และใบขัดข้องภายในกำหนดสามเดือนภายหลังวันใช้สัญญาสันติภาพนั้น

ข้อ ๓๐๒

คำพิพากษาแห่งศาลของสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศ ซึ่ง
 เชนไปตามสัญญาสันติภาพนี้ ให้ใช้ได้ในประเทศเยอรมัน
 เป็นเด็ดขาดโดยไม่ต้องให้ศาลเยอรมันออกคำสั่งซ้ำ

ถ้าในระหว่างสงครามศาลเยอรมันได้ออกคำพิพากษา ซึ่ง
 เกี่ยวข้องแก่คนชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศ ผู้เป็นคนดีที่
 ไม่สามารถจะสู้ความ แก่ความได้ คนชาติสัมพันธมิตรและ
 สหิตประเทศ ซึ่งได้มีความเสียหายนั้น จะต้องได้รับค่าทำ
 ขวัญตามคำตัดสินของศาลผสมคนกลาง ดังกล่าวไว้ในตอนที่ ๖

ถ้าคนชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศนั้น ร้องขอการทำ
 ขวัญอย่างว่ามาข้างบนนี้แล้ว ศาลผสมคนกลางมีอำนาจสั่งให้
 คดีนั้นกลับคืนเป็นไปดังเมื่อก่อนศาลเยอรมันออกคำพิพากษา

ค่าทำขวัญดังกล่าวไว้นั้น คนชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิต
 ประเทศ ซึ่งได้มีความเสียหายร้องขอได้จากศาลผสมคนกลาง
 เมื่อผู้นั้นยังมิได้รับค่าทำขวัญอย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๓๐๓

เพื่อประโยชน์อธิบายให้ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่หมวดที่ ๓
 หมวดที่ ๔ หมวดที่ ๕ และหมวดที่ ๖ คำว่า ระหว่างสงคราม
 นั้นหมายความสำหรับสัมพันธมิตร ฤาสหิตประเทศ ว่ากำหนด

เวลาตั้งแต่ประเทศนั้นได้ประกาศ สงคราม แก่ประเทศเยอรมัน จนถึงวันที่สัญญาสันติภาพ

ข้อสุดท้าย

๑ ข้อความทั่วไป

๑.

ความหมายแห่งข้อ ๒๕๕ ข้อ ๓๐๐ ข้อ ๓๐๑ มีอยู่ด้วยว่าฝ่ายผู้ทำสัญญาค่าขายกันต่าง ๆ นั้น ให้นำว่าเป็นข้าศึกต่อกัน ตั้งแต่วันที่ฝ่ายหนึ่งถูกห้ามไม่ให้กระทำการค้าขายต่อกัน โดยกฎหมายฯ ข้อห้ามข้อใดข้อหนึ่งตั้งแต่วันที่ดังกล่าวไว้ข้างบนนี้

๒.

สัญญาค่าขายต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คงใช้ได้ต่อไป และอย่าให้เลิกเสียตามข้อ ๒๕๕ แต่ไม่เป็นเหตุให้สิทธิในข้อ ๒๕๗ (ข) แห่งหมวดที่ ๕ เสียไปได้ สัญญาดังกล่าวต่อไปนี้ใช้ได้ แต่ต้องดำเนินไปตามกฎหมายบ้านเมืองแลข้อบังคับซึ่งสัมพันธ์ และสหิตประเทศได้มีขึ้นในระหว่างสงครามและตามข้อความของสัญญาค่าขายต่าง ๆ นั้น คือ

(ก) สัญญาโอนอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ เมื่อทรัพย์สินนั้นได้โอนกันแล้ว ก่อนที่ผู้ทำสัญญาเป็นข้าศึกต่อกัน

(ข) สัญญาเช่าที่ดิน และบ้านเรือน

- (ค) สัญญาจำนำ ฤาขายฝากที่ดิน และบ้านเรือน
- (ฅ) สัญญาอนุญาตทำเหมืองแร่ต่าง ๆ
- (ง) สัญญาต่าง ๆ ระหว่างบุคคล ฤาบริษัท ฤาเมือง ฤา มณฑล ฤา นครภิบาล ฤาบุคคลอย่างอื่น ๆ ตามกฎหมาย ซึ่งมีหน้าที่จัดการได้ และสัญญาโอนสิทธิซึ่ง เมือง มณฑล นครภิบาล ฤาบุคคลอย่างอื่นตามกฎหมาย ผู้ที่มีหน้าที่จัดการ ได้ทำไว้ให้แก่ผู้อื่น

๓.

ถ้าข้อหนึ่งข้อใดในสัญญานั้น ต้องเลิกเสียตามข้อ ๒๕๕ แล้วข้ออื่น ๆ ที่ยังเหลืออยู่ในสัญญานั้น ควรใช้ได้ต่อไป ตาม กฎหมายบ้านเมือง ดังกล่าวไว้ในวรรคที่ ๒ เว้นไว้แต่เมื่อแยก ข้อสัญญานั้นออกไม่ได้โดยสะดวก ก็ให้สัญญานั้นเป็นอันเลิก กันทั้งหมด

๒ ข้อกล่าวถึงสัญญาบางชนิด

สัญญาซื้อขายหุ้นส่วนและสัญญาพานิชสภาต่าง ๆ

๔.

- (ก) ข้อบังคับซึ่งพานิชสภาที่มีหลักถาน ได้ทำขึ้นใน ระหว่างสงคราม เกี่ยวกับเวลาขาดอายุสัญญาซึ่งได้ทำไว้กับข้าศึก
- 12/10/2566
- แต่ก่อนสงครามนั้น ประเทศที่ทำสัญญาสันติภาพนี้ นับว่า

ถูกต้อง กับทั้งการที่กระทำไปตามข้อบังคับนั้นด้วย เมื่อการ
ได้เป็นไปตามข้อที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ ว่า

(๑) สัญญานั้นได้กล่าวไว้ว่าจะทำ ตามข้อบังคับ ของพานิช
สถานนั้น

(๒) ข้อบังคับนั้น หมายความว่า ให้ใช้สำหรับพวกที่เกี่ยวข้อง
ข้องแก่สัญญาทั่วไปไม่เลือกหน้า

(๓) ลักษณะที่ให้เลิกสัญญาในข้อบังคับนั้น เป็นการงาน
การตรง และสมควรแก่การ

(๔) วรรคที่กล่าวไว้ข้างบนนี้ ไม่หมายความว่าถึงข้อบังคับ
ซึ่งพานิชสภาได้ทำขึ้นในเขตที่อยู่ในอำนาจ และการปกครอง
ของข้าศึก

(๕) การเลิกสัญญาเรื่องค่าขายฝ้าย ตั้งแต่วันที่ ๓๑
กรกฎาคม คฤศตศักราช ๑๕๑๔ ตามความเห็นของพานิชสภา
ค่าฝ้าย เมืองลิเวอร์ปูนั้น ประเทศที่ทำสัญญาสันติภาพนั้น
ยืนยันว่าใช้ได้แล้ว

ประกันต่าง ๆ

๕.

การขายใบประกัน ฤๅสิ่งที่เป็นประกันของพวกศัตรูแทนหน
ที่ยังไม่ได้ชำระ^๕ เป็นการถูกต้อง เมื่อผู้ถือสิ่งประกันนั้น

จัดการไปโดยสุจริต และโดยความร้องอันสมควร และไม่
ต้องแจ้งความให้ลูกหน้ทราบก่อน และฝ่ายลูกหน้จะร้องเรียก
เอาค่าเสียหายจากการขายเช่นว่านี้ ไม่ได้เลย

ข้อความดังกล่าวไว้ข้างบนนี้ ไม่ให้ ไซ้ถึงการที่ศัศครูขายสิ่ง
ประกันในเขตที่ศัศครูยึดไว้ ฤาอยู่ใต้อำนาจศัศครู

ใบแลกเปลี่ยน ฤาให้ ไซ้เงินกัน

๖.

ส่วนประเทศที่พอใจประพฤติดตามหมวดที่ ๓ และข้อติดที่ ๒
นั้น การเงินทองระหว่างข้าศึกแลการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้อง
แก่ใบให้ ไซ้เงินกันต้องเป็นไปตามข้อติดที่ ๒ และสำนักงาน
ตรวจและไซ้หน้จะเป็นผู้ช่วยจัดการ สำนักหน้จะมีสิทธิแทนผู้ถือ
ใบให้ ไซ้เงิน และจะได้ดำริหว่า จะควรจัดการอย่างไรต่อไปด้วย

๗.

ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด เมื่อก่อนสงคราม ฤาในระหว่างสงครามต้อง
เป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินตามใบให้ ไซ้เงิน โดยเหตุที่
ผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งเป็นข้าศึกในภายหลังได้รับเป็นธูระไว้ แม้จะได้
ประกาศสงครามแล้วก็ดี ข้าศึกผู้นั้นยังคงต้องรับผิดชอบใน
การเสียหายต่อไป

๓ สัญญาประกันต่าง ๆ

๘.

สัญญาประกันต่าง ๆ ระหว่างผู้หนึ่งผู้ใด กับผู้อื่นซึ่งเป็น
ศัตรูเมื่อภายหลังนั้น ต้องดำเนินการตามวรรคที่จะกล่าว
ต่อไปนี้

๙.

สัญญาประกันไฟไหม้

สัญญาประกันไฟไหม้ระหว่างผู้หนึ่ง กับผู้อื่น ซึ่งเป็นศัตรู
เมื่อภายหลังนั้น ยังคงไม่เสียหายเล็กน้อย โดยเกิดสงคราม
ฤาโดยเหตุที่ฝ่ายหนึ่งเป็นศัตรู ฤาโดยเหตุที่ฝ่ายหนึ่งไม่ได้
กระทำตามสัญญานั้น ในระหว่างสงครามและในกำหนดสาม
เดือนภายหลังการสงบสงคราม แต่สัญญานั้นต้องเลิกต่อกันใน
เมื่อถึงกำหนดส่งสินไหม้ประจำปี หนแรกภายในสามเดือน ตั้ง
แต่ใช้สัญญาสันติภาพนี้

สินไหม้รายปีที่ยังไม่ได้ ใช้ ในระหว่างสงครามและค่าเสียหาย
อย่างอื่น ต้องให้จัดการไปตามสัญญา

๑๐

ถ้าสัญญาประกันไฟไหม้ทำไว้ก่อนสงคราม ระหว่างสองฝ่าย
ถูกบังคับโดยกฎหมาย ฤาข้อบังคับอื่นให้ เลิกเสียระหว่างผู้ทำ

สัญญาเดิมแต่ให้โอนอำนาจประกันไฟไปแก่ผู้อื่น การโอนสัญญานั้นให้นับว่าเป็นการถูกต้อง และผู้รับประกันผู้แรกจะไม่ต้องรับผิดชอบ ตั้งแต่วันโอนสัญญานั้นผู้รับประกันเดิมมีอำนาจขอทราบรายละเอียดเรื่องการโอนสัญญานั้นได้ และถ้าความในสัญญาโอนประกันไฟนั้น ไม่เป็นการเสมอหน้า ฤ็ไม่สมควรแล้ว ก็ให้แก้ไขความให้เป็นไปตามสมควร

อีกประการหนึ่ง ผู้ขอประกันมีสิทธิที่จะขอโอนสัญญาประกันกลับไปแก่ผู้รับประกันเดิมนั้นได้ต่อไป ตั้งแต่วันซึ่งร้องขอขึ้น

สัญญาประกันชีวิต

๑๑

สัญญาประกันชีวิตระหว่างผู้รับประกันและผู้อื่น ซึ่งเป็นศัตรูกันภายหลังนั้น ไม่ให้เลิกเสีย โดยเกิดสงคราม ฤ็โดยเหตุที่ผู้^{๕๖}ขอประกันเป็นศัตรู

จำนวนเงินซึ่งควรใช้กันตามสัญญาซึ่งยังมีอายุตั้งนี้ ให้จ่ายใช้ให้กันได้ภายหลังสงคราม และต้องใช้ดอกเบี้ยร้อยละห้า ต่อปีตั้งแต่วันที่ควรใช้เงินนั้น จนถึงวันที่ใช้เงินจำนวนนั้น

ถ้าสัญญานั้นขาดอายุโดยเหตุที่ไม่ได้ส่งเงินใช้รายปี ในระหว่างสงคราม ฤ็โดยเหตุที่ไม่ได้ประพฤติตามข้อสัญญาผู้ขอให้ประกัน^{๕๖}ผู้แทนมีสิทธิในระหว่างสิบสองเดือนภายหลังวันใช้

สัญญา สันติภาพ^๕ ในการขอร้องต่อผู้รับประกันให้ คำนวณของ
สัญญาเป็นจำนวนตั้งแต่วันที่สัญญา^๕นั้นขาดอายุ^๕

ถ้าสัญญา^๕นั้นขาดอายุระหว่างสงคราม เพราะผู้ขอประกันไม่
ได้ส่งสินไ้^๕ โดยเหตุที่มีข้อบังคับห้าม ผู้ขอประกัน ถ้าผู้แทน
มีอำนาจต่ออายุสัญญา^๕นั้น เมื่อขอมส่งสินไ้^๕ที่ยังไม่ได้ไ้^๕ เพิ่ม
ดอกเบี้ยร้อยละห้าต่อปี ภายในกำหนดสามเดือนตั้งแต่วันที่
สัญญา^๕สันติภาพ^๕

๑๒

ประเทศหนึ่งประเทศใดในพวกสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ
ในระหว่างสามเดือนภายหลังจากวันไ้^๕สัญญาสันติภาพ^๕ มีอำนาจ
บังคับห้ามสัญญาประกันระหว่างคนของประเทศนั้นกับบริษัทประ
กันชีวิตเยอรมัน ถ้ามีความเห็นว่าบริษัทเยอรมันจะได้เปรียบ

ถ้าการเป็นไป ดังนี้บริษัทเยอรมันต้องมอบ ภาษีรายเล็ยด
ส่วนจำนวนเงินซึ่งควรจะได้ไ้^๕แก่ไปประกันให้แก่รัฐบาลนั้น และ
จะไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องใบประกันนั้น ต่อไปจำนวนเงินดัง
กล่าวไว้^๕นี้ให้ผู้อำนวยการ คำนวณ ซึ่ง ศาลผสมคน กลางจะได้^๕
ขึ้นป็นผู้ตัดสิน

๑๓.

สัญญาประกันชีวิตระหว่างฝ่ายหนึ่งกับสาขาของบริษัทซึ่งตั้งอยู่ในประเทศซึ่งภายหลังเป็นศัตรู ถ้าไม่มีข้อขัดข้องในสัญญาแล้ว ต้องดำเนินการไปตามกฎหมายของสถานที่นั้น แต่ผู้รับประกันมีอำนาจร้องขอให้ผู้ขอประกันจากผู้แทนใช้เงินที่ได้จ่ายไปโดยข้อบังคับในระหว่างสงคราม เมื่อการจ่ายเงินนั้นไม่ตรงต่อข้อสัญญา กฎไม่ตรงต่อสัญญาไมตรีตามกฎหมายซึ่งมีอยู่เวลานั้น

๑๔.

ถ้ามีกฎหมายที่ใช้ได้สำหรับสัญญาประกันชีวิต และที่บังคับผู้รับประกันให้ถือสัญญานั้นว่ายังมีอายุอยู่ แม้ผู้ขอประกันไม่ได้ส่งเงินชำรายปีโดยเหตุที่ผู้รับประกันไม่สามารถแจ้งความให้ทราบว่าสัญญาขาดกันโดยการสงคราม ผู้รับประกันมีอำนาจร้องขอให้ผู้ขอประกันส่งเงินใช้ที่ยังค้างอยู่เพิ่มเติมดอกเบี้ยร้อยละห้าต่อปี

๑๕.

สัญญาประกันต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่วรรค ๑๑ จนถึงวรรคที่ ๑๔ ให้นับว่าเป็นสัญญาชนิดประกันชีวิต เมื่อสัญญานั้นเกี่ยวข้องกับอายุของมนุษย์ และนับอัตราเงินใช้ดอกเบี้ยของทุนเดิมในการตกลงระหว่างสองฝ่าย

ประกันทางเรือ

๑๖.

สัญญาประกันเรื่องเวลาเดินเรือ และประกันอันตรายทางเดินเรือระหว่างผู้รับประกันผู้หนึ่ง กับอีก ผู้หนึ่ง ซึ่งภายหลัง เป็น ศัตรู ต้องนับว่าขาดอายุตั้งแต่วันที่ผู้นั้นเป็นศัตรู เว้นไว้แต่เมื่อมีข้อในสัญญาเห็นว่า ให้ใช้เงินกันก่อนกำหนดเมื่อผู้นั้นเป็นศัตรู

ถ้าไม่มีข้อในสัญญากล่าวถึงการใช้เงินดังกล่าวไว้แล้วนี้ เงินที่ได้ส่งเป็นสินไหม ไปแล้วผู้ขอประกันมีสิทธิร้องขอคืนได้จากผู้รับประกัน

ถ้าในสัญญาที่กำหนดใช้เงินประกันก่อนผู้หนึ่งเป็นศัตรู ก็ควรนับว่าสัญญาในยังไม่ขาดอายุ แม้ผู้หนึ่งจะเป็นศัตรูขึ้นภายหลังก็ดีและจำนวนเงินแทนเต็มๆเงินที่เป็นสินไหม ฤกว่าเสียหายซึ่งยังคงอยู่ ต่างคนต่างฟ้องขอให้คืนกันได้ภายหลังจากวันใช้สัญญาสันติภาพ

ถ้าทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกัน เรื่อง ดอกเบี้ยของ จำนวนเงิน ค่าเสียหายซึ่งคนชาติประเทศที่กระทำสงคราม ควรใช้ ฤกว่าควรได้รับก็ให้นับ กำหนดใช้ดอกเบี้ยนั้น ตั้งต้นาเนงปีภายหลังจากวันที่ได้รับ

๑๗.

ค่าเสียหายตามสัญญาประกันเรือของผู้ที่ขอประกันซึ่งภายหลัง
เป็นศัตรูไม่ให้เกี่ยวข้องกับต่อการเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ จาก
การศึกของรัฐบาลแห่งประเทศของผู้รับประกัน ฤาแห่งสัมพันธ
มิตร ฤาสหิตประเทศ

๑๘.

ถ้าปรากฏขึ้นว่าผู้ขอประกันก่อนสงครามได้ทำสัญญาประกัน
เรือแก่ผู้รับประกันซึ่งภายหลังเป็นศัตรู และเมื่อเกิดการสงคราม
ขึ้นแล้วได้กระทำสัญญาประกันเรือใหม่ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม
แก่ผู้ซึ่งไม่เป็นศัตรู ก็ให้ถือว่าสัญญาใหม่นั้นใช้แทนสัญญา
เดิมได้ และสินไשרายปีนั้นให้จัดการไปเหมือนว่าผู้รับประกัน
เดิมต้องรับผิดชอบจนถึงวันที่ผู้ขอประกันทำสัญญาใหม่นั้น

สัญญาประกันอื่น ๆ

๑๙.

สัญญาประกันชนิดอื่นซึ่งมีไว้ก่อนสงครามระหว่างผู้รับประกัน
กับผู้อื่นซึ่งภายหลังเป็นศัตรู นอกจากสัญญาชนิดที่กล่าวไว้
ในวรรคที่ ๙ จนถึงวรรคที่ ๑๘ นั้น ได้ดำเนินการไปเหมือน
กับสัญญาประกันไฟไหม้ดังกล่าวไว้ในวรรคนี้

เรื่องต่อสัญญาประกัน

๒๐.

การต่ออายุสัญญาประกันกับผู้ที่เป็นศัตรู ต้องถือว่าใช้ไม่ได้ตั้งแต่วันที่ผู้เป็นศัตรู แต่ในส่วนสัญญาประกันชีวิต ฤๅสัญญาประกันทางเรือ ถ้าการใช้เงินค่าเสียหายนั้นตกอยู่ในกำหนดก่อนสงคราม ผู้ที่ได้มีความเสียหายก็มีสิทธิร้องขอค่าเสียหายได้ภายหลังสงคราม

ถ้าผู้ขอต่อสัญญาประกันไม่สามารถหาผู้รับประกันใหม่ได้โดยเหตุที่ศัตรูยึดเขตที่ตนอยู่ไว้ ก็ให้นับว่าการต่อสัญญาชั้นเดิม คงใช้ได้จนถึงกำหนดสามเดือนภายหลังใช้สัญญาสันติภาพ

ถ้าการต่อสัญญาประกันขาดอายุตามความแห่งวรรคนี้ ทั้งสองฝ่ายควรจัดการไปตามสมควรเรื่องสินไหมชดเชยที่ค้างอยู่ หรือที่ไร้แล้วและค่าเสียหายด้วย ถ้าค่าสินไหมหรือค่าเสียหายนั้นเกี่ยวข้องกับแก่การประกันชีวิตหรือทางเรือ แลถึงกำหนดก่อนการสงคราม ถ้าเรื่องเกี่ยวข้องกับแก่สัญญาประกันนอกจากที่ได้กล่าวไว้ในวรรค ๑๑ จนถึงวรรค ๑๘ การเสียหายนั้นให้จัดการไปเพียงวันที่ฝ่ายหนึ่งเป็นศัตรู แลไม่นับค่าเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นภายหลังฝ่ายหนึ่งเป็นศัตรูแล้ว

๒๑.

ความแห่งวรรคข้างบนนี้หมายความว่าถึงการต่อสัญญาประกัน ซึ่งมีอยู่ เมื่อทั้งสองฝ่ายได้เกิดเป็นศัตรูกันขึ้น แม้การประกันนั้น จะไม่เกี่ยวข้องกับแก่การประกันชีวิต ฤๅประกันทางเรือก็ตาม เหมือนกัน

๒๒.

การต่อสัญญาประกันชีวิต ถ้าสัญญานั้นเป็นสัญญาพิเศษ ไม่ใช่สัญญาธรรมดา การต่อสัญญานั้นก็ควรนับว่าถูกต้อง ความแห่งวรรคที่ ๑๒ นั้น ใช้ถึงการต่ออายุสัญญาประกันชีวิตแก่บริษัทประกันชีวิตซึ่งเป็นบริษัทของศัตรู

๒๓.

ในการต่อสัญญาประกันทางเรือก่อนสงครามการใช้จ่ายเสียหาย ซึ่งผู้รับประกันควรใช้ ถ้าค่าเสียหายตกอยู่ในกำหนดก่อนสงครามก็ควรให้ผู้รับประกันรับผิดชอบ แม้จะได้เกิดสงครามภายหลังก็ดี จำนวนเงินใช้ค่าเสียหายในการต่อสัญญาประกันนั้นควรใช้กันได้ภายหลังสงคราม

๒๔.

ความแห่งวรรคที่ ๑๗ และวรรคที่ ๑๘ ทั้งตอนสุดท้ายแห่งวรรคที่ ๑๖ นั้นใช้ถึงการต่อสัญญาประกันทางเรือด้วย

หมวดที่ ๒

ศาลผสมคนกลาง

ข้อ ๓๐๔

(ก) ภายในกำหนดเวลาสามเดือน ตั้งแต่วันใช้สัญญาเป็นต้นไปให้ตั้งศาลผสมคนกลางศาลหนึ่งทุกประเทศในระหว่างสัมพันธมิตร และสหิตประเทศฝ่ายหนึ่ง กับประเทศเยอรมันอีกฝ่ายหนึ่ง ศาลผสมคนกลางหนึ่งศาล ให้มีสมาชิกสามนาย ให้รัฐบาลทั้ง ๒ ฝ่ายตั้งสมาชิกฝ่ายละหนึ่งนายให้รัฐบาลสองฝ่ายตกลงกันเลือกตั้งผู้ที่จะเป็นประธานในศาลนั้น

ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงกันเรื่องผู้ที่จะเป็นประธานในศาลนั้น ก็ให้ที่ชุมนุมมนตรี ของ สันนิบาตแห่งชาติทั้งหลายตั้งผู้ที่จะเป็นประธานขึ้น หึ่งผู้สำรองอีกสองนาย เพื่อจะได้มีนาทแทนประธานเมื่อมีการจำเป็นขึ้นในภายหน้า แต่ถ้ายังไม่มที่ชุมนุมมนตรีของสันนิบาตแห่งชาติแล้ว ถ้ามองซิเออร์ กุสตาฟ อะดอร์เตมใจ ก็ให้เป็นผู้ตั้งประธานศาลผสมคนกลาง กับเลือกผู้สำรองไว้อีก ๒ นายด้วย ผู้ที่จะเลือกตั้งเหล่านี้ ต้องเป็นคนชาติประเทศกลางในเวลาสงครามครั้งนี้

ถ้ารัฐบาลฝ่ายใดไม่จัดการตั้งสมาชิกขึ้นใหม่ เมื่อมีที่ว่างภายในกำหนดหนึ่งเดือน ก็ให้รัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่งเลือกสมาชิกใหม่จากผู้สำรองสองนายที่ไม่ได้เป็นประธานนั้น

การตัดสินใจต้องเป็นไปตามความเห็นข้างมาก ของผู้ประชุม
ในศาลนั้น

(ข) ศาลผสมคนกลางดังกล่าวไว้ในวรรค (ก) นี้ มีหน้าที่
วินิจฉัยคดีตามเรื่องที่กำลังกล่าวไว้ในหมวดที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๗
อันมีประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่เรื่องสัญญาต่าง ๆ ซึ่งได้ทำ
ก่อนวันใช้สัญญาสันติภาพ ระหว่างคนชาติสัมพันธมิตรและ
สหิตประเทศ กับคนชาติเยอรมันต้องอยู่ในอำนาจศาลผสมคน
กลาง เว้นไว้แต่ประเด็นต่าง ๆ ซึ่งศาลของประเทศใดประเทศหนึ่ง
ในหมู่สัมพันธมิตรสหิตประเทศ ศาลของประเทศกลาง
มีอำนาจตัดสินได้ตามกฎหมายของประเทศนั้น

ประเด็นดังกล่าวไว้^๕ ถ้าอยู่ในอำนาจของศาลประเทศนั้น ๆ
แล้วก็ให้เป็นคดีอยู่นอกศาลผสมคนกลาง แต่ถ้ากฎหมายของ
ประเทศของตนไม่มีข้อขัดข้องแล้ว คนชาติสัมพันธมิตร
สหิตประเทศจะขอให้ศาลผสมคนกลางพิจารณาคดีนั้นก็ได้

(ค) ถ้ามีคดีมากสมควรจะเพิ่มคนกลาง ก็ให้ตั้งสมาชิก
เพิ่มเติมขึ้น และศาลหนึ่งก็แบ่งคดีกันนั่งพิจารณาเป็นแผนก ๆ
ได้ แผนกหนึ่งก็ให้ตั้งสมาชิกขึ้นดังกล่าวไว้แล้วข้างบน

(ง) ศาลผสมคนกลางมีอำนาจวางแบบกระบวนการพิจารณา
ของศาลนั้นได้ ^{12/1/2013} ดังมีข้อความกล่าวไว้ในข้อสุดท้าย และมี

อำนาจบังคับให้ผู้פקัดใช้เงินค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่าย
ในชั้นด้วย

(ง) รัฐบาลต่าง ๆ ต้องจ่ายค่าบำเหน็จตามกฎหมายเดือนให้ผู้ที่ตน
ตั้งเป็นสมาชิกศาลผสมคนกลาง ถ้าผู้ที่รับหน้าที่แทนสมาชิกของ
ตนส่วนค่าบำเหน็จของผู้เป็นประธานนั้น รัฐบาลที่เกี่ยวข้อง
ในเรื่องนี้จะได้ตกลงกันเป็นการพิเศษ ค่าบำเหน็จเงินและค่า
ใช้จ่ายของศาลผสมคนกลางนั้นให้รัฐบาลทั้งสองฝ่ายเป็นผู้จัดการ
และแบ่งกันจ่ายคนละครึ่งเท่ากัน

(จ) รัฐบาลที่ทำสัญญาสันติภาพนี้ ยินยอมว่าศาลของ
บ้านเมือง และเจ้าพนักงานของรัฐบาลนั้นจะช่วยเหลือศาลผสม
คนกลางนี้เต็มอำนาจตามที่จะช่วยได้ ดังเช่นส่หมายเรียกพยาน
เป็นต้น

(ฉ) รัฐบาลที่ทำสัญญาสันติภาพนี้ ตกลงกันว่าจะยอมถือ
ว่าคำตัดสินของศาลผสมคนกลางเป็นการเด็ดขาดที่สุด และจะ
บังคับให้คนชาติประเทศของตนทำตามคำตัดสินนี้ด้วย

ข้อคิดท้าย

๑.

ถ้าสมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดของศาลผสมคนกลางถึงแก่กรรม ๓

ลาออก ๔ ๕ การดำเนินการในหน้าที่ไม่ได้แล้ว ๔ การเลือกสมาชิกใหม่ให้
เป็นไปเหมือนเมื่อตั้งสมาชิกเดิม

๒.

๕ ศาลผสมคนกลางมีอำนาจ ๕ ตั้งแบบ ๕ กระบวนพิจารณาคดีตาม
ยุติธรรมตามความเที่ยงตรง ๕ และมีอำนาจกำหนดเวลาฟังคำ
โจทฎาจำเลยจำนวนเพียงไรทั้งมีอำนาจจัดการตามแบบในเรื่องฟัง
พยานด้วย

๓.

ผู้แทนและหมอลความทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องแก่คดี มีสิทธิ
แถลงการคำโจทฎาจำเลย ให้ศาลโดยไปกฎาโดยดลยลักษณะ
อักษร

๔.

ศาลต้องมีจดหมายเหตุสำนวนความรายละเอียดสำหรับคดี
ต่าง ๆ แลรายงานของคณัน ๕ และต้องลงวันเดือนและปีด้วย

๕.

รัฐบาลต่าง ๆ มีอำนาจตั้งเลขานุการ ๕ เลขานุการนั้น ๕
เป็นเลขานุการของศาลทำการร่วมกัน ๕ และต้องอยู่ได้บังคับ
บัญชาของศาลนั้น ศาลมีอำนาจตั้งฎาใช้เป็นเจ้าพนักงานของศาล
๕ 12/10/2566
๕ นั้นตามความจำเป็นจะต้องมีสำหรับกิจการของศาล

๖.

ศาลาเ็นตองค้ดสันเก้ด่ตามคำแจ้งของโจทและจำเลย และตามคำของพยานโจทและจำเลย

๗.

รัฐบาลเยอรมันยอมช่วยเหลือศาลาเ็น เพื่อให้ทำการได้สะดวกทุกอย่ง และช่วยให้ทราบความตามเก้ศาลาเ็นความประสงค์เพื่อจะชำระความให้สำเร็จตลอดไป

๘.

ภาษาที่ศาลาจะให้ตองเป็นภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลีเยิน ญ่าญี่ปุ่น ตามแต่ที่สัมพันธ์มิตรภุาสหิตประเทศซึ่งเก้วข้องจะแทนแควรให้ เว้นไว้แต่จะตกลงกันอย่งอื่น

๙.

สถานเก้ และเวลาทำการประชุมศาลาเ็น แล้วแต่ผู้เก้เป็นประธานจะเก้เห็นสมควร

ข้อ ๓๐๕

ถ้าศาลาเ็นตัดสินคดีที่เก้วข้อง ต่อความที่กล่าวไว้ในหมวดที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๗ และถ้าคดีตัดสินเ็นเป็นข้อขัดข้องต่อความในหมวดที่กล่าวไว้เ็น ผู้ที่ไต่มีความเสียหายมีสิทธิที่จะร้องต่อศาลอุทธรณ์กลางได้ ถ้าคนชาติสัมพันธ์มิตร ภุาสหิต

ประเทศซึ่งได้รับความเสียหายร้องขอต่อศาล ผสมคนกลางแล้ว ศาลมีอำนาจบังคับให้คดีเป็นไปอย่างเต็มก่อนเมื่อศาลเยอรมันตัดสินในคดีนั้นได้

หมวดที่ ๗

สมบัติในสิ่งซึ่งทำกัน

ข้อ ๓๐๖

ถ้าไม่เป็นการขัดข้องต่อข้อความแห่งสัญญาสันติภาพแล้ว สิทธิทั้งหลายอันมีอยู่กับสมบัติในสิ่งซึ่งทำกันก็ดี ในหนังสือที่แต่งขึ้นก็ดี ในสิ่งที่เป็นฝีมือช่างก็ดี บรรดาสิ่งเหล่านั้นตามที่ได้ตกลงกันไว้ในที่ประชุมนานาประเทศที่กรุงปารีส และกรุงเบอร์ลินดังกล่าวไว้ในข้อ ๒๘๖ ควรใช้ได้อย่างเต็มตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพนี้ในเขตของประเทศที่ทำสัญญาสันติภาพนี้ในส่วนผู้ที่ควรได้รับสิทธิเหล่านั้นก่อนมีสงคราม อนึ่งสิทธิทั้งหลายดังกล่าวไว้แล้วในข้อมู่อ่างขอ และต้องงดไว้โดยเหตุการสงครามนั้น ควรโอนและให้แก่ผู้ทำขอไว้ตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพนี้

แต่การที่เป็นไปแล้วตามกฎหมายข้อบังคับของเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการในหมู่สัมพันธมิตร ถูกहितประเทศในเรื่องสิทธิของชนชาติเยอรมันต้องคงเป็นไปตามข้อบังคับนั้นอยู่ทุกประการ

รัฐบาลเยอรมัน และคนชาติเยอรมันไม่มีอำนาจฟ้องร้อง
เรียกค่าเสียหายในการที่รัฐบาลต่างๆ ในหมู่สัมพันธมิตรฤาสหิต
ประเทศ ฤาผู้ที่กระทำตามอนุญาตของหมู่สัมพันธมิตร ฤาสหิต
ประเทศได้ใช้สิทธิดังกล่าวไว้แล้วในระหว่างเวลาสงคราม ฤาใน
การค้าขายสิ่งของและเครื่องชั่งเกี่ยวข้องกับสิทธินั้น

ถ้าความในกฎหมายของรัฐบาลต่ง ๆ ในหมู่สัมพันธมิตรฤา
สหิตประเทศ ไม่เป็นการจัดซื้อเมื่อวันลงข้อสัญญาสันติภาพ
นี้แล้ว จำนวนเงินใช้จ่ายต่ง ๆ ในส่วนการพิเศษดังกล่าวไว้
ในวรรคที่ ๑ แห่งข้อนี้ ต้องจัดการไปเหมือนกับจำนวนเงินรายอื่น ๆ
ของกนาชาติเยอรมันซึ่งกล่าวถึงแล้วในสัญญานี้ ส่วนจำนวน
เงินซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิเหล่านี้ของกนาชาติสัมพันธมิตร ฤาสหิต
ประเทศและซึ่งเกิดขึ้นโดยข้อบังคับของรัฐบาลเยอรมันนั้น ต้อง
จัดการไปเหมือนอย่างหน้สนอื่น ๆ ที่ชาวเยอรมันควรรู้

รัฐบาลในหมู่สัมพันธมิตรและสหิตประเทศ มีอำนาจตั้งข้อ
บังคับต่ง ๆ สำหรับสิทธิเหล่านี้ (เว้นแต่ข้หอการค้าขาย) ซึ่ง
กนาชาติเยอรมันได้มีอยู่ก่อนฤาระหว่างเวลาสงคราม ฤาภายหลัง
สงคราม

ข้อบังคับนี้จะเป็นโดยออกใบอนุญาต ฤาโดยการดูแลตรวจ
สถานที่สำหรับสร้างสิ่งของนั้นก็ตาม ฤาโดยทางอื่นก็ตาม ต้อง

เข้าใจว่าสำหรับผลประโยชน์ของ สัมพันธมิตร ฤๅ สหิตประเทศ ฤๅ เพื่อไม่ให้คนชาติสัมพันธมิตรฤๅ สหิตประเทศมีความเสียหาย ทางสิทธิซึ่งคนชาติเยอรมันตั้งอยู่ในเขตเยอรมัน ฤๅ ให้ รัฐบาลเยอรมันกระทำการได้สะดวกตามข้อสัญญา^๕ ในส่วน สิทธิต่าง ๆ ซึ่งมีผู้รับและถือภายหลังวันให้สัญญา^๕ รัฐบาลหมู่ สัมพันธมิตรและสหิตประเทศมีอำนาจตั้งข้อบังคับได้เฉพาะเมื่อ มีเหตุป้องกันบ้านเมืองของสัมพันธมิตรและสหิตประเทศ ฤๅ เพื่อสาธารณประโยชน์

ถ้าประเทศใดในหมู่สัมพันธมิตรฤๅ สหิตประเทศ ประพฤติ ตามความที่กล่าวมาแล้วข้างบน ประเทศนั้นควรออกค่าเสียหาย และค่าผลประโยชน์เพื่อสมควร จำนวนเงินผลประโยชน์และ ค่าเสียหายนั้นให้จัดการไปเหมือนจำนวนเงินต่าง ๆ อันจะได้ แก่คนชาติเยอรมัน ตั้งมีข้อบังคับกล่าวถึงแล้วในสัญญา^๕

ประเทศต่าง ๆ ในหมู่สัมพันธมิตร ฤๅ สหิตประเทศ มีอำนาจ ลงล้างการโอนกรรมสิทธิ เหล่านี้ซึ่งได้ โอนกัน ภายหลังวันที่ ๑ สิงหาคม คฤศตศักราช ๑๙๑๔ ฤๅ ในอนาคต เมื่อการโอน กรรมสิทธินั้นเป็นเหตุขัดข้องต่อใจความในข้อ^๕ ใจความใน ข้อ^๕นี้ไม่หมายถึงสิทธิต่าง ๆ ซึ่งหมู่สัมพันธมิตร ฤๅ สหิตประเทศ ได้จัดการไปแล้วในการชำระบาญชีต่างๆตามกฎหมายในสงคราม ฤๅ สิทธิซึ่งอาจจัดการไปได้ตามข้อ ๒๕๗ วรรค (ข)

ข้อ ๓๐๗

คนชาติประเทศที่ทำสัญญาสันติภาพนั้นควรได้เวลามีกำหนด ๑ ปี
 เป็นอย่างน้อยตั้งแต่วันใช้สัญญานั้นสำหรับกระทำการตามสมควร
 ใช้ค่าธรรมเนียม ฎาประพฤติตามกฎหมายและข้อบังคับของ
 รัฐบาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแก่สิทธิเหล่านั้น ซึ่งได้รับไว้ก่อนวันที่ ๑
 สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ ฎาควรได้รับถ้าไม่เกิดสงครามขึ้น และใน
 ระหว่างกำหนดนั้นผู้ที่กล่าวไว้แล้วข้างบนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
 เพิ่มเติมอีก แต่ความในเงื่อนไขนี้มอบอำนาจให้ฟ้องร้องค่าเสียหาย
 ฎาฟ้องขัดข้องในประเทศสหภาพสหรัฐอเมริกา เมื่อคดีเรื่อง
 สิทธินั้นได้ดำเนินไปถึงที่สุดแล้ว

ผู้ใดไม่กระทำการไปตามสัญญาโดยเหตุสงคราม ฎาไม่ได้
 ใช้ค่าธรรมเนียมสำหรับกรรมสิทธิ์ต่างๆ นั้น คงยังได้รับสิทธินั้น
 อยู่ดี แต่ถ้ากรรมสิทธิ์นั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งของที่คิดสร้างขึ้นมาใหม่
 ฎาแบบเขียนแล้ว การต่อไปต้องดำเนินไปตามข้อบังคับของ
 พวกสัมพันธมิตรทุกประเทศเพื่อป้องกันความเสียหาย แห่ง
 ผู้ซึ่งใช้ สิทธินั้นในระหว่างเวลาที่เจ้าของเดิมไม่ได้ ถ้าผู้ที่จะ
 ได้รับกรรมสิทธิ์เหล่านั้นเป็นคนชาติเยอรมันแล้ว การอนุญาต
 ต้องดำเนินไปตามข้อบังคับซึ่งเคยใช้ระหว่างเวลาสงคราม และ
 ตามความแห่งสัญญาสันติภาพนี้

กำหนดเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ ถึงวันใช้
 สัญญาสันติภาพนี้ไม่ควรนับอยู่ในกำหนดเวลาสำหรับใช้สิทธิ
 ต่างๆ และตกลงกันว่าผู้ถือค้ำขายหรือแบบเขียน ฎาของกิดชิน
 ใหม่ซึ่งใช้ไปแล้วเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ นั้น แม้จะ
 ไม่ได้ใช้ ในกำหนด ๒ ปีภายหลังสัญญาสันติภาพนี้ ก็ยังคงเป็น
 สมบัติของเจ้าของเดิมอยู่ดี

ข้อ ๓๐๘

กำหนดเวลาของสิทธิอันจะมีก่อนหลังกันตามที่กล่าวไว้ใน
 ข้อ ๔ ในสัญญานานาประเทศ ว่าด้วยป้องกันสมบัติในสิ่งซึ่ง
 ทำขึ้น ลงชื่อกันที่กรุงปารีสในวันที่ ๒๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๓
 และตามที่ได้แก้ไขที่กรุงวอชิงตันในปี ค.ศ. ๑๙๑๑ ฎาตาม
 สัญญาฎาฎาข้อบังคับอื่นๆ เรื่องจดทะเบียนสิทธิสำหรับตัวอย่าง
 สิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ฎาผู้ถือค้ำขายฎาแบบอย่างต่างๆ ซึ่งยังมีอายุ
 อยู่เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ ฎาซึ่งมีอยู่ระหว่างเวลาสงคราม
 ฎาซึ่งควรมีอยู่ถ้าไม่เกิดการสงครามขึ้น ให้มีอายุต่อไปได้ ๖
 เดือนภายหลังวันใช้สัญญานี้ แก่คนชาติของประเทศที่ทำสัญญานี้
 การเพิ่มเวลาถือสิทธิดังกล่าวข้างบนนี้ ไม่เป็นเหตุขัด
 ข้องสำหรับประเทศที่ทำสัญญานี้ ฎาสำหรับผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งถือ
 สิทธินั้นอยู่แต่เดิม และผู้หนึ่งที่แย่งสิทธิกำลังฟ้องร้องอยู่

เจ้าของเดิมที่ถือสิทธินั้นม้อำนาจใช้สิทธินั้นได้ ฎาอนุญาตให้
ผู้แทนใช้สิทธินั้นได้ และผู้นั้นจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจาก
พวกเหล่านี้ไม่ได้เลย

ข้อ ๓๐๕.

ผู้ที่อยู่และทำการค้าขายในเขตเยอรมัน ฎาสัมพันธมิตร
ฎาสหิตประเทศ ฎาคนชาติของประเทศเช่นว่านและผู้ที่ได้มี
สิทธิต่างๆ จากพวกที่กล่าวไว้ข้างต้นข้อนี้ ไม่มีอำนาจฟ้องร้อง
เรื่องการแย่งสิทธิซึ่งมีอยู่ในระหว่างสงคราม ฎามีอายุต่อจาก
ความแห่งข้อ ๓๐๓ และข้อ ๓๐๔ ถ้าผู้ใช้สิทธิได้ใช้สิทธิ
นั้นโดยไม่เจตนา คือโดยเหตุที่มีข้อบังคับฎามีการจำเป็นตั้งแต่
เมื่อเวลาประกาศสงคราม ถึงวันใช้สัญญาสันติภาพ

ในกำหนดหนึ่งปีภายหลังวันลงข้อสัญญานผู้ทีกล่าวไว้แล้ว
ข้างต้นนี้ไม่มีอำนาจฟ้องร้องเรื่องการแย่งสิทธิ ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใด
นำสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งได้ทำขึ้นตามแบบ ฎาสหิตนั้น ระหว่างวัน
ประกาศสงคราม ถึง วัน ลงข้อสัญญานี้มาขายในประเทศเยอรมัน
ฎาในสัมพันธมิตรฎาสหิตประเทศ แต่ถ้าผู้ฟ้องร้องตั้งบ้านเรือน
ฎามีสถานที่ค้าขายใน เขตซึ่ง ประเทศ เยอรมัน ยึดไว้ระหว่าง
สงคราม ผู้นั้นมีอำนาจฟ้องร้องได้

ความในข้อนี้ไม่ให้ใช้ระหว่างประเทศสหภาพรัฐอเมริกา กับ
ประเทศเยอรมัน

ข้อ ๓๑๐

การอนุญาตให้ใช้สิทธิต่างๆ ซึ่งเป็นการตกลงกันระหว่างคน
ชาติสัมพันธมิตรฤๅสหิตประเทศ ฤๅผู้ตั้งบ้านเรือนฤๅสถานที่ทำ
การค้าขายในประเทศต่างๆ ของหมู่สัมพันธมิตรฤๅสหิตประเทศ
กับชาวเยอรมัน ต้องถือว่าหมดอายุตั้งแต่วันที่ประกาศสงคราม
ระหว่างพวกสัมพันธมิตร ฤๅสหิตประเทศ กับประเทศเยอรมัน

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้สิทธิดังกล่าวไว้ข้างบนเมื่ออำนาจขออนุญาต
ใหม่จากเจ้าของสิทธิ ในกำหนด ๖ เดือนภายหลังวันใช้สัญญา
นี้และข้อบังคับต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องแก่การอนุญาตนั้น ถ้าไม่เป็น
การตกลงกันได้ก็ต้องให้ศาลของประเทศของผู้ที่ได้รับ อนุญาต
เป็นผู้ตัดสิน เว้นไว้แต่ถ้าการอนุญาตให้สิทธินั้นได้เป็นไปโดย
กฎหมายประเทศเยอรมัน ถ้าการเป็นไปดังนี้ ข้อบังคับต่างๆ
ซึ่งเกี่ยวข้องแก่การอนุญาตให้สิทธิต้องให้ศาลผสม คนกลาง ซึ่ง
กล่าวไว้ในหมวดที่ ๖ แห่งภาคนี้เป็นผู้ตัดสิน ถ้ามีเหตุสมควร
แล้ว ศาลนั้นอำนาจออกข้อบังคับเรื่องจำนวนเงินค่าสิทธิ ถ้ามี
ผู้ใช้สิทธิระหว่างสงคราม

การอนุญาตพิเศษให้ใช้สิทธิต่างๆ ซึ่งมีผู้ได้รับโดยกฎหมาย และข้อบังคับพิเศษระหว่างสงครามจากพวกสัมพันธมิตร ๓) สหิตประเทศ คงให้ใช้ต่อไป และการอนุญาตใช้สิทธิซึ่งมีอยู่ก่อนสงครามไม่สามารถทำลายใบอนุญาตใหม่ได้ อนึ่ง ใบอนุญาตใหม่นี้ให้ใช้แทนใบอนุญาตเก่าได้

จำนวนเงินซึ่งได้ให้จ่ายสำหรับการอนุญาตใช้สิทธิระหว่างสงครามให้จัดการไปเหมือนจำนวนเงินอื่น ๆ ของชาวเยอรมันดังกล่าวไว้แล้วในสัญญา

ความข้อนี้ไม่ให้ใช้ระหว่างประเทศสหพันธรัฐอเมริกา กับประเทศเยอรมัน

ข้อ ๓๑๑.

ราษฎรที่อยู่ในเขตแดนและประเทศซึ่งแยกออกจากประเทศเยอรมันตามสัญญาสันติภาพนี้ แม้จะได้แปลงชาติเป็นชาติอื่นก็ดี คงมีอำนาจใช้สิทธิต่างๆ ซึ่งได้รับไว้ตามกฎหมายเยอรมันเมื่อเวลาย้ายเขตและแปลงชาติ

รัฐบาลซึ่งจะเป็นผู้ปกครองเขตแดนใหม่เหล่านี้ตามข้อ ๓๐๖ แห่งสัญญานี้ ต้องยินยอมเรื่องสิทธิที่มีอยู่ในเขตเมืองเหล่านี้เมื่อเขตรันแยกออกจากประเทศเยอรมัน และต้องยอมให้

สิทธินั้นมียอายุเท่ากับอายุเดิม

12/10/2566

กฎข้อบังคับที่ ๒

กำหนดราคาข้าวในพระราชอาณาจักร

ด้วยตามข้อความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจ
 ตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ซึ่งมีความว่า “ให้กรรมการกำ
 กับตรวจตราข้าวมีอำนาจที่จะกำหนดราคาข้าวเปลือกอย่างสูงและ
 อย่างต่ำตามชนิดเข้าเปลือกหรือท้องที่สำหรับซื้อขายในท้องที่ ๆ
 เกิดหรือในตลาดข้าวกลางซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด และ
 ให้มีอำนาจที่จะกำหนดราคาข้าวทุกชนิดอย่างสูงและอย่างต่ำ สำ
 สำหรับซื้อขายโดยวิธีส่งหรือปลักก็ตามทั่วพระราชอาณาจักร หรือ
 แห่งหนึ่งแห่งใดในพระราชอาณาจักรก็ได้” และในมาตรา ๑๔
 ให้กรรมการกำกับตรวจตราข้าวมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับขึ้นเป็น
 ครั้งคราว เพื่อจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกฎ
 นั้นได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ และได้ประกาศในหนังสือ
 ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ
 นั้น บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการกำกับตรวจ
 ตราข้าว ตั้งกฎข้อบังคับกำหนดราคาข้าวอย่างสูง สำหรับการ
 ก้าวข้าวหัวพระราชอาณาจักร ดังจะได้กำหนดต่อไป

^๑12/10/2566

ข้อ ๑ ข้าวเปลือกที่ผู้หนึ่งผู้ใดนำมาขายที่โรงสีแห่งใด ๆ โรง
สีรับซื้อโดยราคาหนึ่งราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้
ผู้ขายๆและผู้ซื้อๆ โดยราคาเกินกว่าราคาอย่างสูง ซึ่งได้กำหนด
ไว้ต่อไป

(๑) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที ๑ ราคาอย่างสูงเกี่ยวนละ ๒๐๐
บาท หรือหาบละ ๘ บาท ๓๓ สตางค์

(๒) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที ๒ ราคาอย่างสูงเกี่ยวนละ ๑๕๐
บาท หรือหาบละ ๗ บาท ๘๒ สตางค์

(๓) ข้าวเปลือก

ข้าวเบา	+	ราคาอย่างสูงเกี่ยวนละ ๑๗๐
ข้าวนาเมือง		

บาท หรือหาบละ ๗ บาท ๐๘ สตางค์

ขนาดเกี่ยวนที่ว่มานใหม่ ๘๐ ถึง ๆ ละ ๔๐ ปอนด์ หรือ
หนัก ๒๔ หาบ

ข้อ ๒ ข้าวเปลือกที่ผู้หนึ่งผู้ใดซื้อขายตามท้องที่ ๆ เกิดข้าว
หรือในตลาดข้าวกลาง ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดตามหัว
เมืองต่าง ๆ หัวพระราชอาณาจักร นอกจากการซื้อขายตามโรงสี
ซึ่งได้กำหนดราคาไว้ในข้อ ๑ แล้ว ให้ซื้อขายกันโดยราคาหนึ่ง
ราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้ผู้ขายๆ และผู้ซื้อ ๆ
โดยราคาเกินกว่าราคาอย่างสูง ซึ่งได้กำหนดไว้ต่อไป

(๑) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที ๑ ราคาอย่างสูงหาบละ ๗ บาท ๒๕ สตางค์

(๒) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที ๒ ราคาอย่างสูงหาบละ ๖ บาท ๘๐ สตางค์

(๓) ข้าวเปลือก ข้าวเบา ข้าวหนาเมือง ราคาอย่างสูงหาบละ ๖ บาท

การ กำหนด ราคา ข้าว เปลือก ตาม ท้อง ที หัว เมือง เป็น หาบ นั้น เพราะเหตุว่าขนาดเกี่ยวนและสัดต่างกันตามท้องที เพราะนั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด กรมการอำเภอ มีหน้าที่ จะอธิบายให้ ผู้ซื้อและผู้ขายเข้าใจว่าเกี่ยวนแลสัดในท้อง ที ของ ตน มี กี่ หาบ กี่ ชั่ง เพื่อราคาซื้อขายจะได้ ไม่ผิดกับราคาทีได้ กำหนดไว้

ข้อ ๓ ข้าวสาร ปลายข้าวและรำข้าว ทีผู้หนึ่งผู้ใดได้ ซื้ ขายในกรุงเทพมหานคร และตามท้องทีหัวเมืองต่าง ๆ ทีหัวพระ ราชอาณาจักร ให้ซื้อขายกันโดยราคาหนึ่งราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้ผู้ขาย ๆ และผู้ซื้อ ๆ โดยราคาเกินกว่าราคา อย่างสูง ซึ่งได้กำหนดไว้ต่อไป

ชนิดข้าว	ราคาซื้อขายตามโรงสี		ราคาขายปลีก		หมายเหตุ
	บาท	หาบตะ	บาท	หาบตะ	
๑. ข้าวสารที่มีปลายข้าวไม่น้อยกว่า ๑๐ %.	๑๑	๑๔	๑๑	๑๕	ราคาหัก หนวด รวมทั้ง กระสอบ ควย
๒. ข้าวสารที่มีปลายข้าวไม่น้อยตั้งแต่ ๑๐--๑๕ %.	๑๓	๑๓	๑๓	๑๔	
๓. ข้าวสารที่มีปลายข้าวไม่น้อยตั้งแต่ ๒๕--๓๐ %.	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	
๔. ข้าวสารที่มีปลายข้าวไม่น้อยตั้งแต่ ๕๐--๕๕ %.	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	
๕. ข้าวสารที่มีปลายข้าวไม่น้อยตั้งแต่ ๗๐--๗๐ %.	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	
๖. ปลายข้าว	๗	๗	๗	๗	
๗. ปลายข้าว	๖	๖	๖	๖	
๘. ปลายข้าว	๕	๕	๕	๕	
๙. ปลายข้าว	๕	๕	๕	๕	
๑๐. รั้วข้าวขาว	๕	๕	๕	๕	
๑๑. รั้วขาวกลอง	๕	๕	๕	๕	

ข้อ ๔ การที่กำหนดราคาข้าวอย่างสูงไว้เช่นนั้น มิได้มีนัยหมายจะให้ซื้อขายกันเท่าราคาอย่างสูงนั้น ๆ ประสงค์จะมีให้ผู้หนึ่งผู้ใดซื้อหรือขายข้าว โดยราคาสูงกว่าราคาที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น เพราะฉะนั้นให้สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด และกรมการอำเภอนำที่ชี้แจงให้เข้าใจทางการที่ได้กล่าวไว้แล้วจงทั่วกัน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดของผู้ซื้อและผู้ขายข้าว

ข้อ ๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดได้ซื้อหรือขายข้าวเปลือกหรือข้าวสาร, ปลายข้าวและรำข้าว โดยราคาสูงกว่าราคาอย่างสูงที่ได้กำหนดไว้ตามความในกฎข้อบังคับฉบับนี้แล้ว ผู้นั้นมีความผิดตามพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ต้องระวางโทษปรับครั้ง ๑ เป็นเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำด้วยทั้ง ๒ สถาน

กฎให้ไว้แต่แต่วันที่ ๑๗ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๘ เมษายน หน้า ๗๑)

พระราชบัญญัติอภิศกปรดมปราชิก

พระพทศักราช ๒๕๖๓

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
 สีนทรมทวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า
 เหนือกระหม่อมว่า คดีปณปราชิกเปนนำพังอภิศกปรดในฝ่าย
 คณะสงฆ์แต่ฝ่ายอาณาจักรตั้งศาลพิจารณ แต่ลงโทษผู้มีความ
 ผิดโดยฐานนี้เป็นอาชญณแผ่นดิน ก็เพื่อสนับสนุนพระพทศ
 บัญญัติโดยฐานที่พระเจ้าแผ่นดินเป็นพทศศาสนูปถัมภก แต่ไม่
 เปนการสดวกแก่คณะสงฆ์เลย เพราะวิธีพิจารณแห่งศาลฝ่าย
 อาณาจักรแตกต่างพระวินัยแตกต่างกัน ศาลฝ่ายอาณาจักรจักลงโทษ
 ผู้ต้องหาต่อเมื่อพิจารณถึงว่าเป็นปราชิก ถ้ามีข้ออันจะพึงสงสัย
 ยกประโยชน์ให้แก่ผู้ต้องหา ฝ่ายทางพระวินัย พิจารณาได้ไม่ถึง
 เป็นปราชิก แต่มัวหมองในอย่างอื่น ก็ปรับโทษได้ ผู้ต้องหา
 เปลืองตนไม่พ้นจากข้อสงสัยให้หลุดพ้น แลในบัดนี้การปก
 ครองคณะสงฆ์เปไปรอบคอบพอจะบ้องกันแลก้าจัด ก็กษุอดัชช
 ผู้ลเมิตพระพทศบัญญัติขึ้นได้แล้ว จึงโปรดเกล้าโปรด

กระหม่อมให้ตราพระราชบัญญัติ^{๕๕}นี้ไว้ มีความดังต่อไปนี้ ๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{๕๖}นี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ
อภิศรณัฎฐะประณตปราชิก พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ ๑

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^{๕๗}นี้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๓
เดือนเมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ๑

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัติ^{๕๘}นี้สืบไป ให้ยกเลิก
โทษอาชญาฐานปราชิกในกฎหมายลักษณะฉ้อโกงมาตรา ๔๐ กับ ๔๑
แลประกาศรัชกาลที่ ๔ ว่าด้วยภิกษุสามเณรประพฤติอณาจาร
ลงวันศุกร์ เดือนเก้า แรมค่ำหนึ่ง บั้วอก โทศิก จุลศักราช
๑๒๒๒ เฉพาะข้อว่าด้วยโทษอาชญาฐานปราชิกนี้แลเสีย ๑

มาตรา ๔ ถ้ามีคดีประณตปราชิกค้างพิจารณาในศาลยุติธรรม
ในเวลาที่ใช้พระราชบัญญัติ^{๕๙}นี้เป็นกฎหมาย ให้อธิบดีผู้พิพากษา
ศาลนั้นโอนคดีไปยังกรมธรรมการโดยพลัน ๑

มาตรา ๕ ตั้งแต่บัดนี้สืบไป ภิกษุผู้ละเมิดพระพุทธบัญญัติ
ประณตปราชิกถึงเป็นคดีฟ้องร้องแล้วก็ดี จุลละเมิดพระพุทธ
บัญญัติข้อนี้ในกาลข้างน่าก็ดี ให้กล่าวหาเป็นลัทธิอภิศรณใน
คณะสงฆ์แลลงโทษผู้ผิดโดยพระพุทธบัญญัติส่วนเดียว ๑

มาตรา ๖ เมื่อภิกษุละเมิดพระพุทธบัญญัติ^{๖๐}ประณตปราชิก ให้
เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้รักษาท้องถิ่นจับตัวคุมขัง แล้วส่งไปยัง
กรมธรรมการเพื่อจะได้ส่งตัวให้คณะสงฆ์พิจารณาต่อไป ๑

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๘๓

มาตรา ๗ ให้ คณะสงฆ์ ผู้พิจารณาอธิกจรดประณตปาราชิกมีอำนาจสั่งกรมธรรมการหมายเรียกพยาน ฎาให้ผู้ใดส่งหนังสือ ฎาวัตถุมาเป็นพยาน กับให้เป็นหน้าที่ของกรมธรรมการออกหมายเรียกพยานมาเบิกความต่อหน้าคณะสงฆ์ แลออกหมายเรียก สรรพหนังสือฎาวัตถุอย่างใด ๆ สุดแต่แต่คณะสงฆ์จะปรารถนา ฯ

บุคคลผู้ได้รับหมายให้มาเบิกความเป็นพยาน (รวมทั้งหญิงคนกลางด้วย) ฎาผู้ซึ่งกรมธรรมการปรารถนาจะให้ส่งหนังสือฎา วัตถุมาเป็นพยาน จัดขึ้นไม่ปฏิบัติกรตามหมายฎาคำสั่งของกรมธรรมการอันชอบด้วยกฎหมาย โดยมีได้มีเหตุฎาข้อแก้ตัวอันสมควร ให้ดังโทษตามกฎหมายดังกล่าวเอาญามาตรา ๑๑๖ ฯ

พระราชบัญญัติตราไว้เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุมันนี้ ฯ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๘๕)

ประกาศ

แก้ไขข้อความในประกาศแก้อัตราภาษีภายใน
มณฑลนครศรีธรรมราชลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ศก ๑๒๑

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีภายใน
ร.ศ. ๑๑๑ มีว่า ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็น
ผู้รับผิดชอบในการสั่งให้จัดการเก็บภาษี และมีอำนาจที่จะตั้ง
ข้อบังคับอธิบาย ความ ตาม พระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วตามพระ
บรมราชานุญาตได้ และตามข้อความในมาตรา ๕ มีว่า พิกัด
อัตราภาษีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มพิกัดขึ้นหรือลดพิกัดลง หรือเลิกพิกัดเสีย
ก็ได้

บัดนี้ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า อัตราภาษีภายในที่
กำหนดให้เก็บจากยางไม้ต่าง ๆ ซึ่งเกิดในมณฑลนครศรีธรรมราช
เป็นอัตรา ๑๐๐ ซัก ๑๐ ตามประกาศลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม
ศก ๑๒๑ นั้น ยังไม่เหมาะเพราะอัตราที่กำหนดเป็นอัตราตาย
ตัวไม่มีหนทางที่จะผ่อนผันการเสียภาษีอย่างได้ อีกประการหนึ่ง

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๘๕

ตั้งแต่วันที่ได้อัปเดตแก้ไขข้อความตามประกาศดังกล่าวมาแล้ว ได้มีการทำสวนรับเบอร์แลมีการจำหน่ายยางรับเบอร์ต่าง ๆ มากขึ้นหลายมณฑล เช่นในมณฑลปัตตานี มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑลจันทบุรี เป็นต้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขประกาศ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๑๒๑ ดังนี้ คือ ให้กำหนดอัตราภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ไม่เกินกว่า ๑๐๐ ซีก ๑๐ และให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจที่จะกำหนดอัตราเก็บภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ได้ภายในกำหนดนี้ ยางรับเบอร์นี้หมายความว่า ยางรับเบอร์ทุกชนิดที่ได้ทำขึ้นแล้ว และรวมทั้งยางรับเบอร์ดิบซึ่งยังไม่ทำขึ้นด้วย

การที่เคยได้จำกัดว่ายางไม้ต้องพิกัดภายในแคว้นเขตต์แขวงมณฑลนครศรีธรรมราชนั้นให้ยกเลิกเสีย ให้ใช้อัตราที่ได้กำหนดดังกล่าวนี้จัดเก็บในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑลจันทบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๘๒)

ประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลง

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เครื่องแต่งตัวตำรวจพระนครบาลและตำรวจภูธร ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจ พระพุทธศักราช ๒๕๕๘ ซึ่งได้ประกาศให้กรมตำรวจพระนครบาลรวมใช้ด้วยนั้น บางอย่างยังหาเหมาะแก่กาลสมัยไม่ ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ ดังนี้ คือ:—

เส้น ลวด สักหลาดขาว ๒ เส้น ที่แถบหมวกทรงเมื่อดาด หมวกยอดแลแถบกางเกงสักหลาดขาสั้น ขาวยาว สำหรับนายพล ตามความในมาตรา ๘ ข้อ ๑-๒ กับข้อ ๕ นั้น ให้เปลี่ยนเป็นเส้นลวดสักหลาดสีน้ำตาล แลเครื่องหมายติดอินทรีบนตำรวจประจำกรมกลาง ให้เปลี่ยนใช้รูปสิงห์ กองพิเศษ ใช้อักษร พ. ศ. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ใช้อักษร ร. ต. แทนพระมหามงกุฏ แลโรงเรียนพลตำรวจใช้อักษร ร. ต. แทนอักษร ร. ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
 แนนปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม หน้า ๘๖)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
กำหนดอัตราค่าภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์สำหรับใช้
ในพระพุทธศักราช ๒๕๖๓

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามข้อความในประกาศกระแสพระบรมราชโองการลงวันที่ ๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ ซึ่งมีว่า ให้กำหนดอัตราเก็บภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ไม่เกินกว่า ๑๐๐ ซัก ๑๐ และให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ได้ภายในกำหนดนี้เป็นครั้งคราวนั้น บัดนี้ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้กำหนดอัตราภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์เป็นอัตรา ๑๐๐ ซัก ๔ สำหรับพระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เพื่อเป็นความสะดวกในการเก็บภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ที่ดิบ ซึ่งยังมีได้ทำเช่นนั้น ให้ถือว่ายางรับเบอร์ดิบ ๑ กาลอนเท่ากับน้ำหนัก ๑ ปอนด์ หรือ ๓๓ $\frac{1}{3}$ ปิบเท่ากับน้ำหนัก ๑ หาบของยางรับเบอร์ที่ทำขึ้นแล้ว

หน้า ๘๘

พ.ศ. ๒๕๖๓

ในการที่เจ้าพนักงานจะเก็บภาษีภายในแล้วยังรับเบอร์นี้ ให้
ถือตามราคาขายรับเบอร์ที่ซื้อขายกันในท้องตลาดเมืองสิงคโปร์
ซึ่งกงสุลเยนเนอราลสยาม ที่ประจำอยู่ในเมืองสิงคโปร์ จะได้
บอกมายังอุปราช แลสมุหเทศาภิบาลทุก ๆ สัปดาห์

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม หน้า ๘๗)

ประกาศ

ของเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว

ด้วยสมุหเทศาภิบาลมณฑลร้อยเอ็ดจรายงานมาว่า ในท้องที่
 มณฑลร้อยเอ็ดเกิดกันดารข้าว เนื่องจากการทำนาในพระพุทธ
 ศก ๒๕๖๒ ได้ผลไม่บริบูรณ์ จึงเป็เหตุให้จำนวนข้าวที่มีอยู่
 ในมือผู้หนึ่งผู้ใด ไม่มีพอบ้าง เกินต้องการบ้าง แต่จำพวกที่มี
 ข้าวอยู่ในมือเกิน ต้องการไม่ยอมขายให้ แก่ผู้ที่อดอยาก ซึ่งต้อง
 การซื้อ จึงเห็นว่าถึงเวลาที่ควรจะใช้อำนาจตามข้อความใน
 มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศั
 กราช ๒๕๖๒ กำหนดจำนวนข้าวอย่างสูง ซึ่งผู้หนึ่งผู้ใดจะมี
 อยู่ในมือได้ ในเวลาหนึ่งเวลาใดแล้ว

เมื่อได้ความตามรายงานเช่นนี้ จึงได้ปรึกษาหาฤกษ์กับสมุห
 เทศาภิบาลมณฑลร้อยเอ็ดตกลงเห็นชอบพร้อมกันว่า ควร
 กำหนดจำนวนข้าวให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีไว้ในมือสำหรับทำพรรณ และ
 เป็นอาหารตลอดไปจนกว่าจะได้ข้าวใหม่ในพระพุทธศักราช ๒๕๖๓
 ดังนี้ คือ

๑. ชาวนาให้มืพรรณข้าวไว้สำหรับเพาะปลูกไว้ ๑ ไม่เกิน ๓๐ ซึ่งเงิน และให้มืข้าวเปลือกไว้สำหรับรับประทานคิดถัวรวม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่คน ๑ ไม่เกิน ๑๓๕ ซึ่งเงิน

๒ พลเมืองที่ซื้อข้าววันละบาท ให้มีข้าวเปลือกไว้สำหรับ
รับประทานคิดตัวรวมทั้งเด็กและผู้ใหญ่คน ๑ ไม่เกิน ๕๐ ซึ่งเงิน
หรือจะมีข้าวสารไว้ได้ไม่เกิน ๓๐ ซึ่งเงิน

๓ พ่อค้าข้าวให้มีข้าวเปลือกสำรองไว้สำหรับขายไม่เกิน
๕๐ หาบ หรือจะมีข้าวสารไว้ได้ไม่เกิน ๕๐ หาบ เว้นแต่พ่อค้า
ผู้ใดมีสัญญาจะต้องส่งข้าวเลี้ยงกองทหารและกองเรือนจำ กับ
ผู้รับอนุญาตต้มกลั่นสุราแผ่นดิน ก็ผ่อนผันให้มีไว้ได้เท่าจำนวน
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะกำหนดไว้ใหม่

เพราะฉะนั้น จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่บัดนี้
เป็นต้นไปผู้หนึ่งผู้ใดที่ตั้งภูมิลำเนาและกระทำการค้าข้าวในมณฑล
ร้อยเอ็จให้มีข้าวเปลือกหรือข้าวสารไว้ได้ตามจำนวนที่ได้กำหนด
ไว้นี้ ถ้าแม้ว่าผู้หนึ่งผู้ใดมีข้าวอยู่ในมือเกินกว่าจำนวนที่ได้
กำหนดไว้แล้ว ผู้นั้นมีความผิด และจะได้รับโทษานุโทษ
ตามพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๕๖๒

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) พระยาอินทรมนตรี

เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๖) วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๕๕)

ประกาศ

กรรมการกำกับตรวจตราข้าว

ด้วยตามข้อความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ซึ่งมีความว่า "ให้กรรมการกำกับตรวจตราข้าว มีอำนาจที่จะมอบอำนาจ ทั้งปวงหรือส่วนหนึ่งส่วนใด ซึ่งกรรมการกำกับตรวจตราข้าว หรือเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวมีอยู่ตามข้อความในมาตรา ๑๑-๑๒ ให้แก่สมุหเทศาภิบาลใช้ภายในเขตท้องที่ซึ่งได้ปกครองอยู่" นั้น

บัดนี้สมุหเทศาภิบาลมณฑลร้อยเอ็จรายงานมาว่า ในท้องที่มณฑลร้อยเอ็จเกิดการกั้นดารข้าว เนื่องจากการกั้นนาในพระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ได้ผลไม่บริบูรณ์ จึงเป็นเหตุให้จำนวนข้าวที่มีอยู่ในมือผู้หนึ่งผู้ใด ไม่มีพอบ้าง เกิดต้องการบ้าง แต่จำพวกที่ข้าวอยู่ในมือเกิดต้องการ ไม่ยอมขายให้แก่ผู้ที่ออกอยากซึ่งต้องการซื้อ จึงเห็นว่าถึงเวลาที่ควรจะใช้อำนาจตามข้อความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ในส่วนที่ว่า "ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวมีอำนาจที่จะมอบอำนาจทั้งปวงหรือส่วนหนึ่งส่วนใด ซึ่งมีความว่าขอไว้ให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยจำเพาะ"^{10/25} ซึ่งเจ้าพนักงานได้รับรองว่า ไม่มีข้าวพอยัง

หน้า ๕๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาหารตามจำนวนที่ต้องการโดยราคาที่ได้กำหนดไว้ โดยอำนาจ
แห่งพระราชบัญญัตินี้

กรรมการได้พิจารณาตามรายงานสมุหเทศาภิบาลตลอดแล้ว
เห็นว่าถึงสมัยที่ควรจะจัดการตามทางอื่นแล้ว จึงขอมอบ
อำนาจตามข้อความในมาตรา ๑๒ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น ให้
สมุหเทศาภิบาลมณฑลร้อยเอ็จจัดการภายในเขตท้องที่ ๆ ได้
ปกครองอยู่ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๕๑)

ชำนาญหอสมุด

พระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการตัดถนนในที่เพลิงไหม้
ตำบลตรอกศาลเจ้าอมมิ่งแก้ว

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า ในกรณีเกิดเพลิงไหม้ที่ตำบลตรอกศาลเจ้าอมมิ่งแก้ว ตอนริมถนนราชวงศ์แสดถนนเจริญกรุง ท้องที่อำเภอจักรวรรดิ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น ทรัพย์สินสมบัติของประชาชนในอันตรายเป็นอันมาก ทั้งนี้ เพราะพื้นที่ในบริเวณนั้นมีบ้านเรือนปลูกสร้างเบียดเสียดชิดเขียดชิดร้อนกัน ไม่มีถนนหนทางใหญ่ ๆ เพียงพอให้เป็นทางทำการป้องกันอันตรายได้สะดวกทันทั้งนี้ แลทั้งยังเป็นตำบลที่ไม่สะอาดพอ เป็นเหตุให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ สมควรที่จะมีถนนผ่าเข้าไปในบริเวณนี้ให้พอควร เพื่อผลประโยชน์แก่มหาชนสามัญชนไปมา และเพื่อคุ้มครองความสะอาดเรียบร้อย และช่วยเหลือป้องกันอันตรายในเวลาที่มีเหตุให้สะดวกยิ่งขึ้น และเมื่อการตัดถนนสำเร็จแล้ว ก็จะเป็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ดินแดนด้วยดังเคยปรากฏเป็นตัวอย่างมาแล้วแต่ก่อน ๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาลเป็นเจ้าหน้าที่ตัดถนนเข้าไปในบริเวณที่เพลิงไหม้ ๒ สาย คือ สายที่ ๑ ต้นแต่ถนนเจริญกรุง

112/19/2566

ไปออกถนนเยาวราช เป็นถนนขนคอกกว้าง ๑๐ เมตร หรือ ๕ วา ยาวโดยประมาณ ๑๕๒ เมตร หรือ ๗๖ แด่สายที่ ๒ ตั้งแต่ถนนราชวงศ์ไปออกคลองจักรวรรดิกลม เป็นถนนขนคอกกว้าง ๑๐ เมตร หรือ ๕ วา ยาวโดยประมาณ ๑๕๔ เมตร หรือ ๗๗ วา ตามซึ่งเจ้าพนักงานได้ปักกรุยไว้ในที่ดินนั้นแล้ว ตั้งหมายไว้ในแผนที่หมาย ส. ๑๘๕ ซึ่งกระทรวงนครบาลได้สำรวจขึ้นทุกเล่ม ๆ ถวาย ได้ทรงพระราชวินิจฉัยชอบด้วยพระราชดำริห์แล้ว เพราะฉะนั้นห้ามมิให้เจ้าของที่ดินอันมีเขตร้าหมายไว้ในแผนที่ซึ่งถูกแวงถนนนั้นผ่านไป ทำการปลูกสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงในแนวแผนที่ที่หมายเส้นไว้ภายหลัง แต่วันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ออกเป็นอันขาด ส่วนที่ดินที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ที่ถูกตัดถนนนั้น ควรจะได้รับประโยชน์ชดใช้เพียงไรนั้น ให้เป็นดังนี้ คือ

๑ ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกตัดถนนนั้น ยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ตัดต่ออยู่กับถนนทั้งสองข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่งแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ค่าที่ดินให้ เพราะเหตุว่าการตัดถนนเข้าไปในเนื้อที่ของผู้ใด เจ้าของที่อาจะได้รับผลจากการทำถนนอยู่ด้วย ซึ่งกระทำให้ที่ดินมีราคาขึ้นจน แล สามารถจะปลูกเรือเก็อยู่หรือให้พักให้เช่าแก่บุคคลประโยชน์ได้มากทดแทนกันอยู่แล้ว

๒ ที่ดินผู้ใดถูกตัดทำถนนเสียหายหมดจำนวนเนื้อที่อย่างหนึ่ง หรือที่ดินเหลือน้อยกว่ากึ่งจำนวนเนื้อที่ ถูกตัดทำถนนอย่างหนึ่ง หรือที่ดินขบไคที่เหลือติดต่อดนเน ยาวตามถนนต่ำกว่า ๔ ว กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๕ ว เรือรวมเนื้อที่ทั้งสันต่ำกว่า ๒๐ ตารางวา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานรับซื้อ ที่ดินที่ต้องถูกทำถนนรวมทั้งที่ดินที่เหลืออยู่นั้น ตามราคา ชรรมดาที่ซื้อขายกันในที่ใกล้เคียง ในครั้งที่สุุดก่อนวันประกาศ พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ เว้นไว้แต่เจ้าของเห็นว่าจะยึดถือ กรรมสิทธิ์ที่ดินที่เหลืออยู่ได้ประโยชน์คุ้มแก่การที่ต้องเสียไปในการตัดถนนแล้ว จะไม่ขายที่ดินที่เหลือนั้นให้แก่เจ้าพนักงาน ก็ได้ เมื่อเจ้าของได้เลือกเอาทางที่ไม่ขายแทนที่จะได้รับ ประโยชน์ ในค่าที่ดินที่เจ้าพนักงานจะขอเช่นนี้แล้ว ก็อย่าให้ เจ้าที่จ่ายค่าเสียหายในกรณีที่ถูกรัดถนนสำหรับรายนั้นเลย

๓ การกำหนดราคาที่ดินตามที่ว่ามาในข้อ ๒ นี้ ถ้าเจ้าของ ที่ดินรายใดไม่ยอมตกลงตามราคาที่เจ้าพนักงานกำหนด โดย โกงราคาเกินกว่าที่ซื้อขายกันตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าของที่ดิน กับเจ้าพนักงานตั้งคนกลางข้างละคนไปฤุษากำหนดราคากัน คน กลางพร้อมกันตกลงอย่างไร ก็ให้เป็นไปตามความตกลงของ คนกลาง ถ้าคนกลางทั้ง ๒ ฝ่ายไปฤุษาไม่ตกลงกัน ให้คน

กลางเลือกตั้งผู้ขาดอีกคนหนึ่ง ผู้ขาดตัดสินอย่างไรให้ถือว่า
คำตัดสินนั้นเป็นเด็ดขาดจะฟ้องร้องไม่ได้ ถ้าหากว่าจะมีการ
ใช้จ่ายเพราะต้องตั้งคนกลางนั้น ฝ่ายใดที่กำหนดราคาไกลจาก
ความตกลงของคนกลาง ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสีย ถ้าถึงกันให้
เสียคนละกึ่ง

๔ การที่จะวินิจฉัยว่าที่ดินยังมีเนื้อที่เหลือจากตัวถนน สามารถ
จะทำประโยชน์ได้แต่ไม่ได้ แต่เข้าพนักงานควรจะรับซื้อหรือ
ไม่ควรซื้อนั้น ถ้ามีการโต้เถียงกัน ในระหว่างเข้าพนักงานแลเจ้า
ของที่เกิดชน นอกจากหลักที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ แล้ว ให้
เสนอบัดกระหรวงนครบาลเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาด

แต่ที่ดินที่ต้องถูกตัดถนนนั้นจะแยกเป็นที่โฉนดก็แปลงก็ตาม
ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อเป็นผืนเดียวกันไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์เจ้าของ
ผู้เดียวกัน ให้วินิจฉัยรวมเป็นเจ้าของเดียว ห้ามมิให้แยก
วินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นไว้แต่ที่ๆ ไม่ได้ติดต่อเป็นผืนเดีย
วกันแต่ จึงให้แยกวินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องตัดถนนเสียห
ยเท่านั้น

๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือน หรือวัตถุอันเนื่องจาก
ที่อยู่อาศัยอย่างใดลงในที่ๆ จะตัดถนนก่อนวันประกาศพระราช
กฤษฎีกาลิขิตขึ้น เจ้าของบ้านเรือนโรงเหล่านนั้นจะต้องรื้อถอน

ไปให้เสร็จภายใน กำหนดที่ เจ้าพนักงาน จะบอกล่วงหน้าให้ทราบ
อย่างน้อย ๖๐ วัน แลให้เจ้าพนักงานคิด ค่าเสียหายเฉพาะการ
รื้อถอนให้พอสมควรแก่ราคาตามอายุของซึ่งปลูกสร้างปรากฏอยู่
ในเวลานั้น ให้เป็นหน้าที่ช่างสุขาภิบาลเป็นผู้ตรวจตราแลกำหนด
ราคาค่าเสียหาย แต่ถ้าเจ้าของจะเห็นว่าราคานั้นไม่สมควร จะ
ขออนุญาตตั้งนายช่างคนใดคนหนึ่งมาปรึกษาหาฤๅ กะประมาณ
ราคาพร้อมกับนายช่างกรมสุขาภิบาลด้วยก็ได้ แต่จะต้องเป็น
นายช่างที่มีวิชาความรู้ในการก่อสร้าง โดยมีประกาศนียบัตร
ความรู้มาแสดงเป็นสำคัญด้วย เมื่อนายช่างทั้ง ๒ ฝ่ายกะราคา
ไม่ตกลงกันให้เลือกผู้ช้ขาดโดยทำนองราคาที่ดินนั้น ส่วนผู้ที่
ปลูกสร้างลงภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ จะขอ
ร้องอย่างใดไม่ได้ แลเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะสั่งให้ย้ายถอน
ไปให้เสร็จตามเวลาอันสมควร โดยไม่ให้ค่าเสียหายอย่างหนึ่ง
อย่างใดด้วย

๖ ให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้เจ้าของที่หรือเจ้าของบ้านเรือน
ซึ่งถูกตัดถนนนี้ไปค่าความตกลงที่ใดที่หนึ่ง แลแล้วแต่เจ้า
พนักงานจะกำหนด ถ้าเจ้าของที่แลเจ้าของบ้านเรือนจะไปเอง
ไม่ได้ จะแต่งตั้งผู้แทนไปกระทำความตกลง ด้วยมีใบมอบ

นั้นจะเป็นหลักฐานก็ได้ เมื่อผู้แทนได้ตกลงอย่างไร ต้อง อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของ ถือว่าเป็นอันยินยอมตาม ความตกลงของผู้แทนทุกประการ

๗ ถ้าเจ้าของไม่ไปเอง แต่ไม่แต่งตั้งผู้แทนไปตามกำหนด ในครั้งแรก ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดให้ไปอีก เป็นครั้งที่ ๒ ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าของที่ขัง ไม่ไปหรือไม่แต่งตั้งผู้ใดไปแทนตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ให้ ถือว่าเจ้าของที่ไม่มีข้อติดใจอย่างไร ให้เจ้าพนักงานกำหนด ราคาแลค่าเสียหายที่ควรจะได้ตามสมควร แล้วให้เจ้าพนักงาน แจ้งความกำหนดนัดให้เจ้าของมารับเงินที่ได้กำหนดให้นั้น เจ้า ของที่ ๆ ไม่ได้ไปกระทำความตกลงแต่ไม่แต่งตั้งผู้แทนไปกระทำ ความตกลงต่อเจ้าพนักงานตามกำหนดนั้น จะฟ้องร้องอย่างไร ไม่ได้ แต่การแจ้งความแลกำหนดนัดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งให้ เจ้าพนักงาน กระทำโดยมี นาย ถักษณ อักษร ให้เป็น หลักฐานไว้ เสมอทุกครั้ง

๘ ถ้าเจ้าของที่ตนแลบ้านเรือนโรงผู้หนึ่งผู้ใดแกลังจัดขวาง ไม่ยินยอมให้ใช้ก่อสร้างถนน หรือแกลังหน่วงหน่วงวิตพลั่ว ไม่มารับเงินราคาค่าเสียหาย หรือไม่จัดการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามกำหนดคำสั่ง หรือแม้จะมีคดีฟ้องร้องว่ากล่าวกันยังโรง

ศาลก็ไม่เป็นเหตุขัดขวางต่อการตัดถนนในที่ดินตามเส้นหมาย
ในแผนที่นั้น เพื่อมิให้การสร้างถนนเป็นที่ติดขัดข้ออยู่ได้ เมื่อ
เจ้าพนักงานได้กระทำการไปโดยชอบด้วยพระราชกฤษฎีกานั้นแล้ว
ผู้หนึ่งผู้ใดจะมาฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนที่
ได้กระทำความตกลงราคากับเจ้าพนักงานไม่ได้เป็นอันขาด

๕ บรรดาที่ดินที่รับซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานั้น ถ้าเหลือ
จากที่ได้สร้างเป็นถนนแล้ว ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขาย
เสียโดยวิธีประกาศประมูลราคา เมื่อได้เงินมากน้อยเท่าใด
ให้นำส่งพระคลังมหาสมบัติ หักใช้รายจ่ายในการสร้างถนน
หรือจะส่งที่ดินนั้น ๆ ต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ให้จัด
การจำหน่ายหักใช้รายจ่ายในการสร้างถนนอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล กับเสนาบดีกระทรวงพระ
คลังมหาสมบัติจะเห็นสมควร

๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลเป็นเจ้าหน้าที่จัดการ ให้
เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็น
ปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ
เพิ่มเติมแลแก้ไขกฎว่าด้วยการลงอาญา
ทหารเรือ

ที่ ๑/๒๕๖๓

พแนกกฎหมาย

ด้วยอำนาจการลงอาญาทหารเรือตามกฎหมายดี พ.ศ. ๒๕๕๕ (ร. ศ. ๑๓๑) พแนกทหารฝ่ายบก เฉพาะตำแหน่งต้นกอง แลต้นเป็นสำหรับบ้อมยังหาได้กำหนดไว้ไม่ กับพแนกกองนักเรียน ซึ่งได้เปลี่ยนการปกครองแลการบังคับบัญชาขึ้นใหม่ นั้น เห็นสมควรแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มเติมแก้ไขกฎเสนาบดีที่ $\frac{๓๓๐}{๑๓๕๕๐}$ ในข้อ ๖ เฉพาะพแนกทหารฝ่ายบก กับพแนกกองนักเรียนใหม่ ดังนี้

๑. พแนกทหารฝ่ายบก เพิ่มเติม :-

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลงโทษชั้น	เป็นผู้รับโทษชั้น
ต้นกองบ้อม	๖	ง.
ต้นเป็นบ้อม	๗	จ.

12/10/2566

๒. พนักงานกองนักเรียน ยกเลิกเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ คือ :-

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลง โทษชน	เป็นผู้รับ โทษชน		
เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือ	๒	ก.		
ผู้บังคับการโรงเรียนนายทหารเรือ	๓	ข.		
ผู้ช่วยผู้บังคับการโรงเรียนนายทหารเรือ	๔	ก.		
ผู้บังคับการโรงเรียนจำ ตันเรือโรงเรียนนายทหารเรือ	๕	ก.		
นายกราบโรงเรียนนายทหารเรือ ตันกองโรงเรียนจำ	๖	ง.		
ผู้ช่วยนายกราบ ประจำกราบ หัวหน้ากองรักษาการโรงเรียนนายทหารเรือ นายกราบโรงเรียนจำ	๗	ข.		
นายต้อนโรงเรียนจำ	๘	ก.		
นักเรียนนายต้อน	๑	ข.		
ต้นหน ต้นปืน ต้นกล	๕	ก.		มีอำนาจลงโทษเฉพาะแต่นัก
โรงเรียนนายทหารเรือ				

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลง โทษชั้น	เป็นผู้รับ โทษชั้น	
ผู้ช่วยต้นเรือ ผู้ช่วยต้นหน ต้นตอร์ปิโด รองต้นกล โรงเรียนนายทหารเรือ	๖	ง.	เรียนนายทหาร เรือ แลเกณฑ์ เมื่อทำความผิด ขึ้นในระหว่างที่
นายช่างกลโรงเรียนนาย ทหารเรือ	๗	จ.	ตนเป็นผู้สอบ วิชาหรือเป็นผู้ ควบคุมชั่วคราว ในการใดการ หนึ่งเท่านั้น

ศาลาว่าการกระทรวงทหารเรือ

ประกาศมาณวันที่ ๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงพระนาม) บริพัตร

จอมพลเรือ เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ มิถุนายน หน้า ๑๐๑)

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งตัว

เสื้อป่าเสวราชนาวีเสื้อป่า

มีพระราชดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้แก้ไขเพิ่มเติมแบบเสื้อป่า และราชนาวีเสื้อป่าบางอย่างตามกำหนดดังต่อไปนี้

๑ สำหรับกองพันหลวงราชนาวีเสื้อป่า ให้ยกเลิกเสื้อขาว แบบราชการชนิดคอตั้งที่ใช้อยู่บัดนี้ เปลี่ยนเป็นใช้เสื้อขาว ชนิดคอเบะติดคุดมเครื่องหมายแถวเดียว ๔ ดุม สรววมเซดขาว ผูกผ้าผูกคอต่างอันกลาสี

๒ สำหรับเสื้อป่าทั่วไป เฉพาะนายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตร ให้เพิ่มมีเสื้อขาวชนิดคอเบะติดคุดมเครื่องหมายแถวเดียว ๔ ดุม อินทร์ธนูเป็นผ้าขาวเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ ตันอินทร์ธนูเป็น รูปเสียมติดคุดม บนอินทร์ธนูติดเครื่องหมายยศ ที่เบะคอ เสื้อติดเครื่องหมายสังกัดเหล่า (ส่วนนายเสื้อป่าสังกัดกรม บัญชาการคณะเสื้อป่าหรือกรมบัญชาการกองเสนาใหญ่่น้อย ใช้ ติดแผ่นเครื่องหมายตามคอเสื้อ) สรววมเสื้อเซดขาวผูกผ้าผูก คอต่างอันกลาสี เสื้อขาวนี้ให้ใช้ประกอบกับกางเกงผ้าหรือ สักหลาดขาวขาว หรือสรววมประกอบกับกางเกงเต็มยศขา

หน้า ๑๐๔

พ. ศ. ๒๔๖๓

ยาว ส่วนหมวดให้ ไข่มวกแก้มปลอกขาว ให้เรียกเครื่อง
นัว เครื่องสโมสรวา นอกจากนี้กล่าวมานี้ให้คงใช้ตาม
กำหนดเดิมทุกประการ คงเปลี่ยนแต่ชื่อเท่านั้น
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๗ มิถุนายน หน้า ๑๐๗)

จําหนักหอสมุด

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน แล่อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อสร้างทางรถไฟสายตัวนอก ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้กรมรถไฟหลวงจัดการสร้าง

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรงสเหเนือเกล้าฯ
ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ใต้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวง
คมนาคมสั่งกรมรถไฟหลวงให้สร้างทางรถไฟ ระหว่างฉะเชิง
เทรา (แปดริ้ว) และอรัญญะประเทศ และให้เชื่อมต่อกัน
กับทางรถไฟที่มีอยู่แล้วที่ฉะเชิงเทรา (แปดริ้ว) นั้น

และตามประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พระ
พุทธศักราช ๒๕๖๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟ
หลวงตรวจและวางแนวทางรถไฟให้แน่นอนติดต่อกันให้เสร็จนั้น

บัดนี้กรมรถไฟหลวงได้อนุวัตรตามพระราชกฤษฎีกานั้นและได้
ตรวจวางแนวทางรถไฟได้แน่นอนแล้วใน ระหว่างฉะเชิงเทรา
(แปดริ้ว) และนครนายก เพราะฉะนั้นจึงต้องมีประกาศที่จะจัด

หาซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ในระหว่าง ๒ ตำบลที่
ออกกรมแล้วตามที่จำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟแก่เพื่อปลัดเจ้าของ
ญาติผู้ปกครอง ทรัพย์สินซึ่งมีต้องประสงค์จะจัดซื้อขึ้นให้พ้นจากข้อ
ห้ามตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน

โดยเหตุฉะนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระ
ราชกฤษฎีกาไว้ มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
ฉบับลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ เฉพาะ
เขตในระหว่างฉะเชิงเทรา (แปดริ้ว) และนครนายกนั้นเสีย
และให้ใช้พระราชกฤษฎีกาแทนในเขตเดียวกันนั้น ให้
เรียกว่าพระราชกฤษฎีกาจัดหาซื้อที่ดิน

มาตรา ๒ ให้กรมรถไฟหลวงเป็นธุระในเรื่องจัดหาซื้อที่ดิน
และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อก่อสร้าง
ทางรถไฟสายตะวันออก สายที่จะต่อจากฉะเชิงเทรา (แปดริ้ว)
ถึงนครนายก

มาตรา ๓ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งต้องจัดซื้อขึ้น
มีระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ แลให้นับว่าเป็น
ส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

ให้กรมรถไฟหลวงทำแผนที่แสดงเขตที่ดินที่ต้องประสงค์ เพื่อสร้างทางรถไฟกล่าวคือเส้นหมายเลขกำหนดเขตที่ดินทุกราย ที่ต้องการจัดซื้อไว้หมดทั้งแปลงๆแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

มาตรา ๔ ให้ตัดสำเนาใบอนุญาตซื้อขายที่ดินที่อยู่ข้างท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ โดยมีเจ้าหน้าที่รับรองพร้อมด้วยแผนที่มอบไว้แก่ที่ทำการกรมรถไฟหลวงจังหวัดพระนคร ที่กระทรวงเกษตราธิการ แลที่หอทะเบียนที่ดินทุก ๆ จังหวัด แลที่ว่าการอำเภอซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อนั้นตั้งอยู่

บรรดาบุคคลผู้เกี่ยวข้องมีทางใดทางเสียอื่น อนุญาตให้ตรวจดูแผนที่หรือแปลนได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๕ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ดังได้ระบุไว้แล้วนั้นตกมาเป็นของกรมรถไฟหลวง แต่กรมรถไฟหลวงจะมีสิทธิ์เข้าปกครองยึดถือทรัพย์สินได้ต่อเมื่อได้ ไซ้เงินราคา หรือวางเงินค่าทำขวัญตามที่ท่านบัญญัติไว้ โดยบทมาตราต่อไป

อนึ่งตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ถ้าบุคคลผู้มีสิทธิในที่ดิน แลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้จำหน่ายฤาโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่

บุคคลอื่นด้วยประการใด ๆ บุคคลผู้รับโอนทรัพย์ช่วงนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

มาตรา ๖ เพื่อให้สะดวกแก่การจัดหาซื้อที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่ได้ระบุไว้ แลเพื่อจัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดแลใช้เงินค่าทำขวัญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ ๑ หม่อมเจ้าธำรงศิริ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลปราจีน ๒ หม่อมเจ้าทองเชษฐบรรพต เลขาธิการแพนกกฎหมายกรมรถไฟหลวงเป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน

มาตรา ๗ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกาเป็นต้นไป ให้กรรมการอำเภอในตำบลแลจังหวัดซึ่งที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ที่ต้องหาจัดซื้อนั้นตั้งอยู่ ออกโฆษณาให้ราษฎรทราบโดยปิดประกาศ แจง ความ แลโดยวิธีหนึ่งวิธีใด ตามที่มีอำนาจจะโฆษณาการให้ทราบได้

กรรมการอำเภอนั้นพึงแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะอ้างว่าตนมีสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องจัดซื้อไว้แล้ว ให้ผู้นั้นร้องขอต่อกรรมการจัดซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันประกาศ

แจ้งความให้ทราบนั้น

มาตรา ๘ กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ไปตรวจที่ดินแลอสั่ง
ห้ามทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อไว้ แลพยายามไกล่เกลี่ยให้
ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะใช้ให้ นั้น

กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ต้องตรวจพิจารณาคำร้องที่มีผู้
ร้องขอด้วยวาจาหรือที่ยื่นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ถ้ามีข้อโต้แย้งไม่ตกลงกันในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน แล
อสั่งห้ามทรัพย์อย่างอื่น ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามที่จะ
ไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันได้ แล้วให้กรรมการจัดซื้อที่
ดิน จด ถ้อยคำ สำนวน ที่ร้อง ขอ ค่าทำขวัญนั้น รวบรวมเข้าไว้เป็น
เรื่อง แลแบ่งแยกให้รู้ว่า เป็นคำร้องที่ไม่มีข้อโต้แย้งประเภท
หนึ่ง แลเป็นคำร้องที่มีข้อโต้แย้งอีกประเภทหนึ่ง

มาตรา ๙ กรรมการจัดซื้อที่ดินพึงกระทำความตกลงกับผู้
เป็นเจ้าของสิทธิ์ที่ไม่มีข้อโต้แย้งดังกล่าวมาแล้วนั้น แล
พยายามไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ
ที่จะใช้ให้ นั้น

(๑) ถ้าตกลงกันได้ก็ให้จัดซื้อที่ตกลงสัญญา นั้น ลงไว้เป็นลาย
ลักษณ์อักษร แลให้ลงนามกรรมการจัดซื้อที่ดินกับผู้เป็นเจ้าของ
ของทั้งสองฝ่ายต่อหน้าพยานคนหนึ่ง เมื่อได้ใช้เงินค่าทำขวัญ

ตามที่ตกลงกันนั้นแล้ว กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือ
ปกครองที่ดินฤๅสงฆ์หรือทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกัน ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งความแก่อีกฝ่าย
หนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่างสูงแก่ฝ่ายนั้น
เป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่ทำคำรับภายในกำหนดเวลา
๑๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ทั้งสองฝ่ายมี
สิทธิที่จะตั้ง อนุญาโตตุลาการ ฝ่ายละคน สำหรับชี้ขาดในเรื่อง
ราคาแลถ้าอนุญาโตตุลาการนั้นมีความเห็นก้ำกึ่งไม่ตกลงกัน ก็
ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกผู้เป็นประธานขึ้นคนหนึ่ง เพื่อเป็น
ผู้ชี้ขาด หรือจะร้องขอต่อศาลเพื่อให้เลือกตั้งผู้ เป็นประธานขึ้น
ชี้ขาดก็ได้ ตามบทในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น

มาตรา ๑๐ ในเรื่องที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งมีข้อ
โต้เถียงกันด้วยเรื่องสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดินนั้น ฤๅใน
เรื่องที่จะแบ่งสันปันส่วนเงินค่าทำขวัญ แต่ต้องเป็นในเวลา
ก่อนที่ได้ ใช้จ่ายค่าทำขวัญให้แก่ผู้ใดควรได้รับ ท่านให้ ใช้จ่าย
บัญชีที่ตั้งต่อไป

ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามใกล้เคียงผู้ที่พิภพทุกฝ่าย
ให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

(๑) ถ้าตกลงกันในจำนวนค่าทำขวัญ ให้ชำระเงินเท่าจำนวนที่ตกลงนั้นวางต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งนั้นแล้วให้กรรมรณไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองทรัพย์นั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญให้กรรมรณไฟหลวงแจ้งแก่ผู้พิพากษาเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคานี้ภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งความนั้นแล้ว ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาที่กรรมรณไฟหลวงได้ใช้เงินค่าทำขวัญแก่ผู้ที่ควรได้รับนั้นแล้ว ท่านว่าผู้พิพากษานั้นจะฟ้องร้องได้แต่เฉพาะบุคคลผู้ซึ่งได้รับเงินค่าทำขวัญไปเท่านั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อบุคคลซึ่งต้องตามบทสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับเงินค่าทำขวัญในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดินหรือ อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นหาตัวไม่พบ ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินกำหนดจำนวนเงินค่าทำขวัญให้ตามราคาให้เห็นสมควร แลวางเงินเท่าจำนวนนั้นต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งนั้นแล้วกรรมรณไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้

ถ้าภายในกำหนดเวลา ๖ เดือนนับแต่วันที่วางเงินผู้เป็นเจ้าของทรัพย์มาเรียกร้องขอทรัพย์นั้น แต่ไม่ยอมรับเอาจำนวนเงินตามที่กรรมการจัดซื้อที่ดินได้กำหนดไว้ ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๕ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาหกเดือนนั้นแล้วผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์จะร้องขออย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญ ที่ได้วางไว้ต่อศาลดังกล่าวแล้วเป็นการใช้ฉันทันเสร็จ

ถ้าภายในกำหนดเวลาหกเดือนนับแต่วันที่วางเงิน มีผู้ร้องขอค่าทำขวัญ แต่เกิดมีข้อโต้แย้งขึ้นด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์นั้นเกิดด้วยเรื่องเงินค่าทำขวัญ ที่จะจ่ายหรือจะแบ่งปันกันประการใดก็ดี ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ยผู้ที่พิพาททุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งแก่ผู้พิพาทนั้นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้รื้อค่าอย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพาทไม่ยอมรับเอาราคานั้นภายในกำหนดเวลา ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แต่เมื่อมีการโต้แย้งขึ้นภายหลังเวลาหกเดือน นับแต่วันที่กรมรถไฟหลวงได้วางเงินค่าทำขวัญไว้แล้ว ท่านว่าผู้พิพาทนั้นจะฟ้องร้อง

ได้ แต่ เภาะบุคคล ผู้ ที่ ต้อง ชื้อ ระบุ ไว้ ให้ เป็น ผู้ รับ เงิน ค่า ทำ ขั้ว
ตาม ที่ วาง ไว้ ต่อ ศาล เท่านั้น

มาตรา ๑๒ ถ้า ว่า จำนวน เงิน ค่า ทำ ขั้ว จะ ต้อง กำหนด โดย
การ ตั้ง อนุญาโตตุลาการ ใน เวลา หนึ่ง เวลา ใด เมื่อ กรม ราช ทัณฑ์
ได้ ร้อง ขอ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ออก คำ สั่ง อนุญาโต ให้ กรม ราช ทัณฑ์
หลวง เข้า ปกครอง ที่ ดิน ฤๅ สง หาริม ทรัพย์ อย่าง อื่น นั้น ได้ แต่
ท่าน ว่า ใน การ เช่น นี้ ให้ กรม ราช ทัณฑ์ หลวง วาง เงิน ตาม จำนวน ที่ ศาล จะ
เห็นว่า พอ เพียง เพื่อ ชื้อ ค่า ทำ ขั้ว นั้น ก่อน

ใน เรื่อง หนึ่ง เรื่อง ใด ถ้า ผู้ ที่ ควร ได้ ค่า ทำ ขั้ว ไม่ ยอม รับ ค่า
ทำ ขั้ว ตาม ที่ ได้ ตกลง กัน หรือ ตาม ที่ อนุญาโตตุลาการ ได้ กำหนด
ให้ ท่าน ว่า กรม ราช ทัณฑ์ หลวง มี สิทธิ ที่ จะ เข้า ยึด ปล่อย ทรัพย์ นั้น ได้
แต่ ต้อง วาง เงิน ค่า ทำ ขั้ว ไว้ ต่อ ศาล ก่อน

ถ้า ผู้ เป็น เจ้า ของ หรือ ผู้ ที่ อยู่ ปกครอง ทรัพย์ นั้น ไม่ ยอม ให้
กรม ราช ทัณฑ์ หลวง เข้า ปกครอง ทรัพย์ เหล่า นั้น ตาม สิทธิ ที่ ได้ ให้ ไว้
โดย พระ ราช บัญญัติ นี้ เมื่อ กรม ราช ทัณฑ์ หลวง ได้ ร้อง ขอ ท่าน ว่า
ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ออก คำ สั่ง บังคับ จับ ไล่ บุคคล ผู้ เป็น เจ้า ของ ฤๅ
ผู้ ที่ อยู่ ใน ที่ นั้น ออกจาก ที่ ได้ ที่ นั้น แต่ ข้อ นี้ ไม่ ขัด ขวาง ต่อ การ ที่
ผู้ เป็น เจ้า ของ ฤๅ ผู้ ที่ อยู่ ใน ที่ นั้น จะ พ้อง ร้อง ว่า กล่าว ต่อ ภาย หลัง

มาตรา ๑๓ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินที่ต้องจัดซื้อขึ้นเป็นผู้ที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญ

(๑) ผู้ที่อยู่ปกครองในที่วางปล้ำภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินหรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ไม่ควรได้เงินค่าทำขวัญ

(๒) ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันนี้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินเป็นผู้ที่ควรได้รับค่าทำขวัญ ถึงแม้ว่าจะได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้อื่นโดยการซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือโดยประการใดๆ ก็ดี ถ้าการโอนกรรมสิทธิ์นั้นได้กระทำไปภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งเป็นการใช้ไม่ได้ตามพระราชกฤษฎีกานั้น กล่าวคือ ได้โอนไปโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินหรือผู้แทน

มาตรา ๑๔ บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ควรได้รับเงินค่าทำขวัญ คือ

(๑) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ (กล่าวคือสิ่งปลูกสร้างทุกอย่างถึงแม้ว่าจะทำด้วยไม้ แต่ต้องเป็นเสาไม้จริงๆ ปลูกเป็นเสาที่อวางคาน) ซึ่งมียู่ในที่ดินในวันที่ได้ออกประ

ภาคพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ที่ว่าได้ปลูกสร้างขึ้น ภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือ ผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ผู้เช่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้ซึ่งต้องจัดขอ แต่การเช่าถือนั้นต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร แลได้ ทำไว้ก่อนวันที่ ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้ ทำขึ้น ภายหลัง วันใน ประกาศ นั้นโดยได้รับ อนุญาตจาก ข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ฤผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แล การเช่าถือนั้นยังไม่สิ้นอายุไปก่อน ฤในวันที่ยกรมรถไฟหลวง ได้เข้าปกครองที่ดิน ฤสิ่งปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญใน เรื่องเช่าถือนั้นว่ามานี้ ทั้งกำหนดให้จำเพาะกับผู้เช่าได้เสียหาย จริง ๆ โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดินฤสิ่งปลูกสร้างก่อนถึงวัน กำหนดสัญญาเช่านั้น

(๓) เจ้าของต้นไม้ ฤการเพาะปลูกซึ่งอยู่ในเขตที่ดินนั้นในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ฤ ที่ปลูกขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวง พิเศษ จัดการที่ ดินฤผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๔) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างหรือได้ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้นในวัน ที่ ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้ปลูก ขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินหรือ

ผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องนี้พึงกำหนดให้จำเพาะการถอนแลกค่าที่จะต้องปลูกสร้างขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จัดซื้อที่ดินรายใดไว้ไม่หมดทั้งแปลง เหลือเนื้อที่เป็นเศษอยู่ไม่ถึงส่วนหนึ่งในสามของจำนวนที่ดินนั้น แลเศษที่เหลือนั้นมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางเมตร ผู้เป็นเจ้าของอาคารร้องขอให้จัดซื้อที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงได้ แต่ที่ ๆ เหลือนั้นต้องไม่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๖ เมื่อต้องจัดซื้อปลูกสร้างหรือไม่ได้แต่ส่วนหนึ่ง ผู้เป็นเจ้าของอาคารร้องขอให้จัดซื้อส่วนที่ยังเหลืออยู่ ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วย

มาตรา ๑๗ เงินค่าทำขวัญที่จะใช้เป็นค่ากรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้ขึ้น พึงกำหนดให้ตามราคาที่ดิน ถ้าสิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายกันในตลาดในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน แลตามแต่พฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่องไป

เมื่อที่ดินถูกรื้อปลูกสร้างหรือไม่ได้ต้องจัดซื้อไว้แต่ส่วนหนึ่ง แต่ส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลงไปแล้ว ก็ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาไปนั้น

ด้วย เมื่อผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ในที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้าง
 อันต้องจัดซื้อนั้นก็ดี ฤๅประกอบกิจการค้าขายโดยชอบด้วย
 กฎหมายอยู่ในที่นั้นก็ดี ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับการ
 เสียหายโดยตรง ซึ่งผู้นั้นได้เสียไปเป็นการที่ต้องออกจากที่ดิน
 ฤๅสิ่งปลูกสร้างนั้นด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อการสร้างรถไฟแลเครื่องประกอบทางรถไฟ
 กระทำให้ทรัพย์สินซึ่งหลุดจากที่จัดซื้อนั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษ
 ในขณะนั้น ท่านให้เอาจำนวนราคาทรัพย์สินที่ได้ที่ราคาสูงขึ้นนั้นหัก
 หอนออกจากจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ทั้งนี้อย่าให้ถือว่าราคา
 ทรัพย์สินที่ได้ที่ขึ้นนั้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อให้
 เจ้าของกลับต้องใช้จ่ายเงินอีกเลย

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้คิดค่าทำขวัญให้สำหรับราคาทรัพย์สินที่
 ได้ที่วสูงขึ้นในทรัพย์สินเหล่านั้น คือ

(๑) สิ่งปลูกสร้าง ฤๅเพิ่มเติม ฤๅการเพาะปลูก ฤๅการ
 กระทำในที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ฤๅการเช่าถ่อซึ่งได้กระ
 ทำขึ้นภายหลังวันในประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
 โดยมีได้รับอนุญาตจกเจ้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทน
 เป็นลายลักษณ์อักษร (ยกเว้นแต่การทำนา ฤๅทำสวนที่จัดอยู่
 ตามปกติ)

(๒) สิ่งปลูกสร้าง ฤาเพิ่มเติม ฤาการเพาะปลูก ฤาการกระทำในที่เจริญขึ้นอย่างหนึ่ง ฤาการเช่าซื้อซึ่งปรากฏว่าได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนด เขตที่ที่ดินโดยกลอุบายนั้น เพื่อประสงค์จะได้รับเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๔ กรกฎาคม หน้า ๑๐๕)

ชำนาญหอสมุด

กฎเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเข้มข้าหลวงเดิม

พระพุทธศักราช ๒๕๕๔

จางวางเอก พระยาประสิทธิ์สุภการ ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก รับพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระราชดำริหว่า ผู้ที่รับราชการในพระองค์มาตั้งแต่ก่อนเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ แลยังคงรับราชการสนองพระเดชพระคุณสืบมาสำหรับผู้ที่เป็นบุรุษได้รับพระราชทานเข้มข้าหลวงเดิมเป็นเครื่องประดับ เพื่อเชิดชูความดีความชอบอยู่แล้ว แต่ฝ่ายสตรียังห้ามเครื่องหมายแสดงให้ปรากฏชัดเช่นนั้นไม่

เพราะฉนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรากฎเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเข้มข้าหลวงเดิมขึ้นดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ กฎนี้ให้เรียกว่ากฎเข้มข้าหลวงเดิมสำหรับสตรี พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ แลให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติเข้มข้าหลวงเดิมพุทธศักราช ๒๕๕๔

มาตรา ๒ เข็มนี้ให้มีรูปเหมือนเข้มข้าหลวงเดิมที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติเข้มข้าหลวงเดิมพุทธศักราช ๒๕๕๔ แต่ให้มีส่วนสูงเพียง ๕.๕ เซนติเมตร

มาตรา ๓ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเข็มน้ ถ้าประสงค์จะประดับเข็มนั้นให้วิจิตรเป็นพิเศษ ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเพชรเพิ่มขึ้นในเข็มน้ที่ได้รับพระราชทานได้ดังต่อไปนี้
คือ ประดับเพชรที่ลายริ้วคมของเข็มน้กับที่ลายโคนเข็มน้

มาตรา ๔ เข็มน้ให้เรียกว่าเข็มน้ข้าหลวงเดิมสำหรับสตรี

มาตรา ๕ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเข็มน้ข้าหลวงเดิมสำหรับสตรีน้ ต้องเป็นไปตามมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเข็มน้ข้าหลวงเดิมพุทธศักราช ๒๔๕๔ ทุกประการ

มาตรา ๖ เข็มน้ให้ตัดได้ทุกกาล แลที่หน่งที่ใดก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๗ กฎนี้ให้ใช้เิดตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๔ กรกฎาคม หน้า ๑๒๕)

กฎข้อบังคับที่ ๓

ก้ากับการชนเข้าว่สงทรงบกทางน้ำ ภายในพระราชอาณาเขต

ด้วยตามควมในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติก้ากับตรวจ
ตราเข้า พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ซึ่งมีควมว่า “ให้กรรมการ
ก้ากับตรวจตราเข้ามีอำนาจที่จะจัดการโดยวิธี อย่หนึ่ง อย่ใด
ตามแต่จะเห็นสมควร เพื่อให้มีชาวไว้ ในท้องที่หนึ่งท้องใด
ให้พ้อเป็นอาหาร ทำพรรณ และจำนวนเพื่อเหลือเพื่อขาด
สำหรับท้องที่นั้น” และในมาตรา ๑๔ “ให้กรรมการก้ากับตรวจ
ตราเข้ามีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับขึ้นเป็นครั้งคราว เพื่อจัดการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกฎนี้ได้รับพระบรมราชา
นุญาตให้ ไซ้และได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้
ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้” นั้น

บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการก้ากับตรวจ
ตราเข้าตั้งกฎข้อบังคับกำหนดทางการก้ากับการชนเข้าว่สงภายใน
พระราชอาณาเขต โดยทางบกและทางน้ำ (นอกจากทางทะเล)
สำหรับเจ้าพนักงานและผู้หนึ่งผู้ใด ที่ประสงค้ จะชนเข้าว่ สงไปมา
ปฏิบัติ เพื่อเป็นทางสงวนเข้าไว้ ให้มีพ้อในท้องที่ ๆ ต้องการ
ตั้งจะได้กำหนดไว้ต่อไป

ข้อ ๑ (๑) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะขนข้าวส่งออกนอก
 เขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนคร
 จังหวัดธนบุรี จังหวัดพระประแดง จังหวัดมีนบุรี ไปโดยทาง
 รถไฟก็ดี ทางบกก็ดี ทางน้ำ (นอกจากทางทะเล) ก็ดี ยังหวัง
 ที่หนึ่งท้องที่ใด ในจังหวัดสมุทรปราการ ในกรุงเทพมหานคร ๑
 มณฑลนครไชยศรี (เว้นแต่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสุพรรณ
 บุรี) ๑ มณฑลราชบุรี (เว้นแต่จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดราช
 บุรี) ๑ มณฑลปราจีนบุรี (เว้นแต่จังหวัดนครนายก จังหวัดกระ
 บินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี) ๑ มณฑลสุราษฎร์ ๑ มณฑลนคร
 ศรีธรรมราช ๑ มณฑลปัตตานี ๑ มณฑลภูเก็ต ๑ ต้องได้
 รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อน เว้นแต่ข้าวที่จะขนส่งออกไป
 นั้น มีจำนวนไม่เกินกว่าที่จะกำหนดไว้ต่อไปนี้ คือ ถ้าเป็นข้าว
 สาร ปลายข้าวและรำข้าว ๑ กระสอบหรือ ๑๕๐ ชั่งจีน ถ้าเป็น
 ข้าวเปลือก ๔๐ สัดหรือ ๘ หาบ จึงจะขนส่งออกไปนอกเขต
 ท้องที่ได้ โดยไม่ต้องรับอนุญาต

ก. เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่อนุญาตให้ขนข้าวออกนอกเขตท้อง
 ที่นั้น ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ คือ นครบาลจังหวัดมีนบุรี ๑
 นครบาลจังหวัดนนทบุรี ๑ นครบาลจังหวัดพระประแดง (เว้น
 แต่ตำบลพระโขนง) ๑ เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว ๑
 และให้เจ้าพนักงานเหล่านั้นมีอำนาจที่จะอนุญาตให้ขนข้าวส่ง มี

จำนวนต่างกันดังนี้ ถ้าเป็นข้าราชการ ปลายข้าราชการ และข้าราชการ มีจำนวนไม่เกิน ๓ กระสอบหรือ ๕ หาบ ๕๐ ชั่งจั้น ถ้าเป็นข้าวเปลือกไม่เกิน ๒๐๐ สัดหรือ ๕๐ หาบ ให้นครบาลจังหวัดที่ใดก็ตามแล้วเป็นผู้ออกใบอนุญาต ถ้าจำนวนข้าวเกินกว่าจำนวนข้าวที่ใดกำหนดไว้ ให้เป็นอำนาจนครบาลจังหวัดเหล่านั้นอนุญาตได้ ก็ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้ ส่วนในจังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี และตำบลพระโขนงในจังหวัดพระประแดง ถ้าจำนวนข้าราชการ ปลายข้าราชการ และข้าราชการเกิน ๑ กระสอบหรือ ๑๕๐ ชั่งจั้น ข้าวเปลือกเกิน ๕๐ สัดหรือ ๘ หาบ ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้

ผู้ที่จะขนข้าวส่งออกนอกเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใด จะต้องรับอนุญาตจำเพาะเมื่อจะขนข้าวส่งไปยังท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ในจังหวัดสมุทรปราการและหัวเมืองใดๆ เว้นแต่จังหวัดนครปฐม และจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดกระบี่บุรี จังหวัดประจวบบุรี ในมณฑลที่ได้ระบุนามไว้ในข้อ ๑ เท่านั้น

(๒) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งตั้งอยู่ในเขตแขวงหัวเมืองมณฑลนครไชยศรี (เว้นแต่จังหวัดสุพรรณบุรี) จำเพาะเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดขนข้าวออกนอกเขต

จังหวัด) ๑ มณฑลราชบุรี ๑ มณฑลปราจีนบุรี ๑ มณฑลสุราษฎร์
 ๑ มณฑลนครศรีธรรมราช ๑ มณฑลปัตตานี ๑ มณฑลภูเก็ต ๑
 ประสงค์จะขนข้าวส่งออกนอกเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ไปยัง
 ท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ในจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร
 จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดรัง และในเขตแขวงอำเภอซึ่งตั้ง
 อยู่ชายทะเล และอำเภอที่มีเขตติดต่อกับอำเภอซึ่งตั้งอยู่ชาย
 ทะเล (จำเพาะที่มีทางนำไปออกทะเลได้) ในจังหวัดอื่นในเขต
 แขวงมณฑลตามที่ใดระบุนามมาแล้วนั้น โดยทางรถไฟก็ดี ทาง
 บกก็ดี ทางน้ำ (นอกจากทางทะเล) ก็ดี ต้องได้รับอนุญาตจาก
 เจ้าพนักงานก่อน เว้นแต่ข้าวที่จะขนส่งออกไปนั้นมีจำนวนไม่
 เกินกว่าที่จะได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ คือ ถ้าเป็นข้าวสาร ปลายข้าว
 และรำข้าว ๑ กระสอบหรือ ๑๕๐ ชั่งจัน ถ้าเป็นข้าวเปลือก ๔๐ สัด
 หรือ ๘ หาบ จึงจะขนส่งออกไปได้โดยไม่ต้องรับอนุญาต

ก. เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่อนุญาตให้ขนข้าวส่งออกนอกเขต
 ท้องที่นั้นได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตรา
 ข้าว ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด ๑ นายอำเภอ ๑ และให้เจ้าพนักงาน
 เหล่านี้มีอำนาจที่จะอนุญาตให้ขนข้าวส่งมีจำนวนต่างกันดังนี้

ถ้าเป็นข้าวสาร ปลายข้าว และรำข้าวมีจำนวนไม่เกิน ๓ กระสอบ
 หรือ ๕ หาบ ๔๐ ชั่งจัน ถ้าเป็นข้าวเปลือกไม่เกิน ๒๐๐ สัดหรือ

๔๐ หาบ ให้กรรมการอำเภอเป็นผู้ออกใบอนุญาต ถ้าข้าวสาร
 ปลายข้าวและรำข้าวมีจำนวนไม่เกิน ๑๐ กระสอบหรือ ๑๘ หาบ
 ถ้าข้าวเปลือกไม่เกิน ๔๐๐ สัดหรือ ๘๐ หาบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
 เป็นผู้ออกใบอนุญาต ถ้าข้าวสาร ปลายข้าวและรำข้าวมีจำนวน
 เกินกว่า ๑๐ กระสอบหรือ ๑๘ หาบ ถ้าข้าวเปลือกเกินกว่า ๔๐๐ สัด
 หรือ ๘๐ หาบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานชี้แจงเหตุผลเข้าไป
 ขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวที่กรุงเทพฯ ฯ

(๓) ส่วนการขนข้าวส่งไปมาในเขตรัฐท้องถิ่นๆ ซึ่งไม่ได้
 กำหนดไว้โดยจำเพาะ ให้กระทำการขนส่งไปมาได้โดยไม่ต้อง
 รับอนุญาต แต่การที่จะขนข้าวส่งไปมาภายในเขตรัฐแขวงจังหวัด
 สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัด
 ตรัง และในเขตรัฐแขวงอำเภอซึ่งตั้งอยู่ชายทะเล และอำเภอที่
 มีเขตรัฐติดต่อกับอำเภอซึ่งตั้งอยู่ชายทะเล (จำเพาะที่มีทางน้ำไป
 ออกทะเลได้) ในจังหวัดอื่นในเขตรัฐแขวงมณฑลตามที่ได้ระบุ
 แนบไว้แล้วในหมายเลข ๒ แห่งข้อ ๑ ต้องได้รับอนุญาตจาก
 เจ้าพนักงานก่อน จึงจะขนส่งไปมาได้ ส่วนเจ้าพนักงานผู้มี
 หน้าที่อนุญาต และกำหนดจำนวนข้าวที่จะอนุญาตให้ขนส่งไปมา
 ได้นั้น ให้กำหนดเช่นเดียวกับในข้อหมายเลข (๒) ก. แห่ง
 ข้อ ๑ ในกฎข้อบังคับนี้

ข้อ ๒ เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะขนข้าวส่งออกนอกเขตร
 ท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ดังได้กำหนดทางการไว้แล้วในข้อ ๑
 นั้นให้ ข้าราชการต่อเจ้าพนักงานผู้ผู้นำใบอนุญาตโดยลายลักษณ์
 อักษร ให้เจ้าพนักงานผู้ผู้นำใบอนุญาตรับไว้จัดการสอบสวนดู
 ว่า มีเหตุอันจำเป็นอย่างไร จึงต้องขอขนข้าวส่งไปยังท้องที่
 นั้นๆ ถ้าได้ความว่าเป็นการจำเป็น ก้อนุญาตให้ การที่จะอนุญาต
 หรือไม่อนุญาตนั้น แล้วแต่เจ้าพนักงานจะดำริให้เห็นสมควร
 ใบอนุญาตที่จะออกให้แก่ผู้ขออนุญาตขนข้าวส่ง ต้องใช้แบบ
 พิมพ์ของหลวง และเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตต้องลงนาม
 ประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ ใบอนุญาตจึงจะเป็น
 อันใช้ได้

ข้อ ๓ เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดได้รับอนุญาตให้ขนข้าวส่งไปยังท้อง
 ที่ใด ๆ ต้องให้ผู้รับอนุญาตรับผิดชอบส่งข้าวรายนั้นให้ตรงตาม
 รายการในใบอนุญาตตลอดเวลา จนกว่าข้าวรายนั้นจะถึงที่ๆ จะ
 ส่ง และให้เจ้าพนักงานบางจำพวกบางแผนกมีหน้าที่ตรวจตรา ดัง
 จะได้กำหนดทางการไว้ต่อไป

(๑) ถ้าผู้รับอนุญาตจะขนข้าวส่งโดยทางรถไฟ ต้องนำข้าว
 พร้อมด้วยใบอนุญาตไปยังสถานที่อนุญาตให้ข้าวขึ้นรถ และให้
 นำใบอนุญาตไปให้นายสถานีรถไฟตรวจ ให้นายสถานีตรวจ

สอบดูเมื่อเห็นเป็นที่พอใจ โดยข่าวรายนั้นตรงกับรายการใน
 ใบอนุญาตแล้ว ก็ให้นายสถานีอนุญาตให้ชนข่าวบรรทุกรถไฟ
 ไปลงยังสถานีปลายทางซึ่งปรากฏในใบอนุญาต และให้นาย
 สถานีสลับหลังในใบอนุญาตว่า ได้อนุญาตให้บรรทุกข่าวราย
 นั้นๆไปโดยรถไฟเที่ยวที่เท่านั้น ลงวันเดือนปีที่บรรทุกไป
 และลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ แล้วจึงคืน
 ใบอนุญาตให้แก่ผู้คุมข่าวไป เพื่อผู้คุมข่าวจะได้นำใบอนุญาต
 นั้นไปยังสถานีปลายทาง เมื่อข่าวรายนั้นถึงสถานีปลายทาง
 ให้นายสถานีปลายทางตรวจสอบรายการในใบอนุญาตอีกครั้งหนึ่ง
 ถ้าเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ก็ให้สลับหลังใบอนุญาตไว้ เช่น
 เดียวกับนายสถานีต้นทาง แล้วจึงปล่อยให้ผู้คุมข่าวชนข่าว
 ออกจากบริเวณสถานีรถไฟได้ เมื่อผู้รับอนุญาตให้ชนข่าว
 ออกจากบริเวณสถานีรถไฟแล้ว ให้นำใบอนุญาตนั้นไปให้
 เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ตรวจ คือ ถ้าสถานีนั้นอยู่ใกล้ที่
 ว่าการอำเภอ ก็ให้นำไปรายงานต่อนายอำเภอ ถ้าแม้ว่าอยู่
 ห่างไกลที่ว่าการอำเภอให้นำไปรายงานต่อกำนัน เมื่อกำนันได้
 ตรวจสอบเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว ให้นำรายงานต่อกรมการ
 อำเภอว่า ผู้หนึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลนั้น ได้ชนข่าวชนิดนั้น
 มีจำนวนเท่าไร มาจากท้องที่นั้น ลงที่ตำบลนั้น ให้ประโยชน์

อย่างนั้น แต่วันเดือนปีนั้น เมื่อกรรมการอำเภอได้รับรายงาน
จากกำนันหรือผู้คุมขังแล้ว ให้ลงบาญชีไว้ทางอำเภอเป็น
หลักถาน

(๒) ถ้าจะขนข้าวส่งทางบกทางน้ำ (นอกจากทางทะเล) ก็
ดี ผู้รับอนุญาตจะคุมไปเองหรือจะมอบกันทะเลให้ผู้อื่นคุมไปก็ดี
ผู้คุมข้าวไป ต้องถือใบอนุญาตไว้ ให้ผู้มีหน้าที่ตรวจได้ตรวจโดย
สะดวก เมื่อขัวรายงานจะผ่านด่านภาษีก็ดี ที่ว่าการอำเภอก็ดี
หรือประตูน้ำก็ดี ให้ผู้คุมขัวรายงานนั้นนำใบอนุญาตไปให้เจ้าพนักงาน
ดังกกล่าวแล้วตรวจ และให้เจ้าพนักงานเหล่านั้นมีอำนาจ
และหน้าที่ตรวจตราจำนวนขัวรายงานนั้น ๆ กับรายการในใบอนุญาต
เมื่อเห็นเป็นที่พอใจว่า ขัวรายงานนั้นตรงกับรายการในใบอนุญาต
แล้วก็ให้อนุญาตให้ผ่านไปได้ และสลักหลังใบอนุญาตว่า
ได้อนุญาตให้ขัวรายงานนั้น ๆ ผ่านไปแต่วันเดือนปีนั้น และลงชื่อ
ประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ เมื่อขัวถึงปลายทางที่
ผู้รับอนุญาตจะขนขน ก็ให้นำใบอนุญาตไปรายงานต่อนายอำเภอ
ถ้าในตำบลนั้นไม่มีที่ว่าการอำเภอ ก็ให้รายงานต่อกำนันให้กำนัน
ยื่นรายงานต่อกรรมการอำเภอว่า ผู้ขนตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลนั้น
ได้ขนขัวชนิดนั้น มีจำนวนเท่านั้น มาจากท้องที่นั้น ขน
ที่ตำบลนั้น เพื่อให้ประโยชน์อย่างนั้น แต่วันเดือนปีนั้น เมื่อ
กรรมการอำเภอได้รับรายงานจากกำนันหรือผู้คุมขังแล้ว ให้ลง
บาญชีไว้ทางอำเภอเป็นหลักถาน

(๓) ถ้าหากว่าผู้รับอนุญาตมีได้นำข่าวรายใด ๆ ไปด้วยตนเอง จะมอบให้ผู้ใดคุมข่าวไปแทนตัวก็ได้ แต่ต้องสลักหลังใบอนุญาตลงชื่อผู้รับคุมข่าวรายนั้นไว้เป็นสำคัญ

(๔) เจ้าพนักงานผู้รับรายงานจากผู้ขนข่าวในปลายทางตามทางกรที่ใดที่กำหนดไว้ในหมายเลขที่ ๕-๒ แห่งข้อนี้แล้ว จะเป็นนายอำเภอ กัดหรือกำนัน กัด ต้องสลักหลังใบอนุญาตว่า ผู้ขนได้นำข่าวรายนั้นมาจากท้องที่นั้น แล้วลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ แล้วคืนใบอนุญาตให้ผู้คุมข่าวไป

ข้อ ๔ เพื่อจะให้การดำเนินไปตามทางกรที่ใดที่กำหนดไว้ในกฎข้อบังคับนี้ ให้กรมการอำเภอ นายสถานีรถไฟ นายด่านภาษี นายประจักษ์ ตำรวจพระนครบาล แลตำรวจภูธรกำนัน มีหน้าที่ตรวจตราและให้มีอำนาจจัดการ เพื่อให้เป็นประโยชน์สมควรมุ่งหมายแห่งกฎข้อบังคับนี้ เช่นว่า

(๑) บังคับให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่คุมข่าวหยุด หรือแวะในที่แห่งหนึ่งแห่งใดเพื่อเจ้าพนักงานได้ตรวจตรา

(๒) ให้กักข่าวรายที่ไม่มีใบอนุญาต หรือจำนวนข่าวไม่ตรงกับรายการในใบอนุญาตพร้อมด้วยยานพาหนะไว้ เพื่อไม่ให้นำส่งไปจนกว่าจะได้รับคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือ ส่วนที่ส่งไปสยว่า ผู้ที่นำข่าวจะกระทำผิดด้วยทางกร ก็ให้นำตัวผู้นั้นมอบ

กรรมการอำเภอหรือกำนันเจ้าของท้องที่ เพื่อกำหนดจะได้นำตัวผู้นั้นไปส่งยังกรรมการอำเภอ แล้วแต่จะเป็นการสะดวก ให้กรรมการอำเภอจัดการไต่สวนตามระเบียบการ เมื่อได้หลักฐานอย่างใดแล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอรับคำสั่ง เมื่อได้รับคำสั่งให้จัดการอย่างไร ก็ให้จัดไปตามหน้าที่

ข้อ ๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดนำข้าวไปยังท้องที่หนึ่งท้องที่ใด จัดขึ้นอำนาจเจ้าพนักงานซึ่งได้กล่าวมาแล้วในหมายเลข ๑-๒ ในข้อ ๔ โดยประการใด ๆ ก็ดี ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ และจะต้องได้รับโทษตามกฎหมายนั้น

ถ้าเจ้าพนักงานผู้หนึ่งผู้ใดตรวจพบผู้หนึ่งผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนต่อข้อหนึ่งข้อใดในกฎข้อบังคับนี้ และเมื่อได้จัดการให้เป็นไปตามข้อความในหมายเลข ๒ แห่งข้อ ๔ แล้วให้เจ้าพนักงานผู้หนึ่งผู้ใดจัดการไต่สวน เมื่อเห็นว่าผู้นั้นตั้งใจกระทำโดยเจตนา จะหลีกเลี่ยงต่อทางการตามกฎหมายข้อบังคับนี้ ก็ให้ยื่นฟ้องต่อโรงศาล เพื่อขอให้ลงโทษตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ และเมื่อศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ที่ได้ฝ่าฝืนโดยสถานใดแล้ว ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดยื่นบาณข-rayชื่อผู้ที่กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวเดือนละครั้ง และให้มีรายการดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๑๓๑

(๑) รายชื่อผู้กระทำผิดต่อกฎข้อบังคับนี้ (๒) ขนข้าวชนิดใดจำนวนเท่าใด (๓) จากท้องที่ใด (๔) ไปยังท้องที่ใด (๕) แต่วันเดือนปีใด (๖) ถูกจับแต่วันเดือนปีใด (๗) ศาลตัดสินลงโทษสถานใด แต่วันเดือนปีใด ข้าวและยานพาหนะได้จัดการไปอย่างไร

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์
ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ เล่ม ๓๗ วันที่ ๘ กรกฎาคม หน้า ๑๓๑)

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

เครื่องโสมสรขาวของเสือบ้า และราชनावีเสือบ้า

ตามประกาศลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ให้นำ
 เสือบ้า และราชनावีเสือบ้าชั้นสัญญาบัตร ให้นำเสือบ้าชนิดคอ
 แบนประกอบกับกางเกงขาวชายาว หรือกางเกงเต็มยศชายาว
 ซึ่งเรียกว่าเครื่องโสมสรขาวนั้น ถ้าเป็นนายเสือบ้าทั่วไปให้ใช้
 ผ้าผูกคอดำเงื่อนกลาสี และเครื่องหมายเสือบ้าพราหมณ์หลวงรักษา
 พระองค์คงใช้ผ้าผูกคอเขียวอย่างที่ไว้กับเครื่องปกติ

อนึ่งสำหรับนายราชनावีเสือบ้าชั้นสัญญาบัตร เมื่อแต่งครั่ง
 ยศหรือเต็มยศขาวนั้น ให้เปลี่ยนเป็นใช้ผ้าผูกคอดำชนิดหู
 กระต่าย แต่ถ้าแต่งเวลาปกติคงให้ใช้ผ้าผูกคอดำเงื่อนกลาสี
 ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม หน้า ๑๔๒)

พระราชกฤษฎีกา

เพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ว่าด้วยการกำหนดเขตก่อสร้างทางรถไฟต่อสายรถไฟหลวง
ฝั่งตะวันออกแลฝั่งตะวันตกแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงคมนาคมสั่งกรมรถไฟหลวงก่อสร้างทางรถไฟเชื่อมสายรถไฟหลวง ซึ่งอยู่ฝั่งตะวันออกแลฝั่งตะวันตกแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา ให้เดินติดต่อกันได้ตามเขตที่ได้กำหนดไว้ในแผนที่ ซึ่งมีอยู่ที่หอทะเบียนที่ดินกระทรวงเกษตรธิการ ในพระนคร ณะที่ว่าการกรมรถไฟหลวงแลที่ข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินนั้น

บัดนี้ปรากฏว่า เขตที่ดินที่ได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น บางแห่งยังไม่เพียงพอที่จะใช้ในการก่อสร้างทางรถไฟสายนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดเขตที่ดินที่ต้องการเพิ่มเติมตอนนำสถานีนิมพลี ^{12/10/2566} ระหว่างกิโลเมตร ๑.๘๕๐ ถึงกิโลเมตร ๕.๑๐๐ แห่ง

หน้า ๑๓๔

พ.ศ. ๒๕๖๓

ทางรถไฟสายใต้ด้านใต้ขึ้น จากทางรถไฟออกไปโดยประมาณ
๕๐๐ เมตร ตั้งปรากฏในแผนที่ ซึ่งมีอยู่ที่หอนาฬิกาเบ็นที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ทำการกรมรถไฟหลวง แลที่ข้า
หลวงพิเศษจัดการที่ดินนั้น ที่ดินที่กำหนดใหม่นี้ ต้องด้วย
ข้อห้ามทั้งปวงตามที่อยู่ในพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๖
มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒ นั้น

ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๑๔๖)

ประกาศอัตราน้ำหนักเนื้อดีบุกในแร่ดีบุก
และอัตราค่าภาคหลวงดีบุก
ฉบับที่ ๑๔

ด้วยการคิดเทียบเนื้อดีบุกในแร่ดีบุก สำหรับการเก็บค่าภาคหลวง และอัตราค่าภาคหลวง ทุกวันนี้ยังไม่สม่ำเสมออันทุกมณฑลสมควรจะกำหนดอัตราเสียให้เหมือนกันทุกมณฑล

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป การคิดเนื้อดีบุกในแร่ดีบุกสำหรับเก็บค่าภาคหลวงนั้น ให้คิดแร่ดีบุก ๑๐๐ หาบเท่ากับเนื้อดีบุก ๙๐ หาบ และให้ถือเอาจำนวนเนื้อดีบุกที่คิดได้นั้น เป็นเกณฑ์เก็บค่าภาคหลวง ตามพิสัยอัตรา ค่าภาคหลวง ที่ได้กำหนดไว้ในประกาศว่าด้วยการเก็บ ภาคหลวง ดีบุกฉบับลงวันที่ ๑๘ มกราคม (ร.ศ. ๑๒๒) พ.ศ. ๒๔๔๖ กับฉบับลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ (ร.ศ. ๑๒๕) พ.ศ. ๒๔๔๘ ฉบับลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ฉบับลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ และฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๒

ทั้งนี้ให้ใช้สำหรับทุกมณฑลทั่วพระราชอาณาจักร

ประกาศมาฉวันวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๑๔๘)

ประกาศอัตราเก็บภาคหลวงดีบุกปึก
ในมณฑลปัตตานี

ฉบับที่ ๑๕

ด้วยความทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ดีบุกปึกในมณฑลปัตตานีที่ส่งออกไปจำหน่ายนั้น มีเนื้อดีบุกบริสุทธิ์ไม่เสมอกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดชนิดและอัตราเก็บภาคหลวงดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ดีบุกปึกชนิดที่ ๑-๒-๓ ให้เก็บค่าภาคหลวงเหมือนอย่างเนื้อดีบุกบริสุทธิ์ โดยพิกัตอัตราที่ได้ประกาศให้ไว้ สำหรับการเก็บค่าภาคหลวงดีบุก

(๒) ดีบุกปึกชนิดที่ ๔-๕-๖-๗ นั้น เป็นดีบุกที่ปนโลหะอื่น ๆ อยู่ ให้เก็บภาคหลวงเป็นเนื้อแร่เป็ก ๆ โดยอัตรา ๑๐ ซั๊ก ๑

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๑๕๕)

ประกาศ

ตั้งด่านตรวจโรคในมณฑลนครศรีธรรมราช
 แลมณฑลปัตตานี

ตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระงับโรคระบาด
 พ.ศ. ๒๔๕๖ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจจัดการ
 ป้องกันโรคระบาดที่เกิดขึ้นในท้องที่เมืองต่างประเทศที่ติดต่อกับ
 พระราชอาณาจักรมีให้แพร่หลายเข้ามาในพระราชอาณาจักร
 นั้น

บัดนี้หวาดกลัวโรคเกิดขึ้นในเขตรัฐกันตัน เพื่อป้องกันมิให้
 แพร่หลายเข้ามาในพระราชอาณาจักร จึงให้ตั้งด่านตรวจโรคขึ้น
 ในมณฑลปัตตานีทางบก ที่ตันหยงมัส จังหวัดนราธิวาส ๑
 ทางเรือที่ท่าเมืองนราธิวาส ๑ ท่าเมืองสายบุรี ๑ ท่าเมืองปัตตานี ๑
 มณฑลนครศรีธรรมราช ที่ท่าเมืองสงขลา ๑ ท่าปากพนัง ๑ ท่า
 ขนอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑ รวม ๗ แห่ง อุปราชมณฑล
 บัณฑิตจะได้จัดแพทย์แลเจ้าพนักงานไปทำการตรวจตราป้องกัน
 ตามวิธีแพทย์ ตามความในข้อ ๑ ข้อ ๒ แห่งมาตรา ๗ และตาม
 ความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระงับโรคระบาด พ.ศ.

หน้า ๑๓๘

พ.ศ. ๒๕๖๓

๒๕๕๖ ตั้งแต่บัดนี้ไป บรรดาเรือ ผู้คน ยวดยาน ที่มาจาก
ท้องถิ่นในเขตรัฐกันตันถึงด่านเหล่านี้ต้องแวะหยุดให้เจ้าหน้าที่ทำ
การตรวจตราจนกว่าจะได้ประกาศยกเลิก

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๑๕๐)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

ให้ใช้สัญญาสันติภาพที่ได้เซ็นกันณแวงต์

แยร์แมง อัง เลขี่ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๒

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ด้วยสัญญาสันติภาพกับโปรโตคอล และเดคลาเรชั่น เช่นในวันเดียวกัน ซึ่งอรรคราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจแทนกรุงสยามได้ลงชื่อพร้อมทั้งสัมพันธมิตร และสหิตประเทศฝ่ายหนึ่ง กับออสเตรีย อีกฝ่ายหนึ่ง ที่แวงต์ แยร์แมง อัง เลขี่ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๒ นั้น มีกำหนดให้บรรดาชาติที่ลงนามใช้ตั้งแต่วันที่ชาตินั้น ๆ มอบสัตยาบันไว้

บัดนี้พระราชสัตยาบันซึ่งพระราชทานแต่เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้มอบไว้ดังปรากฏอยู่ในบรรที่กวางจา การมอบสัตยาบัน ซึ่งอรรคราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจแทนฝ่ายสยามได้ลงชื่อณกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ พร้อมด้วยผู้แทนประเทศอื่นที่ทำสัญญาแล้วนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า สัญญาสันติภาพ^{๑๖๖} โปรโตคอล และเดคลาเรชั่น ซึ่งกล่าวมา

หน้า ๑๔๐

พ.ศ. ๒๕๖๓

แล้ว เป็นอันใช้กันได้ ในระหว่างกรุงเทพมหานครฝ่ายหนึ่ง กับ ประเทศออสเตรเลียอีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่เวลา ๑๑ นาฬิกา ก.ท. วันศุกร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ นี้สืบไป และให้เจ้าพนักงานทั้งปวงในรัฐบาลสยาม ถ้อยตามและกระทำตามข้อความใน หนังสือสัญญาสันติภาพ โปรโตคอล กับเดคลาเรชั่น ที่ว่ามานี้ อันเป็นส่วนที่กรุงเทพมหานครจะถือจะทำให้สำเร็จตลอดไปเทอญ

ประกาศมาแต่ณวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๑๕๓)

ประกาศเลิกด้านตรวจโรคหิวาต์
ที่ตำบลท่าขนอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งด้านขึ้นแทน
ที่ตำบลปากพูน ในจังหวัดเดียวกัน

ตามประกาศตั้งด้านตรวจโรคหิวาต์ ๑ แห่ง ในมณฑล
นครศรีธรรมราช แลมณฑลปัตตานี ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม
พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ นั้น

เงาะด้านท่าขนอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่เหมาะ
แก่การตรวจตรา จึงให้เลิกด้านท่าขนอนเสีย ตั้งด้านขึ้น
แทนที่ตำบลปากพูน ในจังหวัดเดียวกัน

ประกาศมาลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๑๕๕)

ประกาศกระทรวงคมนาคม
เรื่องเปลี่ยนอัตราค่าโทรเลขระหว่างประเทศสยาม
กับอินเดียแลพม่า

ด้วยตามที่การค้าขาย แลการสื่อสารกันไปมาระหว่างประเทศ
สยามกับประเทศอินเดียแลพม่าได้เจริญขึ้นเป็นลำดับมา เพื่อ
บำรุงการค้าขาย แลสื่อสารกันในระหว่างประเทศซึ่งว่ามาแล้ว
ให้เจริญแลสะดวกยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระหม่อมให้ลดอัตราค่าค่าโทรเลขจากประเทศสยามถึงประเทศ
อินเดียแลพม่าซึ่งเดิมมีอัตราค่าค่า คือ โทรเลขถึงอินเดียส่ง
ทางมอลแมนค่าละ ๗๕ สตางค์ ลงเป็นค่าละ ๔๕ สตางค์
ถึงประเทศพม่าทางมอลแมนซึ่งเดิมเก็บค่าละ ๖๕ สตางค์ ลง
เป็นค่าละ ๔๕ สตางค์ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช
๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวางษาอนุประพัทธ์
เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

ประกาศ

เรื่องย้ายที่ว่าการอำเภอพุนพิน
มาตั้งที่ตำบลท่าข้ามเรียกว่าอำเภอท่าข้าม

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย   รับพระบรมราชโองการ
ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า บ้าน
ท่าข้ามในตำบลวัดประดู่ ท้องที่อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์
ธานี เป็นที่ตั้งสถานีรถไฟ เป็นที่ประชุมชนรับถ่ายสินค้าที่
มาจากทางบกและทางน้ำ เป็นทำเลที่จะเจริญต่อไป จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แยกบ้านท่าข้ามจากตำบลวัดประดู่
มารวมเข้ากับตำบลท่าสะท้อน เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลท่าข้าม
โอนตำบลท่าข้ามจากบ้านดอนมาขึ้นอำเภอพุนพิน ย้ายที่ว่าการ
อำเภอพุนพินซึ่งตั้งอยู่ในที่ยังไม่สู้เหมาะ มาตั้งที่บ้านท่า
ข้ามเปลี่ยนชื่ออำเภอพุนพินเรียกว่า “อำเภอท่าข้าม” ขึ้นจ้ง
หวัดสุราษฎร์ธานีตามเดิม เพื่อสะดวกแก่การปกครองและทำนุ
บำรุงตั้งแต่บัดนี้

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๓๗ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๕๕)

ประกาศพระบรมราชโองการ ตั้งสภาเผยแผ่พาดิश्य์

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมัยนี้เป็นสมัยที่บรรดาประเทศทั้งหลายในโลก แสวงความจำเป็นยิ่งขึ้นแห่งพาดิश्य์ของตนๆ โดยวิธีที่เกื้อหนุนให้กัมมผลแห่งการเพาะปลูกสร้างสมของประชากรราษฎร มีปริมาณทวียิ่งขึ้นกว่าเก่า ประเทศสยามก็ควรริบเร่งบำรุงพาดิश्य์ดังประเทศอื่นทั้งปวงนั้น นานี้ที่ราชการอันประกอบกิจเกื้อหนุนพาดิश्य์นั้น ได้ทรงแต่งตั้งไว้ในกระทรวงหลายกระทรวง ตามหมวดแห่งราชการ เจ้าหน้าที่ย่อมดำเนินการไปตามหน้าที่โดยจำเพาะ ยังมีได้มีเจ้าหน้าที่ผู้รวบรวมกิจการนั้นๆ ให้มีความมุ่งหมายเป็นอันเดียว แลวางลำดับกิจการในกระทรวงแลกรมนั้นๆ ให้เป็นไปเพื่อสำเร็จพระราชประสงค์ที่จะทรงเกื้อหนุนพาดิश्य์

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า กรมพาดิश्य์แลสถิติพยากรณ์ในกระทรวงพระคลัง เป็นกรมที่มีหน้าที่ตรงต่อการเผยแผ่ทางพาดิश्य์ ให้ยกกรมพาดิश्य์แลสถิติพยากรณ์ขึ้นสู่ฐานะแห่งกระทรวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของที่ประชุม 12/10/2566 ชื่อสภาเผยแผ่พาดิश्य์

สถานะ ให้มีนายยกเป็นข้าราชการชั้นเสนาบดี อุปนายกเป็น
 ข้าราชการชั้นรองเสนาบดี ที่ปฤกษากฎหมายเป็นข้าราชการชั้น
 อธิบดี แลเลขานุการเป็นข้าราชการชั้นรองอธิบดี เป็นตำแหน่ง
 ประจำสภา ส่วนกรรมการนั้นให้รวมกันแต่บรรดาหัวหน้ากรม
 แลกระทรวง ที่มำที่เกอหนุนพาณิชย์ คือ ๑. รองเสนาบดี
 กระทรวงพระคลัง ๒. รองเสนาบดี กระทรวงเกษตร ๓. ผู้
 บัญชาการกรมรถไฟหลวง ๔. หัวหน้ากรมตม ๕. อธิบดี
 กรมสรรพากร ๖. อธิบดี กรมศุลกากร

ให้ที่ปฤกษาราชการกระทรวงพระคลัง ๑ แลที่ปฤกษา
 กระทรวงเกษตรราชการ เป็นที่ปฤกษาของสภา

ให้มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤ
 นาถ เป็นนายกแห่งสภา

ให้มหาอำมาตย์โท พระราชวรรังษีเธอ กรมหมื่นพิทยาลง
 กรณ์ เป็นอุปนายก

ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นที่ปฤกษา
 กฎหมาย

ให้บรรดผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งระบุไว้ข้างต้น เป็นกรรมการแล
 ที่ปฤกษาแห่งสภา

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษวันที่ ๒๑ สิงหาคม หน้า ๑๖๐

มี ๑๔๖

พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชบัญญัติมาตรการทองคำเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ ฉบับที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า
เหนือกระหม่อมว่า ภายหลังจากพระราชบัญญัติมาตรการทองคำ
เพิ่มเติมฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๒
แก้ไขกำหนดเนื้อธาตุเหรียญปลั๊กเงินอันระบุไว้ในมาตรา ๕ (๓)
ของพระราชบัญญัติมาตรการทองคำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เป็น
เงินบริสุทธิ์ ๕๐๐ ส่วน ผสมทองแดง ๕๐๐ ส่วนมาแต่นั้น ต่อ
มาราคาเนื้อเงินได้ตกต่ำลงไปมาก ไม่จำเป็นจะต้องจำหน่าย
เหรียญปลั๊กเงินเนื้อต่ำเช่นนั้นออกใช้อีกต่อไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่ม
เติมดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติมาตรการทองคำเพิ่มเติม

12/10/2566
พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ฉบับที่ ๕

มาตรา ๒ ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา ๖ (๓) ของพระราชบัญญัติมาตรการทองคำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ซึ่งกำหนดอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดส่วนเหนือธาตุสำหรับเหรียญปลิกเงิน แลให้ให้ข้อความข้างล่างนี้แทน

(๓) เหรียญปลิกเงิน ๕ ٪ ส่วนใน ๑๐๐๐

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๖๕)

จ่านักหอสมุด

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดินแถมส่งหิมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อสร้างทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ
ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวง
จัดการสร้าง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรงสเหเนื่องเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงคมนาคมส่งกรมรถไฟหลวง ให้สร้างทางรถไฟต่อจากนครราชสีมา (โคราช) ไปยังอุบลราชธานีอีกตอนหนึ่ง แต่ให้เชื่อมต่อกันกับทางรถไฟที่มีอยู่แล้วที่นครราชสีมา (โคราช) นั้น

แลตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวงตรวจวางแนวทางรถไฟให้แน่นอนแลเชื่อมต่อกันให้เสร็จไปนั้น

บัดนี้กรมรถไฟหลวงได้อนุญาตตามพระราชกฤษฎีกานี้ แล
12/10/2566
ได้ตรวจวางแนวทางรถไฟให้แน่นอนแล้ว ในระหว่างนครราชสีมา

(โคราช) แลตำบลท่าช้าง เพราะฉะนั้นจึงต้องประสงค์ที่จะจัด
 หาระชอที่ดิน แลอสัทธิมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ในระหว่างสองตำบล
 นั้น ตามที่จำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟ แลเพื่อปลดเจ้าของฤ
 ผู้ปกครองทรัพย์ ซึ่งมีต้องประสงค์จะจัดซื้อที่ดินให้พ้นจากข้อห้าม
 ตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน

โดยเหตุฉนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
 พระราชกฤษฎีกาไว้ มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
 ฉบับลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๒ เฉพาะเขตใน
 ระหว่างนครราชสีมา (สถานีโคราช) กับตำบลท่าช้างนั้นเสีย
 ให้ใช้พระราชกฤษฎีกาแทนในเขตเดียวกันนั้น ให้เรียกว่า
 พระราชกฤษฎีกาจัดหาระชอที่ดิน

มาตรา ๒ ให้กรรมรถไฟหลวงเป็นธุระในเรื่องจัดหาระชอที่ดิน
 แลอสัทธิมทรัพย์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟ
 สายตัวนอกเฉียงเหนือ (สายที่จะต่อจากนครราชสีมาสถานี
 โคราชถึงตำบลท่าช้าง)

มาตรา ๓ ที่ดินแลอสัทธิมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งต้องจัดหาระชอ
 นั้นเมื่อระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ แลให้นับว่าเป็น
 ส่วนหนึ่งของแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

ให้กรมรถไฟหลวงทำแผนที่แสดงเขตที่ดิน ที่ต้องประสงค์ เพื่อสร้างทางรถไฟ กล่าวคือเส้นหมายแล่งกำหนดเขตที่ดินทุกรายที่ต้องการจัดซื้อไว้หมดทั้งแปลงๆแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

มาตรา ๔ ให้คัดสำเนาบาญชีรายเลขยอดที่มีอยู่ข้างท้ายพระราชกฤษฎีกานี้โดยมีเจ้าหน้าที่รับรองพร้อมด้วยแผนที่มอบไว้ ณ ที่ทำการกรมรถไฟหลวงในพระนคร ที่กระทรวงเกษตรราชการแล่งที่หอทะเบียนที่ดินทุก ๆ จังหวัด แล่งที่ว่าการอำเภอ ซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นต้องจัดซื้อนั้นตั้งอยู่

บรรดาบุคคลผู้เกี่ยวข้องมีทางได้ทางเสี้ยน อนุญาตให้ตรวจดูแผนที่ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๕ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแล่งอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตั้งได้ระบุนั้นแล้วนั้น ตกมาเป็นของกรมรถไฟหลวง แต่กรรมรถไฟหลวงจะมีสิทธิเข้าปกครองยึดถือทรัพย์สินนั้นได้ ต่อเมื่อได้ใช้เงินราคาหรือวางเงินค้ำทำขวัญตามที่ทำนบัญญัติไว้โดยบทมาตราต่อไป

อนึ่ง ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ถ้าบุคคลผู้มีสิทธิในที่ดินแล่งอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ เจ้าง่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

แก่บุคคลอื่นด้วยประการใด ๆ บุคคลผู้รับโอนทรัพย์ช่วงนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

มาตรา ๖ เพื่อให้สะดวกแก่การจัดหาซื้อที่ดิน แลอสั่งหรือทรัพย์อย่างอื่นตามที่ระบุไว้ แลเพื่อจัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายเงินค่าทำขวัญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้

๑ พระยาคำแหงสงคราม สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา

๒ พระยารัไพพงษ์บริพัตร

เป็นกรรมการจัดหาซื้อที่ดิน

มาตรา ๗ จำเดิมแต่วันที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ให้กรรมการอำเภอในตำบลแลจังหวัดซึ่งที่ดินแลอสั่งหรือทรัพย์อย่างอื่น ที่ต้องจัดหาซื้อนั้นตั้งอยู่ออกโฆษณาให้ราษฎรทราบ โดยปิดประกาศแจ้งความ แลวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่มิอำนาจจะโฆษณาการให้ทราบได้

กรมการอำเภอนั้นพึงแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะอ้างว่าตนมีสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดิน ฤาอสั่งหรือทรัพย์อย่างอื่นอันต้องจัดซื้อไว้แล้ว ให้ผู้นั้นร้องขอต่อกรรมการจัดหาซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือน นับแต่วันประกาศแจ้งความให้ทราบนั้น

มาตรา ๘ กรรมการจัดซื้อที่ดินเมื่อกำหนดไปตรวจที่ดิน แล
อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อไว้ แลพยายามไกล่เกลี่ย
ให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะใช้ให้หนี้

กรรมการจัดซื้อที่ดินนั้นที่ต้องตรวจพิจารณาคำร้องที่มีผู้ร้อง
ขอด้วยวาจา ฤๅที่ยื่นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ถ้ามีข้อโต้แย้งไม่ตกลงกัน ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน แล
อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามที่จะ
ไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันได้ แล้วให้กรรมการจัดซื้อที่ดิน
จดถ้อยคำสำนวนที่ร้องขอค่าทำขวัญนั้นรวบรวมเข้าไว้ เป็นเรื่อง
แลแบ่งแยกให้รู้ว่า เป็นคำร้องที่ไม่มีข้อโต้แย้งประเภทหนึ่ง และ
เป็นคำร้องที่มีข้อโต้แย้งประเภทหนึ่ง

มาตรา ๙ กรรมการจัดซื้อที่ดินพึงกระทำความตกลงกับผู้
เป็นเจ้าของสิทธิที่ไม่มีข้อโต้แย้งดังกล่าวมาแล้วนั้น แลพยายาม
ไกล่เกลี่ยปรองดองให้ตกลงกัน ในจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะใช้
ให้หนี้

(๑) ถ้าตกลงกันได้ก็ให้จัดซื้อที่ตกลงสัญญาขึ้น ลงไว้เป็น
ลายลักษณ์อักษร แลให้ลงนามกรรมการจัดซื้อที่ดินกับผู้เป็น
เจ้าของทั้งสองฝ่ายต่อหน้าพยานคนหนึ่ง เมื่อได้ใช้เงินค่าทำ
ขวัญตามที่ได้ตกลงกันนั้นแล้ว กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึด
ถือปกครองที่ดิน ฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกัน ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งความแก่อีกฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะขอให้ราคาอย่างสูงแก่ฝ่ายนั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่ทำคำรับภายในกำหนดเวลาสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคนสำหรับชั่งชวดในเรื่องราคา แลถ้าอนุญาโตตุลาการนั้นมีความเห็นกำกับไม่ตกลงกัน ก็ให้อนุญาโตตุลาการนี้เลือกผู้เป็นประธานขึ้นคน ๑ เพื่อเป็นผู้ชั่งชวด ฤ็จะร้องขอต่อศาลเพื่อให้เลือกตั้งผู้เป็นประธานขึ้นชั่งชวดก็ได้ ตามบทในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาแลวณแพ่งนั้น

มาตรา ๑๖ ในเรื่องที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ซึ่งมิใช่ข้อโต้แย้งกันด้วยเรื่องสิทธิ หรือผลประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือในเรื่องที่จะแบ่งส่นปันส่วนเงินค่าทำขวัญ แต่ต้องเป็นในเวลาก่อนที่จะได้ใช้ค่าทำขวัญให้แก่ผู้ควรที่ได้รับ ท่านให้ ใ้ข้อบัญญัติดังต่อไปนี้

ให้กรรมการจัดซื้อที่ดิน พยายามไกล่เกลี่ยผู้ ที่พิภพทุกฝ่าย ให้ปรองดองตกลงกัน ในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

(๑) ถ้าตกลงกัน ในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้นำเงินเท่าจำนวนที่ตกลงกันวางต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งนี้แล้ว ให้กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองทรัพย์สินนี้ได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งแก่ผู้พิภาษนั้นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิภาษไม่ยอมรับเอาราคานั้นภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

ถ้ามีข้อพิภาษเกิดขึ้นภายหลังเวลาที่กรมรถไฟหลวงได้ใช้เงินค่าทำขวัญแก่ผู้สมควรได้รับนั้นแล้ว ท่านว่าผู้พิภาษนั้นจะฟ้องร้องได้แต่เฉพาะบุคคลผู้ซึ่งได้รับเงินค่าทำขวัญไปเท่านั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อบุคคลซึ่งต้องตามบทสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับเงินค่าทำขวัญในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นหาตัวไม่พบ ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินกำหนดจำนวนเงินค่าทำขวัญให้ตามราคาให้เห็นสมควร แลวางเงินเท่าจำนวนนั้นต่อศาล เมื่อได้วางเงินดังกล่าวแล้วกรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้

ถ้าภายในกำหนดเวลาหกเดือนนับแต่วันที่วางเงิน ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมาเรียกร้องขอทรัพย์สินนั้น แต่ไม่ยอมรับเอาจำนวนเงินตามที่กรรมการจัดซื้อที่ดินได้กำหนดไว้ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๕ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาหกเดือนนั้นแล้ว ผู้ที่

เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะร้องขออย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญที่ได้วางไว้ต่อศาลตั้งเกล้าแล้ว เป็นการใช้
ฉันทันเสร็จ

ถ้าภายในกำหนดเวลาหกเดือน นับแต่วันที่วางเงินมีผู้ร้อง
ขอค่าทำขวัญ แลเกิดมีข้อโต้แย้งขึ้นด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์แห่ง
ทรัพย์สินนั้น ฤด้วยเรื่องเงินค่าทำขวัญว่าจะจ่าย ฤจะแบ่งปันกัน
ประการใดก็ดี ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ยผู้พิ
พิภาษทุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวง
แจ้งแก่ผู้พิภาษนั้นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่าง
สูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิภาษไม่ยอมรับเอาราคานั้นภายใน
กำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ก็ให้
ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แต่เมื่อมี
การโต้แย้งขึ้นภายหลังเวลาหกเดือน นับแต่วันที่กรมรถไฟ
หลวงได้วางเงินค่าทำขวัญไว้แล้ว ท่านว่าผู้พิภาษนั้นจะฟ้องร้อง
ได้แต่เฉพาะบุคคลผู้ซึ่งต้องชำระบู่ไว้ ให้เป็นผู้รับเงินค่าทำขวัญ
ตามที่วางไว้ต่อศาลเท่านั้น

มาตรา ๑๒ ถ้าว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญจะต้องกำหนดโดย
การตั้งอนุญาโตตุลาการ ในเวลาหนึ่งเวลาใด เมื่อกรมรถไฟ

หลวงได้ร้องขอ ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งอนุญาตให้กรรม
รณไฟหลวงเข้าปกครองที่ดิน ถ้าอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้
แต่ท่านว่าในการเช่นนั้นให้กรรมรณไฟหลวงวางเงินตามจำนวนที่ศาล
จะเห็นว่าพอเพียงเพื่อใช้ค่าทำขวัญนั้นก่อน

ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ถ้าผู้ใดควรได้ค่าทำขวัญ ไม่ยอมรับ
ค่าทำขวัญตามที่ได้ตกลงกัน หรือตามที่อนุญาตโดยศาลการได้
กำหนดไว้ ท่านว่ากรรมรณไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือทรัพย์
นั้นได้ แต่ต้องวางเงินค่าทำขวัญไว้ต่อศาลก่อน

ถ้าผู้เป็นเจ้าของ ผู้ที่อยู่ปกครองทรัพย์นั้นไม่ยอมให้
กรรมรณไฟหลวงเข้าปกครองทรัพย์เหล่านั้น ตามสิทธิที่ได้ให้ไว้
โดยพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรรมรณไฟหลวงได้ร้องขอ ท่านว่า
ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งบังคับขับไล่บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ผู้
ที่อยู่ในที่นั้นออกจากที่ใดทันที แต่ข้อนี้ไม่ขัดขวางต่อการที่
ผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ที่อยู่ในที่นั้นจะฟ้องร้องว่ากล่าวต่อภายหลัง

มาตรา ๑๓ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินต้องจัดช้อนนั้นเป็นผู้ที่จะ
ได้รับเงินค่าทำขวัญ

(๑) ผู้ที่อยู่ปกครองในที่ว่างเปล่าภายหลังวันประกาศพระ
ราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน โดยมีได้รับอนุญาตจากหลวง
พิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทน เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ไม่ควร
ได้เงินค่าทำขวัญ

(๒) ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดิน ในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินเป็นผู้ที่ควรได้รับค่าทำขวัญ ถึงแม้ว่าจะได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้อื่นโดยการซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือโดยประการใดๆ ก็ดี ถ้าการโอนกรรมสิทธิ์นั้นได้กระทำไปภายหลังจากวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งเป็นการใช้ไม่ได้ตามพระราชกฤษฎีกานั้น กล่าวคือ ได้โอนไปโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินฤๅผู้แทน

มาตรา ๑๔ บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ เป็นผู้ที่ควรได้รับเงินค่าทำขวัญ คือ

(๑) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ (กล่าวคือสิ่งปลูกสร้างทุกอย่าง ถึงแม้ว่าจะทำด้วยไม้ แต่ต้องเป็นเสาไม้จริง ฤๅปลูกเป็นเสาก่อวางคาน) ซึ่งมีอยู่ในที่ดินในวันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือว่าได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ผู้เช่าที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ซึ่งต้องจัดซื้อ แต่การเช่าถือกันต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ได้ทำไว้ก่อนออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้

ทำขึ้นภายหลังวันในประกาศนั้น โดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ฤๅผู้แทน เป็นลายลักษณ์อักษร แลการเช่าถืออันยังไม่สิ้นอายุไปก่อน ฤๅในวันที่กรมรถไฟหลวงได้เข้าปกครองที่ดินฤๅสิ่งปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องเช่าถือตั้งว่าสามปีกำหนดให้จำเพาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริงๆ โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างก่อนถึงวันกำหนดสัญญาเช่านั้น

(๓) เจ้าของต้นไม้ ฤๅการเพาะปลูก ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้น ในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ฤๅที่ปลูกขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาต จากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ฤๅผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๔) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อได้ ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้นในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ฤๅได้ปลูกขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาต จากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ฤๅผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องนี้พึงกำหนดให้จำเพาะค่าธรรมเนียม แลค่าที่จะต้องปลูกสร้างขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ เมื่อใดจัดซื้อที่ดินรายใดไว้ไม่หมดทั้งแปลง ทำให้เหลือเนื้อที่เป็นเศษอยู่ไม่ถึงส่วนหนึ่งในสามของจำนวนที่ดินนั้น แลเศษที่เหลือนั้นน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางเมตร ผู้

๕ 12/10/2566

เป็นเจ้าของอาจร้องขอให้จัดการซื้อที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงได้ แต่ที่ๆ เหลืออื่นต้องไม่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่น ของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๖ เมื่อต้องจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้ แต่ส่วนหนึ่ง ผู้เป็นเจ้าของอาจร้องขอให้จัดซื้อส่วนที่ยังเหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วย

มาตรา ๑๗ เงินค่าทำขวัญที่จะใช้เป็นค่ากรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้นั้น พึงกำหนดให้ตามราคาที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายกันในตลาด ในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินแลตามแต่พฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่อง ๑ ไป

เมื่อที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้ต้องจัดซื้อไว้แต่ส่วนหนึ่ง แลส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลงไปแล้ว ก็ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับส่วนที่เหลืออันต้องลดน้อยถอยราคาไปนั้นด้วย เมื่อผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ในที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างอันต้องจัดซื้อนั้นก็ ฤๅประกอบกิจการค้าขายโดยชอบด้วยกฎหมาย อยู่ในที่นั้นก็ดี ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับการเสียหายโดยตรง ซึ่งผู้นั้นได้เสียไปในการที่ต้องออกจากที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างนั้นด้วย

มาตรา ๑๘ เมื่อการสร้างรถไฟแลเครื่องประกอบทางรถไฟ กระทำให้ทรัพย์สินที่เหลือจากที่จัดซื้อ นั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษ

หน้า ๑๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๓

ในขณะนั้น ท่านให้เอาจำนวนราคาทรัพย์สินที่ได้ท่วราคาสูงขึ้นไปหักตอนออกจากจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ทั้งนี้อย่าให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่ได้ท่วขึ้นไปสูงกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินกลับต้องจ่ายเงินอีกเลย

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้คิดค่าทำขวัญให้สำหรับราคาทรัพย์สินที่ได้ท่วสูงขึ้นไปในทรัพย์สินเหล่านี้ คือ

(๑) สิ่งปลูกสร้าง ๓)เพิ่มเติม ๓)การเพาะปลูก ๓)การกระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ๓)การเช่าถือซึ่งได้กระทำขึ้นภายหลังวันในประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ๓)ผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร (ยกเว้นแต่การทำนา ๓)ทำสวนที่จัดทำอยู่ตามปกติ)

(๒) สิ่งปลูกสร้าง ๓)เพิ่มเติม ๓)การเพาะปลูก ๓)การกระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ๓)การเช่าถือซึ่งปรากฏว่าได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินโดยกลอุบายอื่น เพื่อประสงค์จะได้รับเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

ประกาศพระราชกฤษฎีกา มา ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗ วันที่ ๑๓ ตุลาคม หน้า ๑๖๗)

กฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ออกกฎเสนาบดีตามพระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติศัตรูลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติศัตรูลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ผู้พิทักษ์ทรัพย์สินศัตรูกันทรัพย์สิน ซึ่งยึดไว้แล้วให้แก่เจ้าของผู้เคยเป็นชนชาติศัตรู แต่ได้เปลี่ยนชาติเป็นสัมพันธมิตรหรือสหิตประเทศ หรือเป็นชนชาติศัตรูซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นจากการเนียรเทศจากประเทศสยาม ในระหว่างสงคราม

ข้อ ๒ ให้ผู้พิทักษ์ทรัพย์สินมีอำนาจกันทรัพย์สินของชนชาติศัตรู ซึ่งอยู่ในความรักษาของผู้พิทักษ์ทรัพย์สินในเวลาเฉพาะเป็นสังขงเจ้าของสงวน เพราะเป็นของทรัพย์สินเป็นต้น ไม่เกินราคาประมาณคนละ ๑๐๐ บาท ตามแต่ผู้พิทักษ์ทรัพย์สินจะเห็นสมควร อนึ่งทรัพย์สินทั้งหลายซึ่งยึดไว้แล้ว ถ้าผู้พิทักษ์ทรัพย์สินเห็นว่าควรคืนให้เจ้าของตามกฎหมาย ก็มีอำนาจคืนได้ทีเดียว

ข้อ ๓ ถ้าผู้พิทักษ์ทรัพย์สินเห็นสมควร ก็ให้มีอำนาจ
 อนุญาตแต่เรียกค่าธรรมเนียมตามสมควร เพื่อให้บุคคลผู้เป็น
 เจ้าของหรือถือใบมอบจากเจ้าของตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน หรือ
 บัญชีหรือหนังสือสำคัญอย่างอื่นแห่งการค้าขายหรือของเอกชน
 ชาติศัตรู หรือบัญชีเลขหนังสือสำคัญของห้างอันได้ประกาศ
 ให้ชำระบัญชีเลิกการค้าขายตามพระราชบัญญัติ ซึ่งอ้างในกฎนี้
 ซึ่งอยู่ในความรักษาของผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน หรือการรักษา
 ของกรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์นั้นได้ ทั้งนี้มีอำนาจอนุญาต
 ให้มีผู้คัดสำเนาจากสมุดแลบัญชีเหล่านั้น แต่ถ้าจะคัดราย
 เลอียดก็ให้คิดได้

ข้อ ๔ ในการปฏิบัติตามอำนาจซึ่งพระราชทานมอบไว้ตาม
 กฎนี้ ถ้าผู้พิทักษ์ทรัพย์สินได้กระทำการไปอย่างใดๆ ก็ได้โดย
 ความตั้งใจสุจริต ก็มีให้มีผู้ฟ้องร้องกล่าวโทษผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน
 ด้

หอรัษฎากรพิพัฒน์

กฎให้ไว้ณวันที่ ๒๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๘๒)

ประกาศ

เพิ่มเติมประกาศห้ามเงินออกจากพระราชอาณาจักร

ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ด้วยเกิดมีปัญหาค้ำใน ความหมายแห่งถ้อยคำของประกาศ ห้ามเงินออกจากพระราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ อยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศเพิ่มเติมความไว้ให้สิ้นสงสัยสืบไปดังนี้ว่า

คำว่า เงิน (คือเงินบริสุทธิ์หรือมีโลหะอันเจือกัฏ) ซึ่ง กล่าวไว้ในข้อ(๑) ของประกาศลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น มีความหมายเพียงว่าเงินบริสุทธิ์ หรือที่มีโลหะอัน เจือทั้งแข็งทั้งทอง ดังเช่นเงินที่หลอมหล่อพิมพ์ หรือดัดขึ้น เป็นก้อนเป็นตุ้บเป็นท่อนเป็นแผ่นเป็นรูปอย่างใด ๆ ที่ทำขึ้น ได้โดยง่ายโดยไม่มีราคาใน ใม่มีช่างมากนักเท่านั้น และไม่ได้ มีความหมายไปถึงสิ่งของเงินรูปพรรณที่ได้ทำขึ้นโดยสุจริต ใม่

หน้า ๑๖๔

พ.ศ. ๒๕๖๓

ได้คิดที่จะทำขึ้นหลักเลียงข้อความในประกาศนี้ อันเป็นสิ่งที่
มีราคาขึ้นเป็นส่วนมากเพราะฝีมือช่างที่ทำสิ่งนั้น

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าเนร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๕๔)

พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว

พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามความในพระราชบัญญัติธนบัตร รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ มาตรา ๑๐ ที่ยกเลิกแล้วแต่ตราขึ้นใหม่โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๕๕ แลได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ฉบับที่ ๒ ว่าเสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ มีอำนาจถอนเงินสำรองธนบัตรทั้งหมดไปลงทุนหาผลประโยชน์

และในมาตรา ๑๗ ที่ได้ตราขึ้นใหม่ โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ว่า ให้กำหนดราคาทรัพย์สินสมบัติของกรมธนบัตร ซึ่งลงทุนซื้อไว้ในต่างประเทศตามราคาที่กรมพระคลังมหาสมบัติซื้อทองปอนด์อยู่ในขณะนั้น

ในเวลานี้กรมพระคลังมหาสมบัติ ไม่ได้รับซื้อทองปอนด์จากประชาชน ด้วยสินค้าขายออกมีน้อย จำต้องอาศัยแลกเปลี่ยนของกรมธนบัตรไปใช้ แต่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดในเวลานี้สูง

หน้า ๑๖๖

พ.ศ. ๒๔๖๓

กว่าอัตราที่ต่อเป็นกำหนดราคาทรัพย์สินสมบัติ ของกรมธนบัตร
คราวหลังที่สุดนั้นเป็นอันมาก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ระงับมาตรา ๑๗ ของพระ
ราชบัญญัติธนบัตร รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ไว้ชั่วคราว แลบรรดา
ทรัพย์สินสมบัติเป็นทองปอนด์ ซึ่งกรมธนบัตร โอนไปให้กรม
พระคลังมหาสมบัติแลกเปลี่ยนกับธนบัตรของกรมพระคลังมหาสมบัติ
ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นต้นมานั้น ให้คิดราคา
แลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทตามอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งกรมพระคลัง
มหาสมบัติขายทองปอนด์ ใน ขณะที่รับโอน ทรัพย์สินสมบัติ นั้น ๆ
และถ้าจำนวนเงินที่กรมพระคลังมหาสมบัติ จ่ายค่าทรัพย์สินสมบัติ
ที่กล่าวมานี้ต่ำกว่าราคาที่ตีไว้ในบัญชีของกรมธนบัตร ใน เวลานั้น
เท่าใด เงินที่จ่ายให้แก่กรมธนบัตรขาดไปนั้น ให้กรมพระคลัง
มหาสมบัติรับรอง แลจ่ายเงินในประเภทกำไรแลกเปลี่ยนที่จะได้
มาในการซื้อทองปอนด์จากประชาชนต่อไปในภายหน้าให้แก่กรม
ธนบัตรจนครบ

ประกาศมา ณ วันที่ ๖ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๑๕๕)

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยวิธีจัดการชั้นสูตรพลิกศพพยานกรรมสามัญ พ.ศ. ๒๕๖๓

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีจัดการตามพระ
 ราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน
 พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้กรรมการอำเภอจัดกันนั้นแลแพทย์ประจำ
 ตำบล เป็นเวรไว้สำหรับหมุนเวียนกันเป็นเจ้าหน้าที่หนึ่งทำการ
 ชั้นสูตรพลิกศพพยานกรรมสามัญ พร้อมด้วยกรรมการอำเภอนั้น
 ต่อมาปรากฏว่าไม่เป็นการสะดวก เพราะต้องรอกำนันท์ถึงเวรมา
 นั้น จึงจะทำการชั้นสูตรได้ ถ้าถูกเวรของกำนันที่อยู่ห่าง
 ไกล ก็ต้องคอยเป็นที่เสียเวลา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ออกกฎเรื่องนี้แก้ไขเสียใหม่

ข้อ ๑ กฎนี้ให้เรียกว่า “กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ว่าด้วยวิธีชั้นสูตรพลิกศพพยานกรรมสามัญ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่
 ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้นเสีย ให้ใช้กฎข้อบังคับใหม่นี้
 แทน

ข้อ ๓ เจ้าหน้าที่ๆ หนึ่งทำการชั้นสูตรพลิกศพพยานกรรมสามัญ
 ตามที่บัญญัติไว้ ในตอนต้นมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติชั้นสูตร

หน้า ๑๖๘

พ.ศ. ๒๔๖๓

พริกสนั้น ให้ไปแก้ที่ของกรมการอำเภอผู้ปกครองท้องถิ่น
พบศพนั้นเป็นประชน ๑ กำหนดเจ้าตำบลที่พบศพนั้น ๑ แพทย์
ประจำตำบลนั้นหรือเจ้าบ้านคนใดคนหนึ่ง ๑ รวม ๓ คนเป็นคณะ
นั่งทำการชันสูตรพริกศพ

ข้อ ๔ ศพที่จะทำการชันสูตรนั้น ถ้ามีเจ้าภาพ ให้ผู้
เป็นประธานถามเจ้าภาพเสียก่อนว่า จะรังเกียจกำหนดหรือแพทย์
ประจำตำบลผู้ที่จะนั่งทำการชันสูตรนั้นหรือไม่ ถ้าไม่รังเกียจก็
ให้ทำการชันสูตรทีเดียว ถ้ารังเกียจๆ ด้วยเหตุใด ให้ผู้
ประธานพิจารณาเหตุ เมื่อเห็นว่าข้อที่รังเกียจนั้น ไม่เป็น
เหตุผลอันสมควร ก็ให้ยกคำร้องเสีย ทำการชันสูตรไป
ถ้าเห็นข้อที่รังเกียจของเจ้าภาพมีเหตุสมควร เช่นผู้หนึ่งเป็น
ญาติสืบสายโลหิตกับผู้กระทำร้าย ทางฝ่ายบิดาหรือมารดาเพียง
๒ ชั้น หรือเป็นสมรภพหรือภรรยาของผู้กระทำร้าย ก็ให้กรม
การอำเภอผู้เป็น ประธาน จดหมาย เหตุไว้ ให้จัดเงิน แล้ว เรียก
กำหนดตำบลใกล้เคียงมานั่งแทน แพทย์ประจำตำบลก็เช่นเดียว
กัน ต่อขาดแพทย์จึงให้เลือกเอาเจ้าบ้านคนใดคนหนึ่งแทน

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๑๕๗)

ประกาศ

เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวกองเสือป่าเดินข่าว
และกองเสือป่าช่างหลวง รักษาพระองค์

มีพระราชดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวสมาชิก
เสือป่ากองเสือป่าเดินข่าวหลวงรักษาพระองค์ เป็นให้ใช้เครื่อง
แต่งตัวเช่นเดียวกับสมาชิกเสือป่ากองเสือป่าช่างหลวงรักษาพระ
องค์ส่วนเครื่องหมายสังกัดเหล่านั้นให้ใช้แพนขาวติดที่คอเสื้อ
หรือที่อินทรีตามสังกัด

อนึ่งสำหรับผู้นำที่ขังจักรยาน หรือจักรยานยนต์ในเวลา
ปรกติหรือในเวลาทำการสนามนั้น ให้ใช้สวมหมวกหนีบโดย
เฉาะเพื่อความกระชับรัด

อนึ่งมีพระราชดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนกางเกงเต็มยศ
ของนายเสือป่าในกองเสือป่าช่างหลวงรักษาพระองค์ เป็นให้
ใช้กางเกงสีน้ำเงินแก่ติดลวดขาวที่ตะเข็บกางเกง เครื่องอื่นๆ
นอกจกนั้นควใช้ตามกำหนดเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง
ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ประกาศมานเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๑๕๕)

12/10/2566

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ ว่าด้วยการเรียกค่าธรรมเนียม

อาไศรยอำนาจในพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ มาตรา ๙๒ เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการตั้งกฎกำหนดค่าธรรมเนียมต่างๆ ดังต่อไปนี้ กฎแลประกาศแต่ก่อนมาที่ขัดกับกฎฉบับนี้แล้ว กฎแลประกาศนั้นๆ เป็นอันยกเลิก

เลขที่	รายการ	อัตราค่า ธรรมเนียม	
		บาท	สต.
๑	ค่ายื่นเรื่องราวขออาชญาบัตรผูกขาด ตรวจ แร่	๑๐	—
๒	ค่ายื่นเรื่องราวขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ แปลงละ	๑๐	—
๓	ค่ายื่นเรื่องราวขอโอนประทานบัตรแปลงละ	๑๐	—
๔	ค่าอาชญาบัตรตรวจแร่	๑๐	—
๕	ค่าอาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่	๕๐	—
๖	ค่าประทานบัตร	๔๐	—
๗	ค่าใบอนุญาตทำเหมืองแร่ชั่วคราว	๑๐	—
๘	ค่าใบอนุญาตให้เหมุดินมูลทรายฉบับละ	๑๐	—
๙	ค่าใบอนุญาตใช้สายน้ำ	๕	—

2/1042566

เลขที่	รายการ	อัตราค่า ธรรมเนียม	
		บาท	สต.
๑๐	ค่าใบอนุญาตรถอนแรม ฉบับละ	๕	—
๑๑	ค่าใบอนุญาตปลูกโรงเรือน สำหรับทำการ เหมืองแร่ หรืออนุญาตอย่างอื่นตาม มาตรา ๕๑ ฉบับละ	๒	—
๑๒	ค่าที่ดินอนุญาตบัตรผูกขาดตรวจแร่ปีหนึ่ง คิด ๒๐ ไร่ หรือเศษของ ๒๐ ไร่	๑	—
๑๓	ค่าเช่าเหมืองแร่ปีหนึ่ง ไร่ละ	๑	๕๐
๑๔	ค่าใบอนุญาตหยุดการทำเหมืองแร่ชั่วคราว ปีหนึ่ง ไร่ละ	๑	—
๑๕	ค่ารังวัดโดยรอบสำหรับที่ขอผูกขาดตรวจ แร่ เส้นละ	๑	๕๐
๑๖	ค่ารังวัดขั้นต้นสำหรับที่ขอประทานบัตรวัด โดยรอบ เส้นละ	๑	—
๑๗	ค่ารังวัดปักท่อนเหล็ก สำหรับที่ขอประทาน บัตรวัดโดยรอบ เส้นละ	๒	—
๑๘	ค่าประทับตราตามเนื้อที่ คือ เนื้อที่ดินไม่เกินกว่า ๒๐ ไร่ แปลงละ เนื้อที่ดินเกินกว่า ๒๐ ไร่ จนถึง ๑๐๐ ไร่	๕	—
	แปลงละ	๒๐	—

เลขที่	รายการ	อัตราค่า ธรรมเนียม	
		บาท	สต
	เนื้อที่เกินเกินกว่า ๑๐๐ ไร่ขึ้นไป แปลงละ	๕๐	—
๑๕	ค่าจดทะเบียนหนังสือมอบอำนาจ ฉบับละ	๕	—
๒๐	ค่าตรวจรับรองสำเนาหนังสือต่างๆ ฉบับละ	๒	—
๒๑	ค่าดูแผนที่ ครั้งละ	๒	—
๒๒	ค่าตรวจทะเบียน เล่มละ	๑	—
๒๓	ค่าตัดแผนที่ตามฉบับเดิม คิดเฉพาะแปลง ถ้าน้อยกว่า ๕๐ ตารางเซนติเมตร	๑	—
	ตั้งแต่ ๕๐ ตารางเซนติเมตรขึ้นไป ไม่ถึง ๑๐๐ ตารางเซนติเมตร	๒	—
	ขึ้นไป ๑ บาทใน ๕๐ ตารางเซนติเมตร ไปจน ถึงแปลงละ ๒๐ บาทเป็นอย่างสูง		
๒๔	ค่าคัดสำเนาหนังสือ ขนาดกระดาษฟูล สะเก็บนำต้น	๒	—
	นำต่อๆ ไป	๑	๕๐
๒๕	ใบแทนอาชญาบัตรตรวจแร่ ฉบับละ	๒	—
๒๖	ใบแทนอาชญาบัตรผู้กขาดตรวจแร่ฉบับละ	๑๐	—
๒๗	ใบแทนประทานบัตรทำเหมืองแร่ ฉบับละ	๒๐	—
๒๘	ใบแทนใบอนุญาต ทำเหมืองแร่ชั่วคราว ฉบับละ	๕	—

เลขที่	รายการ	อัตราค่า ธรรมเนียม	
		บาท	สต.
๒๕	ใบแทนใบอนุญาตก่อนแรก	ฉบับละ	๑ —
๓๐	ใบแทนใบอนุญาตให้ปลูกเรือนโรงสำหรับ ทำการเหมืองแร่ หรืออนุญาตอย่างอื่น ตามมาตรา ๕๑	ฉบับละ	๑ —
๓๑	ใบแทนใบอนุญาตให้สายน้ำ	ฉบับละ	๒ —
๓๒	ใบแทนใบอนุญาตให้เหมืองมูลดิน มูลทราย	ฉบับละ	๒ —
๓๓	ค่าโอนประทานบัตร	แปลงละ	๑๕ —
๓๔	ค่ารังวัดสอบเขต หรือไปทำแผนที่วิวาท เรื่องเหมืองแร่ รวมทั้งค่าจ้างคนงานด้วย คิดเป็นรายวัน	วันละ	๑๐ —
๓๕	ค่าไต่สวนที่ดินขอประทานบัตรทำเหมืองแร่	แปลงละ	๕ —
๓๖	ค่าธรรมเนียมยกเลิกเรื่องราว ขออาชญา บัตรผู้กษัตริย์ตรวจแร่ โดยความผิดของผู้ขอ เช่นไม่ไปทำการรังวัดให้เสร็จ ตามกำหนด หรือไม่ไปนำขั้เขตตามกำหนด หรือ เรียกให้มาทำชำระ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องราวของ ตนแล้วไม่มาคั้งขึ้นเป็นต้น ให้คิดค่าธรรมเนียม		

เลขที่	รายการ	อัตราค่า ธรรมเนียม	
		บาท	สต
	แนบครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จะต้องเสีย ถ้าได้ออกอาชญาบัตรไปเหมือนค่าถอนเรื่องราวตามมาตรา ๑๕ ข้อ ๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๑		
๓๓	ค่าเขียนคำขอลงในแบบพิมพ์ต่างๆฉบับละ	—	๒๕
๓๔	ค่าแบบพิมพ์เรื่องราวต่างๆแลหนังสือมอบอำนาจ ฉบับละ	—	๑๐
๓๕	ค่าห่อเหล็ก มณฑลภูเก็ต หลักละ	๖	—
	ค่าห่อเหล็ก มณฑลอื่น หลักละ	๗	—

คำอธิบาย

(ก) ข้อ ๕ ค่าใบอนุญาตให้สำน้ำชั่วคราวฉบับหนึ่งปีละ ๕ บาท ถ้าขอใช้สำน้ำประจำ เช่นทำลักรงหรือฝังท่อเป็นต้นแล้ว จะมีข้อสัญญาอย่างไร จะเรียกค่าธรรมเนียมเท่าไร และจะกำหนดเวลาที่ปีแล้วแต่จะเห็นสมควร

(ข) ข้อ ๑๓ และ ๑๔ เศษของไร่คิดเป็น ๑ ไร่

(ค) ข้อ ๑๕, ๑๖ และ ๑๗ เศษของเส้นคิดเป็น ๑ เส้น

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๑๗๕

(ง) ข้อ ๓๔ ผู้ขอต้องนำเจ้าหน้าที่ไปและออกค่าพาหนะให้ทั้งไปแลมา

กระทรวงเกษตรธิการ

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) พระยาไชยยศสมบัติ

รองเสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๒๐๑)

กฎข้อบังคับที่ ๕

กำกับการขนข้าวตามอำเภอที่ตั้งอยู่

ชายเขตรแดน มณฑลต่างๆ ในพระราชอาณาเขต

ด้วยตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจ
ตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ซึ่งมีความว่า “ให้กรรมการ
กำกับตรวจตราข้าวมีอำนาจที่จะจัดการโดยวิธี อย่างหนึ่ง อย่างใด
ตามแต่จะเห็นสมควร เพื่อให้มีข้าวไว้ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด
ให้พอเป็นอาหาร ทำพรณ และจำนวนเพื่อเหลือเผื่อขาดสำหรับ
ท้องที่นั้น” และในมาตรา ๑๘ “ให้กรรมการกำกับตรวจตรา
ข้าวมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับขึ้นเป็นครั้งคราว เพื่อจัดการให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกฎนั้นได้รับพระบรมราชานุญาต
ให้ใช้ และได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือ
ว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้” นั้น

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการกำกับตรวจ
ตราข้าวตั้งกฎข้อบังคับกำหนดทางการกำกับการขนข้าวตามอำเภอ
จำเพาะที่ตั้งอยู่ชายเขตรแดนในมณฑลอันมีเขตติดต่อ กับ ต่าง
ประเทศ โดยทางบกแลทางน้ำ สำหรับเจ้าพนักงานและผู้หนึ่ง
ผู้ใดที่ประสงค์จะขนข้าวส่งไปมาปฏิบัติ เพื่อเป็นทางสงวนข้าวไว้
ให้มีพอในท้องที่ๆ ต้องการดีจะได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะขนข้าวส่งไปมาภายในเขต
อำเภอ หรือ ส่งออกนอกเขตอำเภอ จำเพาะอำเภอซึ่งตั้งอยู่
ชายเขตรแดนอันมีเขตรติดต่อกับต่างประเทศ ในมณฑลปัตตานี
มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑล
ราชบุรี มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพายัพ มณฑลมหาสารคาม
มณฑลพิษณุโลก มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี มณฑล
ปราจีนบุรี และมณฑลจันทบุรี ไปภายในพระราชอาณาเขต
ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อน จึงจะกระทำการขนส่ง
ไปมาภายในเขตอำเภอและออกนอกเขตอำเภอได้ เว้นแต่
ข้าวที่จะกระทำการขนนั้น มีจำนวนไม่เกินกว่าที่จะได้กำหนดไว้
ต่อไปนี้ คือ ถ้าเป็นข้าวสาร ปลายข้าว และรำข้าว ๑ กระสอบ
หรือ ๑๕๐ ชั่งเงิน ถ้าเป็นข้าวเปลือก ๑๐ สัดหรือ ๒ หาบ จึงจะ
กระทำการขนได้โดยไม่ต้องรับอนุญาต

ข้อ ๒ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจอนุญาตให้กระทำการขนข้าวส่ง
ไปมาได้นั้น ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจ
ตราข้าว ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด ๑ นายอำเภอ ๑ และเจ้าพนักงาน
เหล่านี้มีอำนาจที่จะอนุญาตให้ขนข้าวส่งไปมา มีจำนวนต่าง
กันดังนี้

ถ้าเป็นข้าวสาร ปลายข้าวและรำข้าวมีจำนวนไม่เกิน ๓ กระ
สอบหรือ ๕ หาบ ๔๐ ชั่งเงิน ถ้าเป็นข้าวเปลือกไม่เกิน ๒๐๐ สัด

หรือ ๔๐ หมาย ให้กรรมการอำเภอเป็นผู้ออกใบอนุญาต ถ้า
เป็นข้าราชการพลายข่าวและรำข่าว มีจำนวนไม่เกิน ๑๐ กระสอบ
หรือ ๑๘ หมาย ถ้าเป็นข่าวเปลือกไม่เกิน ๔๐๐ สัต หรือ ๘๐ หมาย
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบอนุญาต ถ้าข้าราชการ พลาย
ข่าวและรำข่าวมีจำนวนเกินกว่า ๑๐ กระสอบหรือ ๑๘ หมาย ถ้า
ข่าวเปลือกเกินกว่า ๔๐๐ สัตหรือ ๘๐ หมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
รายงานชี้แจงเหตุผลเข้าไปขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจ
ตราข่าวที่กรุงเทพฯ ฯ

ข้อ ๓ เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะขนข้าวส่งไปมาดังกล่าว
แล้ว ให้ยื่นเรื่องราวต่อเจ้าพนักงานผู้หนึ่งที่อนุญาตโดยลาย
ลักษณ์อักษร ให้เจ้าพนักงานผู้หนึ่งที่อนุญาตรับไว้จัดการสอบสวน
ดูว่า มีเหตุอันจำเป็นอย่างไร จึงต้องขอขนข้าวส่งไปยังท้องที่
นั้น ๆ ถ้าได้ความว่าเป็นความจำเป็นก็ออกใบอนุญาตให้ การที่
จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตนั้น แล้วแต่เจ้าพนักงานจะดำริให้เห็น
สมควร ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ที่ขออนุญาตขนข้าวส่งไปมา
ต้องใช้แบบพิมพ์ของหลวง และเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต
ต้องลงนามประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ ใบอนุญาต
นั้นจึงจะเป็นอันใช้ได้

๖
พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๑๗๕

ข้อ ๔ ทางการต่างๆ อันเกี่ยวแก่การปฏิบัติ นอกจากที่ได้
กำหนดไว้ตามกฎหมายข้อบังคับแล้ว ให้ปฏิบัติการเช่นเดียวกันกับ
ที่ได้กำหนดทางการไว้ตามข้อความในข้อ ๓-๔-๕ แห่งกฎข้อ
บังคับที่ ๓ กำกับการขนข้าวส่งทางบกทางน้ำภายในพระราชอาณา
เขตรลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

กฎให้ไว้แต่แต่วันที่ ๑๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ลงพระนาม) กิติยาภรบรรดิษณ์
ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ กันยายน มา ๒๐๖)

ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติกำจัดผักตบชวา
 พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ในมณฑลกรุงเทพฯ ฯ จังหวัดราชบุรี
 จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก
 จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
 และจังหวัดพิจิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกัน
 ว่าตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผัก
 ตบชวาพระพุทธศักราช ๒๕๕๖ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองใด มณฑลใด
 หรือเฉพาะเมืองใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา
 เป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติกำจัด
 ผักตบชวาพระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ในท้องที่มณฑลกรุงเทพฯ ฯ
 จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัด
 นครนายก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสวรรคโลก จังหวัดสุโข
 ทัยและจังหวัดพิจิตร ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
 เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๖ กันยายน หน้า ๒๑๑)

ประกาศ

แก้ไขความมาตรา ๑ ในข้อ ๗ กับข้อ ๑๗ แลมาตรา ๒
แห่งพระราชกำหนดว่าด้วยจัดการตามสัญญาสันติภาพ
ในเรื่องทรัพย์สิน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า

ด้วยความในข้อ ๑๗ มาตรา ๑ แห่งพระราชกำหนดว่าด้วย
จัดการตามสัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้นมี
อยู่ว่า กำหนดเวลาที่จะส่งหนังสือสำหรับใช้เงินกัน ให้ยอม
จ่ายทำให้ใช้เงินนั้นก็ ฤกว่าร้องบอกกล่าวขัดขวางในเรื่อง
เงินนั้นก็ ที่ควรจะทำได้ตามข้อ ๓๐๐ แห่งสัญญาสันติภาพ
นั้นได้มีกำหนดไว้ว่า ให้กระทำกันได้ภายในเวลา ๖ เดือน
ตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพแล้ว กับอีกประการหนึ่ง ตามเนื้อ
ความในสัญญาสันติภาพนั้นกำหนดเวลา ซึ่งเจ้าหนี้จะบอกล่วงหน้า
ว่าหนี้ควรจะใช้ตามข้อ ๒๕๖ (ง) กับข้อตัดท้ายข้อ ๑ กับข้อ ๕
นั้น อาจจะยืดยาววันออกไปได้ถึง ๑๐ เดือน ตั้งแต่วันที่
สัญญาสันติภาพนั้น

แถลงพระราชดำริเห็นว่า กำหนดเวลาที่ได้อ่อนุญาตไว้
แห่งหนึ่งนั้น ไม่ควรจะให้หมดสิ้นไปก่อนเวลาที่ได้อ่อนุญาตไว้
อีกแห่งหนึ่ง

อีกประการหนึ่งตามความในมาตรา ๒ ซึ่งได้อธิบายความหมาย
แห่งคำว่า “คนชาติ” ไว้แล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่ายังไม่
สู้จะชัดเจนพอ สมควรที่จะเพิ่มเติมความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ว่า
กำหนดเวลา ๖ เดือนตั้งแต่วันใช้สัญญาสันติภาพซึ่งได้กล่าวไว้
ในข้อ ๑๗ มาตรา ๑ แห่งพระราชกำหนดซึ่งกล่าวมาแล้วนั้น
ให้แก่กำหนดเวลาที่จะส่งหนังสือสำหรับใช้เงินกันให้ยอมจ่าย
ให้ใช้เงินนั้นก็ได้ ฤๅที่จะยื่นคำร้องบอกกล่าวขัดขวางในเรื่องเงิน
นั้นก็ได้ ที่ควรจะทำให้ได้ตามข้อ ๓๐๐ แห่งสัญญาสันติภาพนั้น
ขยายออกไปเป็น ๑๐ เดือนตั้งแต่วันที่ใช้สัญญาสันติภาพ และ
กำหนดเวลาซึ่งเจ้าหน้าที่จะบอกกล่าวว่าจะใช้ตามข้อ ๒๕๖
ข้อสุดท้ายข้อ ๕ นั้นก็ให้เปลี่ยนเป็น ๑๐ เดือนตั้งแต่วันที่ใช้สัญญา
สันติภาพดุจเดียวกัน

ให้ยกเลิกคำอธิบายคำว่า “คนชาติ” ในมาตรา ๒ นั้นเสีย
แต่เปลี่ยนเป็นดังนี้ คำว่า “คนชาติ” ที่เกี่ยวกับประเทศหนึ่ง
ประเทศใดนั้น มีความหมายรวมความทั้งคนในบังคับ ฤๅ
คนชาวเมืองนั้น ๆ กับบริษัทฤๅสมาคม ที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๑๘๓

ของประเทศนั้น กับทั้ง กระทรวง กรม และหมู่คณะที่ทำ
ราชการ ของประเทศนั้น ในเวลาเมื่อกระทำการในนามของ
กระทรวง กรม หรือหมู่คณะนั้น ๆ ตามอำนาจกฎหมายแพ่ง
คดีบุคคล และตามลักษณะอย่างเช่นว่าเป็นบุคคลธรรมดา หรือ
บุคคลโดยนิติสัมพันธ์ด้วยเหมือนกัน

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๒๘ กันยายน หน้า ๒๑๓)

ประกาศ

เรื่องส่งข่าวออกนอกพระราชอาณาเขต

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดัรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ว่าตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศแล้วเดือนหนึ่ง ห้ามมิให้ส่งข่าวออกนอกพระราชอาณาเขต เว้นไว้แต่จะปฏิบัติกรให้เป็นไปตามข้อความในประกาศ ประกาศฉบับนั้นมิได้ห้ามการที่จะปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายข่าว เพื่อส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขต ที่ได้ทำกันไว้แล้วด้วยความสุจริต ก่อนวันที่ประกาศ และมีได้กล่าวถึงสัญญาที่อาจจะทำกันขึ้นภายหลังวันประกาศ แต่ใจข้อความไว้ว่าจะปฏิบัติต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามข้อ ๔ แห่งประกาศนั้น

อีกประการหนึ่งผลแห่งการงานป็นไม่แน่นอน อาจจะต้องดำเนินการกำกับตรวจตราการส่งข่าวออกนอกพระราชอาณาเขตต่อไปโดยเคร่งครัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะทำสัญญาซื้อขายข่าว เพื่อส่งออกนอกพระราชอาณา

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๑๘๕

เขตแล้ว เมื่อจะทำสัญญาขึ้น ๆ ต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงาน
ผู้กำกับตรวจตราข้าวก่อน เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวมี
อำนาจที่จะอนุญาตให้ หรือไม่อนุญาตให้ก็ได้ แล้วแต่
เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวจะเห็นสมควร

ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว อนุญาตให้ข้าว
ที่ซื้อขายกันโดยสัญญาอันฝ่าฝืนต่อประกาศนี้ ออกไปนอก
พระราชอาณาเขตเป็นอันขาด ให้ถือว่าสัญญาขึ้น ๆ เป็นสัญญา
ที่ใช้ไม่ได้ตามกฎหมาย

คำว่า “ข้าว” ในประกาศนี้ หมายความว่าเหมือนอย่างที่ได้
กำหนดไว้ ในประกาศห้ามไม่ให้บรรทุกส่งข้าว ออกไปนอกพระ
ราชอาณาเขต ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

ประกาศมาณวันที่ ๗ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๐ ตุลาคม หน้า ๒๔๔)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินแลก่อสร้างหิมทรพ์อย่างอื่น
เพื่อสร้างทางรถไฟต่อสายรถไฟหลวงฝั่งตะวันออกแลฝั่งตะวันตก
ตอนที่ ๑ ตั้งแต่ทางรถไฟสายเหนือที่กิโลเมตร ๘.๕๐๐
ถึงแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือ
เกล้า ๆ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้เสนาบดีกระทรวง
คมนาคมสั่งกรมรถไฟหลวงให้สร้างทางรถไฟ เชื่อมสายรถไฟ
หลวงซึ่งอยู่ฝั่งตะวันออกแลฝั่งตะวันตก แห่งแม่น้ำเจ้าพระยา
ให้เดินติดต่อกันได้นั้น

และตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๒ และวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช
๒๔๖๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้กรมรถไฟหลวงตรวจ
แลวางแผนทางรถไฟให้แน่นอนติดต่อกันให้เสร็จนั้น

บัดนี้กรมรถไฟหลวงได้อนุวัตรตามพระราชกฤษฎีกานั้น และ
ได้ตรวจวางแผนทางรถไฟได้แน่นอนตอนหนึ่งแล้ว คือ ใน
ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก แลกิโลเมตร ๘.๕๐๐

แห่งทางรถไฟสายเหนือ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีประสงค์ที่จะจัดการซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ในระหว่าง ๒ ตำบลที่ออกนามแล้วตามที่จำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟ แลเพื่อปลดเจ้าของฎาผู้ปกครองทรัพย์สินซึ่งมีต้องประสงค์จะจัดซื้อขึ้น ให้พ้นจากข้อห้ามตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยเหตุฉนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาไว้ มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินฉบับลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ และวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เฉพาะเขตในระหว่างตั้งแต่ทางรถไฟสายเหนือที่กิโลเมตร ๘.๕๐๐ ถึงแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกนั้นเสียตอนหนึ่ง และให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้แทนในเขตเดียวกันนั้นให้เรียกว่า พระราชกฤษฎีกาจัดหาซื้อที่ดิน

มาตรา ๒ ให้กรมรถไฟหลวงเป็นธุระในเรื่องจัดหาซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อก่อสร้างทางรถไฟในระหว่างทางรถไฟสายเหนือที่กิโลเมตร ๘.๕๐๐ กับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

มาตรา ๓ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งต้องจัดหา
ซื้อนั้น มีระบุไว้ในใบอนุญาตท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ แลให้นับ
ว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

ให้กรมรถไฟหลวงทำแผนที่ แสดงเขตที่ดินที่ต้องประสงค์
เพื่อสร้างทางรถไฟ กล่าวคือ เส้นหมายเลขกำหนดเขตที่ดิน
ทุกรายที่ต้องการจัดซื้อไว้หมดทั้งแปลงฤๅแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

มาตรา ๔ ให้กััดสำเนาใบอนุญาตซื้อขายที่ดินมีอยู่ข้างท้ายพระ
ราชกฤษฎีกานี้ โดยมีเจ้าหน้าที่รับรองพร้อมด้วยแผนที่มอบไว้
ณที่ทำการกรมรถไฟหลวง จังหวัดพระนคร ที่กระทรวง
เกษตรราชการ แลที่หอทะเบียนที่ดินทุก ๆ จังหวัด แลที่ว่าการ
อำเภอซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อนั้นตั้งอยู่

บรรดาบุคคลผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีทางได้ทางเสียนั้น อนุญาตให้
ตรวจดูแผนที่ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๕ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกา
นี้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ให้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
แลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นดังได้ระบุไว้แล้วนั้น ตกมาเป็นของ
กรมรถไฟหลวง แต่กรมรถไฟหลวงจะมีสิทธิเข้าปกครองยึด
ถือทรัพย์สินนั้นได้ ต่อเมื่อได้ ไซ้เงินราคาหรือวางเงินค้ำทำขวัญ
ตามที่ท่านบัญญัติไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

อนึ่ง ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ถ้าบุคคลผู้มีสิทธิในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ จำหน่ายฤๅโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่บุคคลอื่นด้วยประการใดๆ บุคคลผู้รับโอนหรือรับช่วงนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

มาตรา ๖ เพื่อให้สะดวกแก่การจัดหาซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ตามที่ได้ระบุไว้แล้วเพื่อจัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดและใช้เงินค่าทำขวัญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าถาดชลบเลอสรร ผู้ช่วยผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง ๑ อำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าทองเชอธรรมชาติ กรมรถไฟหลวง ๑ อำมาตย์เอก พระยาสุรเกษตร์โสภณ กระทรวงเกษตรราธิการ ๑ อำมาตย์เอก พระยานครานุรักษ์ กระทรวงนครบาล ๑ อำมาตย์เอก พระยาคินีสัน ทนานุการ กรมรถไฟหลวง ๑ เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน

มาตรา ๗ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ให้กรรมการอำเภอในตำบลแลจังหวัดซึ่งที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ที่ต้องจัดหาซื้อขึ้นตั้งอยู่ออกโฆษณาให้ราษฎรทราบโดยปิดประกาศแจ้งความแลโดยวิธีหนึ่งวิธีใด ตามที่มอันาจจะโฆษณาการให้ทราบได้

กรรมการอำเภอนั้นพึงแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่ง ผู้ใดจะอ้างว่าตนมีสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดิน ฤๅสงฆ์หรือ ทรัพย์อย่างอื่นอันต้องจัดซื้อไว้แล้ว ให้ผู้นั้นร้องขอต่อ กรรมการจัดซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือน นับแต่วัน ประกาศแจ้งความให้ทราบนั้น

มาตรา ๘ กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ไปตรวจที่ดิน แล อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อไว้ แลพยายามไกล่เกลี่ย ให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะใช้ ให้นั้น

กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ต้องตรวจพิจารณาคำร้องทมิผู้ร้อง ขอด้วยวาจา หรือทขินไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ถ้ามีข้อโต้เถียงไม่ตกลงกัน ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน แล อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามที่จะ ไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันได้ แล้วให้กรรมการจัดซื้อ ที่ดินจดด้อยค่าสำนวนที่ร้องขอ ค่าทำขวัญนั้น รวบรวมเข้าไว้ เป็น เรื่องแลแบ่งแยกให้รู้ว่าเป็นคำร้องที่ไม่มีข้อโต้เถียงประเภทหนึ่ง และเป็นคำร้องที่มีข้อโต้เถียงอีกประเภทหนึ่ง

มาตรา ๙ กรรมการจัดซื้อที่ดินพึงกระทำความตกลงกับผู้ เป็นเจ้าของสิทธิที่ไม่มีข้อโต้เถียงดังกล่าวมาแล้วนั้น แลพยายามไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกัน ในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ที่จะใช้ ให้นั้น

๕๖๖

(๑) ถ้าตกลงกันได้ก็ให้จัดซื้อที่ตกลงสัญญาขึ้น ลงไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร แลให้ลงนามกรรมการจัดซื้อที่ดินกับ ผู้เป็นเจ้าของทั้งสองฝ่ายต่อหน้าพยานคนหนึ่ง เมื่อได้ใช้เงิน ค่าทำขวัญตามที่ตกลงกันนั้นแล้ว กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือปกครองที่ดิน ฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกัน ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งความแก่อีก ฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่างสูงแก่ฝ่าย นั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่ทำคำรับภายในกำหนด เวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ทั้งสอง ฝ่ายมีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคนสำหรับชขาดินเรื่อง ราคา แลถ้าอนุญาโตตุลาการนั้นมีความเห็นก้ำกึ่งไม่ตกลงกัน ก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกผู้เป็นประธานขึ้นคน ๑ เพื่อเป็น ผู้ชขาดิน หรือจะร้องขอต่อศาลเพื่อให้เลือกตั้งผู้เป็นประธาน ชขาดินได้ตามบทในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น

มาตรา ๑๐ ในเรื่องที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งมี ข้อโต้เถียงกันด้วยเรื่องสิทธิ หรือผลประโยชน์ ในที่ดินนั้นฤๅใน เรื่องที่จะแบ่งสันปันส่วนเงินค่าทำขวัญ แต่ต้องเป็นไปในเวลา ก่อนที่โต้ใช้ค่าทำขวัญให้แก่ผู้สมควรได้รับ ท่านให้ใช้ข้อ บัญญัติตั้งต่อไปนี้

ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ยผู้ที่พิพากษาทุกฝ่าย ให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

(๑) ถ้าตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้นำเงินเท่าจำนวนที่ตกลงนั้นวางต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งแล้วให้กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองทรัพย์สินนั้นได้

(๒) ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งแก่ผู้พิพากษานั้นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคานั้นภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งแจ้งความนั้นแล้วก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายหลังเวลาที่กรมรถไฟหลวงได้ใช้เงินค่าทำขวัญแก่ผู้ที่ควรได้รับนั้นแล้ว ท่านว่าผู้พิพากษานั้นจะฟ้องร้องได้แต่เฉพาะบุคคลผู้ซึ่งได้รับเงินค่าทำขวัญไปเท่านั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อบุคคลซึ่งต้องตามบทสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับเงินค่าทำขวัญในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดิน หรือ อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นหาตัวไม่พบ ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินกำหนดจำนวนเงินค่าทำขวัญให้ตามราคาที่เห็นสมควร แล้ววางเงินเท่าจำนวนนั้นต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งแล้วให้กรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่าง

พ. ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๑๕๓

อันนั้นได้ ถ้าภายในกำหนดเวลา ๖ เดือนนับแต่วันที่วางเงิน ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมาเรียกร้องขอทรัพย์สินนั้นจะไม่ยอมรับเอา จำนวนเงิน ตามที่กรรมการจัดซื้อที่ดินได้กำหนดไว้ ก็ให้ตั้ง อนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๕ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาหกเดือน นั้นแล้ว ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะร้องขออย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญ ที่ได้วางไว้ต่อศาลดังกล่าวแล้วเป็นการใช้หนี้กันเสร็จ

ถ้าภายในกำหนดเวลาหกเดือนนับแต่วันที่วางเงิน มีผู้ร้อง ขอค่าทำขวัญ แลเกิดมีข้อโต้แย้งขึ้นด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์แห่ง ทรัพย์สินนั้น ฤด้วยเรื่องเงินค่าทำขวัญ ว่าจะจ่ายฤจะแบ่งมัน กันประการใดก็ดี ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ย ผู้พิพากษาทุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวง แจ้งแก่ผู้พิพากษานั้นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะขอให้ราคาอย่าง สูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคานั้นภายใน กำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ก็ ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แต่เมื่อ มีการโต้แย้งขึ้นในภายหลังเวลาหกเดือน นับแต่วันที่กรมรถไฟ

12/10/2566

ไฟหลวงได้วางเงินค่าทำขวัญไว้แล้ว ท่านว่าผู้พิภยนั้น จะฟ้องร้องได้แต่เฉพาะบุคคลที่ต้องชอระบุไว้ ให้เป็นผู้รับเงินค่าทำขวัญตามที่วางไว้ต่อศาลเท่านั้น

มาตรา ๑๒ ถ้าว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญจะต้องกำหนดโดยการตั้งอนุญาโตตุลาการ ในเวลาหนึ่งเวลาใดเมื่อกรมตไฟหลวงได้ร้องขอ ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งอนุญาตให้กรมตไฟหลวงเข้าปกครองที่ดิน ฤๅสั่งห้ามทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นได้ แต่ท่านว่าในการเช่นนี้ให้กรมตไฟหลวงวางเงินตามจำนวนที่ศาลจะเห็นว่าพอเพียงเพื่อใช้ค่าทำขวัญนั้นก่อน

ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ถ้าผู้ท้ควรได้ค่าทำขวัญไม่ยอมรับค่าทำขวัญตามที่ได้ตกลงกัน หรือตามที่อนุญาโตตุลาการได้กำหนดให้ ท่านว่ากรมตไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือทรัพย์สินได้ แต่ต้องวางเงินค่าทำขวัญไว้ต่อศาลก่อน

ถ้าผู้เป็นเจ้าของ ฤๅผู้ที่อยู่ปกครองทรัพย์สินนั้นไม่ยอมให้กรมตไฟหลวงเข้าปกครองทรัพย์สินเหล่านั้นตาม สิทธิที่ได้ให้ไว้โดยพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรมตไฟหลวงได้ร้องขอ ท่านว่าศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งบังคับขับไล่บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นออกจากที่ใดทันที แต่ข้อนี้ไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้เป็นเจ้าของ ฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นจะฟ้องร้องว่ากล่าวต่อภายหลัง

มาตรา ๑๓ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินที่ต้องจัดช้อนนเป็นผู้ที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญ

(๑) ผู้ที่อยู่ปกครองในที่ว่างเปล่าภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินหรือผู้แทน เป็นลายลักษณ์อักษรนั้นไม่ควรถูกได้รับเงินค่าทำขวัญ

(๒) ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินเป็นผู้ที่ควรได้รับค่าทำขวัญ ถึงแม้ว่าจะได้ออนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้อื่นโดยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือโดยประการใดๆ ก็ดี ถ้าการโอนกรรมสิทธิ์นั้นได้กระทำไปภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งเป็นการใช้ไม่ได้ตามพระราชกฤษฎีกานั้น กล่าวคือได้ออนไปโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินหรือผู้แทน

มาตรา ๑๔ บุคคลตั้งจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ควรได้รับเงินค่าทำขวัญ คือ

(๑) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ (กล่าวคือสิ่งปลูกสร้างทุกอย่างถึงแม้ว่าจะทำด้วยไม้ แต่ต้องเป็นเสาไม้จริงฤปลูกเป็นเสาก่อวางคาน) ซึ่งมีอยู่ในที่ดินในวันได้ออกประกาศพระราช

กฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ที่เข้าได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ผู้เข้าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่รอไม่ได้ซึ่งต้องจัดซื้อ แต่การเข้าถือนั้นต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร แลได้ทำไว้ก่อนวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้ทำขึ้นภายหลังวันในประกาศนั้นโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ถ้าผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แลการเข้าถือนั้นยังไม่สิ้นอายุไปก่อน หรือในวันที่กรมรถไฟหลวงได้เข้าปกครองที่ดิน หรือสิ่งที่ปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องเข้าถือนั้นกำหนดให้จำเพาะผู้ที่เข้าได้เสียหายจริง ๆ โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างก่อนถึงวันกำหนดสัญญาเช่านั้น

(๓) เจ้าของต้นไม้ ที่การเพาะปลูกซึ่งอยู่ในเขตที่ดินนั้นในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ที่ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดินจากผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

(๔) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รอได้ ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้นในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้

ปลูกขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องนี้ พึงกำหนดให้จำเพาะการขอขนาแก่ค่าที่จะต้องปลูกสร้างขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จัดซื้อที่ดินรายใดไว้ไม่หมดทั้งแปลงทำให้เหลือเนื้อที่เป็นเศษอยู่ไม่ถึงส่วนหนึ่งในสามของจำนวนที่ดินนั้น แลเศษที่เหลือนั้นมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางเมตร ผู้เป็นเจ้าของอาจร้องขอให้จัดซื้อที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงได้แต่ที่ๆ เหลือ นั้น ต้องไม่ติดต่อกันเป็นส่วนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๖ เมื่อต้องจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ แต่ส่วนหนึ่ง ผู้เป็นเจ้าของอาจร้องขอให้จัดซื้อส่วนที่ยังเหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วย

มาตรา ๑๗ เงินค่าทำขวัญที่จะใช้เป็นค่ากรรมสิทธิ์ที่ดิน ฤๅ สิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้นั้น พึงกำหนดให้ตามราคาที่ดิน ฤๅ สิ่งปลูกสร้างที่ซื้อขายกันในตลาด ในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน แลตามแต่พฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่อง ๗ ไป

เมื่อที่ดินหรือ สิ่งปลูกสร้างที่รื้อไม่ได้ต้องจัดซื้อไว้แต่ส่วนหนึ่ง ^{12/10/2566} แต่ส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลงไปแล้ว ก็ให้

กำหนดค่าทำขวัญ ให้สำหรับส่วนที่เหลืออันต้องลดน้อยถอย
ราคาไปนั้นด้วย เมื่อผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ในที่ดินฤกษ์ปลูก
สร้างอันต้องจัดช้อนั้นก็ดี ฤกษ์ประกอบกิจการค้าขายโดยชอบ
ด้วยกฎหมายอยู่ในที่นั้นก็ดี ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับ
การเสียหายโดยตรง ซึ่งผู้นั้นได้เสียไปเป็นการที่ต้องออกจาก
ที่ดิน ฤกษ์ปลูกสร้างนั้นด้วย

มาตรา ๑๘ เมื่อการสร้างรถไฟ แลเครื่องประกอบทาง
รถไฟกระทำให้ทรัพย์ ซึ่งเหลือจากที่จัดช้อนั้นมีราคาสูงขึ้น
เป็นพิเศษในขณะนั้น ท่านให้เอาจำนวนราคาทรัพย์ที่ได้ทั่ว
ราคาสูงขึ้นหักหอนออกจากจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ทั้งนี้
อย่าให้ถือว่าราคาทรัพย์ที่ได้ทั่วขึ้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ
เพื่อให้เจ้าของทรัพย์กลับต้องจ่ายเงินอีกเลย

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้คิดค่าทำขวัญให้สำหรับราคาทรัพย์ที่
ได้ทั่วสูงขึ้นในทรัพย์เหล่านั้น คือ

(๑) สิ่งปลูกสร้าง ฤกษ์เพิ่มเติม ฤกษ์การเพาะปลูก ฤกษ์
การกระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ฤกษ์การเช่าถือซึ่งได้
กระทำขึ้นภายหลัง วันในประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตที่ดินโดยมิได้รับ อนุญาต จาก ข้าหลวง พิเศษจัดการ ที่ดิน
หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร (ยกเว้นแต่การทำนา ฤกษ์
ทำสวนที่จัดอยู่ตามปรกติ)

:

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๑๕๕

(๒) สิ่งปลูกสร้าง ทุบเพิ่มเติม ทุบการเพาะปลูก หรือ การกระทำทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ทุบการเข้าถือซึ่ง ปรากฏว่าได้กระทำขึ้น ก่อนวันประกาศ พระราชกฤษฎีกา กำหนด เขตที่ดินโดยกลุ่บย่นอ เพื่อประสงค์จะได้รับเงินค่าทำ ขวัญเท่านั้น

ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๕ เดือนตุลาคม พระพุทธ ศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๑๓ ตุลาคม หน้า ๒๕๖)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เลิกด่านตรวจโรคในมณฑลนครศรีธรรมราช
และมณฑลปัตตานี

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่องตั้งด่านตรวจโรคในมณฑลนครศรีธรรมราช และมณฑลปัตตานี เนื่องจากอหิวาตกะโรคได้เกิดขึ้นในเขตร์ กลันตันนั้น บัดนี้ได้ทราบว่ามีโรคสงบลงแล้ว จึงขอประกาศให้ ทราบทั่วกันว่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น เป็นอันยกเลิกแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๕ ตุลาคม หน้า ๒๖๒)

ประกาศ

ให้นำเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรกองเสนารักษาดินแดนต่าง ๆ
ให้หวมวกกันแดดในโอกาสล่ำลอง

ด้วยมีพระราชดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่าบัดนี้เป็นเวลาอันสมควร
แล้วที่จะแก้ไขเครื่องแต่งกายเสื้อป่า สำหรับกองเสนารักษา
ดินแดนต่าง ๆ บางอย่าง เพื่อให้สะดวกสำหรับสมาชิกตามที่
กองเสนาดัง ๆ ได้ขอร้องมา

จึงโปรดเกล้าฯ ให้นำเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรกองเสนารักษา
ดินแดนต่าง ๆ ให้หวมวกกันแดดได้ในโอกาสล่ำลองซึ่งไม่ได้
ประจำแถว

หวมวกกันแดดนี้ให้หุ้มผ้าสีกากีพื้นแถบผ้าสีกากี กว้าง ๓ เซ็น
ติเมตร สายรัดคางหนึ่งแดง ติดเครื่องหมายที่นำหวมวกตาม
สังกัด

ทั้งนี้ให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่ประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๔ ตุลาคม หน้า ๒๖๒)

ประกาศ

แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนอัตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
สำหรับตระกูลจุลจอมเกล้าฝ่ายนี้

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า อัตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับตระกูลจุลจอมเกล้าฝ่ายนี้ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นไว้แต่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่ ๓ ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ มีจำนวนสำหรับพระราชทานน้อยดวงนั้น ยังเป็นจำนวนหย่อนอยู่ เพราะบรรดาข้าราชการผู้ซึ่งมีความดีความชอบ ควรจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นนี้ ยังมีอยู่อีกเป็นอันมาก ทรงเห็นความดีความชอบของข้าราชการนั้นๆ แล้วจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ให้เป็นที่เชิดชูอิสริยยศ ก็มีประจวบมีจำนวนสมาชิกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นนี้ เกือบเต็มจำนวนอัตราแห่งพระราชบัญญัตินั้นอยู่แต่ถึง ๒๕ ครั้งจะรอไว้พระราชทานเมื่อถึงเวลาที่สมาชิกว่างลง ก็ไม่เป็นการสมควรที่จะให้ข้าราชการเหล่านั้นรออยู่

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๐๓

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขจำนวนเครื่องราช
อิสริยาภรณ์จตุลจอมเกล้าในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเพิ่มเติม
เครื่องราชอิสริยาภรณ์จตุลจอมเกล้า พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ คือ
ให้เพิ่มจำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นที่ ๓ ตติยจตุลจอมเกล้า
พิเศษชั้นเอกห้าสิบดวง รวมเป็นร้อยห้าสิบดวง นอกจากนั้นคง
ไว้ตามเดิม และเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มจำนวน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นนั้นแล้ว จำนวนดวงตราทักขิณทั้งสี่
จึงรวมกันเป็นห้าร้อยแปดสิบสองดวง จำนวนใหม่นี้ให้ใช้เป็น
อัตราแทนจำนวนเก่าตั้งแต่วันที่ได้อัปเดตประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็น
ปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๒๖๕)

พระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาดสยามเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการมาณพระสุรัสวดีให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ตั้งแต่ได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาดสยามขึ้นแล้วเป็นต้นมา กิจการแห่งสภานี้ได้ดำเนินสู่ความเจริญมาเปนนลำดับ สมดังพระราชประสงค์จึ่งหมายในการที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสภานขึ้น อีกประการหนึ่งบัดนี้กรรมกรภาษาดระหว่างประเทศที่เจเนวา ได้รับสภาภาษาดสยามเข้าในสมาคมภาษาดระหว่างประเทศแล้ว ฉนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะให้มีการเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติซึ่งได้ตราไว้แล้วนั้น เพื่อให้สภาภาษาดสยาม มีอำนาจวางข้อบังคับจัดการอันเปนน่าที่ทำได้โดยลำพังอย่างสิทธิขาด และยังความเจริญให้ไพศาลยิ่งขึ้น จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่ง ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติมไว้สืบไปดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาดสยามเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๒๐๕

มาตรา ๒ ให้เริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่
ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้สภานายกฤๅสภานายิกา เมื่อได้รับอนุมัติและ
ความยินยอมของคณะกรรมการแห่งสภาแล้ว มีอำนาจวงข้อ
บังคับว่าด้วยความประสงค์ ว่าด้วยระเบียบการปกครองและ
วิธีดำเนินการของสภา ว่าด้วยการกำหนดจำนวนและการเลือก
ตั้งกรรมการ ว่าด้วยการประชุมและวิธีปกครองการของกรรมการ
และว่าด้วยการเรียรายเงินและเก็บเงินจากสมาชิก

บันดาข้อบังคับซึ่งได้วางขึ้นไว้ดังกล่าวนั้น เมื่อได้นำลงประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ฟังว่าเป็นอันใช้ได้โดยชอบด้วย
กฎหมาย ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศให้ทราบนี้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันที่เริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้
ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาอากาศสยาม พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๑ แต่เฉพาะส่วนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อบทแห่งพระ
ราชบัญญัตินี้ หรือต่อข้อบังคับซึ่งสภานายกฤๅสภานายิกาได้วาง
ไว้โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัตินี้เสียทั้งสิ้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

ข้อบังคับสภาภาษาตีสยาม

อาศัยอำนาจตามที่พระราชทานไว้ในพระราชบัญญัติ ว่าด้วยสภาภาษาตีสยามเพิ่มเติมพระพุทธศักราช ๒๔๖๓ สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี องค์สภานายิกาสภาภาษาตีสยามได้ ทรงเห็นชอบ พร้อมด้วยความอนุক্তি และความยินยอมของคณะกรรมการว่า เป็นการสมควรที่จะจัดวางข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการปกครองและวิธีดำเนินการของสภา จึงมีพระกระแสรับสั่งสั่งให้วางข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

บทบัญญัติทั่วไป

ข้อ ๑ สมาคมนับชื่อว่า สภาภาษาตีสยาม

ข้อ ๒ สภาภาษาตีสยามเป็นสมาคมอันชอบด้วยกฎหมายซึ่งได้ตั้งขึ้นตามบันทัดฐาน แห่งข้อตกลงในการปกครองอาหารอภินันท์ เจเนวาเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๐๖ และตามหลักแห่งหนังสือ ความตกลงระหว่างประเทศที่เมืองเจเนวา พ.ศ. ๒๔๔๕ ซึ่งได้ ขยายให้ ไข้ตลอดถึงสงครามทางทะเล พ.ศ. ๒๔๕๐ อันเป็นความ ตกลงซึ่งประเทศสยามยึดถือ

ข้อ ๓ สำนักงานแห่งใหญ่ของสภาตั้งอยู่ที่กรุงเทพ ฯ

ข้อ ๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงรับรองสภานี้โดยทางราชการแล้ว ว่าเป็นสภาภาษาต่างประเทศประจำชาติไทย และเป็นที่ช่วยเหลือแก่ราชการกรมแพทยสุขาภิบาลทหารบก โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยสภาภาษาสยามพระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ขึ้น

ข้อ ๕ สภาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเลือกตั้งสภานายก (ฤๅสภานายิกา) และอุปนายกผู้อำนวยการของสภา

ข้อ ๖ กิจการทั้งปวงซึ่งมอบหมายให้สภานายก (ฤๅสภานายิกา) จัดทำนั้น อุปนายกผู้อำนวยการก็ทำได้

ข้อ ๗ สภาจักยึดถือหลักความสามัคคี ซึ่งรวบรวมสภาประจำชาติทั้งสิ้นเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นอยู่เสมอ และจักรักษาความสัมพันธ์อันเนื่องด้วยกับสภาประจำชาติเหล่านั้น กับทั้งกรรมกร (ภาษา) ระหว่างประเทศนั้นด้วย

ข้อ ๘ เครื่องหมายของสภา จักเป็นรูปภาษาดอยบนพื้นขาว อนุโลมตามความในข้อ ๑๘ แห่งหนังสือความตกลงระหว่างประเทศที่เจเนวา พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๙ สภาจักไม่เลิก นอกจากมีเหตุตามที่กฎหมายได้ระบุไว้ ^{12/10/2566} อนึ่งไม่มีข้อตกลงใด ๆ ที่จะยังให้การเลิกนี้เป็นผลสำเร็จ

ไปได้ นอกจากจะได้รับความยินยอมพร้อมใจของกรรมการที่
 ปกติโดยทั่วไปทั้งหมด

ข้อ ๑๐ ห้ามไม่ให้ตราข้อบังคับขึ้นใหม่ และห้ามไม่ให้เพิ่ม
 เติมกฎแก้ไขข้อความในข้อบังคับ เว้นไว้แต่จะได้รับความตกลง
 พิเศษในการประชุมของคณะกรรมการ

หมวดที่ ๒

ความประสงค์และกิจกรรม

ข้อ ๑๑ ความประสงค์ของสมาคมคือ จะรักษาพยาบาลผู้ที่
 บำบ่วยไข้และผู้ที่มีบาดแผลขึ้นในเวลาสงคราม ทั้งอาจประกอบ
 การบันเทาทุกข์แก่ผู้ที่ต้องบาดเจ็บ และผู้ที่บำบ่วยไข้ตามเหตุ
 การณ์สาธารณทุกข์ทุกชนิดอย่างอื่น ๆ ได้ด้วย และเมื่อเป็นการ
 สมควรก็อาจเก็บเรี่ยรายทุนสำหรับการบันเทาทุกข์นั้นได้

ข้อ ๑๒ เพื่อจะให้บรรลุถึงซึ่งความประสงค์อันกล่าวแล้วใน
 ข้อก่อนนี้ สมาชิกรับประกอบภารกิจคือ

๑ ในยามสงบศึกจักฝึกหัดเจ้าหน้าที่ไว้ให้ใช้ได้โดยสมควร
 สำหรับกระทำการบันเทาทุกข์ทั้งปวง จักสรรหาสมพัสดุเตรียม
 ไว้เพื่อให้อยู่ในความพร้อมเพรียงที่จะเผชิญกับเหตุการณ์อย่าง
 ใด ๆ แห่งสงคราม ฤๅเหตุการณ์ปัจจุบันอื่น ๆ ได้

๒. ในเวลาสงคราม จักรกษัตริย์ผู้มีบาดแผลและผู้ที่มีผู้ช่วย อนุโลมตามคำสั่งของเจ้านายผู้มีอำนาจอันชอบธรรม ในการนั้น

๓. ในเหตุการณ์แห่งสาธารณกุศล จักจัดการอนุเคราะห์แก่ ผู้ที่ตองบาดเจ็บและผู้ที่มีผู้ช่วย ตามคำขอร้องทูลโดยได้รับ อนุญาตของเจ้านายซึ่งเกี่ยวข้องในการนั้น

หมวดที่ ๓

ทรัพย์สินสมบัติและทุน

ข้อ ๑๓ ทรัพย์สินสมบัติและทุนของสภาจักแบ่งออกเป็น

๑. สังกหิมและอสังหิมทรัพย์สินอันเป็นของสภา

๒. เงินบำรุงที่รัฐบาลจ่ายให้

๓. เงินบำรุงของสมาชิกที่ได้ประจำปี และทรัพย์สินสมบัติ ซึ่งมีผู้บริจาคเป็นเงินสดและสิ่งของ

๔. รายได้พิเศษซึ่งเนื่องจากการงานของสภา ฤจากทรัพย์สิน สมบัติอันเป็นของสภา

ข้อ ๑๔ ระเบียบข้อบังคับอันเกี่ยวกับการปกครองและการใช้จ่ายทรัพย์สินสมบัติและทุนของสภานั้น จักเป็นกิจธุระของกรรมการเจ้านายที่จะต้องวางไว้โดยอนุมัติของคณะกรรมการ

หมวดที่ ๕

สมาชิก

ข้อ ๑๕ บุคคลใดๆ จะเป็นชาติไหนภาษาไหนก็ดี จะมีความเชื่อถือในลัทธิศาสนาอย่างไรก็ดี ฤ็จะมีความเห็นในทางการเมืองอย่างไรก็ดี ย่อมจะเป็นสมาชิกของสภาได้ทั้งสิ้น

ข้อ ๑๖ สมาชิกของสภาแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. สมาชิกพิเศษ ได้แก่บุคคลซึ่งได้เป็นสมาชิกตามคำขอเชิญของอุปนายกผู้อำนวยการโดยอนุมัติของคณะกรรมการ

๒. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่บุคคลซึ่งให้จำนวนเงินฤ็ทรัพย์สิ่งของเข้าในทุน ฤ็ได้ให้ไว้แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมารวมทั้งสิ้นในคราวเดียวเป็นราคาไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท

๓. สมาชิกสามัญ ได้แก่บุคคลซึ่งออกเงินบำรุงทุนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐๐ บาท

๔. สมาชิกสามัญ ได้แก่

ก) บุคคลซึ่งถือประกาศนียบัตรของสภาฯ แสดงความรู้ความสามารถในทางพยาบาล และอุปนายกผู้อำนวยการได้อนุญาตให้เป็นสมาชิกแล้ว

ข) บุคคลซึ่งออกเงินบำรุงทุนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐ บาท

ข้อ ๑๗ สมาชิกสามัญซึ่งให้เงินบำรุงเรื่อยไปเป็นเวลา ๑๐ ปี
ทำให้เงินก้อนเดียวเป็นจำนวนเท่ากับเงินบำรุง ๘ ปี (๘๐๐ บาท)
และสมาชิกสามัญซึ่งให้เงินบำรุงเรื่อยไปเป็นเวลา ๒๐ ปี
ทำให้เงินก้อนเดียวเป็นจำนวนเท่ากับเงินบำรุง ๑๕ ปี (๑๕๐ บาท)
นับว่าเป็นสมาชิกตลอดชีวิต ในประเภทเดียวกันกับที่ตน
เป็นอยู่

ข้อ ๑๘ สมาชิกทุกคนจักได้รับเข็ม สแดงความเป็นสมาชิก
ตั้งมีปรากฏอยู่แล้วในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย
สภาเทศบาลสยาม

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการย่อมสงวนสิทธิไว้ในการที่จะไม่ยอมรับ
ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าเป็นสมาชิก ถ้าจะกำจัดออกจากความเป็น
สมาชิกแห่งสภาก็ได้ ตามแต่คณะนั้นเองจะเห็นเป็นการสมควร

หมวดที่ ๕

คณะกรรมการของสภา

ข้อ ๒๐ สภา^{นี้}จักอยู่ในความคุ้มครองของสภานายก (ถ้าสภานายก)
๑ อุปนายกผู้^{ช่วย}อำนวยการ ๑ และคณะกรรมการ
คณะ ๑ อันมีจำนวนกรรมการที่ปรึกษา ๒๐ คน

ผู้^{ช่วย}อำนวยการกอง^{ช่วย}แยกของสภาจักอยู่ในคณะกรรมการด้วยโดย
ตำแหน่ง^{นี้}เอง

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการจักได้ประชุมเลือกตั้งบุคคลผู้เป็นสมาชิกแห่งสภาขึ้นเป็นกรรมการที่ปรึกษา และสภานายก (ฤๅสภานายิกา) ฤๅอุปนายคผู้อำนวยการ จักได้แจ้งไปให้ผู้ที่ได้รับเลือกนั้นทราบ ชื่อกรรมการที่ปรึกษานั้นจักได้นำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แต่กรรมการที่ปรึกษา ๒๐ คนซึ่งรวมเป็นคณะกรรมการในครั้งแรกนั้น สภานายก (ฤๅสภานายิกา) จักได้เลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกตั้งขึ้นไว้ก่อนโดยไม่จำเป็นต้องมีการเลือก

ข้อ ๒๒ ตำแหน่งของกรรมการที่ปรึกษานั้นจักเป็นกิตติมศักดิ์ทุก ๆ สองปีกรรมการที่ปรึกษาจักต้องเปลี่ยนเวียนกันออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง และให้จัดการเลือกตั้งกรรมการที่ปรึกษาใหม่ขึ้นแทนที่ผู้ที่ออกไป โดยวิธีจัดชื่อเลือก แต่กรรมการที่ปรึกษาผู้่ออกแล้วนั้น อาจได้รับเลือกเข้าเป็นกรรมการอีกได้

เมื่อมีตำแหน่งกรรมการที่ปรึกษาว่างลงโดยมิใช่เพราะถึงคราวออกตามเวรเช่นนั้น คณะกรรมการจักเลือกผู้เป็นสมาชิกตั้งขึ้นไว้แทน แต่บุคคลผู้ได้เป็นกรรมการที่ปรึกษาใหม่นั้น จักมีเวลาอยู่ในตำแหน่งได้เท่าที่แทนเจานั้น

เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ตั้งคณะกรรมการชุดแรกนั้น กรรมการที่ถูกละทิ้งจำนวนจักออกจากตำแหน่งโดยวิธีจับฉลาก

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการจักประชุมโดยปรกติทุก ๖ เดือน เพื่อปรึกษาหารือและทำความเข้าใจในเรื่องกิจการที่สำคัญของสภา อย่างไรก็ตาม การประชุมพิเศษของคณะกรรมการนั้น อาจเรียกเรื่องใหม่ขึ้นได้ทุกเมื่อ ในคราวที่มีกรรมการที่ถูกละทิ้งแต่ ๒ คนขึ้นไปได้ร้องขอ ฎาในคราวที่สภานายก (ฎาสภานายิกา) เห็นเป็นการสมควร

ข้อ ๒๔ สภานายก (ฎาสภานายิกา) จักนั่งเป็นประธานในการประชุมของคณะกรรมการทุกครั้ง ในเวลาที่สภานายก (ฎาสภานายิกา) ขาดไป อุปนายกผู้อำนวยการจักนั่งแทนที่ และถ้าหากว่าขาดไปทั้ง ๒ คนไซ้ กรรมการที่ถูกละทิ้งอยู่ ณ ที่นั้นจักได้เลือกผู้ใดผู้หนึ่งในคณะของตนขึ้นเป็นประธาน

ข้อ ๒๕ ในการประชุมครั้งใด ๆ ก็ดี ถ้าข้อตกลงอย่างใดมีคะแนนความเห็นชอบด้วยมากกว่า ก็เป็นอันว่าคณะกรรมการได้ตัดสินใจให้เป็นไปตามนั้น เว้นไว้แต่เมื่อเป็นข้อตกลงพิเศษซึ่งจักต้องได้คะแนนความเห็นชอบ ด้วยมากเป็น จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของคะแนนความเห็นชอบทั้งหมด

ในคราวที่มีคะแนนความเห็นเท่ากัน ประธานเป็นผู้ชี้ขาด
 ข้อ ๒๖ ไม่มีข้อตกลงอย่างใดที่คณะกรรมการจะตัดสินให้
 เป็นไปตามนั้นได้ โดยที่ไม่มีกรรมการอยู่พร้อมกันเป็นองค์ประ
 ชุมซึ่งจำเป็นต้องมีจำนวน กรรมการไม่น้อยกว่า กึ่ง หนึ่งของจำนวน
 กรรมการที่ปรึกษาซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว

ในคราวที่มีกรรมการอยู่พร้อมกันเป็นจำนวนไม่ครบเป็นองค์
 ประชุม สภานายก (จุฬาสภานายิกา) จักเรียกประชุมอีกครั้ง
 หนึ่งในเวลาต่อไปภายในหนึ่งปักษ์

ข้อ ๒๗ เมื่อได้เลื่อนการประชุมไปแล้ว และได้เรียกประ
 ชุมใหม่อีก อนุโลมตามข้อก่อนนี้ ถ้าเมื่อได้เรียกประชุมใน
 เหตุการณ์แห่งสาธารณทุกข์ ไม่เป็นการจำเป็นที่จะต้องมีการ
 การอยู่พร้อมกันเป็นองค์ประชุมถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่
 ปรึกษา

ข้อ ๒๘ ถ้าหากว่าในเหตุการณ์แห่งสาธารณทุกข์ ได้ปรากฏขึ้น
 ว่าจะเรียกประชุมคณะกรรมการไม่ได้ สภานายก (จุฬาสภานายิกา)
 จักจัดการบรรเทาทุกข์ทั้งปวงไปโดยลำพัง แต่ต้องได้อนุมัติ
 ของคณะกรรมการต่อภายหลัง

ข้อ ๒๙ เมื่อได้มีการเรียกประชุมคณะกรรมการ ซึ่งเนื่อง
 ด้วยการประกอบกิจบรรเทาทุกข์ ในสงครามนั้น มิให้ยกข้อ ๒๖
 มาใช้ 12/10/2566

หมวดที่ ๒

กรรมการเจ้าหน้าที่

ข้อ ๓๐ กรรมการเจ้าหน้าที่ สภานายก (ภุสภานายิกา) จักเลือกตั้งขึ้นจากบัณฑิตกรรมการที่ปฤกษา ในจำพวกกรรมการ เจ้าหน้าที่ มี

๑. เลขานุการ
๒. ผู้ช่วยเลขานุการ
๓. เหมัญญิก
๔. ผู้ช่วยเหมัญญิก

ผู้อำนวยความสะดวก กองแยกอยู่ในพวก กรรมการ เจ้าหน้าที่ ด้วยโดยตำแหน่งนั่นเอง

ข้อ ๓๑ กรรมการเจ้าหน้าที่จักจัดการอันเป็นกิจธุระของสภาในความเป็นประธานของอุปนายกผู้อำนวยความสะดวก

ข้อ ๓๒ กรรมการเจ้าหน้าที่จักรายงานในเรื่องการงานที่ได้กระทำไปแล้วนั้น ต่อคณะกรรมการในคราวประชุมโดยปกติ และในโอกาสเช่นนี้ครั้งใดครั้งหนึ่ง จักเสนองบประมาณเงินรายจ่ายที่จะต้องใช้ในการงานของสภาตลอดเวลา ๑๒ เดือนข้างหน้า กับทั้งบัญชีงบดุลย้อนมีถ้อยคำและนามของผู้รับรองสำหรับเวลา ๑๒ เดือนที่ล่วงมาแล้ว

หมวดที่ ๗

กองแยกของสภา

ข้อ ๓๓ การงานของสภาจกมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำแบ่งออกเป็น ๔ กองแยก คือ

๑. กองแยกสำหรับกิจการฝ่ายโรงพยาบาล
๒. กองแยกสำหรับกิจการฝ่ายสถานวิทยาศาสตร์
๓. กองแยกสำหรับกิจการฝ่ายสุขาภิบาล (ในเวลานี้ทำการร่วมกับกรมการสุขาภิบาลระหว่างชาติแห่งนครออคส์เฟลเดอร์)
๔. กองแยกสำหรับกิจการฝ่ายบันเทาทุกข์ (ในยามสงบศึกและเวลาสงคราม)

ข้อ ๓๔ ในกองแยกทุกกองจกมีผู้อำนวยการซึ่งจักเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับการปกครองและจัดการใน กองนั้นให้ดำเนินไปในทางที่สมควร

ผู้อำนวยการกองแยกนั้น สภานายก (ฤๅสมณายิกา) เป็นผู้เลือกตั้งขึ้นโดยอนุมัติของคณะกรรมการ

ข้อ ๓๕ ขอบังคับระเบียบการพิเศษที่เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้อำนวยการกองแยก บุคคลและสัมภาระของกองแยกที่กล่าวแล้วแต่หนหลังสิ้นทั้งมวญนั้น กรรมการเจ้าหน้าที่จักจัดการวางไว้โดยอนุมัติของคณะกรรมการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๗ พฤศจิกายน หน้า ๒๖๗)

ประกาศเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๕๖๐

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
 สิ้นกรมท้าวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
 ให้เพิ่มเติมความในพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๕๖๐
 ขึ้นอีกหนึ่งมาตราแทรกเข้าระหว่างมาตรา ๔๘ กับ ๔๙ คือ

“มาตรา ๔๘ ก. นอกจากหน้าที่ซึ่งกล่าวในมาตรา ๔๖, ๔๗, และ
 ๔๘ นั้นแล้ว ในเวลาปรกติถ้ามีการเรียกระดมพลย่อยสำหรับ
 ทดลองความพร้อมเมื่อใด บันดาทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒
 ที่ ๓ มีหน้าที่เข้ามารายงานรับตรวจตามกำหนดในปี ๑ ไม่เกิน ๑ วัน”
 ทั้งนี้ให้เพิ่มเติมตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน หน้า ๓๐๑)

ประกาศ

กำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการในกระทรวงพาณิชย์

มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ
นายกแห่งสภาเผยแผ่พาณิชย์ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ
ประกาศว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกระทรวงพาณิชย์
ขึ้นแล้ว แต่ข้าราชการในกระทรวงนั้นยังหาไม่มีระเบียบเครื่อง
แต่งตัวสำหรับยศ และเครื่องหมายลำดับชั้นยศให้ปรากฏไม่
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์
ใช้เครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวข้าราชการ
พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ และให้ใช้สีเครื่องหมายเป็นสีมอคราม
ให้ใช้รูปเครื่องหมายเป็นรูปตุ้มเครื่องชั่ง ทนทาน แลไม่มีวัดผูก
กันเป็นลาย

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรรัตกษณ์

นายกแห่งสภาเผยแผ่พาณิชย์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๐๔)

ประกาศ

ห้ามการนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร เพิ่มเติม

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ
ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้ออก
ประกาศห้ามไม่ให้ผู้ใดนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร แต่
ประกาศนั้นได้ยกเว้นจำนวนเล็กน้อยไม่เกิน ๑๐ บาท ซึ่งผู้ออก
ไปต่างประเทศมีออกไปด้วย

ภายหลังออกประกาศอันกล่าวแล้วนั้นมา ได้พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้จำหน่ายธนบัตรราคาใบละ ๑ บาทออกใช้
แลบัดนี้ใช้กันอยู่แพร่หลายมากแล้ว ผู้ที่จะออกไปต่างประเทศ
ไม่ต้องมีเงินเหรียญบาทออกไปด้วยอีกต่อไปนอกจากเหรียญ
ปลีก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า การห้ามนำเหรียญ
เงินออกไปจากพระราชอาณาจักรตามข้อ ๑ แห่งประกาศลง
วันที่ ๒๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้น บัดนี้ห้ามไม่ให้
นำเหรียญบาทออกเลยทีเดียว แต่เหรียญสองสลึงหรือเหรียญ

หน้า ๒๒๐

พ.ศ. ๒๕๖๓

สิ่งนั้น ยอมให้ผู้ออกไปต่างประเทศเมื่อออกไปด้วยได้ แต่
จำนวนต้องไม่เกินคนละ ๑๐ บาท

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าณรง

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแทน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๗ ธันวาคม หน้า ๓๐๕)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วยเปลี่ยนแปลงชื่อนามเจ้าพนักงานธนบัตร

ด้วยตามความในประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ลงวันที่ ๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าธนบัตรใหม่ทุกฉบับจะพิมพ์นามเป็นลายมือว่า พระยาไชยยศสมบัติ เนื้อคำว่าเจ้าพนักงาน แลตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตรสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ตามที่แก้ไขในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม ร.ศ. ๑๒๕ ว่าให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ เช่นเปลี่ยนแปลงแก้ไขประกาศข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งได้ออกแจ้งความแล้วตามพระราชบัญญัตินั้น

บัดนี้ พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป กรมธนบัตรจะเลิกพิมพ์นามลายมือ พระยาไชยยศสมบัติ เนื้อคำว่าเจ้าพนักงาน แต่จะพิมพ์นามลายมือ พระยาเทพรัตนนรินทร์ เนื้อคำว่าเจ้าพนักงาน ในธนบัตรทุกฉบับที่จะพิมพ์ออกใช้ต่อไปจนกว่าจะประกาศเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

หน้า ๒๒๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

อนึ่งธนบัตรเก่าที่ได้ออกไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้พิมพ์ไว้ที่กรม
ธนบัตรแล้วก็ดี ก็ให้คงใช้ได้ต่อไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าเดร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแทน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๗ ธันวาคม หน้า ๓๐๖)

พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

ด้วยตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีว่า ถ้ากระทรวงใดจะต้องจ่ายเงินเพิ่มเติม นอกงบประมาณที่พระราชทานพระบรมราชานุญาติแล้ว แลพระราชทานพระบรมราชานุญาติให้ตั้งจ่ายเพิ่มเติมได้ แต่ไม่มีเงินที่ได้ตั้งประมาณไว้ในกระทรวงนั้น หรือในกระทรวงอื่นที่จะโอนมาตั้งจ่ายได้ไซ้ ให้ตราพระบรมราชานุญาติเป็นพระราชบัญญัติพิเศษ กำหนดเงินเพิ่มเติมประจำปีนั้น

ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ตั้งเงินรายได้ ๗๖,๑๐๐,๐๐๐ บาท เงินรายจ่าย ๗๖,๐๕๖,๘๓๘ บาท แลเงินจ่ายพิเศษจ่ายจากเงินคงพระคลัง ๑๐,๘๐๑,๘๓๔ บาท

ด้วยเหตุว่าในตอนต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้ามมีราคาแพงขึ้นกว่าปรกติเป็นอันมาก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จ่ายเงินเพิ่มพิเศษให้แก่เสมียนพนักงานซึ่งได้รับพระราชทานเงินเดือน ตั้ง

หน้า ๒๒๔

พ.ศ. ๒๔๖๓

แต่เดือนหนึ่งต่ำกว่า ๖๐ บาทลงมา ตลอดจนสิ้นยุคข้าวแพง
ประการหนึ่ง และกระทรวงพระคลังฯ ได้ผ่อนผันจ่ายเงินเบี่ย
เลี้ยงเพิ่มขึ้นจากอัตราเดิมเนื่องจากข้าวแพง เช่น ทหาร ตำรวจ
แล่นักโทษ เป็นต้น ก็บทั้งได้จ่ายเงินเพิ่มให้กระทรวงทบวงการ
ต่าง ๆ เป็นค่าสิ่งของเครื่องใช้แพงผิดจากธรรมดาอีก เป็น
จำนวนมากอีกประการหนึ่ง เมื่อขบยาอายุเงินรายจ่ายจริงของ
แผ่นดินประจำ พ.ศ. ๒๔๖๒ คงปรากฏว่าเงินที่ได้จ่ายไปทั้งสิ้น
๘๒,๕๕๕,๕๕๓ บาท ๕๕ สตางค์ สูงกว่างบประมาณเป็นเงิน
๖,๕๐๓,๑๑๕ บาท ๕๕ สตางค์ ส่วนเงินจ่ายพิเศษจ่ายจากเงิน
คงพระคลังได้จ่ายไปจริงเพียง ๕,๘๑๕,๓๕๗ บาท ๘๔ สตางค์ ต่ำ
กว่างบประมาณเป็นเงิน ๕๘๒,๔๗๖ บาท ๑๖ สตางค์ เงินจ่าย
พิเศษที่จ่ายต่ำกว่างบประมาณเป็นเงิน ๕๘๒,๔๗๖ บาท ๑๖ สตางค์
นี้ เมื่อคิดหักกับเงินรายจ่ายธรรมดาที่จ่ายสูงกว่างบประมาณ
เป็นเงิน ๖,๕๐๓,๑๑๕ บาท ๕๕ สตางค์แล้ว คงเป็นเงินที่จ่าย
เกินงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๔๖๒ เงิน ๕,๕๒๐,๖๓๘ บาท ๗๕
สตางค์

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่ม
เต็มงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ดังต่อไปนี้

12/10/2566

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติงบ

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๒๒๕

ประมาณเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ แลให้ใช้ตั้งแต่วันที่
ประกาศมานี้เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ให้เพิ่มยอดเงินงบประมาณรายจ่ายธรรมดาประจำปี
ปี พ.ศ. ๒๔๖๒ ขึ้นอีก ๕,๕๒๐,๖๓๕ บาท ๙๕ สตางค์ รวมงบ
ประมาณรายจ่ายในปีนั้นเป็นจำนวนเงิน ๘๑,๕๗๗,๔๗๗ บาท ๙๕
สตางค์

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่
จัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๐๘)

ประกาศ

ให้กระทำการกำกับตรวจตราข้าว
ต่อไปในพระพุทธศักราช ๒๕๖๓-๔

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในต้นพระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ได้มีผู้ส่งข้าวออกไปจำหน่ายนอกพระราชอาณาเขต เป็นจำนวนมากเกินส่วนอันควร เป็นเหตุให้วิตกว่า จะไม่มีข้าวพอใช้สรอยในบ้านเมือง จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติห้ามไม่ให้ข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขต โดยมีได้รับอนุญาต ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ครั้นต่อมาการทำนาในพระพุทธศักราช ๒๕๖๒ กลับได้รับความเสียหายไม่ได้ผลโดยมากทั่วไปแทบทุกมณฑล กระทำให้อาณาประชาราษฎร์เกิดการกันดารอาหารขึ้น ทรกรรมการกำกับตรวจตราข้าว จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ไขประกาศห้ามไม่ให้ข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขต โดยมีได้รับอนุญาต ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ตลอดไปจนถึงเวลาอันสมควร

บัดนี้ได้ทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การทำนาในพระพุทธศักราช ๒๕๖๓ จะได้ข้าวพอประมาณอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

สมควรจะให้พ่อค้าข้าวส่งข้าวออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ
 ได้ตามเคยแล้ว แต่ยังทรงพระราชวิตกอยู่ว่า ถ้าจะปล่อยให้
 นำส่งออกไปโดยไม่มีกำกับการกับดูแลอย่างใด ในปลายฤดูจะ
 ไม่มีข้าวพอใช้สอยในบ้านเมือง เพราะพ่อค้าอาจจะนำข้าวส่ง
 ออกไปเกินส่วนอันควรที่จะให้ส่ง เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้บ้าน
 เมืองขาดแคลนข้าว ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถึงเวลาอันสมควร
 ที่จะกำหนดทางการกำกับตรวจตราข้าวต่อไป ในพระพุทธศักราช
 ๒๔๖๓-๔ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการกำกับ
 ตรวจตราข้าว กำหนดทางการกำกับตรวจตราข้าว และปริมาณ
 จำนวนข้าวให้ส่งตามประเภท เช่น ต้นข้าวและปลายข้าว เป็น
 ต้นตามสมควร และให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว เฉลี่ย
 จำนวนข้าวตามจำนวนที่กรรมการได้กำหนดไว้ ให้พ่อค้านำส่ง
 ออกไปนอกพระราชอาณาเขตได้ภายในจำนวนนั้นตามแต่จะเห็น
 สมควร แต่ก่อนที่จะนำข้าวส่งออกไป ต้องได้รับอนุญาตจาก
 เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว ตามข้อความในประกาศห้าม
 ไม่ให้ข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขต โดยมีได้รับอนุญาต
 ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ นั้นทุกประการ
 ประกาศมาณวันที่ ๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็น
 ปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๑๑)

กฎข้อบังคับที่ ๕

กำหนดราคาข้าวในพระราชอาณาจักร

ด้วยตามข้อความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ซึ่งมีความว่า “ให้กรรมการกำกับตรวจตรามีอำนาจที่จะกำหนดราคาข้าวเปลือกกอบอย่างสูงและอย่างต่ำตามชนิดข้าวเปลือก หรือท้องที่สำหรับซื้อขาย ในท้องที่ ๆ เกิด หรือในตลาดข้าวกลาง ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดและให้มีอำนาจที่จะกำหนดราคาข้าวทุกชนิดอย่างสูงและอย่างต่ำสำหรับซื้อขาย โดยวิธีส่งหรือปลี๊กก็ตาม ทว่าพระราชอาณาเขตหรือแห่งหนึ่งแห่งใดในพระราชอาณาเขตที่“ได้” และในมาตรา ๑๘ “ให้กรรมการกำกับตรวจตรามีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับขึ้นเป็นครั้งคราว เพื่อจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อกฎนั้นได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ และได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ” นั้น

ตามอำนาจซึ่งกรรมการกำกับตรวจตราข้าว มีอยู่ตามความในมาตราทั้ง ๒ ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตกำหนด

ราคาข้าวในพระราชอาณาจักร และได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรรมการกำกับตรวจตราข้าวตั้งกฎข้อบังคับที่ ๒ กำหนดราคาข้าวในพระราชอาณาจักร ขึ้นแต่วันที่ ๑๗ เมษายนพระพุทธศักราช ๒๔๖๓ นั้นแล้ว บัดนี้กรรมการกำกับตรวจตราข้าวมีความเห็นว่า ราคาข้าวที่ได้กำหนดไว้ตามกฎข้อบังคับที่ ๒ นั้นไม่เหมาะสมแก่สมัยแลกิจการค้าข้าวแล้ว จึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกเลิกกฎข้อบังคับที่ ๒ และตั้งกฎข้อบังคับกำหนดราคาข้าวชนิดใหม่ ให้ใช้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป บัดนี้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ยกเลิกกฎข้อบังคับที่ ๒ ลงวันที่ ๑๗ เมษายนพระพุทธศักราช ๒๔๖๓ และตั้งกฎข้อบังคับกำหนดราคาข้าวสำหรับการค้าขายทั่วพระราชอาณาเขต ดังจะได้กำหนดต่อไป

ข้อ ๑ ข้าวเปลือกที่ผู้หนึ่งผู้ใดนำมาขายที่โรงสีแห่งใด ๆ โรงสีรับซื้อโดยราคาหนึ่งราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้ผู้ขาย ๆ และผู้ซื้อ ๆ โดยราคาต่ำกว่าราคาอย่างต่ำ ซึ่งได้กำหนดไว้ต่อไป

(๑) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างี่ ๑ ราคาอย่างต่ำเกี่ยวเมล็ด ๑๒๐ บาท หรือหาบละ ๕ บาท

- (๒) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที่ ๒ ราคาอย่างต่ำเกี่ยว
ละ ๑๑๐ บาท หรือหาบละ ๔ บาท ๕๘ สตางค์
- (๓) ข้าวเปลือกนาสวนอย่างที่ ๓ (ข้าวเบา) ราคาอย่างต่ำ
เกี่ยวละ ๑๐๐ บาท หรือหาบละ ๔ บาท ๑๖ สตางค์
- (๔) ข้าวเปลือกอย่างข้าวนาเมือง ราคาอย่างต่ำเกี่ยว
ละ ๕๐ บาท หรือหาบละ ๓ บาท ๗๕ สตางค์
- (๕) ข้าวเปลือกข้าวเหนียวอย่างที่ ๑ ราคาอย่างต่ำเกี่ยว
ละ ๑๒๐ บาท หรือหาบละ ๕ บาท
- (๖) ข้าวเปลือกข้าวเหนียวอย่างที่ ๒ ราคาอย่างต่ำเกี่ยว
ละ ๑๑๐ บาท หรือหาบละ ๔ บาท ๕๘ สตางค์
- ขนาดเกี่ยวที่วามัน ใหม่ ๘๐ ถึง ๗๕ ละ ๔๐ ปอนด์ หรือ
หนัก ๒๔ หาบ

ข้อ ๒ ข้าวเปลือกที่ผู้หนึ่งผู้ใดซื้อขายตามท้องที่ ๆ เกิดข้าว
หรือในตลาดข้าวกลาง ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ตาม
หัวเมืองต่าง ๆ ทั้งพระราชอาณาเขต นอกจากการซื้อขาย
ตามโรงสีซึ่งได้กำหนดราคาไว้ในข้อ ๑ แล้ว ให้ซื้อขายกันได้
โดยราคาหนึ่งราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้ผู้ขาย ๆ
และผู้ซื้อ ๆ โดยราคาต่ำกว่าราคาอย่างต่ำ ซึ่งได้กำหนดไว้
ต่อไปนี้เป็น

(๑) ข้าวเปลือกทุกชนิดราคาอย่างต่ำ ให้ต่ำกว่าราคาซื้อขายกันตามโรงสีซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งกฎข้อบังคับนี้
 หารบละ ๑ บาท

การกำหนดราคาข้าวเปลือก ตามท้องที่หัวเมืองเป็นหย่นั้น เพราะเหตุว่าขนาดเกวียนและสัดต่างกันตามท้องที่ เพราะฉะนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัด กรมการอำเภอมีหน้าที่ จะอธิบายให้ผู้ซื้อและผู้ขายเข้าใจว่า เกวียนและสัดในท้องที่ของตนมีกำหนดอย่างไร เพื่อราคาซื้อขายจะได้ไม่ผิดกับราคาที่กำหนดไว้

ข้อ ๓ ข้าวสาร ปลายข้าว รำข้าว และข้าวกล้อง ที่ผู้หนึ่งผู้ใดได้ซื้อขายในกรุงเทพมหานคร และตามท้องที่หัวเมืองต่างๆ ที่พระราชอาณาจักร (เว้นไว้แต่ที่ซื้อขายเพื่อส่งไปนอกพระราชอาณาจักรไม่อยู่ในข้อบังคับนี้) ให้ซื้อขายกันโดยราคาหนึ่งราคาใด ตามแต่จะตกลงกันได้ แต่มิให้ผู้ขายๆ และผู้ซื้อๆ โดยราคาเกินกว่าราคาอย่างสูงซึ่งได้กำหนดไว้ต่อไป

ชนิดข้าว	ราคาซื้อขายตามโรงสี		ราคาขายปลีก		หมายเหตุ
	บาท สต.		บาท สต.		
	บาท	สต.	บาท	สต.	
๑ ข้าวสารที่มีปลายข้าวป่นอยู่ที่กว่า ๑๐ %	๕	—	๑๐	—	ราคา กก. หาด รวมรวมทั้งค่า กระสอบด้วย
๒ ข้าวสารที่มีปลายข้าวป่นอยู่ที่ตั้งแต่ ๑๐—๑๕ %	๘	๕๐	๕	๕๐	
๓ ข้าวสารที่มีปลายข้าวป่นอยู่ที่ตั้งแต่ ๑๕—๓๐ %	๘	—	๕	—	
๔ ข้าวสารที่มีปลายข้าวป่นอยู่ที่ตั้งแต่ ๕๐—๕๕ %	๗	—	๘	—	
๕ ข้าวสารที่มีปลายข้าวป่นอยู่ที่ตั้งแต่ ๖๐—๘๐ %	๖	๕๐	๗	๕๐	
๖ ปลายข้าว เอ ๑	๕	๕๐	๖	๒๕	
๗ ปลายข้าว ข ๑	๕	—	๕	๗๕	
๘ ปลายข้าว ข ๓	๔	—	๔	๖๐	
๙ ปลายข้าว ข ๕	๓	—	๓	๖๐	

รหัสนิติกรรม	ชนิดข้าว	ราคาซื้อขายตามโรงสี		ราคาขายปลีก		หมายเหตุ
		เดือนสิงหาคม		เดือนสิงหาคม		
		บาท	สต.	บาท	สต.	
๑๐	ข้าวขาว	๓	—	๓	๖๐	เกี่ยวน ๒๕ หาบ
๑๑	ข้าวกล้อง	๒	๓๕	๓	๓๕	
๑๒	ข้าวกล้อง	๑๒๐	—	—	—	
๑๓	ข้าวสารขาวเหนียว	๑๑	—	๑๒	—	

ส่วนข้าวสาร ปลายข้าว รำข้าว ที่ซื้อมส์ตามโรงสีในกรุงเทพมหานคร เมื่อมีพ่อค้านำไปขายตามท้องที่หัวเมืองในพระราชอาณาเขต ให้กำหนดราคาซื้อขายอย่างสูงตามราคาซื้อขายกันตามโรงสีและค้าส่ง แต่ให้รวมค่าระวางที่จะส่งข้าวจากกรุงเทพฯ ถึงตลาดในท้องที่ ๆ ขายและให้เพิ่มกำไรขึ้นอีกหาบละ ๕๐ สตางค์ ตั้งขึ้นเป็นราคาขาย

เพื่อให้การซื้อขายข้าวเป็นไปตามทางการที่กำหนดไว้นี้ ให้สมุหเทศาภิบาลและผู้ว่าราชการจังหวัด กรมการอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่ชี้แจงทางการตามที่ได้กล่าวไว้ให้เข้าใจทั่วกัน

ข้อ ๔ การที่กำหนดราคาข้าวอย่างสูง และอย่างต่ำไว้ เช่นนี้ มิได้มุ่งหมายจะบังคับให้ซื้อขายกันเท่าเกณฑ์ราคานั้นเลย ประสงค์จะมีให้ผูหนึ่งผู้ใดซื้อหรือขายข้าวโดยราคาต่ำกว่าหรือสูงกว่าราคาที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น ส่วนข้าวเปลือกจะซื้อขายกันโดยราคาสูงกว่าราคาที่ได้กำหนดไว้เท่าใดก็ได้ ข้าวสาร ปลายข้าว รำข้าว และข้าวกล้อง จะซื้อขายกันต่ำกว่าราคาอย่างสูงที่ได้กำหนดไว้เท่าใด ๆ ก็ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นให้สมุหเทศาภิบาลผู้ว่าราชการจังหวัด แลกรมการอำเภอ มีหน้าที่ชี้แจงให้เข้าใจทางการที่ได้กล่าวไว้แล้วจงทั่วกัน เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดของผู้ซื้อผู้ขายข้าว

ข้อ ๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดได้ซื้อหรือขายข้าวเปลือกโดยราคาต่ำกว่าราคาอย่างต่ำตามที่ได้กำหนดไว้ และซื้อหรือขายข้าวสาร ปลายข้าว รำข้าว และข้าวกล้องโดยราคาสูงกว่าราคาอย่างสูงตามที่ได้กำหนดไว้ตามความในกฎข้อบังคับฉบับนี้แล้ว ผู้นั้นมีความผิดตามพระราชบัญญัติกำกับตรวจตราข้าว พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่งเป็นเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำด้วยทั้ง ๒ สถาน

กฎให้ไว้แต่วันนี้ ๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณี

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๑๓)

ประกาศ
ยกเลิกการห้ามข้าวไม่ให้นำออก
นอกเขตมณฑล

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้กรรมการกำกับตรวจตราข้าว ประกาศห้ามมิให้นำข้าวออกนอกเขตมณฑลอยุธยา มณฑลนครราชสีมา มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑลมหาสารคาม มณฑลร้อยเอ็ด มณฑลจันทบุรี มณฑลอุดร มณฑลอุบลราชธานี จังหวัดสุพรรณบุรีในมณฑลนครไชยศรี เพื่อเป็นทางสงวนข้าวไว้ให้มีพอใช้สอยในท้องถิ่น

บัดนี้ได้ทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การทำนาในพระพุทธศักราช ๒๕๖๓ นับว่าจวนจะแล้วเสร็จ และบางท้องที่ชาวนาได้ลงมือเก็บเกี่ยวข้าวบ้างแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่าถึงเวลาอันสมควร ที่จะเปิดโอกาสให้ชาวนาแลพ่อค้าข้าว ส่งข้าวเข้ามาจำหน่ายยังโรงสีได้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิกประกาศห้ามมิให้นำข้าวออกนอกเขตมณฑลอยุธยา

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๓๗

ลงวันที่ ๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ และวันที่ ๑๔
กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ มณฑลนครราชสีมา มณฑล
นครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑลมหาสารคาม มณฑล
ร้อยเอ็ด มณฑลจันทบุรี ลงวันที่ ๗ เมษายน พระพุทธศั
กราช ๒๕๖๓ มณฑลอุดร ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พระพุทธศั
กราช ๒๕๖๓ มณฑลอุบลราชธานี ลงวันที่ ๑๑ กันยายนพระ
พุทธศักราช ๒๕๖๓ จังหวัดสุพรรณบุรีในมณฑลนครไชยศรี
ลงวันที่ ๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ นั้นเสีย ตั้งแต่
วันที่ ๒๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๒๐)

พระราชบัญญัติเพิ่มเติม

ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้
ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดว่าด้วยจัดการตาม

สัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน

พระพุทธศักราช ๒๕๖๒

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือ
เกล้าฯ สั่งว่า

ด้วยพระราชกำหนดว่าด้วยจัดการตามสัญญาสันติภาพในเรื่อง
ทรัพย์สิน พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ได้บัญญัติตั้งสำนักงานสำหรับ
ตรวจและใช้หนี้ขึ้นแห่งหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่กว้างขวางแจ้ง
อยู่ในพระราชกำหนดนั้นแล้ว

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นการสมควรที่จะบรรยาย
อำนาจและหน้าที่เหล่านั้นให้ละเอียดแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติม
ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ มี

ความดังจะกล่าวต่อไปนี้

มาตรา ๑

เพื่อจะใช้เงินให้สำเร็จไปตามพระราชกำหนด ว่าด้วยจัดการตามสัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้จะได้รวบรวมและจำหน่าย แต่เฉพาะจำนวนเงินที่ได้รับ โดยอาการตั้งจะบรรยายต่อไปในที่นี้ คือ

๑. บรรดาจำนวนเงินซึ่งสำนักงานสำหรับตรวจ และใช้หนี้เยอรมันจะได้ใช้ให้ในฐานะเป็นลูกหนี้ เมื่อได้คิดบัญชีครบเดือนต่อกันนั้นแล้ว

๒. บรรดาจำนวนเงินที่คนชาติสยามซึ่งเป็นลูกหนี้คนชาติเยอรมันจะใช้ให้โดยถูกต้อง

๓. บรรดาจำนวนเงินที่ได้รับจากการชำระบัญชีทรัพย์สินสมบัติของคนชาติเยอรมันในพระราชอาณาจักรสยาม

๔. บรรดาจำนวนเงินทั้งปวงซึ่งคนชาติสยาม หรือคนชาติเยอรมันจะใช้ให้สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ตามความในสัญญาสันติภาพ ภาคที่ ๑๐

ในการที่สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้จะได้จำหน่ายใช้เงินให้แก่เจ้าหนี้คนชาติสยามนั้น กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะมีต้องมีหน้าที่รับผิดชอบจัดหาเงินหลวงรายหนึ่งรายใดให้เลย แต่ส่วนเจ้าหนี้ซึ่งเป็นคนชาติสัมพันธมิตรหรือสหิตประเทศใดๆ

นั้น นำที่นี้จะได้กำหนดและให้พึงเป็นไปตามความตกลงซึ่งจะ
ได้จัดทำขึ้นตามข้อความที่กล่าวไว้ในสัญญาสันติภาพ ข้อ ๒๕๖

(จ) นั้น

มาตรา ๒

ให้สำนักงานสำหรับตรวจ และใช้หนี้มีอำนาจดังจะกล่าว
ต่อไปนี้ คือ

(ก) ที่จะใช้เงินตามที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑ ให้แก่เจ้าหนี้
ที่ได้ทวงหนี้สินอันเกิดขึ้นในเวลาก่อนหรือระหว่างสงคราม ตาม
ที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑ (๒) แห่งพระราชกำหนดว่าด้วยจัดการ
ตามสัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

(ข) ที่จะช่วยเหลือคนชาติสยามในการที่จะเรียกร้องทรัพย์สิน
สมบัติ สิทธิ และผลประโยชน์ที่ศัตรูได้ชำระบาปหรือได้โอน
ถือเอาไปนั้นกลับคืน

(ค) ที่จะช่วยเหลือคนชาติสยาม ในการที่จะเรียกร้อง
ให้จำหน่ายค่าเสียหายซึ่งศาลผสมคนกลางได้ตัดสินให้คดี หรือ
ที่คนกลางซึ่งศาลนั้นตั้งขึ้นตามความในวรรค (ง) แห่งข้อ ๒๕๗
ในสัญญาสันติภาพได้ตัดสินให้คดี

(ง) ที่จะช่วยเหลือคนชาติสยาม ในการที่จะเรียกร้องให้
จำหน่ายเงินในคดี อันมีคำร้องว่าเกิดจากการที่รัฐบาลเยอรมัน

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๒๔๑

หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายเยอรมันได้กระทำก่อนวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๐

มาตรา ๓

ในเมื่อสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้จะได้ฟ้องร้องในศาล
เพื่อจะเรียกวงเงินหนี้หรือค่าปรับ ให้ถือว่ารายงานซึ่งผู้กั
กับการสำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้ได้ลงชื่อไว้เป็น หลัก
ฐานพยานในข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในรายงานนั้น

มาตรา ๔

สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้มีอำนาจที่จะช่วยนำคดีของ
คนชาติสยามเข้าเสนอ และว่ากล่าวต่อศาล ผสมคนกลางใน มูล
กรณีมีคำร้องพิพากษา ทุ่มเถียงกันอันจะพิจารณาได้ในศาลผสมคน
กลางตามความที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔-๕ และ ๗ ในภาคที่ ๑๐
ของสัญญาสันติภาพ

มาตรา ๕

ให้สำนักงานสำหรับตรวจและใช้หนี้มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบับ
กัตามแต่เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจะเห็นชอบด้วย เพื่อ
อธิบายวิธีการที่จะใช้อำนาจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไว้ในพระ

หน้า ๒๔๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

ราชกำหนดว่าด้วยจัดการตามสัญญาสันติภาพในเรื่องทรัพย์สิน พระ
พุทธศักราช ๒๕๖๒ หรือในพระราชบัญญัติเพิ่มเติมนี้ได้ด้วย
กฎข้อบังคับนี้ เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วน
หนึ่งของพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๒๓)

ประกาศ
เรื่องให้พ่อค้าชาวตกร
ขออนุญาตในการที่จะทำสัญญาซื้อขายข้าว
เพื่อส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ไว้ชั่วคราว

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ผู้หนึ่งผู้ใด ที่ประสงค์
จะทำสัญญาซื้อขายข้าว เพื่อส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์
แล้ว เมื่อจะทำสัญญานั้น ๆ ต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงาน
ผู้กำกับตรวจตราข้าวก่อน เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจข้าวมีอำนาจ
ที่จะอนุญาตให้ หรือไม่อนุญาตให้ก็ได้ แล้วแต่เจ้าพนักงาน
ผู้กำกับตรวจตราข้าวจะเห็นสมควร ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานผู้
กำกับตรวจตราข้าวอนุญาตให้ชาวต่างชาติโดยสัญญาอันฝ่าฝืน
ต่อประกาศนี้ ออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์เป็นอันขาด
ให้ถือว่าสัญญาอัน ๆ เป็นสัญญาที่ใช้ไม่ได้ตามกฎหมายตาม
ประกาศลงวันที่ ๗ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ นั้น บ่อม
12/10/2566
เป็นประโยชน์แก่การค้ากับตรวจตราข้าวส่วนหนึ่งแล้ว

หน้า ๒๔๔

พ.ศ. ๒๔๖๓

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถึงเวลาที่ควรจะงดการใช้
ความตามประกาศดังกล่าวแล้วชั่วคราว จึงทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้งดการใช้ประกาศลงวันที่ ๗ ตุลาคม พระพุทธศักราช
๒๔๖๓ ไว้ชั่วคราว ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็น
ปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๓๒๘)

กฎข้อบังคับ

วางระเบียบการสำหรับข้าว

ที่จะส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขต

ด้วยตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการกำกับ
ตรวจตราข้าว มีอำนาจ กำหนดทางการ กำกับ ตรวจตราข้าวในส่วน
ข้าวที่จะส่งออกไปจำหน่ายนอกพระราชอาณาเขต ตามประกาศ
กระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม พระพุทธศั
กราช ๒๕๖๓ นั้น

บัดนี้กรรมการกำกับตรวจตราข้าวได้รับพระราชทานพระบรม
ราชานุญาตให้ ตั้งกฎข้อบังคับ สำหรับ การกำกับ ตรวจตราข้าวใน
ส่วนที่จะส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขต ดังจะได้กำหนดไว้
ต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว กำหนดจำนวน
ข้าวที่จะส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขตเป็นงวด ๆ จะเป็นราย
เดือนหรือเป็นรายภาคก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร แล้วจึง
ให้ประกาศให้ พ่อค้าทราบจำนวนข้าวที่ได้ กำหนดอนุญาตให้ นั้น
การอนุญาตให้พ่อค้าส่งข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขต ให้
อนุญาต จำเพาะ พ่อค้าที่ใดคนหนึ่ง เป็น ผู้ส่งข้าว ต่างประเทศ
แล้วเท่านั้น

ข้อ ๒ เมื่อพ่อค้าได้ทราบประกาศของเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว ว่าในงวดใด ภาคใด จะอนุญาตให้ส่งข้าวชนิดใด ออกไปนอกพระราชอาณาเขตรเป็นจำนวนเท่าใด พ่อค้าเหล่านั้น จะซื้อขายข้าวใน พนบ้านเมืองโดย มีสัญญาในระหว่าง ผู้ซื้อและผู้ขายสำหรับส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขตรได้ แต่เมื่อจะกระทำกิจการ ก้าว รายนั้น กับพ่อค้าใน เมือง ต่าง ประเทศ แล้ว ต้องมีหลักฐานอันมั่นคงแสดงให้เห็นได้ว่า ได้กระทำกิจการ ก้าวกับต่างประเทศ และให้นำหลักฐานเหล่านั้นไปแสดง ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวทราบ ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวตรวจสอบหลักฐานเหล่านั้นดู ถ้าเห็นว่าเป็นหลักฐานอันถูกต้องซึ่งเป็นที่เชื่อถือได้ ก็ให้อนุญาตให้ส่งข้าว รายนั้นออกไปนอกพระราชอาณาเขตรได้ การอนุญาตเช่นนี้ จะ อนุญาตได้ ภายในจำนวนข้าวที่ได้ กำหนดไว้ จำเพาะงวดหรือ ภาคนั้น ๆ เท่านั้น

ข้อ ๓ การที่จะทำสัญญาหรือหลักฐานในการซื้อขายข้าวใน พนบ้านเมืองหรือในต่างประเทศก็ดี ตามความในข้อ ๒ แห่ง กฎข้อบังคับนี้ ควรที่พ่อค้าจะทราบไว้ว่า การที่จะส่งข้าว ออกไปนอกพระราชอาณาเขตรได้นั้น ต้องแล้วแต่เจ้าพนักงาน ผู้กำกับตรวจตราข้าวจะออกใบอนุญาตให้หรือไม่ออกให้ ตาม

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๕๗

แต่เจ้าพนักงานจะพิจารณาเห็นสมควร ดังปรากฏในข้อ ๕ แห่งประกาศห้ามไม่ให้ข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ โดยมีได้รับอนุญาตลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๒

ข้อ ๕ เมื่อพ่อค้ารายใด ๆ ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้กำกับ ตรวจตราข้าวให้ส่งข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์เป็นจำนวนเท่าใด พ่อค้ารายนั้น ๆ จะจัดการส่งข้าวรายนั้นไปได้โดยตลอด แต่ก่อนที่จะส่งข้าวรายนั้น ๆ ออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวตามความในประกาศ ห้ามไม่ให้ข้าว ออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ โดยมีได้รับอนุญาต ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่อจะขออนุญาตส่งข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ ให้แจ้งรายการให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวทราบดังนี้ คือ (๑) ชื่อข้าวจากโรงสีใด (๒) เปนข้าวชนิดใด (๓) มีจำนวนเท่าใด (๔) ส่งให้แก่ผู้ใด ประเทศใด เมืองใด (๕) กระสอบใช้เครื่องหมายชนิดใด (๖) ข้าวรายนั้นจะบรรทุกเรือจากโรงสีหรือโกดังแห่งใด (๗) ส่งโดยเรือชื่อใด ประมาณออกจากท่ากรุงเทพรุ่งนี้ ๕ วัน เดือน ปี ใด

๒๔๘ หน้า

พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๕ เมื่อเจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว ได้อนุญาตให้พ่อค้ารายใด ส่งข้าวออกไปได้ตามความในข้อ ๒ แล ๔ แล้ว แต่พ่อค้ารายนั้นไม่ได้กระทำการส่งข้าวรายนั้น ออกไปภายในเวลาซึ่งเจ้าพนักงานผู้กำกับ ตรวจตราข้าวเห็นว่าเป็นเวลาพอสมควรอยู่แล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าว สั่งงดการอนุญาตสำหรับข้าวรายนั้น และพ่อค้ารายนั้น เป็นอันส่งข้าวรายนั้นออกไปนอกพระราชอาณาเขตไม่ได้

ข้อ ๖ สิ่งที่เกิดจากข้าวเปลือกซึ่งข้อมส่ำได้ คือ ข้าวสาร ปลายข้าว รำข้าว และข้าวกล้าง ที่เจ้าพนักงานผู้กำกับตรวจตราข้าวอนุญาตให้ ส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขต ตามกฎข้อบังคับนี้ ไม่ได้จำกัดราคาแต่อย่างใด

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๓๒๕)

ประกาศ

แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ

พ. ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการชั้นสัญญาบัตร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ. ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการชั้นสัญญาบัตรบางอย่างไม่เหมาะสมแก่ปัจจุบันสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แก้ไขแลเพิ่มเติม คือ

มาตรา ๕

ข้อ ๑ ที่กำหนดไว้ว่ามีหมวก ๓ อย่างนั้น ให้เพิ่มความต่อท้ายอย่างที่ ๓ ดังนี้ “ กับเพิ่มลายสร้อยไชยพุกฤษด้วย ดันทองที่ขอบนอกแห่งกระบี่หมวก ๑ ชั้นสำหรับผู้ซึ่งมียศชั้นนายนาวาโทถึงนายพลเรือจัตวา ๒ ชั้นตั้งแต่นายพลเรือตรีขึ้นไป” เมื่อเพิ่มความลงเสร็จแล้วคงเป็นดังนี้ คือ

อย่างที่ ๓ “ หมวกเก็บ ” เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๑ แลข้อ ๒ เว้นแต่ตราพระมงกุฎกับสมอหน้าหมวกเป็น

แผ่นกำมะหยี่ปักดิน คือ พระมงกุฎปักด้วยดันทอง สมอบปักด้วยดันทเงิน กรอบใบไชยพฤษ์ ๒ ข้าง สมอบข้างละ ๔ ใบปักด้วยดันททองกับเพิ่มปักลายสร้อยไชยพฤษ์ด้วยดันททองที่ขอบนอกแห่งกระบังหมวก ๑ ชั้นสำหรับผู้ซึ่งมียศชั้นนายนาวาโทถึงนายพลเรือจัตวา ๒ ชั้นตั้งแต่นายพลเรือตรีขึ้นไป

ข้อ ๒ เสือมี ๑๐ อย่าง ให้เพิ่มขนอีก ๑ เป็น ๑๑ อย่าง คืออย่าง ที่ ๑๑ “เสือผ้าขาว” ชนิดคอแบะ มีคุดมทองพระ

มงกุฎกับสมอบ ๑ แถว ๔ คุดม

เมื่อได้เพิ่มเสืออย่างที่ ๑๑ ขนอีกชนิดหนึ่งเช่นนี้ จึงให้เติมลงไว้ในข้อ ๓ อีกด้วย คงได้ความดังนี้

ข้อ ๓ เสืออย่าง ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๖ ที่ ๗ ที่ ๘ แลที่ ๑๑ ทว่าในมาตรานี้ ต้องสรวมประกอบด้วยเสือเซ็ดคอเซ็ดแลผ้าผูกคอ คือ

เพิ่มความต่อจากอักษร (ค) อีกหนึ่งข้อ คือ

ง. เสือผ้าขาวชนิดคอแบะ เสือเซ็ดขาวอกแขงหรืออกอ่อนคอหรือขาวแขงหรืออ่อนผ้าผูกคอดำเงอนกลาสีหรือเงอนหุกระต่ายก็ได้ ถ้าประกอบด้วยการแต่งครุยศหรือเต็มยศขาวต้องใช้คือเซ็ดขาวอย่างแขง ผ้าผูกคอใหม่ดำเงอนหุกระต่าย

^{๑๒/1} ๒๕๖๖

มาตรา ๑๒

ข้อ ๑ ข้อ ๒ ยกเลิกเปลี่ยนความใหม่ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ นายทหารพรคนาวินกับพรรคกะลิน ให้มีเครื่องหมายเหล่า คือแถบทองหมายยศประดับที่แขนเสื้อหรือที่อินทร์ชุนั้น ให้เดินแถบข้างสูงสุดเป็นขมวดวงกลม

ข้อ ๒ นายทหารจำพวกอื่นนอกจากพรรคนาวิน ให้มีแถบสักกระหลาดสีต่างๆ เป็นเครื่องหมายจำพวก แห่มในช่องไฟระหว่างข้างแถบทองหมายยศทุกแห่ง ที่มีเครื่องหมายยศเป็นแถบทองประดับ แต่นายทหารจำพวกใดซึ่งมีหน้าที่ประจำเรือ เช่น แพทย์หรือสมุห์บัญชี ให้เดินแถบข้างเป็นขมวดวงกลมเหมือนข้อ ๑ ตลอดเวลาซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่ในเรือรบหลวง ถ้าเป็นนายทหารชั้นที่มีแถบทองหมายยศเป็นข้างเดียว ให้ติดแถบสักกระหลาดสีหมายจำพวกไว้ภายใต้แถบทองโดยกว้างอย่าให้เกินกว่า ๑ เซ็นติเมตร นายทหารชั้นนายพลเรือ ให้ใช้ผ้าสาบทองอินทร์ชุน้อยเป็นสีเครื่องหมายจำพวก แลสอดสีหมายจำพวกระหว่างข้างยศที่แขนเสื้อด้วย

อนึ่งการแต่งกายสำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งแจ้ง

หน้า ๒๕๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

อยู่ในตารางต่อท้ายพระราชกำหนดเดิม ตามมาตรา ๒๕ นั้น
ให้ยกเลิก คงใช้ตามตารางต่อท้ายประกาศนี้ต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๔ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๘ ธันวาคม หน้า ๓๓๔)

หมายเลข	การ	เสื้อ	หมวก	อินทร์	กางเกง	อาวุธ	รองเท้า	สายของครุฑ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	หมายเหตุ	
๑	เต็มยศ	ใหญ่	แพรขน	ใหญ่	แถบทอง	กระบี่ เข็มขัด สายทองนอก	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	มี		
๒	เต็มยศใหญ่	ใหญ่ (สวมเสื้อครุฑ)	"	น้อย	"	"	"	"	"	เฉพาะเต็มยศเสื้อครุฑ ถ้าไม่มีแต่งเหมือนเต็มยศ	
๓	เต็มยศชาว	ขาวคอเบะ	แพรขน	น้อย	แถบทอง	กระบี่ สายทองในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	มี		
๔	ครึ่งยศใหญ่	กลาง	"	ใหญ่	"	สายดำนอกเสื้อ	"	"	"	ไม่มีสายสพาย ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๕	ครึ่งยศ (ขาว)	ขาวคอเบะ	"	น้อย	"	สายดำเกลี้ยงในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	มี	ไม่มีสายสพาย	
๖	ครึ่งยศ (ดำ)	กลาง	แถบปลอกดำ	—	ดำไม่มีแถบ	"	"	"	"	ไม่มีสายสพาย ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๗	ราตรีสโมสร	สโมสรดำกักดำ	แถบไม่มีปลอก	—	แถบทอง	—	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	—	ไม่มีสายสพาย	
๘		สโมสรดำกักขาว	แถบปลอกขาว	—	"	—	"	"	จำลอง		
๙		สโมสรขาวกักขาว	"	น้อย	"	—	"	ไม่มี	มี	ไม่มีสายสพาย	
๑๐		สโมสรดำกักดำ	แถบไม่มีปลอก	—	ดำไม่มีแถบ	—	"	สายทอง	จำลองหรือแถบ		
๑๑		สโมสรขาวกักขาว	แถบปลอกขาว	น้อย	"	—	"	ไม่มี	"		
๑๒		สโมสรขาวกักขาว	"	"	"	ขาว	"	"	"		
๑๓		กลาง	แถบไม่มีปลอก	—	ดำไม่มีแถบ	กระบี่ สายดำเกลี้ยงนอกเสื้อ	"	สายทอง	ไม่มี		
๑๔		กลาง	แถบปลอกขาว	—	"	"	"	"	"		
๑๕		กลาง	"	—	ขาว	"	"	"	"		
๑๖		กลาง	แถบไม่มีปลอก	—	ดำไม่มีแถบ	—	"	"	"		
๑๗	กลาง	แถบปลอกขาว	—	ดำ	—	"	"	"			
๑๘	กลาง	"	—	ขาว	—	บูตขาว	"	"			
๑๙	น้อย	แถบไม่มีปลอก	—	ดำไม่มีแถบ	กระบี่ สายดำเกลี้ยงในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	มี	ไม่มีสายสพาย		
๒๐	น้อย	แถบปลอกขาว	—	"	"	"	"	"			
๒๑	น้อย	แถบไม่มีปลอก	—	"	—	บูตดำเกลี้ยงหรือชู้ดำ	"	"	ไม่มี		
๒๒	น้อย	แถบปลอกขาว	—	"	—	"	"	"			
๒๓	ปรกติ	น้อย	—	ขาว	กระบี่ สายดำเกลี้ยงใน	บูตขาว	"	"	มี	ไม่มีสายสพาย	
๒๔		น้อย	—	"	—	บูตหรือชู้ขาว	"	"	ไม่มี		
๒๕		ขาวคอเบะ	แถบปลอกขาว	น้อย	"	กระบี่ สายดำหนังเกลี้ยง	บูตดำเกลี้ยง	"	"		
๒๖		"	"	"	"	มีดเหน็บหรือไม่มี	บูตดำ, ขาว, หรือเหลือง	"	"	"	
๒๗		"	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	"	"	"	
๒๘		ขาว	แถบปลอกขาว	"	"	"	"	สายไหมทอง	"	"	
๒๙		"	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	"	"	"	
๓๐		กากี	แถบปลอกกากี	"	กากี	"	บูตชู้ดำหรือเหลือง	"	"	"	
๓๑		กากี	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	"	"	"	
๓๒		ขาวคอเบะ	กันแดดมียอด	น้อย	ขาว	กระบี่ สายดำเกลี้ยงในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยงหรือบูตขาว	สายทอง	มีหรือไม่มีก็ได้		ใช้ในประเศร้อน
๓๓	กลาง	แพรขน	ใหญ่	ดำไม่มีแถบ	"	บูตดำ-เกลี้ยง	"	"	"	ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๓๔	กากี	แถบปลอกกากี	น้อย	กากี	กระบี่ เข็มขัดสายดำเกลี้ยงใน	บูตดำหรือเหลือง	สายไหมทอง	ไม่มี		ใช้ในประเศร้อน	
๓๕	น้อย	แถบปลอกขาว	—	ดำไม่มีแถบ	"	บูตดำเกลี้ยงหรือ	"	"	"	ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๓๖	เยี่ยมค่านับ	ขาวคอเบะ	แถบปลอกขาว	น้อย	"	กระบี่ สายดำหนังเกลี้ยง	บูตดำเกลี้ยง	"	"		
๓๗		"	"	"	"	มีดเหน็บหรือไม่มี	บูตชู้ดำ, ขาว, หรือเหลือง	"	"		
๓๘		ขาว	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	สายไหมทอง	"		
๓๙		"	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	"	"		
๔๐	เยี่ยมค่านับ	กากี	แถบปลอกกากี	"	กากี	"	บูตชู้ดำหรือเหลือง	"	"		
๔๑		กากี	กันแดดไม่มียอด	"	"	"	"	"	"		
๔๒		ขาวคอเบะ	กันแดดมียอด	น้อย	ขาว	กระบี่ สายดำเกลี้ยงในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยงหรือบูตขาว	สายทอง	มีหรือไม่มีก็ได้	ใช้ในประเศร้อน	
๔๓		กลาง	แพรขน	ใหญ่	ดำไม่มีแถบ	"	บูตดำ-เกลี้ยง	"	"	ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๔๔	ฝึกหัด	กากี	แถบปลอกกากี	น้อย	กากี	กระบี่ เข็มขัดสายดำเกลี้ยงใน	บูตดำหรือเหลือง	สายไหมทอง	ไม่มี	ใช้ในประเศร้อน	
๔๕		น้อย	แถบปลอกขาว	—	ดำไม่มีแถบ	"	บูตดำเกลี้ยงหรือ	"	"	ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๔๖	เครื่องสนาม	กากี	แถบปลอกกากี	น้อย	กากี	กระบี่ สอดของเข็มขัด	เวลลิงตันดำ	{ จะใช้สายไหมทอง }	"	ใช้ในประเศร้อน	
๔๗		น้อย	แถบปลอกขาว	—	ดำไม่มีแถบ	หนังเหลืองคาดนอกเสื้อ	"	{ หรือจะไม่ใช้ก็ได้ }	"	ใช้เงาะในประเทศหนาว	
๔๘	รักษาการปรกติ	ขาวคอเบะ	แถบปลอกขาว	น้อย	ขาว	กระบี่ สายดำเกลี้ยงในเสื้อ	บูตดำหรือขาว	สายทอง	"	ใช้ในประเศร้อน	
๔๙		น้อย	"	—	"	"	บูตชู้ดำหรือขาว	"	"	{ ใช้ในประเทศร้อนฤดูหนาว }	
๕๐	เป็นนายขามประจำเรือในอ่าว.	กลาง	แถบปลอกขาว	—	ดำไม่มีแถบ	"	บูตดำเกลี้ยง	สายทอง	"	ใช้ในประเศหนาว	
๕๑	เป็นผู้บังคับกองรักษาการหรือหมวดรักษาการ	ขาวคอเบะ	"	น้อย	ขาว	กระบี่ สายดำเกลี้ยงคาดใน	บูตดำเกลี้ยงหรือขาว	สายทอง	"		

หมายเหตุ

๑. ราชองครุฑระหว่างอยู่เวรประจำการหรือทำหน้าที่เชิงเสนาในนำกราชของกรม แต่งเครื่องราตรีสโมสรไม่ได้
๒. การแต่งกายในหมายเลข ๓๘, ๓๙, ๔๐ และ ๔๑ นี้ ถ้ามีหมายกำหนดการให้แต่งเต็มยศหรือครึ่งยศ เงาะงานแต่งเป็นคราวก็ให้แต่งตามหมายนั้น ๆ
๓. ราชองครุฑระหว่างอยู่เวรประจำการหรือทำหน้าที่เชิงเสนาในนำกราชของครุฑ ต้องแต่งอย่างเยี่ยมค่านับ (๓๒, ๓๓) นี้ไว้จะต้องมีกำหนดให้แต่งเครื่องสนาม
๔. การแต่งกายตามหมายเลข ๒๘, ๒๙, ๓๐, และ ๓๑ นั้น สำหรับใช้ทำการงานหรือเดินทางไกล แลไปมาโดยกิจธุระของตน
๕. การงนต่อไปนี้ ต้องคาดกระบี่จะคาดมีดเหน็บไม่ได้
  - ก. งานพระราชพิธี การเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
  - ข. งานศพ (อัฐิ) ผู้มียศบรรดาศักดิ์
  - ค. การรายงานตน ต่อผู้บังคับบัญชาทุกชั้น
  - ง. เวลาคุมแถวทหาร (ถ้าเป็นฝ่ายเรือให้ผ่อนตามกาละอันควร)
๖. เวลาไม่มีอาวุธจะใช้ไม้เท้าก็ได้
๗. การแต่งกายในงานพระราชพิธี หรือพิธีการอย่างหนึ่งใด ซึ่งต้องคาดกระบี่ ถ้าเป็นฤดูหนาว แลแต่งปรกติ จะได้สั่งให้แต่งกายอย่างหนึ่งอย่างใด
๘. นายทหารที่ไปราชการต่างประเทศ แลประเทศนั้นเปิด ๆ มีการนัดหมายให้แต่งกายอย่างใด แลตนจะต้องไปในงานนั้น การแต่งกายอันผิดเพี้ยนไปจากกำหนดในตารางนี้ก็ดี พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อนุโลมตามได้ตามสมควร

กฎเสนาบดีกระทรวงวัง

ว่าด้วยการลงโทษข้าราชการกรมพระตำรวจหลวง

รัชกาลพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๓

กฎที่ ๑/๒๕๖๓

กระทรวงวัง

ด้วยนำที่ราชการในกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์เป็นหน้าที่สำคัญในพระราชสำนักอยู่ส่วนหนึ่ง เพราะมีหน้าที่รักษาการใกล้ชิดพระองค์ ตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ได้ตราไว้แล้ว ยิงหาเพียงพอแก่การไม่ เมื่อผู้ใดกระทำความผิดผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งต่ำกว่าสมุหพระตำรวจห้ามอำนาจลงโทษไม่ เหตุที่ข่มขู่ยอมทำให้การรักษาวินัยแบบธรรมเนียมมกพร่องไม่เคร่งครัดได้ อยู่ เพื่อให้ข้าราชการในกรมพระตำรวจปฏิบัติหน้าที่ และเคร่งครัดต่อวินัยให้เป็นที่ชอบ จึงได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตรากฎข้อบังคับสำหรับการลงโทษเพิ่มเติม ข้อความในมาตรา ๔๖ แห่งกฎมณเฑียรบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อข้าราชการในกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ได้ประพฤติผิดต่อพระราชปรารภ ไม่เป็นที่ชอบด้วยพระราชอัธยาศัยนิยมซึ่งได้ปรากฏในกฎมณเฑียรบาลนั้นแล้วก็ดี หรือขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอันเป็นที่ชอบก็ดี หรือได้เดินเลื้อ

มา ๒๕๕

พ.ศ. ๒๔๖๓

ต่อนายที่ราชการก็ดี นับว่าผู้นั้น ๆ ได้กระทำผิดต่อกฎนี้ อนุญาตให้ผู้นั้นกลับบัญชีที่มีตำแหน่งต่ำกว่าสมุหพระตำรวจส่งลงโทษได้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๒ ผู้ช่วยสมุหพระตำรวจ เมื่อได้สั่งการในตำแหน่งทำหน้าที่แทนสมุหพระตำรวจ ให้มีอำนาจลงโทษตามความในมาตรา ๔๖ แห่งกฎมณเฑียรบาล พ.ศ. ๒๔๕๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งผู้ช่วยสมุหพระตำรวจ ให้มีอำนาจสั่งลงโทษข้าราชการที่รองลงไปได้คือ กักบริเวณไม่เกินกว่า ๗ วัน ทัณฑกรรมไม่เกินกว่า ๑ วัน

ข้อ ๔ นายตำรวจที่มีตำแหน่งต่ำกว่าผู้ช่วยสมุหพระตำรวจลงไป ให้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาโดยตรงได้คือ กักบริเวณไม่เกินกว่า ๓ วัน ทัณฑกรรมไม่เกินกว่า ๓ ชั่วโมงพัก

ข้อ ๕ เมื่อได้สั่งลงโทษผู้กระทำผิดไปแล้วประการใด ก็ให้รายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ตลอดจนถึงสมุหพระตำรวจหรือผู้ทำหน้าที่แทนผู้นั้น เมื่อสมุหพระตำรวจได้พิจารณาเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะรายงาน ให้เสนานบดีเจ้ากระทรวงทราบ ก็ให้รายงานความผิดและการลงโทษนั้นไปโดยละเอียด

ข้อ ๖ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามกฎหมายได้สั่งลงโทษประการใด มิให้มิข้อที่ผิดเพี้ยนรอกการลงโทษเพื่ออุทธรณ์คำสั่งนั้น ๆ

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๕๖

เป็นอันขาด ถ้าผู้ถูกลงโทษเห็นแน่ชัดว่าตนได้ถูกลงโทษโดย
ไม่มีความผิด การได้เป็นไปเพราะความแกล้งอันเป็นส่วนตัวแล้ว
ก็ให้ร้องเรียนขอความนั้น ๆ ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไป หรือ
จะยื่นตรงต่อเสนาบดีกระทรวงวังที่เดียวกันก็ได้ เมื่อเสนาบดี
กระทรวงวังได้มีคำสั่งประการใดแล้ว ก็เป็นอันยุติเพียงนั้น

กฎให้ไว้ณวันที่ ๑๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมราชาภิรมชาติ

เสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๓๓๕)

เพิ่มความในประกาศ

แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ระเบียบนายทหารชั้นสัญญาบัตร

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนที่ ๓๘ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๕๕๘ ระเบียบนายทหารชั้นสัญญาบัตร ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ศกนี้ นั้น ความยังขาดตกบกพร่องอยู่อีกหนึ่งข้อ คือ ในมาตรา ๑ ข้อ ๑ อย่างที่ ๑ ให้แก้ไขความใหม่ดังนี้ คือ

อย่างที่ ๑ “หมวกเต็มยศ” เป็นหมวกแพรจนส์ดำ รูปก๊อก แสดแข่งขริบแพรดำ เว้นแต่นายทหารชั้นนายพลเรือขริบทอง อนึ่งมีเครื่องประดับข้างหมวกเบื้องขวา ตรงกลางเป็นเบาะผูก ด้วยแถบแพรดำ มีเครื่องทองตรึงเหนือเบาะนี้ขัดในดุมตราพระ มงกุฎกับสมอ ๑ ดุมต่างกัน คือชั้นนายพลเรือเกลี้ยวทองใหญ่ ๑ เกลี้ยวไขว้กันอยู่กลาง เกลี้ยวทองน้อย ๒ ข้างเกลี้ยวทองใหญ่ นั้นอีกข้างละ ๒ เกลี้ยว นายทหารชั้นนายนาวาเอก-โทมี เกลี้ยวทองใหญ่อยู่กลาง ๑ เกลี้ยว และเกลี้ยวทองเล็กข้างละ ๑ เกลี้ยว ตั้งแต่ชั้นนายนาวาตรีลงไปมีแต่เกลี้ยวทองใหญ่ ๑ เกลี้ยว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๖ ธันวาคม หน้า ๓๔๒)

ประกาศ
งดการใช้กฎข้อบังคับที่ ๑ บางตอน
และกฎข้อบังคับที่ ๓-๔ ชั่วคราว

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ประธานกรรมการ
กำกับตรวจตราข้าว รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้กรรมการกำกับตรวจตราข้าว
ตั้งกฎข้อบังคับที่ ๑ ว่าด้วยการกำกับตรวจตราข้าว กฎข้อบังคับ
ที่ ๓ กำกับการขนข้าวส่งทางบกทางน้ำภายในพระราชอาณาเขต
แล กฎข้อบังคับที่ ๔ กำกับการขนข้าวตามอำเภอที่ตั้งอยู่ชาย
เขตรแดนมณฑลต่าง ๆ ในพระราชอาณาเขตรนั้น

บัดนี้ ได้ทราบได้เฝ้าล่องธูลพระบาทจากกรรมการกำกับตรวจ
ตราข้าวว่า ทางการที่ได้จัดให้ดำเนินไปตามกฎข้อบังคับดังกล่าว
แล้ว ได้ประโยชน์แก่การกำกับตรวจตราข้าวเป็นอันมาก แต่ใน
ปีผลที่ได้จากการทำนาใกล้กาลปรกติแล้ว ทรงพระราชดำริ
เห็นว่า สมควรที่จะเปิดโอกาสให้ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินและผู้
เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ซึ่งทำมาหาเลี้ยงชีพในการทำนา
และค้าข้าว ได้ส่งข้าวไปมาเพื่อซื้อขายกันภายในพระราชอาณา
เขตรนั้น พ้นจากการตรวจตราดูแลของเจ้าพนักงาน ตามกฎข้อ

หน้า ๒๕๕

พ.ศ. ๒๔๖๓

บังคับนั้นชั่วคราว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการใช้
ความในข้อ ๖ แห่งกฎข้อบังคับที่ ๑ ว่าด้วยการกำกับตรวจตรา
ข้าวลงวันที่ ๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ จำเพาะตอน
ที่ว่า “ห้ามมิให้ส่งข้าวออกจากท่าหนึ่งท่าใดในจังหวัดสมุทรสาคร
มณฑลนครไชยศรี และจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชร
บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในมณฑลราชบุรี ไปทางทะเลยัง
หัวเมืองชายทะเลภายในพระราชอาณาเขตร์” กฎข้อบังคับที่ ๓
กำกับการขนข้าวส่งทางบกทางน้ำภายในพระราชอาณาเขตร์ ลง
วันที่ ๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ และกฎข้อบังคับ
ที่ ๔ กำกับการขนข้าวตามอำเภอที่ตั้งอยู่ชายเขตร์แดนมณฑล
ต่าง ๆ ในพระราชอาณาเขตร์ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๓ ไว้ชั่วคราว ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

ประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษวันที่ ๒๕ ธันวาคม หน้า ๑๔๓)

ประกาศเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติตราวัลลภาภรณ์

พ.ศ. ๒๔๖๑

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

พระราชบัญญัติตราวัลลภาภรณ์ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ตราไว้เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ ว่าด้วย
ตราวัลลภาภรณ์สำหรับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผู้
ที่ได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณประจำอยู่ในพระราชสำนัก
อยู่ใกล้ชิดเป็นเนืองนิตย์ และผู้นั้นได้ตั้งใจรับราชการสนอง
พระเดชพระคุณด้วยความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริตต่อใต้ฝ่าละออง
ธุลีพระบาทเป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว ก็ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ พระราชทานได้หุ่กชั้นบุคคลตามพระราชอัธยาศัย ไม่
เกี่ยวด้วยยศหรือบรรดาศักดิ์ และการพระราชทานตรานั้นจะได้
ทรงพระราชดำริให้พระราชทานด้วยพระองค์เอง ผู้หนึ่งผู้ใดจะ
จะกราบบังคมทูลขอพระราชทานเพื่อตน หรือกราบบังคมทูล
แนะนำเพื่อพระราชทานผู้อื่นไม่ได้เป็นอันขาด และทรงพระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างดวงตราขึ้นด้วยพระราชทรัพย์พระคลังข้างที่นั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำหริว่า จำนวนดวงตราที่ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไปแล้ว ผู้ที่ได้รับพระราชทานล้วนแต่เป็นพระราชวงศ์และข้าราชการฝ่ายนำทั้งสิ้น ฝ่ายในยังหาได้มีโอกาสที่จะได้รับพระราชทานไม่ เพราะฉะนั้นเมื่อทรงพระราชอนุสรณ์ถึงความดีความชอบของฝ่ายในที่สมควรจะได้รับพระราชทานพระมหากรุณาตามพระราชบัญญัติแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระวรกัญญาพทาน พระองค์เจ้าวิมลภาเทวีทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะทรงพระดำริหว่า ฝ่ายในผู้ใดเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับพระราชทานตราวิมลภาภรณ์ชนิดสำหรับฝ่ายในแล้ว ก็สุดแล้วแต่ พระวรกัญญาพทาน พระองค์เจ้าวิมลภาเทวี จะทรงเห็นเป็นการสมควรและทรงประทานได้

อนึ่งเพื่อที่จะให้เห็นว่า แถบตราวิมลภาภรณ์ที่จะทรงประทานแก่ข้าราชการฝ่ายใน มิใช่เป็นแถบอย่างธรรมดา ให้ผู้กแถบนั้นเป็นเงื่อนไขหรือกระด้ายอย่างเดียวกับเงื่อนไขหรือรัตนภรณ์พระราชทานฝ่ายใน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมประกาศกระแสพระบรมราชโองการฉบับนี้ เข้าเป็นส่วน ๑ แห่งพระราชบัญญัติตรา

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๖๒

วัดสถาพรณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ และทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมมหาดเล็กหลวง เป็นเจ้าหน้าที่
รักษาการให้ไปไปตามประกาศนี้ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๓๔๕)

ประกาศ

ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่ทหารบก

เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม รับพระบรมราชโองการดำรัส
สั่งเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกัน

ตามความในกฎยุทธวินัย และการลงอาญาทหารบกฐานลเมิด
ยุทธวินัย ซึ่งเสนาบดีกระทรวงกระลาโหมได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ตราขึ้นไว้เมื่อ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๖๑
อาญามีอาญาโทษอยู่ด้วยสถานหนึ่ง บัดนี้ทรงพระราชมติว่า
การรักษายุทธวินัยไม่จำเป็นต้องใช้อาญาโทษสืบต่อไปแล้ว และ
กฎโทษนั้น นับว่าเป็น อาญา อันต่ำช้าไม่สมควรแก่ทหารผู้มีหน้าที่
ป้องกันรักษาพระมหากษัตริย์ ชาติและเมืองมารดร จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่ทหารตามความ
ในกฎว่าด้วยยุทธวินัยและการลงอาญาทหารบกฐานลเมิดยุทธวินัย
มาตรา ๒ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ นั้นเสีย ให้คงใช้แต่ในกอง
ตัดสันดานและกองเรือจันทัน

ประกาศเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ลงนาม) จอมพล เจ้าพระยาบดินทรเดชาฯ

เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๓๔๗)

พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว

พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับที่ ๒

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า
เหนือกระหม่อม สั่งว่า

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ. ศ.
๒๕๖๐ มีว่า ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจ
ที่จะถอนเงินสำรองธนบัตรในส่วนที่ได้พระราชทานพระบรมราชา
อนุญาตให้เก็บเป็นเหรียญกระสาป^๕ ทองฤๅ^๕ ทองฤๅ^๕ เงิน แต่
ยังมีได้จัดการให้เป็นไปตามนั้น ไปลงทุนหาผลประโยชน์ชั่วคราว
เฉพาะระหว่างเวลาสงคราม แล เวลาต่อไปอีกสิบสองเดือน
นับตั้งแต่วันที่ได้ประกาศสงบศึก แลเงินทุนหาผลประโยชน์ใน
ส่วนที่กล่าวนี้ให้เพิ่มเข้ากับส่วนที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชา
อนุญาตตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตร ร. ศ. ๑๒๑ ที่
ยกเลิกแล้วแลตรา^๕ ใหม่ โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๕๕๕ นับว่าเป็นส่วนที่เพิ่ม^๕ ขึ้นอีกร้อยละสิบห้าในจำนวน
เงินสำรอง 12/10/2566 รวมกับส่วนที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต

หน้า ๒๖๕

พ.ศ. ๒๔๖๓

แล้ว เป็นจำนวนร้อยละเจ็ดสิบห้าในจำนวนเงินสำรองทั้งสิ้นที่
อาจถอนไปลงทุนหาผลประโยชน์ได้ต่อไป

ก็ได้มีประกาศเพิ่มเติมอีกต่อมาตามความในพระราชบัญญัติ
ธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๐ ฉบับที่ ๒ แลพระราช
บัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๑ ฉบับที่ ๒ ซึ่งขยาย
จำนวนเงินสำรอง ร้อยละ ยี่สิบห้าที่ กล่าว มาข้างต้นนี้ เพิ่มขึ้นเป็น
ร้อยละสามสิบห้าคราวหนึ่ง แล ร้อยละห้าสิบอีกคราวหนึ่ง ใน
ที่สุดนับว่าเงินสำรองทั้งสิ้น เป็นเงินที่อาจถอนไปลงทุนหาผล
ประโยชน์ได้ต่อไป

แต่ด้วยเหตุว่า ตามความในประกาศกระแสรัพระบรมราช
โองการให้ ใช้สัญญาสันติภาพที่ได้เซ็นกันณแวร์ไซส์ เมื่อวันที่
ที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒
มีว่า สัญญาสันติภาพซึ่งกล่าวมาแล้วนี้ เป็นอันใช้ได้ใ
ระหว่างกรุงสยามฝ่ายหนึ่ง กับประเทศเยอรมันอีกฝ่ายหนึ่ง
ตั้งแต่เวลา ๔ นาฬิกา ๑๕ นาทีหลังเที่ยง วันเสาร์ที่ ๑๐ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๒

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การใช้พระราชบัญญัติธนบัตร
เพิ่มเติมชั่วคราวทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สมควรขยายเวลา
ต่อไปอีก 10/2566

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๖๖

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
พระราชบัญญัติชนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๖๐ แลพระราช
บัญญัติชนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว ซึ่งประกาศต่อมาอีก ๒ ฉบับ
ดังกล่าวข้างต้นนี้ ให้คงให้อยู่ต่อไปอีก ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๐
มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๘ มกราคม หน้า ๓๔๕)

พระราชบัญญัติ
พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่ากรุงสยามได้ร่วมทำสัญญาระหว่างนานาประเทศ ว่าด้วยเรื่องฝิ่นณกรุงเฮก และได้มีพระราชสัถยาบันแล้วณวันที่ ๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๓ แลสัญญานี้ได้รับความยืนยันในข้อ ๒๕๕ แห่งสัญญาสันติภาพ ทำที่เมืองแวร์ไซส์ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ มีความมุ่งหมายเพื่อห้ามการใช้ฝิ่นแลเครื่องยาอย่างอื่น ๆ ที่มีประเภทเช่นเดียวกันอย่างเกินกว่าสมควรให้หมดลงเป็นลำดับ

บัดนี้พระบรมราชประสงค์ที่จะปฏิบัติให้การเป็นไปตามความที่ตกลงในหนังสือสัญญาระหว่างนานาประเทศนั้น โดยเต็มตามพระบรมเดชานุภาพที่จะทำได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

พแนกที่ ๑

ว่าด้วยนามแลกำหนดใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ

เป็น พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ แลให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตลอด พระราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดาพระราชบัญญัติกับข้อบังคับที่กล่าวต่อไปนี้

- (ก) พระราชบัญญัติภาษีเงิน จุลศักราช ๑๒๓๓
- (ข) พระราชบัญญัติภาษีเงินเพิ่มเติม รัตนโกสินทรศก ๑๐๘
- (ค) ข้อบังคับภาษีเงิน ลงวันที่ ๑ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๑ วันที่ ๘ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๗ แลประกาศแก้ไขข้อบังคับภาษีเงิน ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(ง) ประกาศห้ามไม่ให้จำหน่าย แลขายสมแผ่นเข้ามาขาย ในพระราชอาณาจักรสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๒๐

(จ) พระราชบัญญัติกำหนดโทษ ทำแผ่นเถื่อน รัตนโกสินทรศก ๑๒๕

(ฉ) พระราชบัญญัติภาษีเงินเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๖๑

มาตรา ๓ คำบางคำในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าในที่ใดมิได้มีคำประกอบให้เข้าใจความเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้พึงเข้าใจความหมายของคำนั้นดังนี้

คำว่า “ฝืน” หมายความว่า ฝืนตียบ ฝืนสุกฤชาน้ำยาเม็ด
ของปรุ่งแล้วชนิดอื่น ซึ่งมีฝืนผสมปนอยู่ด้วย

คำว่า “มูลฝืน” หมายความว่า มูลฝืนที่คงเป็นเท่า
เกิดจากฝืนสุกที่ใช้จุดไฟสุบแล้วปนเท่าอยู่

คำว่า “ตำลึง” หมายความว่า เป็นพิกัดน้ำหนัก ตำลึง ๑
มีน้ำหนักเท่ากับ ๑๐ สติง ฤจ ๓๗.๕ กรัม

คำว่า “สุบฝืน” หมายความว่า ตลอดถึง กินฝืน

คำว่า “กล็องสุบฝืน” หมายความว่า เครื่องมือสุบฝืน
คือ หัวกล็องฝืน ตามกล็อง ฤจทั้งหัวกล็องแลตำมกล็อง
รวมกันฤจอย่างอื่นไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใดๆ โดยประกอบ
ใช้ ในการสุบฝืนได้แล้ว ให้นับว่าเป็นกล็องสุบฝืน

คำว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลที่รัฐบาลตั้ง
แต่งตั้งให้^{๗๕}อำนาจกระทำกรตามพระราชบัญญัติ^{๗๖}

คำว่า “ร้านฝืน” หมายความว่า สถานที่ที่เจ้าพนักงาน
อนุญาตให้^{๗๗}ผู้ใด^{๗๘}หนึ่ง^{๗๙} ซื่อฝืนจากเจ้าพนักงานไปขายให้แก่บุคคล
สุบอยู่ใน^{๘๐}ที่นั้น

พแนกที่ ๒

ว่าด้วยการมีฝืน

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใด ปลุกฝืน มีพันธุ์ฝืน เว้นไว้แต่
จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยเฉพาะ

มาตรา ๕ ห้ามไม่ให้ผู้ใดนำ ผื่น มูลผื่นเข้ามาในพระราชอาณาจักร ให้นำออกไปนอกพระราชอาณาจักร เว้นไว้แต่

(ก) ผู้นั้นจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยเฉพาะ

(ข) ผู้นั้นพาผื่นจากประเทศอื่นจะไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยเรือลำใดซึ่งเดินแวะเข้ามาในน่านน้ำสยาม ซึ่งผู้นั้นได้แจ้งความให้เจ้าพนักงานศุลกากร ฤ็าเจ้าพนักงานด่านภาษีทราบทันที แลยอมมอบให้เจ้าพนักงานนั้นเก็บผื่นจากผู้นั้นไว้ ในที่ซึ่งเจ้าพนักงานประทับตราประจำไว้เป็นหลักถานอันสำคัญ จนเรือออกไปจากน่านน้ำสยาม ถ้าผู้นั้นไม่แจ้งความต่อเจ้าพนักงานฯ ไม่ปฏิบัติดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นนำผื่นจากผู้นั้นเข้ามาในพระราชอาณาจักร

มาตรา ๖ ห้ามไม่ให้ผู้ใดมีผื่น โดยไม่ได้รับใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้สำคัญ

มาตรา ๗ ห้ามไม่ให้ผู้ใดมีมูลผื่นที่ไม่ได้เกิดจากเนื้อผื่นสุกออกจากโรงต้มของรัฐบาล

มาตรา ๘ ยาที่ผสมผื่นจากบรรดาสิ่งของใด ๆ ที่ปนผสมผื่นซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา ๓ ถ้าเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษายกเว้นเป็นสำคัญแล้ว จึงไม่นับว่ายาสิ่งของนั้น ๆ เป็นผื่นอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้

พแนกที่ ๓

ว่าด้วยบุคคลสูบฝิ่นและการซื้อขายฝิ่น

มาตรา ๙ บุคคลสูบฝิ่น จะคงสูบฝิ่นได้โดยต้องไปสูบ
 ในร้านฝิ่น แลใช้กล้องสูบฝิ่นซึ่งผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่นนั้นจัด
 หาให้เป็นเครื่องมือสูบฝิ่น สูบแล้วต้องคืนหลอดฝิ่นแลให้
 มวลฝิ่นที่ตกอยู่ในกล้องสูบฝิ่นนั้น แก่เจ้าของร้านฝิ่น ก่อน
 กลับออกไปจากร้านฝิ่นนั้น โดยห้ามไม่ให้ผู้ใด ๆ นำฝิ่นออก
 ไปจากร้านฝิ่น ฤสูบฝิ่นณที่แห่งใด ๆ ข้างนอกร้านฝิ่น

มาตรา ๑๐ ถ้าบุคคลสูบฝิ่นผู้ใด ไม่สามารถฤไม่ปรารถนา
 จะไปสูบฝิ่นในร้านฝิ่น ให้ขอใบอนุญาตสูบฝิ่นข้างนอกร้านฝิ่น
 จากเจ้าพนักงานอันมีหน้าที่ขายฝิ่นณท้องที่ ๆ ตนอยู่ ถ้าเจ้าพนักงาน
 เห็นสมควรก็จะออกใบอนุญาตให้ซื้อฝิ่นจากเจ้าพนักงานไปสำหรับ
 สูบยังที่อยู่ฤที่ใด ๆ ได้เป็นพิเศษ ใบอนุญาตชนิดนี้เรียกว่า
 “ใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ”

มาตรา ๑๑ ใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัว
 เจ้าของใบอนุญาตเท่านั้น แต่จะให้ผู้อื่นนำใบอนุญาตไปซื้อฝิ่น
 แทนสำหรับตัวผู้ถือใบอนุญาตสูบเองได้

มาตรา ๑๒ ผู้ใดได้รับใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษจะต้องมีฝิ่น
 ไว้ทุก ๆ วันตรงกับจำนวนที่ควรเหลือ อยู่โดยคิดหักจำนวน ฝิ่น

ที่เจ้าพนักงานได้กำหนดอนุญาตให้สูบในวันหนึ่ง ๆ ไว้ในใบอนุญาตนั้น ออกทุก ๆ วันนับตั้งแต่วันได้ขอไปครั้งสุดท้าย

มาตรา ๑๓ ห้ามไม่ให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษจากเจ้าพนักงานแห่งใดแล้ว ร้องขอรับใบอนุญาตชนิดนี้จากเจ้าพนักงานแห่งอื่น ๆ แห่งเดิม สำหรับใช้ในปีพระพุทธศักราชเดียวกันอีก โดยผู้ใดจะรับผู้มีใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ สำหรับตัวใช้ในปีเดียวกันเกินกว่าฉบับเดียวไม่ได้

มาตรา ๑๔ แพทย์ผู้ผสมยาคนใดต้องการฝิ่นเพื่อจะผสมยาให้ขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานของกรมสาธารณสุขไปซื้อฝิ่นจากเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขายฝิ่น แล้วต้องรักษาแลใช้ฝิ่นนั้นโดยปฏิบัติตามข้อบังคับของกรมสาธารณสุข

มาตรา ๑๕ การขายฝิ่น จะกระทำได้เฉพาะแต่เจ้าพนักงานที่รัฐบาลตั้งแต่งให้หน้าที่ขายฝิ่น

มาตรา ๑๖ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น จะขายฝิ่นได้เฉพาะให้แก่บุคคลซึ่งรับสูบอยู่ในร้านฝิ่นของตน

มาตรา ๑๗ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น

(ก) จะมีฝิ่นสำหรับจ่ายได้ เฉพาะฝิ่นที่ขอจากเจ้าพนักงานแห่งที่ผู้อนุญาตกำหนดให้ซื้อ ถ้ามีเป็นฝิ่นอื่น ให้ถือว่าฝิ่นนั้นผิดพระราชบัญญัตินี้

(ข) ต้องทำบัญชีชื่อ-เลขจ่ายฝิ่นตามแบบของเจ้าพนักงานที่จะสั่งให้ทำ แต่ต้องมีฝิ่นคงอยู่ในร้านฝิ่น ให้ตรงกับจำนวนในบัญชี เมื่อคิดรวมจำนวนชื่อ-เลขจ่ายแล้ว

(ค) การซื้อฝิ่นจากเจ้าพนักงาน แยกจ่ายฝิ่นให้แก่บุคคลผู้สูบให้ถือตามข้อความแห่งหนังสือสัญญาซึ่งทำไว้ต่อเจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๘ ห้ามไม่ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น

(ก) ขอมขายยาให้ฝิ่นแก่ผู้ใด ฤๅตนเองนำฝิ่นออกไปนอกร้านฝิ่น

(ข) เอาสิ่งใดเจือปนฝิ่นที่สำหรับจ่ายแก่ผู้สูบ

(ค) จ่ายฝิ่นเป็นราคาเชื่อ ฤๅจ่ายแลกกับวัตถุอื่นนอกจากเงินตราตามบัตรของรัฐบาล

มาตรา ๑๙ ห้ามไม่ให้ผู้ใดที่ไม่ได้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น ฤๅไม่ได้รับใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ ขายมูลฝิ่น

มาตรา ๒๐ ห้ามไม่ให้ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น ฤๅผู้ถือใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ แพทย์ฤๅผู้ผสมยา มีฝิ่นชนิดอื่นนอกจากที่ซื้อไปจากเจ้าพนักงาน

มาตรา ๒๑ เนื้อฝิ่นที่ได้บรรจุหลอด ซึ่งรัฐบาลจัดทำไว้ นั้นห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซื้อไป เอาออกจากหลอดไปไว้ในภาชนะอื่น ๆ เป็นอันขาด ถ้าถ่ายเก็บไว้ใน

ภาชนะอื่น ให้นำมาเป็นอันยุติมิให้ผิดพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๒ ห้ามไม่ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีเข้าในร้าน
ไปโดยไม่มุงกิจการจำเป็น ถ้าฝ่าฝืนเข้าไปเจ้าพนักงานตรวจพบ
เห็นอาจถูกฟ้องว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติ

พจนกที่ ๔

ว่าด้วยกรรมและซื้อขายกลองสุบฝืน

มาตรา ๒๓ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๔
เป็นต้นไป ห้ามไม่ให้ผู้ใด มีทำขายกลองสุบฝืน ทุบกลอง
สุบฝืนเข้ามาในพระราชอาณาจักร เว้นไว้แต่

(ก) บุคคลบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตาม
พระราชบัญญัตินี้

(ข) ผู้พากลองสุบฝืนจากประเทศอื่นจะไปยังอีกประเทศ
หนึ่ง โดยเรือลำใดซึ่งเดินแวะเข้ามาในน่านน้ำสยาม ซึ่งได้
แจ้งความให้เจ้าพนักงานศุลกากร เจ้าพนักงาน ตำนกาศ ทราบ
ทันที แลยอมมอบให้เจ้าพนักงานนั้นเก็บกลองสุบฝืนนั้นไว้
ในที่ซึ่งเจ้าพนักงาน ประทับตราประจำไว้ เป็น หลักฐาน อันสำคัญ
จนเรือออกไปจากน่านน้ำสยาม ถ้าผู้นั้นไม่แจ้งความต่อเจ้า
พนักงาน ถ้าไม่ปฏิบัติดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นนำกลอง
สุบฝืนนั้นเข้ามาในพระราชอาณาจักร

มาตรา ๒๔ ผู้ที่จะรับอนุญาตมีกล้องสุบ์ฝนได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นต้นไป เฉพาะแต่

(ก) ร้านฝืน สำหรับเป็นเครื่องมือให้แก่บุคคลใช้สุบ์ฝน อยู่ในร้าน เท่าจำนวนที่เจ้าพนักงานอนุญาตให้

(ข) ผู้ได้รับใบอนุญาตสุบ์ฝนพิเศษ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ การสุบ์ฝน เท่าจำนวนที่เจ้าพนักงานอนุญาตให้

(ค) ผู้ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตั้งร้านขายกล้องสุบ์ฝน มีได้เท่าจำนวนที่คงเหลือจากเจ้าพนักงานอนุญาตให้สำหรับขาย โดยหักจำนวนที่เจ้าพนักงานอนุญาตให้ขายแก่ผู้ใดไปแล้ว ตาม ขอดบญชชอขายที่ถูกต้อง

(ง) ผู้ที่ประสงค์จะมีเป็นเครื่องพิชิตเหตุ โดยรับรองไม่ ใช้กล้องสุบ์ฝนนั้นสุบ์ฝน ซึ่งเจ้าพนักงานเห็นสมควรให้

มาตรา ๒๕ ห้ามไม่ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตมีกล้องสุบ์ฝน แล ผู้ที่ได้รับอนุญาตตั้งร้านขายกล้องสุบ์ฝน

(ก) ขายกล้องสุบ์ฝนให้แก่ผู้ซึ่งไม่ได้รับใบอนุญาตซอกกล้อง สุบ์ฝน มาจากเจ้าพนักงานผู้ก่อนอนุญาตให้แก่ตนมีกล้องสุบ์ฝน ฎาที่อนุญาตให้แก่ตนตั้งร้านขายกล้องสุบ์ฝน

(ข) ให้ผู้นอ้มฎาอนุญาตให้ผู้อื่นใช้กล้องสุบ์ฝนของตน เว้นไว้แต่ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝืน จะจัดกล้องสุบ์ฝนซึ่งตนมี

อยู่โดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่บุคคลใช้เป็นเครื่องมือ
มือสูบฝิ่นอยู่ในร้านฝิ่นของตนได้

มาตรา ๒๖ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่นคนใด ถ้า
เจ้าพนักงานไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ ตั้งร้านขายกล่องสูบ
ฝิ่นต่อไป ฎาเรียกใบอนุญาตกลับคืน ห้ามไม่ให้เจ้าของกล่อง
สูบฝิ่นต่อไปแล้ว ต้องมอบบรรดากล่องสูบฝิ่นที่คงมีเหลือ
ขายอยู่ตามบาญชีให้ไว้กับเจ้าพนักงาน แล้วนำผู้ซึ่งพระราช
บัญญัตินี้อนุญาตให้มีกล่องสูบฝิ่นมาซื้อจากเจ้าพนักงานให้หมด
ไปภายใน ๓๐ วัน ถ้าพ้นกำหนด ขายกล่องสูบฝิ่นไปไม่ได้ฎา
ขายได้ ไม่หมด ต้องรีบกล่องสูบฝิ่นที่คงมีอยู่นั้นเป็นของรัฐบาล
แต่ถ้าไม่มอบ กล่องสูบฝิ่นที่เหลือขายให้ เจ้าพนักงาน รักษาไว้
ดังกล่าวนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นมีกล่องสูบฝิ่นผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

พแนกที่ ๕

ว่าด้วยบุคคลสูบฝิ่นต้องขึ้นทะเบียน

มาตรา ๒๗ ให้บรรดาผู้ซึ่งสูบฝิ่นติด ก็ต้องมีอาละเว็นได้
รวมทั้งผู้รับใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษอยู่แล้ว ไปขึ้นทะเบียนเป็น
คนสูบฝิ่นต่อเจ้าพนักงานภายในวันกำหนด ซึ่งจะประกาศใน
หนังสือราชกิจจานุเบกษาต่อไปภายนี้

มาตรา ๒๘ ผู้สูบบุหรี่ที่มาจากทะเลเบียร์นั้น นอกจากเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษอยู่แล้ว ให้เจ้าพนักงานออกใบอนุญาตให้สูบบุหรี่ในร้านฝิ่น เรียกว่าใบอนุญาตสูบบุหรี่สามัญ

มาตรา ๒๙ ผู้ถือใบอนุญาตสูบบุหรี่สามัญ

(ก) จะใช้ใบอนุญาตนี้ได้เฉพาะตัว โดยห้ามไม่ให้ยอมให้ผู้อื่นเอาไปใช้

(ข) ต้องสูบบุหรี่เฉพาะในร้านฝิ่นในท้องที่ของอำเภอที่ตัวจดทะเบียน และต้องปฏิบัติตามความในมาตรา ๕

มาตรา ๓๐ ผู้สูบบุหรี่ถือใบอนุญาตสามัญไปต่างท้องที่ ซึ่งจะสูบบุหรี่ในร้านฝิ่นตามใบอนุญาตนั้นไม่ได้ ให้ซื้อฝิ่นตรงต่อเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขายฝิ่นในท้องที่แห่งที่ไปอยู่นั้น แต่ต้องนำฝิ่นนั้นไปสูบบุหรี่ในร้านฝิ่นในท้องที่นั้นในวันเดียวกัน และให้ใช้กล่องสูบบุหรี่ซึ่งผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่นนั้นจัดหาให้เป็นเครื่องมือสูบบุหรี่ แต่เมื่อสูบบุหรี่แล้ว ต้องให้มูลฝิ่นที่ตกอยู่ในกล่องสูบบุหรี่นั้นกับหลอดฝิ่นแก่เจ้าของร้านฝิ่นนั้น ก่อนกลับไปออกไปจากร้านฝิ่นนั้น

มาตรา ๓๑ ห้ามไม่ให้ผู้ใดขึ้นทะเลเบียร์เป็นผู้สูบบุหรี่ต่อเจ้าพนักงานเกินกว่าแห่งเดียว ฤกว่าครั้งหนึ่งในแห่งเดียวกัน โดยจะรับใบอนุญาตสูบบุหรี่สำหรับตัวเกินกว่าฉบับเดียวไม่ได้

มาตรา ๓๒ พันเวลากำหนดตามประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา รับจดทะเบียนบุคคลสุบผ่นตามความในมาตรา ๒๗ แล้ว

(ก) ห้ามไม่ให้ผู้ใดสุบผ่น นอกจากผู้ซึ่งได้ขันทะเบียนมีใบอนุญาตเป็นผู้สุบผ่นไว้ก่อนแล้ว

(ข) ห้ามไม่ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต ตั้งร้านผ่นจ่าย ผ่นให้แก่ผู้ใด นอกจากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตสุบผ่น สามัญ ของอำเภอ เดียวกันกับที่ร้านผ่นตั้งอยู่

(ค) ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานรับจดทะเบียนให้แก่ผู้ใดอีก เว้นไว้แต่ผู้สุบผ่นเข้ามาใหม่จากต่างประเทศ มาขอขันทะเบียนรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานได้สวน ถ้าประจักษ์ว่าเป็นผู้สุบผ่นติดมืออาจจะเว้นได้ แลเข้ามาอยู่ในพระราชอาณาจักรยังไม่เกินกว่า ๓๐ วัน จึงจะรับจดทะเบียนออกใบอนุญาตให้ขอผ่นสุบตามชาติที่เห็นสมควรให้ได้ แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้มาจากประเทศที่คนสุบผ่น ต้องรับใบอนุญาตของเจ้าพนักงานในประเทศนั้นแล้ว ผู้นั้นต้องแสดงใบอนุญาตของตน ที่ได้รับมาจากเจ้าพนักงานในประเทศนั้นด้วย ถ้าไม่มีใบอนุญาตแสดงแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานรับขันทะเบียนเป็นคนสุบผ่น

(ง) ห้ามไม่ให้ผู้ใด นอกจากผู้รับอนุญาตแลลูกจ้างผู้ขายของผู้รับอนุญาตตั้งร้านผ่น ผู้สุบผ่นถือใบอนุญาตสุบผ่นสามัญ

12/10/2566

แลเจ้าพนักงานผู้ทำการตามหน้าที่ เข้าในร้านฝิ่นโดยไม่มีกิจการ
จำเป็น

พแนกที่ ๕

ว่าด้วยอำนาจเจ้าพนักงานตรวจค้น

มาตรา ๓๓ อุปราช สมุหเทศาภิบาล อธิบดีกรมฝิ่น
ฤ็ผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจ มีอำนาจจะตั้งผู้ตรวจโดยให้
หนังสือสำคัญแก่ผู้นั้นเป็นคู่มือ สำหรับกำกับการในร้านฝิ่นได้
ทุกเมื่อแลเข้าตรวจ ตรวจค้น ร้านขายก่ดองสุบฝิ่น ร้านฝิ่น
ที่อยู่ของผู้รับใบอนุญาตสุบฝิ่นพิเศษ ที่ทำการของแพทย์ฤ็
ผู้ผสมยาซึ่งได้ขอฝิ่นตามมาตรา ๑๔ เพื่อสอบคว้าได้ปฏิบัติถูก
ต้องตามพระราชบัญญัตินี้แลทุกประการฤ็ไม่

อำนาจตรวจค้นนี้ จะใช้กำลังหักหาญประกอบด้วยก็ได้ เมื่อ
จำเป็น

พแนกที่ ๗

ว่าด้วยโทษ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดปลุกฝิ่นฤ็มีพันธุ์ฝิ่นไว้ โดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษปรับเปนจำนวนเงินไม่
เกิน ๑,๐๐๐ บาท ฤ็จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ฤ็ทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๕ ถ้ามีการปลุกฝิ่นในหมู่บ้านใดผิดพระราชบัญญัตินี้
โดยจับผู้กระทำผิดนั้นมาลงโทษไม่ได้ ให้สมุหเทศาภิบาล

ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้น โดยส่งคำสั่งให้แก่ผู้ใหญ่บ้านอุปถัมภ์ในบ้านว่า ให้เรียกคนทั้งหลายในหมู่บ้านนั้น ทั้งผู้ชายและผู้หญิงซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ให้ช่วยปราบปรามการปลุกผีในบ้านนั้น ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งซึ่งไม่ให้เกินกว่า ๓๐ วัน ถ้าพ้นกำหนดไป ต้นผียังคงปลุกอยู่ในหมู่บ้านนั้น ให้ผู้ใหญ่บ้านแลคนที่กล่าวมาแล้วทุกคน ต้องมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๔ ข้อ ๒ ตามข้อ ๒ ไม่กระทำตามคำสั่งฎาข้อบังคับอันชอบด้วยกฎหมาย

การปราบปรามการปลุกผีดังกล่าวแล้ว ผู้ใหญ่บ้านอุปถัมภ์พนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ ๆ ปลุกผี เพื่อทำลายต้นผี โดยใช้กำลังหักหาญได้ในเมื่อจำเป็น แลราษฎรซึ่งต้องทำการช่วย ก็ใช้กำลังหักหาญทำการได้คู่จเดียวกัน แต่ต้องทำพร้อมๆ ต่อหน้าผู้ใหญ่บ้านอุปถัมภ์พนักงานควบคุมให้กระทำ แลทั้งนี้ควรทำต่อหน้าเจ้าของต้นผีนั้น ถ้าเมื่อจะกระทำได้ แลจะกระทำได้ในระหว่างเวลาดังแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๓๖ ผู้ใด

(ก) นำผี นูผี เข้ามาในพระราชอาณาจักร หรือนำออกไปนอกพระราชอาณาจักร

(ข) มีฝืน ฤามูลฝืน

(ค) นำฝืนออกจากร้านฝืน

(ง) ชื้อ ขาย สิบ ฝืน

(จ) ขายมูลฝืน โดยผิดพระราชบัญญัตินี้ แดการจับได้ ฝืนฤามูลฝืนของกลาง ต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าฝืนฤามูลฝืนของกลางมีน้ำหนักไม่เกินกว่า ๕๐ ตำลึง ให้ปรับตามจำนวนน้ำหนักของกลางนั้น เป็นจำนวนเงิน ๓ เท่า ราคาฝืน ฤาจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ฤาทั้งปรับทั้งจำ แต่ไม่ให้ปรับเป็นจำนวนเงินต่ำกว่า ๕๐ บาท

(๒) ถ้าฝืนฤามูลฝืนของกลางมีน้ำหนักเกินกว่า ๕๐ ตำลึง ให้ปรับตามจำนวนน้ำหนักของกลางนั้น เป็นจำนวนเงิน ๓ เท่า ราคาฝืน ฤาจำคุกไม่เกิน ๒ ปี ฤาทั้งปรับทั้งจำ

ราคาฝืนที่จะตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณค่าปรับนั้น ให้ถือตาม ราคาฝืนที่รัฐบาลขายณท้องที่ที่เกิดเหตุเดิมิตพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๗ ผู้ใด

(ก) ชื้อ ขาย สิบ ฝืน

(ข) นำฝืนออกจากร้านฝืน

(ค) ขายมูลฝืน โดยผิดพระราชบัญญัตินี้ แต่การจับไม่ได้ ฝืนฤามูลฝืนของกลาง ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงิน ตั้งแต่ ๕๐ บาทถึง ๕๐๐ บาท ฤาจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน

มาตรา ๓๘ ผู้ใดสูบบุหรี่ในร้านฝิ่น ไม่คืนหลอดฝิ่นทุกๆ ไม้ ให้หลอดฝิ่นที่ตกลงอยู่ในกล่องสูบบุหรี่แก่เจ้าของร้านฝิ่น ก่อนกลับ ออกไปจากร้านฝิ่นนั้น ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๒๐๐ บาท ฤๅจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน

มาตรา ๓๙ ผู้ถือใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษ ฤๅใบอนุญาตสูบบุหรี่สามัญ ยอมให้ผู้อื่นใช้ ใบอนุญาตของตนฤๅเอาฝิ่นซึ่งตนมี ตามใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่นไป ฤๅอนุญาตให้ผู้อื่นสูบ ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ฤๅจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน

มาตรา ๔๐ ผู้ใด

(ก) รับใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษจากเจ้าพนักงานแห่งใดแล้ว ร้องขอรับใบอนุญาตชนิดนี้จากเจ้าพนักงานแห่งอื่น ฤๅแห่งเดิม สำหรับใช้ในปีเดียวกันอีก ฤๅมีใบอนุญาตชนิดนี้สำหรับใช้ในปีเดียวกัน มากกว่าฉบับเดียวซึ่งผิดต่อมาตรา ๑๓

(ข) ขันตะเบียนเป็นผู้สูบบุหรี่ต่อเจ้าพนักงานเกินกว่าแห่งเดียวฤๅกว่าครั้งหนึ่งปีในแห่งเดียวกัน เพื่อประสงค์รับใบอนุญาตสูบบุหรี่มากกว่าฉบับเดียว ซึ่งผิดมาตรา ๓๑

ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท ฤๅจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน

มาตรา ๔๑ ผู้สูบฝิ่นถือใบอนุญาตสามัญไปต่างท้องที่ของ
อำเภอที่ตัวจดทะเบียน ไปซื้อฝิ่นจากเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขาย
ฝิ่นแล้ว ไม่ประพฤติตามความกล่าวไว้ในมาตรา ๓๐ ต้องระวาง
โทษตามความในมาตรา ๓๘

มาตรา ๔๒ แพทย์ผู้ผสมยาคนใด ซ้อฝิ่นตามที่กล่าวไว้ใน
ในมาตรา ๑๔ แต่ไม่รักษาแลใช้ฝิ่นนั้นตามข้อบังคับกองกรม
สาธารณสุข ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐ บาท

มาตรา ๔๓ ผู้ใด

(ก) ได้รับใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ มีฝิ่นไว้ในวันใด ๆ
เกินขนาดจำนวนซึ่งควรมีไว้ในวันนั้นตามใบอนุญาต ฤตาม
ความในมาตรา ๑๒

(ข) รับใบอนุญาตตั้งร้านฝิ่น มีฝิ่นขาดฤเกินจำนวนใน
บัญชีขอแลกจ่าย

ต้องระวางโทษในส่วนจำนวนฝิ่นที่ขาด ฤเกินตามความใน
มาตรา ๓๖

มาตรา ๔๔ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น

(ก) ยอมขายฤให้ฝิ่นแก่ผู้ใด ฤตนเองนำฝิ่นออกไป
นอกร้านฝิ่น

(ข) เอาสิ่งใดเจือปนฝิ่นที่สำหรับจ่าย ต้องระวางโทษตาม
ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๖ ฤ ๓๗

มาตรา ๔๕ เด็กผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ผ่าฝืนเข้าในร้าน
ฝืนโดยไม่มีกิจการจำเป็น ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่
เกิน ๕๐ บาท ฤจำคุกไม่เกิน ๕ วัน

มาตรา ๔๖ ผู้ใดเข้าในร้านฝืนโดยไม่มีกิจการจำเป็น ผิด
ต่อมาตรา ๓๒ (ง) ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน
๕๐ บาทฤจำคุกไม่เกิน ๕ วัน

มาตรา ๔๗ ผู้ใด

(ก) มีท่าขายกล้องสูบฝืน ฤนำกล้องสูบฝืนเข้ามาในพระ
ราชอาณาจักร ผิดพระราชบัญญัตินี้

(ข) มีกล้องสูบฝืนโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ แต่ยอม
ให้ผู้อื่นข่มฤให้กล้องสูบฝืนของตน ต้องระวางโทษปรับเป็น
จำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาท ฤจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน

มาตรา ๔๘ ถ้าผู้ใดได้รับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อ
พ้นโทษแล้วยังไม่ครบ ๕ ปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติ
นี้ อีกแต่ข้อหนึ่งข้อใดก็ดี อันมีกำหนดโทษปรับฤจำคุกไว้ ๒
อย่างแล้วให้ลงโทษทั้ง ๒ สถาน แต่ถ้าความผิดใหม่นั้น มี
โทษบัญญัติไว้แต่ปรับแล้ว ให้เพิ่มโทษที่จะต้องรับนั้นขึ้นเป็น
๓ เท่าเพื่อสำหรับความไม่ซื่อหลาย

มาตรา ๔๘ เงินรางวัลซึ่งรัฐบาลจะต้องเสียให้แก่ผู้ใด ในการจับผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียก ร้องจากจำเลยผู้กระทำความผิดให้ศาลพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำความผิดรับ ผิดชอบ ออกเงินให้แก่เจ้าพนักงานไปจ่ายให้แก่ผู้ควรได้รับเงิน รางวัลนั้นโดยเมื่อผู้ฟ้องคดีจะออกข้ออุปัทข้อผู้รับเงินรางวัลด้วยความ จำเป็นจะเปิดเผยชื่อไม่ได้ก็ตาม แต่ต้องโดยอุปราช สมุห เทศาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด นครบาลจังหวัด อธิบดี กรมฝิ่น ฤาผู้แทนที่รับมอบอำนาจจากผู้ประจำตำแหน่งที่กล่าว แล้วนี้ ในคนใดคนหนึ่งจดหมายรับรองว่า เงินที่เจ้าพนักงาน ฟ้องเรียกนั้น จำเป็นต้องจ่ายดังกล่าวข้างต้น

มาตรา ๕๐ ฝิ่น มุลฝิ่น พันธุ์ฝิ่น กล้องสูบฝิ่น ที่เป็นของ เลเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลริบส่งแก่กรมฝิ่นเป็นส่วน หลวงโดยจะพิพากษาว่าตัวจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดๆไม่ก็ตาม แล ของกลาง อย่าง อันอันเป็นเครื่องมือประกอบใช้ ในการกระทำความ ผิดพระราชบัญญัตินี้ เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแล้ว ให้ ริบส่งแก่กรมฝิ่นเป็นส่วนหลวงทุกอัน

พแนกที่ ๘

ว่าด้วยผู้มีอำนาจออกกฎหมายข้อบังคับ

มาตรา ๕๑ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็น เจ้าหน้าตบบังคับบัญชาการให้ดำเนินไป ตามพระราชบัญญัตินี้ แล

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๒๘๖

มีอำนาจออกกฎข้อบังคับ กำหนดอัตราเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่างๆ แลวางระเบียบการปฏิบัติพระราชบัญญัตินี้ ข้อบังคับเช่นกล่าวนี้ เมื่อได้ลงพิมพ์ ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๘ มกราคม หน้า ๓๕๒)

กฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
สำหรับพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ ได้รับพระบรมราชโองการตามความในพระ
ราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ มาตรา ๕๑ จึงออกกฎ
ข้อบังคับสำหรับพระราชบัญญัตินั้น ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การออกใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ แลรับจดทะเบียน
คนสูบฝิ่น ออกใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญ ให้เป็นหน้าที่ของ
เจ้าพนักงานดังกล่าวต่อไปนี้

(ก) ในเขตกรุงเทพมหานคร เฉพาะจังหวัดพระนคร
แลธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกรมฝิ่น

(ข) จังหวัดอื่นในพระราชอาณาจักร ให้เป็นหน้าที่ของนาย
อำเภอ ณท้องที่ผู้ร้องขออยู่

ข้อ ๒ ก่อนที่เจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว จะออกใบอนุญาต
สูบฝิ่นพิเศษ ฤรับจดทะเบียน ออกใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญ
ให้แก่ผู้ใด ให้ได้เสียสอบสวนทุกรายว่า เป็นผู้สูบฝิ่นติด
มืออาจะเว้นได้จริงหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นสูบฝิ่นติดจริง แล
เป็นผู้ที่^{12410/2566}ได้เห็นสมควรแล้ว จึงจะออกใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ ฤ

รับจดทะเบียน ออกใบอนุญาตสูบบุหรี่สามัญ ให้แก่ผู้นั้น โดยกำหนดจำนวนฝิ่นซึ่งเขาจำเป็นต้องสูบในวันหนึ่งมากน้อยเท่าใด จดลงในใบอนุญาตออกให้ผู้นั้นได้

ข้อ ๓ ใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษ ให้แบ่งเป็น ๒ ประเภท ประเภท ๑ สำหรับผู้ที่รังเกียจไม่เข้าสูบบุหรี่ในร้านฝิ่น โดยไม่ว่าสูบบุหรี่มากน้อยเท่าใด สุดแต่ความจำเป็นของผู้ร้องขอที่ต้องสูบ กับสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าสูบบุหรี่ในร้านฝิ่น คือเป็นผู้อยู่ภายนอกเมืองซึ่งพำนักในที่ห่างไกลจากร้านฝิ่น ฤๅขัดข้องด้วยจำเป็นประการอื่น เฉพาะที่สูบบุหรี่เกินวันละ ๑ ใน ๓๐ ส่วนของตำลึงหนึ่ง (คือสูบบุหรี่เกินกว่า ๑ ตำลึงต่อ ๓๐ วัน) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษประเภท ๑ นี้ เท่าราคาฝิ่นที่กำหนดขายให้แก่ผู้รับใบอนุญาต ๑ ตำลึง

ประเภท ๒ สำหรับผู้ที่หาเลี้ยงชีพอยู่ในที่ห่างไกลจากร้านฝิ่น ไม่สามารถจะเข้าสูบบุหรี่ในร้านฝิ่นได้สดวก แต่เป็นผู้สูบบุหรี่ไม่เกินวันละ ๑ ใน ๓๐ ส่วนของตำลึงหนึ่ง (คือสูบบุหรี่ไม่เกินกว่า ๑ ตำลึงต่อ ๓๐ วัน) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสูบบุหรี่พิเศษประเภท ๒ นี้ ๑ บาท

ข้อ ๔ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสูบบุหรี่สามัญ เป็นเงิน ๒๕ สตางค์

ข้อ ๕ ผู้ถือใบอนุญาตสุบฝืนพิเศษ

(ก) ให้เจ้าพนักงานกำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้มีกล้องสุบฝืน ๑ กล้อง คือตัวกล้อง ๑ หัวกล้อง ๑ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสุบฝืน

(ข) จะซื้อฝืนจากเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขายฝืนในท้องที่ใด ๆ ใดทุกแห่ง

(ค) ต้องคืนหลอดของฝืนที่ซื้อให้แก่เจ้าพนักงานเมื่อได้สุบฝืนนั้นหมดแล้ว ในเวลาที่ไปซื้อฝืนต่อเจ้าพนักงานในครั้งหลังทุกครั้งไป

ข้อ ๖ ผู้ถือใบอนุญาตสุบฝืนพิเศษ จะซื้อฝืนสุบเมื่อใด ฤผู้ถือใบอนุญาตสุบฝืนสามัญจะเข้าสุบฝืนในร้านฝืนเมื่อใดต้องนำใบอนุญาตไปแสดงด้วย แลเจ้าพนักงานผู้ขายฤเจ้าของร้านฝืนผู้จ่ายฝืน ต้องจดจำนวนฝืนที่ขายฤจ่ายพร้อมทั้งลงวันจ่าย แลนามของคนลงในใบอนุญาตนั้น ถ้าไม่นำใบอนุญาตไปด้วย ฤนำไปแต่ไม่ยอมให้จดยุทธการลงในใบอนุญาต เจ้าพนักงานจะยอมให้ซื้อฝืน ฤร้านฝืนจะยอมจ่ายฝืนให้ไม่ได้

ข้อ ๗ ถ้าผู้ถือใบอนุญาตสุบฝืนพิเศษ ฤใบอนุญาตสุบฝืนสามัญ จะลดจำนวนฝืนที่ได้รับอนุญาตกำหนดสุบตามรายวัน ลงให้น้อยกว่าจำนวนที่จดไว้ในใบอนุญาตของตนให้ขอร้องต่อ

เจ้าพนักงานที่ออกใบอนุญาตให้แก่ตน แก่ใบอนุญาตลดจำนวน
ฝิ่นที่กำหนดสุบรายวันให้น้อยลงได้ เจ้าพนักงานต้องให้โอกาส
แก่ผู้ถือใบอนุญาตสุบฝิ่น ซึ่งขอร้องเช่นนั้นเสมอ

ข้อ ๘ การอนุญาตให้ผู้ใด

(ก) บัญชีฝิ่น มีพันธบัตร

(ข) ตั้งร้านฝิ่น แลให้มีกล่องสุบฝิ่นเป็นเครื่องมือสำหรับ

ให้บุคคลสุบฝิ่นอยู่ในร้าน

(ค) ตั้งร้านขายกล่องสุบฝิ่น

(ง) มีกล่องสุบฝิ่นเป็นเครื่องพิชภัณฑ์ ให้เป็นหน้าที่ของ

เจ้าพนักงานคนที่ทำการต่อไปนี้

(๑) ให้เขตรัฐกรุงเทพมหานคร เฉพาะจังหวัดพระนคร
และธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกรมฝิ่นที่กรมฝิ่น

(๒) ในท้องที่จังหวัดอื่นในพระราชอาณาจักร ให้เป็นหน้าที่
อุปราช สมุหเทศาภิบาล ผู้รับมอบอำนาจจาก อุปราช
สมุหเทศาภิบาล ของจังหวัดนั้น

ข้อ ๙ ใบอนุญาตสุบฝิ่นพิเศษ ใบอนุญาตสุบฝิ่นสามัญ
ใบอนุญาตร้านฝิ่น ใบอนุญาตร้านขายกล่องสุบฝิ่น ให้ใช้ได้
เฉพาะปีพระพุทธศักราชที่ออก

ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น ให้ผู้หญิง
อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีทำการในร้านฝิ่น

ข้อ ๑๑ ให้ผู้รับอนุญาตตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่นมีสมุดบัญชี
สำหรับจรรยาการขายและชั่งกล่องสูบฝิ่น และให้กักตบบัญชานั้น
ส่งไปยังเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตแก่ตนทุก ๆ เดือน ตาม
แบบที่เจ้าพนักงานนี้จะส่งให้ทำ เมื่อผู้รับอนุญาตตั้งร้านขาย
กล่องสูบฝิ่นจะสร้างกล่องสูบฝิ่นใหม่จากต่างประเทศเข้ามา
ในพระราชอาณาจักร ก็ให้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบ
อนุญาตตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่นแก่ตนนั้นก่อน มิฉะนั้นให้ถือว่า
กล่องสูบฝิ่นที่สร้างขึ้นใหม่เป็น กล่องสูบฝิ่นที่มีผิดต่อพระราช
บัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

ข้อ ๑๒ เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขายฝิ่น จะขายฝิ่นได้เฉพาะ
ให้แก่

- (ก) ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น
- (ข) ผู้ถือใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ
- (ค) แพทย์ผู้ผสมยาตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราช
บัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔
- (ง) ผู้ถือใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญซึ่งมาจากท้องที่อำเภออื่น

ข้อ ๑๓ (ก) ถ้าผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น

(๑) ไม่ทำใบอนุญาตซื้อ แลจ่ายฝิ่นตามบัญญัติไว้ในมาตรา

๑๗ (ข) แห่งพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

(๒) จ่ายฝิ่นแลกกับวัตถุอื่นนอกจากเงินตรา ฤทธนบัตร
ของรัฐบาล หรือจ่ายฝิ่นเป็นราคาเชื่อ

(๓) ใช้ผู้หญิงอายุผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีทำการในร้านฝิ่น

(ข) ถ้าผู้รับอนุญาตตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่นไม่ทำแลส่ง
ใบอนุญาตแก่เจ้าพนักงานที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๑

จะยกเลิกใบอนุญาตตั้งร้านของเขาเสียก็ได้

ข้อ ๑๔ ผู้มีกล่องสูบฝิ่นก่อนวันที่พระราชบัญญัติฝิ่น พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๔ ซึ่งจะรับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้มีไว้
ตามพระราชบัญญัตินั้นไม่ได้ ควรขายให้แก่ผู้ได้รับอนุญาต
ตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่นทุกร้านฝิ่นฤทธนบัตรทำลายเสียก่อนวันที่ ๑
เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ถ้าขึ้นเอากล่องสูบฝิ่นนั้นไว้
ต่อไป ก็จะมีควมผิดตั้งบัญญัติในมาตรา ๔๗ แห่งพระราช
บัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

ข้อ ๑๕ การตรวจค้นตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานต่อ
ไปนี้

(ก) ในเขตรักรงเทพมหานคร เฉพาะจังหวัดพระนคร แลธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจในกรมฝิ่นซึ่งอธิบดีกรมฝิ่น ฤๅผู้รับอำนาจทำการแทนออกหนังสือใบสำคัญให้เป็นคู่มือ

(ข) ในจังหวัดอื่นตลอดพระราชอาณาจักร ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจซึ่ง อุปราช สมุหเทศาภิบาลของจังหวัดนั้น ฤๅผู้รับอำนาจทำการแทนออกหนังสือใบสำคัญให้เป็นคู่มือ

ข้อ ๑๖ เมื่อเจ้าพนักงานพบเห็นเด็กผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ฤๅผู้ไม่มีใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญ เข้าในร้านฝิ่นโดยไม่มีกิจการจำเป็น ผิดต่อพระราชพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ มาตรา ๒๒ ฤๅ ๓๒ (ง) ให้เจ้าพนักงานชี้แจงความ ผิดแลไล่ผู้สู้นอกจากร้านฝิ่น ถ้าต่อไปผู้สู้นั้นยังฝ่าฝืนเข้าร้าน ฝิ่นอยู่เรื่อยๆ ให้จับตัวฟ้องเป็นผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติฝิ่น

ข้อ ๑๗ ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่น เมื่อไม่ได้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่นต่อไป หากมีฝิ่นคงเหลืออยู่แล้ว ให้ขายฝิ่นที่เหลือ นั้น ให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่นคนใหม่เท่าราคาทุนที่ซื้อ จากเจ้าพนักงานภายใน ๗ วัน ต่อจากวันที่ตนหมดอำนาจตั้งร้าน ฝิ่น ผู้รับอนุญาตตั้งร้านฝิ่นคนใหม่ต้องเป็นผู้รับซื้อ แล้วแจ้ง ให้เจ้าพนักงานที่ตนได้รับซื้อฝิ่นสำหรับจ่ายนั้นทราบ เพื่อเจ้า พนักงานได้จดจำนวนฝิ่นที่ช้อนลงในบัญชี

ข้อ ๑๘ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งร้านฝิ่น ให้กรมฝิ่น กำหนดโดยอัตราตามจำนวนฝิ่นในร้านนั้นจะจ่ายได้มากน้อยเท่าใดแลให้ส่งอัตรานั้นในหนังสือสัญญาระหว่างผู้รับอนุญาต กับ ผู้อนุญาตตั้งร้านฝิ่นนั้น ซึ่งจะได้นำไว้ต่อกัน

ข้อ ๑๙ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งร้านขายกล่องสูบฝิ่น เป็นเงิน ๕๐ บาท

ข้อ ๒๐ การอนุญาตให้ผู้ใดชื้อกล่องสูบฝิ่น ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานก่อนอนุญาตให้ผู้ใดมีกล่องสูบฝิ่นได้ ตามพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

ข้อ ๒๑ ใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษ ใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญของผู้ใดตายด้วยประการใดก็ดี จะแจ้งเหตุขอใหม่ต่อเจ้าพนักงานที่ได้ออกใบอนุญาตฉบับเดิมแก่ตนได้ เมื่อเจ้าพนักงานนั้นเห็นสมควรก็จะออกใบอนุญาตให้ได้ แต่ต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฉบับใหม่เป็นอันอีกตามอัตรา

ข้อ ๒๒ เมื่อพ้นเวลากำหนดรับจดทะเบียนบุคคลสูบฝิ่นตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ แล้ว ผู้ใดเข้ามาจากต่างประเทศในกิจการค้าขายฤทธิกิจการอื่นใด โดยไม่มีความมุ่งหมายจะมาอยู่ในพระราชอาณา

จักร์เป็นเวลาแรมปีแล้ว และเพิ่งเข้ามาถึงในพระราชอาณาจักรยังไม่เกิน ๗ วัน ถ้าเป็นผู้สูบฝิ่นจะขอใบอนุญาตสูบฝิ่นชั่วคราวต่อเจ้าพนักงานได้ เมื่อเจ้าพนักงานเห็นสมควร ก็ออกใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญ กำหนดอายุใบอนุญาตให้สูบฝิ่นได้เป็นระยะเวลาตอนหนึ่งๆ ไม่เกินกว่า ๑๕ วัน แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศที่คนสูบฝิ่นต้องรับใบอนุญาตของเจ้าพนักงานในประเทศนั้นแล้ว ผู้นั้นต้องแสดงใบอนุญาตของตน ที่ได้รับมาจากเจ้าพนักงานในประเทศนั้นด้วย ถ้าไม่มีใบอนุญาตแสดงแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานออกใบอนุญาตสูบฝิ่นชั่วคราวให้ ใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญออกเป็นใบอนุญาตชั่วคราวดังนี้ ค่าธรรมเนียม ๑ บาท

ข้อ ๒๓ ผู้ถือใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษก็ดี ใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญก็ดี ถ้าย้ายภูมินำเนาไปอยู่ต่างท้องที่อำเภอที่อยู่เดิม ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องที่ใหม่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ย้ายไปอยู่แล้วในท้องที่อำเภอใหม่ ถ้าไม่ปฏิบัติดังนี้ เจ้าพนักงานอย่าขายฝิ่นให้แก่ผู้นั้นต่อไป

ข้อ ๒๔ เจ้าพนักงานในอำเภอใด เมื่อมีผู้ถือใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษก็ดี ใบอนุญาตสูบฝิ่นสามัญก็ดี ย้ายจากอำเภออันมาอยู่ในท้องที่ของตนใหม่ โดยเมื่อได้รับแจ้งความจากผู้นั้นแล้วให้รีบผู้ขนขนทะเบียน แลออกใบอนุญาตชนิดนั้น

กำหนดจำนวนเงินให้ข้อสุบเท่าเดิม เปลี่ยนให้แก่ผู้ยื่นใหม่ แล้วแจ้งไปให้เจ้าพนักงานที่ออกใบอนุญาตเดิมภายใน ๑๕ วัน ต่อจากวันที่เปลี่ยนใบอนุญาตให้แก่เขาไป เจ้าพนักงานเดิม เมื่อได้รับคำสั่งแล้ว ให้จำหน่ายผู้สุบเงินถือใบอนุญาต นั้นออกจากทะเบียนว่า ย้ายไปอยู่อำเภอใหม่นั้น ตั้งแต่เมื่อ วันเดือนตามที่อำเภอใหม่บอกมานั้นโดยทันที

ข้อ ๒๕ ถ้าผู้ถือใบอนุญาตสุบเงินสามัญเกิดความจำเป็น จนภายหลัง ซึ่งไม่สามารถจะเข้าสุบเงินในร้านเงินได้แล้ว จะขอเปลี่ยนถือใบอนุญาตสุบเงินพิเศษ ถ้าผู้ถือใบอนุญาตสุบเงิน พิเศษ จะขอเปลี่ยนถือใบอนุญาตสุบเงินสามัญ ด้วยจะเข้า สุบเงินในร้านเงินได้สะดวก ให้ขอเปลี่ยนต่อเจ้าพนักงานผู้ออก ใบอนุญาตฉบับที่ตนถืออยู่แล้วนั้น ถ้าเจ้าพนักงานได้สอบสวน ปรากฏเป็นความจริงแล้วก็จะออกใบอนุญาตเปลี่ยนให้ได้ โดย ต้องให้เสียเงินค่าธรรมเนียมอัตราชนิดใบอนุญาตที่ขอเปลี่ยน ใหม่ใหม่นั้นอีก เมื่อเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตเปลี่ยนให้แล้ว ให้จำหน่ายผู้ยื่นออกจากทะเบียนถือใบอนุญาตเดิม ไปขึ้น ทะเบียนไว้ในทะเบียนตามใบอนุญาตชนิดที่ออกเปลี่ยนให้ใหม่ นั้น

ข้อ ๒๖ ผู้ใดที่ได้รับใบอนุญาตสุบเงินพิเศษ ฎาใบอนุญาต สุบเงินสามัญ จะขอรับใบอนุญาตตามชนิดที่ตนได้รับอยู่แล้ว

หน้า ๒๕๗

พ.ศ. ๒๕๖๓

สำหรับปีใหม่ ให้ขอจากเจ้าพนักงานผู้ถือออกใบอนุญาตฉบับ
ที่ตนถืออยู่ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ เป็นต้นไป หมวดเขตร
วันที่ ๓๐ เมษายน ทุกปี

ข้อ ๒๗ ให้กรมฝิ่นออกแบบสำหรับใช้ตลอดพระราชอาณา
-จักร คือ

(ก) ใบอนุญาตสูบฝิ่นพิเศษประเภท ๑ ประเภท ๒ แลใบ
อนุญาตสูบฝิ่นสามัญ

(ข) ใบอนุญาต ตั้งร้านฝิ่น ร้านขายกล่องสูบฝิ่น

(ค) หนังสือสัญญาระหว่างร้านฝิ่นกับเจ้าพนักงาน

(ง) ใบอนุญาตสำหรับให้บุคคลนำไปสู่ออกกล่องสูบฝิ่น ยัง
ร้านขายกล่องสูบฝิ่น

(จ) บัญชีสำหรับร้านฝิ่น แลร้านขายกล่องสูบฝิ่น

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าเนร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแทน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วันที่ ๕ มกราคม หน้า ๓๗๑)

ประกาศ

งดการจัดเก็บภาษียางรับเบอร์ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม
 พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ ในมณฑลนครศรีธรรมราช
 มณฑลปัตตานี มณฑลภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑลจันทบุรี
 ไว้ชั่วคราว

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระ
 มกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
 สั่งว่าตามความในประกาศลงวันที่ ๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช
 ๒๕๖๓ กำหนดให้จัดเก็บภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์ ไม่เกินกว่า
 ๑๐๐ ซัก ๑๐ ในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑล
 ภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑลจันทบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
 พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นต้นสืบไป และให้เสนาบดี
 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจกำหนด อัตรา เก็บภาษีภายใน
 ในแก่ยางรับเบอร์ ได้ภายในกำหนดนั้น

บัดนี้ความทราบโดยฝ่าลอองธุลีพระบาทว่า ราคาขายรับ
 เบอร์ซึ่งขอขายในตลาดเมืองสิงคโปร์ ได้ตกต่ำลงมาก ถ้าจะ
 คงจัดเก็บภาษีภายในแก่ยางรับเบอร์อยู่แล้ว อาจกระทำให้

หน้า ๒๕๕

พ.ศ. ๒๕๖๓

บริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้องของพารารับเบอร์จำหน่ายได้รับความเดือดร้อนจนถึงต้องขาดทุน ทรงพระราชดำริที่จะบำรุงการทำสวนยางให้เจริญไปภายภาค จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการจัดเก็บภาษียางรับเบอร์ ในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลภูเก็ต มณฑลสุราษฎร์ มณฑลจันทบุรีไว้ชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นต้นไป กาลต่อไปราคาของรับเบอร์ดีขึ้น สมควรจะกำหนดพิกัตอัตราเก็บภาษีอย่างใด จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศกำหนดอัตราให้จัดเก็บต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๓๘๒)

จ่านักหอสมุด

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ออกโดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว
พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ฉบับที่ ๔

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศตามความในพระราชบัญญัติ
ธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราวพระพุทธศักราช ๒๕๖ ๑ ฉบับที่ ๔ ให้
ทราบทั่วกันว่า

ด้วยตามความในประกาศลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
มีว่า เมื่อมีผู้นำธนบัตรมาแลกเงินที่กรมธนบัตรให้เจ้าพนักงาน
งตจ่ายเงินตราตามจำนวนเงินที่แจ้งในธนบัตรนั้นต่อไปอีก ๖ เดือน
นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

แต่ด้วยเหตุว่าเป็นการสมควรที่จะขอยกกำหนดเวลาทั้งจ่าย
เงินตรารับแลกธนบัตรต่อไปอีก

เพราะฉะนั้น เมื่อมีผู้นำธนบัตรมาแลกเงินที่กรมธนบัตรให้

หน้า ๓๐๑

พ.ศ. ๒๕๖๓

เจ้าพนักงานงดจ่ายเงินตราตามจำนวนเงินที่แจ้งในธนบัตรนั้น ต่อ
ไปอีกสองปี นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าเนร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแทน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๓๘๔๔)

ประกาศ
ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่ทหารเรือ

จอมพลเรือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรม
พระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช จะเวทการทั่วไปผู้กำกับราชการ
ทหารเรือ รับพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
ประกาศทราบทั่วกัน

ตามความในกฎยุทธวินัย แลการลงอาญาทหารเรือฐานละเมิด
ยุทธวินัย ซึ่งเสนาบดีกระทรวงทหารเรือได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ตราแก้ไขตามกฎว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหาร
เรือลงวันที่ ๒๑ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔)
ข้อ ๓ ว่าด้วย อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหาร
ซึ่งให้ลงโทษโดยมีอยู่ด้วยฐานแห่งนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริห์
เห็นว่าการรักษายุทธวินัยไม่จำเป็นต้องให้อาญาโทษต่อไปแล้ว แล
การโทษ นั้นนับว่าเป็นอาญาอัน ต่ำช้าไม่สมควรแก่ทหารผู้ที่มีหน้าที่
ป้องกันรักษาพระมหากษัตริย์ ชาติ แลเมืองมรดก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่

หน้า ๓๐๓

พ.ศ. ๒๕๖๓

ทหารตามความในกฎว่าด้วยอำนาจสงอาญาทหารเรือที่กล่าวในเสีย
ให้คงใช้อำญาโทษได้แก่นักโทษในเรือนจำของทหารเรือเท่านั้น

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงพระนาม) ภาณุรังษี

จอมพลเรือจเรทหารทั่วไปผู้กำกับราชการทหารเรือ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๓ มกราคม หน้า ๓๘๕)

ประกาศเปลี่ยนหมวดเครื่องแบบปกติ
 กรมเสนาธิการหลวงรักษารองศ์
 และนักเรียนพรานหลวง

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนหมวดเครื่อง
 แบบปกติของสมาชิกเสนาธิการในกรมเสนาธิการหลวงรักษารองศ์
 และนักเรียนพรานหลวง เป็นให้ใช้หมวดทรงเครื่องเสนา
 วิชาจะสวมหมวดแบบใหม่ ต้องสวมเป็นกำหนดตั้งทุกคน
 คือให้สวมเอียงทางข้างขวา ขอบหมวดจดหูขวา กระจุกหรือ
 กุ้งของหมวดข้างบนให้เปะมาทางขวา เครื่องหมายสังกัดกรม
 ให้ติดที่ขอบหมวดตรงกับหน้าผาก หมวดนี้สำหรับนายเสนา
 ชั้นสัญญาบัตร ตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไปให้ใช้ทำด้วย
 กำมะหยี่สีเขียวแก่ ชั้นนายหมู่และพลเสนาตลอดจนนักเรียน
 พรานหลวงให้ใช้ทำด้วยสักหลาดสีเขียวแก่

ส่วนหมวดสำหรับแต่งกายอย่างอื่นนอกจากแต่งปกติให้คง
 ใช้ไปตามกำหนดเดิม

ให้เปลี่ยนตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป
 กรมบัญชาการคณะเสนาธิการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๓๐ มกราคม หน้า ๓๘๗)

ประกาศ

ยกเลิกการกำกับตรวจตราข้าว

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า กรรมการกำกับตรวจตราข้าว ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณากราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ได้คำนวณปริมาณข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ในพระราชอาณาจักร ก็บได้สอบสวนความเป็นไปแห่งการดำเนินงานในประเทศที่ใกล้เคียง จำนวนพระพุทศักราช ๒๕๖๑ แล้ว ได้ความว่าการดำเนินงานได้ผลบริบูรณ์ทั่วกัน และตลาดข้าวในต่างประเทศก็มีข้าวมาก พอดีไม่ต้องกรข้าวเป็นจำนวนมากเหมือนเช่นปลายพระพุทศักราช ๒๕๖๑ และต้นพระพุทศักราช ๒๕๖๒ ไม่มีเหตุอันควรกลัวว่าจะเกิดการขาดแคลนข้าวเช่นกาลก่อน กรรมการจึงเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องกำกับตรวจตราการซื้อขายข้าวต่อไปควรปล่อยให้พ่อค้า และชาวนากระทำการค้าขายข้าวพ้นจากการกำกับดูแลของเจ้าพนักงานเช่นปีปรกติทรงพระราชดำริเห็นชอบตามที่กรรมการกำกับตรวจตราข้าวได้กราบบังคมทูลพระกรุณา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกประกาศห้ามไม่ให้ข้าวออกไปนอกพระราชอาณาเขตฯ โดยมีได้

พ.ศ. ๒๔๖๓

หน้า ๓๐๖

รับอนุญาต และประกาศตั้งเจ้าพนักงานการกำกับตรวจตราข้าว
ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ประกาศลง
วันที่ ๑๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ จำเพาะตอนที่
ตั้งประธานกรรมการกำกับตรวจตราข้าว พระราชบัญญัติกำกับ
ตรวจตราข้าว ลงวันที่ ๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒
ประกาศให้กระทำการกำกับตรวจตราข้าวต่อไปในพระพุทธศักราช
๒๔๖๓-๔ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ และ
บรรดาประกาศกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้นตามอำนาจแห่งพระราชกั
หนดกฎหมาย ดังได้กล่าวมาแล้วนั้นเสียจนสิ้นเชิง ตั้งแต่
บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๓๘๘)

ประกาศ

ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่ตำรวจพระนครบาล

และตำรวจภูธร

เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการดำรัส
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ตามความในกฎว่าด้วยอาญาฐานละเมิดวินัยสำหรับเจ้าพนักงาน
พลตระเวน พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้ตราขึ้นไว้ แต่ได้ให้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อได้รวม
ราชการกรมตำรวจพระนครบาลกับ กรม ตำรวจภูธรเป็นกรมเดียว
กันแล้วเพื่อให้ใช้ได้ทั้งตำรวจภูธรด้วยนั้น มาตรา ๒ ว่าด้วย
อำนาจลงอาญา มีอาญาโทษอยู่ด้วยสถานหนึ่ง บัดนี้ทรงพระราช
ดำริเห็นว่าอาญาโทษเป็นอาญาอันต่ำช้า ซึ่งไม่ควรใช้ในการ
รักษาวินัยแก่ตำรวจพระนครบาลและตำรวจภูธรสืบไป จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกอาญาโทษแก่ตำรวจพระนคร
บาลและตำรวจภูธร ตามความในกฎว่าด้วยอาญาฐานละเมิด
วินัยตำรวจพระนครบาลและตำรวจภูธรมาตรา ๒ ข้อ ๑๑, ๑๒, ๑๓
นั้นเสีย

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๐)

ประกาศ

ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรจันอับ ร.ศ. ๑๑๑

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่าตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติอากรจันอับ ร.ศ. ๑๑๑ ขึ้นไว้ให้บุคคลที่มีความประสงค์จะทำเครื่องจันอับจำหน่ายต้องรับอาชญาบัตรต่อรัฐบาลไปจัดทำ ในสิ่งของบางอย่างที่เป็นอาหารบริโภคตามท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแต่ผู้เดียวณบัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การที่ได้กำหนดให้มีผู้รับทำขนมเครื่องจันอับได้เฉพาะแต่ผู้ที่ได้รับอาชญาบัตรของรัฐบาลนั้นย่อมเป็นเหตุขัดความชอบธรรมของมหาชน ไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยควรยกเลิกพระราชบัญญัติอากรจันอับเสีย เพื่อเป็นทางบำรุงการทำมาหาเลี้ยงชีพของพลเมืองสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรจันอับ ร.ศ. ๑๑๑ เสีย ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๓
 แนนปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๓)

ประกาศ

ให้สมาชิกสังกัดเหล่าพรานในกรมบัญชาการกอง
เสนาหลวง ร.อ. และกรมบัญชาการกองเสนาน้อยราบเบา
ใช้หมวกทรงฝรั่งเศส

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนหมวกเครื่อง
แบบปรกติสมาชิกเสื่อป่าในกรม บัญชา การกองเสนาหลวงรักษา
พระองค์และกรมบัญชาการกองเสนาน้อยราบเบา ซึ่งแต่งกาย
สังกัดเหล่าพรานหลวงรักษาพระองค์ เป็นให้ใช้หมวกทรง
ฝรั่งเศสเช่นเดียวกับสมาชิกในกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษา พระ
องค์ ตามที่ได้ประกาศเปลี่ยนแปลงเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น ตั้งแต่วันที่ประกาศมานับเป็นต้น

กรมบัญชาการคณะเสื่อป่า

ประกาศมาฉวันที ๓ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗) วัณที ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ประกาศพระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและสิ่งหิมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างทางรถไฟต่อสายรถไฟหลวงฝั่งตะวันตกแลตะวันออก ตอนที่ ๒ ตั้งแต่ทางรถไฟสายใต้ที่กิโลเมตร ๕ ถึงแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงคมนาคมสั่งกรมรถไฟหลวงให้สร้างทางรถไฟ เชื่อมสายรถไฟหลวงซึ่งอยู่ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก แห่งแม่น้ำเจ้าพระยา ให้เดินติดต่อกันได้นั้น

และตามประกาศพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ แลวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวงตรวจและวางแนวทางรถไฟให้แน่นอนติดต่อกันให้เสร็จขึ้น

บัดนี้กรมรถไฟหลวงได้อนุญาตตามพระราชกฤษฎีกานี้ และได้ตรวจวางแนวทางรถไฟได้แน่นอนอีกตอนหนึ่งแล้ว คือ ในระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกแลกิโลเมตร ๕ แห่งทางรถไฟ

สายใต้ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีประสงคที่จะจัดการซื้อที่ดินแลอสัง
หริมิตรพโยอย่างอื่นที่อยู่ในระหว่างสองตำบลที่ออกนามแล้ว ตาม
ที่จำเป็นเพื่อสร้างทางรถไฟแลเพื่อปลดเจ้าของ ฤผู้ปกครอง
หริมิตรซึ่งมีต้อประสงคจะจัดซื้อนั้น ให้พ้นจากข้อห้ามตามที่
ได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน

โดยเหตุฉนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระ
ราชกฤษฎีกาไว้ มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินฉบับ
ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ แลวันที่ ๑๒
กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ เฉพาะเขตในระหว่างตั้ง
แต่ทางรถไฟสายใต้ที่กิโลเมตร ๕ ถึงแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก
นั้นเสีย และให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้แทนในเขตเดียวกันนั้น
ให้เรียกว่า พระราชกฤษฎีกาจัดหาซื้อที่ดิน

มาตรา ๒ ให้กรรมรถไฟหลวงเป็นธุระในเรื่องจัดหาซื้อที่ดิน
แลอสังหริมิตรพโยอย่างอื่นตามที่เห็นจำเป็น เพื่อก่อสร้าง
ทางรถไฟในระหว่างทางรถไฟสายใต้ที่กิโลเมตร ๕ กับแม่น้ำเจ้า
พระยาฝั่งตะวันตก

มาตรา ๓ ที่ดินแลอสังหริมิตรพโยอย่างอื่นซึ่งต้องจัดหาซื้อ
นั้นมิระบุไว้ในบาญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ และให้นับว่าเป็น
ส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

ให้กรมรถไฟหลวงทำแผนที่แสดงเขตที่ดินที่ต้องประสงค์ เพื่อสร้างทางรถไฟ กล่าวคือ เส้นหมายเลขกำหนดเขตที่ดินทุกรายที่ต้องการจัดซื้อไว้หมดทั้งแปลง ฤๅแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

มาตรา ๔ ให้ คัดสำเนาบัญชีรายละเอียดที่มีอยู่ข้างท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ โดยมีเจ้าหน้าที่รับรองพร้อมด้วยแผนที่มอบไว้แก่ทำการกรมรถไฟหลวง จังหวัดพระนคร ที่กระทรวงเกษตรธิการ แลที่หอทะเบียนที่ดินทุก ๆ จังหวัด แลที่ว่า การอำเภอซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อนั้นตั้งอยู่ บรรดาบุคคลผู้เกี่ยวข้องมีทางได้ทางเสียนั้น อนุญาตให้ตรวจดูแผนที่ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๕ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นดังได้ระบุไว้แล้วนั้น ตกมาเป็นของกรมรถไฟหลวง แต่กรมรถไฟหลวงจะมีสิทธิเข้าปกครองยึดถือทรัพย์สินนั้นได้ต่อเมื่อได้ ไซ้เงินราคา หรือวางเงินค้ำทำขวัญตาม ที่ท่านบัญญัติไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

อนึ่งตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้เป็นต้นไป ถ้าบุคคลผู้มีสิทธิในที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้จำหน่าย หรือโอนกรรมสิทธิ์ใน ทรัพย์สิน

ให้แก่บุคคลอื่นด้วยประการใด ๆ บุคคลผู้รับโอนหรือรับช่วงนั้น มีสิทธิที่จะเรียกร้องได้แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

มาตรา ๖ เพื่อให้สะดวกแก่การจัดการข้อที่คืน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่ได้ระบุไว้ แต่เพื่อจัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดและใช้เงินค่าทำขวัญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าลาดตลบเลอสรร ผู้ช่วยผู้บัญชาการ กรมรถไฟหลวง ๑ อำมาตย์เอก หม่อมเจ้าทองเชื้อธรรมชาติ กรมรถไฟหลวง ๑ อำมาตย์เอก พระยาสุรเกษตร์โสภณ กระทรวงเกษตรราธิการ ๑ อำมาตย์เอก พระยานครานุรักษ์กระหรวง นครบาล ๑ อำมาตย์เอก พระยาคินีสันทนานุการ กรมรถไฟหลวง ๑ เป็นกรรมการจัดข้อที่คืน

มาตรา ๗ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ เป็นต้นไป ให้กรรมการอำเภอในตำบลแต่จังหวัดซึ่งที่คืนแลอสังหาริมทรัพย์ อย่างอื่น ที่ต้องจัดหาขอนั้นตั้งอยู่ ออกโฆษณาให้ราษฎรทราบโดยปิดประกาศแจ้งความแลโดยวิธีหนึ่งวิธีใด ตามที่อำเภอจะโฆษณาการให้ทราบได้

กรรมการอำเภอในพึงแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะอ้างว่าตนมีสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่คืน ๆใดอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องจัดข้อไว้แล้ว ให้ผู้นั้นร้องขอต่อกรรมการ

จัดซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลา ๑ เดือน นับแต่วันประกาศ
แจ้งความให้ทราบนั้น

มาตรา ๘ กรรมการจัดซื้อที่ดินมีหน้าที่ไปตรวจที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องจัดซื้อไว้ แลพยายามไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะใช้ให้

กรรมการจัดซื้อที่ดินที่ต้องตรวจพิจารณาคำร้องที่มีผู้ร้องขอด้วยวาจาหรือเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ถ้ามีข้อโต้เถียงไม่ตกลงกันในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามที่จะไกล่เกลี่ยให้ปรองดองตกลงกันได้ แล้วให้กรรมการจัดซื้อที่ดินแจกจ่ายคำสำนวนหรือข้อคำทำขวัญนั้นรวบรวมเข้าไว้เป็นเรื่อง แลแบ่งแยกให้รู้ว่าเป็นคำร้องที่ไม่มีข้อโต้เถียงประเภทหนึ่ง แลเป็นคำร้องที่มีข้อโต้เถียงอีกประเภทหนึ่ง

มาตรา ๙ กรรมการจัดซื้อที่ดินพึงกระทำความตกลงกับผู้เป็นเจ้าของสิทธิที่ไม่มีข้อโต้เถียงดังกล่าวมาแต่ต้น แลพยายามไกล่เกลี่ยให้ ปรองดองตกลงกันใน จำนวนเงิน ค่าทำขวัญที่จะใช้ให้

- ๑) ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ตั้งข้อที่ตกลงสัญญาขึ้นลงไว้ เป็นลายลักษณ์อักษรแลให้ลงนาม กรรมการจัดซื้อที่ดินกับผู้เป็นเจ้าของ

ของทั้ง ๒ ฝ่ายต่อหน้าพยานคนหนึ่ง เมื่อได้ใช้เงินค่าทำขวัญ ตามที่ตกลงกันนั้นแล้ว กรรมกรไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือ ปกครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้

๒) ถ้าไม่ตกลงกัน ให้กรรมกรไฟหลวงแจ้งความแก่อีก ฝ่ายหนึ่งเป็นสายลักษณะอักษรว่า จะขอให้ศาลอย่างสูงแก่ฝ่าย นั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่ทำคำรับภายในกำหนด เวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว ทั้งสองฝ่าย มีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคนสำหรับชี้ขาดในเรื่องราคา แล่อนอนุญาโตตุลาการนั้นมีความเห็นทักงไม่ตกลงกัน ก็ให้ อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกผู้เป็นประธานขึ้นคนหนึ่ง เพื่อเป็นผู้ ชี้ขาดหรือจะร้องขอต่อศาลเพื่อให้เลือกตั้งผู้เป็นประธานชี้ขาดก็ได้ตามบทในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น

มาตรา ๑๐ ในเรื่องที่ดินแลอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ซึ่งมี ข้อโต้เถียงกันด้วยเรื่องสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดินนั้น ฤใน เรื่องที่จะแบ่งสันปันส่วนเงินค่าทำขวัญ แต่ต้องเป็นไปในเวลา ก่อนที่ได้ใช้ค่าทำขวัญให้แก่ผู้สมควรได้รับ ท่านให้ یشข้อบัญญัติ ดังต่อไปนี้

ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ยผู้พิพาททุกฝ่ายให้ ประองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

๑) ถ้าตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้นำเงินเท่าจำนวน
ที่ตกลงนั้นวางต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งแล้วให้กรรมรถไฟหลวง
มีสิทธิที่จะเข้าปกครองทรัพย์สินได้

๒) ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรรมรถไฟ
หลวงแจ้งแก่ผู้พิพากษาชั้นศาลยกข้ออ้างว่า จะขอให้ราคา
อย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคานั้น
ภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นแล้ว
ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตามทัณฑ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นภายหลังเวลาที่กรรมรถไฟหลวงได้ใช้เงิน
ค่าทำขวัญแก่ผู้ที่ควรได้รับนั้นแล้ว ท่านว่าผู้พิพากษานั้นจะฟ้องร้อง
ได้แต่เฉพาะบุคคลผู้ซึ่งได้รับเงินค่าทำขวัญไปเท่านั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อบุคคลซึ่งต้องตามบทสันนิษฐานว่าเป็นผู้มี
สิทธิจะได้รับเงินค่าทำขวัญในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดิน หรืออสัง
หาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นหาตัวไม่พบ ให้กรรมการจัดซื้อที่ดิน
กำหนดจำนวนเงินค่าทำขวัญให้ตามราคาที่เหมาะสม แลวาง
เงินเท่าจำนวนนั้นต่อศาล เมื่อได้วางเงินตั้งแล้วกรรมรถไฟ
หลวงมีสิทธิที่จะเข้าปกครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
นั้นได้ ถ้าภายในกำหนดเวลา ๖ เดือนนับแต่วันที่วางเงิน ผู้

เป็นเจ้าของทรัพย์สินเรียกร้องขอทรัพย์สินจะไม่ยอมรับเอาจำนวนเงิน ตามที่กรรมการจัดซื้อที่ดินได้กำหนดไว้ ก็ให้ตั้งอนุญาตุตุลาการตามมาตรา ๕ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๖ เดือนนั้นแล้ว ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะร้องขออย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญ ที่ได้วางไว้ต่อศาลดังกล่าวแล้วเป็นการใช้สัดกันเสร็จ

ถ้าภายในกำหนดเวลา ๖ เดือนนับแต่วันทวงเงินมีผู้ร้องขอค่าทำขวัญ แลเกิดมีข้อโต้แย้งขึ้นด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินนั้นๆ ด้วยเรื่องเงินค่าทำขวัญ ที่จะจ่ายหรือจะแบ่งปันกันประการใดก็ดี ให้กรรมการจัดซื้อที่ดินพยายามไกล่เกลี่ยผู้พิพากษาทุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ ให้กรมรถไฟหลวงแจ้งแก่ผู้พิพากษาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะขอให้ราคาอย่างสูงเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าผู้พิพากษาไม่ยอมรับเอาราคาภายในกำหนดเวลาสิบวัน นับแต่วันที่ไปรับคำแจ้งความนั้นแล้ว ก็ให้ตั้งอนุญาตุตุลาการตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แต่เมื่อมีการโต้แย้งขึ้นในภายหลังเวลาหกเดือน นับแต่วันที่กรมรถไฟหลวงได้วางเงินค่าทำขวัญไว้แล้ว ท่านว่าผู้พิพากษานั้นจะฟ้องร้องได้แต่เฉพาะบุคคลที่ต้องชำระไว้ ให้เป็นผู้รับเงินค่าทำขวัญตามที่วางไว้ต่อศาลเท่านั้น

มาตรา ๑๒ ถ้าว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญที่จะต้องกำหนดโดยการตั้งอนุญาโตตุลาการในเวลาหนึ่งเวลาใด เมื่อกรมรถไฟหลวงได้ร้องขอ ศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งอนุญาตให้กรมรถไฟหลวงเข้าปกครองที่ดิน ฤๅอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้นได้ แต่ท่านว่าในการเช่นนี้ให้กรมรถไฟหลวงวางเงินตามจำนวนที่ศาลจะเห็นว่าพอเพียง เพื่อให้ค่าทำขวัญนั้นก่อน

ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ถ้าผู้ใดควรได้ค่าทำขวัญไม่ยอมรับค่าทำขวัญตามที่ได้ตกลงกัน หรือตามที่อนุญาโตตุลาการได้กำหนดให้ ท่านว่ากรมรถไฟหลวงมีสิทธิที่จะเข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นได้ แต่ต้องวางเงินค่าทำขวัญไว้ต่อศาลก่อน

ถ้าผู้เป็นเจ้าของฤๅผู้ที่อยู่ปกครองทรัพย์สินนั้นไม่ยอมให้กรมรถไฟหลวงเข้าปกครองทรัพย์สินเหล่านั้นตามสิทธิที่ได้ให้ไว้โดยพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรมรถไฟหลวงได้ร้องขอ ท่านว่าศาลมีอำนาจที่จะออกคำสั่งบังคับขับไล่บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นออกจากที่ใดทันที แต่ขอไม่ให้ตัดขวางต่อกรณีผู้เป็นเจ้าของ ฤๅผู้ที่อยู่ในที่นั้นจะฟ้องร้องว่ากล่าวต่อภายหลัง

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินที่ต้องจัดขออนุญาตจะได้รับเงินค่าทำขวัญ

๑) ผู้ที่อยู่ปกครองในที่ว่างเปล่าภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษ

จัดการที่ดินหรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษรนั้นไม่ควรได้รับเงินค่าทำขวัญ

๒) ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินเป็นผู้ที่ควรได้รับค่าทำขวัญ ถึงแม้ว่าจะได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้อื่นโดยการซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือโดยประการใดๆ ก็ดี ถ้าการโอนกรรมสิทธิ์นั้นได้กระทำไปภายหลังจากวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งเป็นการใช้ไม่ได้ตามพระราชกฤษฎีกานั้น กล่าวคือ ได้โอนไปโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทน

มาตรา ๑๔ บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ควรได้รับเงินค่าทำขวัญ คือ

๑) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่หรือไม่ได้ (กล่าวคือสิ่งปลูกสร้างทุกอย่าง ถึงแม้ว่าจะทำด้วยไม้แต่ต้องเป็นเสาไม้จริง ฝาปลูกเป็นเสาก่อวงคาน) ซึ่งมียู่ในที่ดินในวันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ว่าเป็นได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

๒) ผู้เช่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่หรือไม่ได้ ซึ่งต้องจัดซื้อ แต่การเช่าซื้อนั้นต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร แลได้ทำไว้

ก่อนวันที่ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือ
 ได้ทำขึ้นภายหลังวันในประกาศนั้นโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวง
 พิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แลการ
 เช่าถือนั้นยังไม่สิ้นสุดไปก่อนหรือในวันที่กรมรถไฟหลวงได้เข้า
 ปกครองที่ดิน หรือสิ่งที่ปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่อง
 เช่าถือนั้นยังไม่พึงกำหนดให้จำเพาะผู้ที่เช่าได้เสียหายจริง ๆ โดย
 เหตุที่ต้องออกจากที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างก่อนถึงวันกำหนด
 สัญญาเช่านั้น

๓) เจ้าของต้นไม้หรือการเพาะปลูกซึ่งอยู่ในเขตที่ดินนั้น
 ในวันออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ฤๅที่ปลูก
 สร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน
 ฤๅผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

๔) เจ้าของสิ่งปลูกสร้างหรือได้ ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้นในวันที่
 ออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน หรือได้ปลูก
 ขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือ
 ผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เงินค่าทำขวัญในเรื่องสิ่งกำหนด
 ให้จำเพาะการขนแลค่าที่จะต้องปลูกสร้างขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จัดซื้อที่ดินรายใดไว้ไม่หมดทั้งแปลง ทำ
 ให้เหลือเนื้อที่เป็นเศษอยู่ไม่ถึงส่วนหนึ่งในสามของจำนวนที่ดิน
 นั้น แลเศษที่เหลือมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางเมตร ผู้เป็นเจ้าของ

ของอาคารขอให้จัดซื้อที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงได้ แต่ที่ๆ เหลือ
นั้นต้องไม่ติดต่อกับที่ดิน เดียวกันกับที่ดิน แปลงอื่นของเจ้าของ
เดียวกัน

มาตรา ๑๖ เมื่อต้องจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้แต่ส่วนหนึ่ง
ผู้เป็นเจ้าของอาคารขอให้จัดซื้อส่วนที่ ยังเหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่
ได้นั้นด้วย

มาตรา ๑๗ เงินค่าทำขวัญที่จะใช้เป็นค่ากรรมสิทธิ์ที่ดินฤๅสิ่ง
ปลูกสร้างหรือไม่ได้นั้น พึงกำหนดให้ตามราคาที่ดิน ฤๅสิ่งปลูก
สร้างที่ซื้อขายกันในตลาดในวันนี้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดิน แลตามแต่พฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่องๆ ไป

เมื่อที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ได้ต้องจัดซื้อไว้แต่ส่วนหนึ่ง
แต่ส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลงไปแล้ว ก็ให้กำหนดค่า
ทำขวัญให้สำหรับส่วนที่เหลืออันต้องลดน้อยถอยราคาไปนั้นด้วย
เมื่อผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ในที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้างอันต้องจัดซื้อ
นั้นก็ดี ฤๅประกอบกิจการค้าขายโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ใน
ที่นั้นก็ดี ให้กำหนดค่าทำขวัญให้สำหรับการเสียหายโดยตรง
ซึ่งผู้นั้นได้เสียไปโดยการที่ต้องออกจากที่ดิน ฤๅสิ่งปลูกสร้าง
นั้นด้วย

มาตรา ๑๘ เมื่อการสร้างรถไฟแลเครื่องประกอบทางรถไฟ
กระทำให้ทรัพย์สินซึ่งเหลือจากจัดซื้อนั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษใน

12/10/2566

ขณะนั้น ท่านให้เอาจำนวนราคาทรัพย์สินที่ได้ทวงราคาสูงชนนหัก
ทอนออกจากจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ทั้งนี้ขอให้ถือว่าราคา
ทรัพย์สินที่ได้ทวงสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อให้เจ้าของ
ทรัพย์สินกลับต้องจ่ายเงินอีกเลย

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ลิดค่าทำขวัญให้สำหรับราคาทรัพย์สินที่ได้
ทวงสูงชนนในทรัพย์สินเหล่านี้ คือ

๑) สิ่งปลูกสร้าง ทุเพิ่มเติม ทุการเพาะปลูก ทุการกระทำ
ให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ทุการเช่าถ่อซึ่งได้กระทำขึ้น
ภายหลังวันในประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินโดยมิ
ได้รับอนุญาตจากข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน หรือผู้แทนเปนลาย
ลักษณ์อักษร (ยกเว้นแต่การทำนา ทุทำสวนที่จัดอยู่ตามปกติ)

๒) สิ่งปลูกสร้าง ทุเพิ่มเติม ทุการเพาะปลูก หรือการ
กระทำให้ที่เจริญขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ทุการเช่าถ่อซึ่งปรากฏ
ว่าได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
โดยกลอุบายฉ้อ เพื่อประสงค์จะได้รับเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๑๕ เดือนมกราคม พระ
พุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัตถยุบนั้น

(ราชกิจจานุเบกษาเล่ม๓๑ ตอนพิเศษ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

ประกาศ
แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ

พ.ศ. ๒๕๕๘

ตามประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ ว่าด้วยการใช้ดาบพระครุฑพ่าห์มีสร้อยคล้องคอสำหรับราชองครักษ์ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ดังนี้ คือ

“ราชองครักษ์เวลาเข้าเวรประจำการหรือกระทำกิจใดๆในหน้าที่ราชองครักษ์โดยเงาะ ให้ใช้สายสพายไหมสีขาวย่นน้ำเงิน มีกู่ห้อย สรวมพาดจากบ่าซ้ายรวมชายผูกไว้ที่เอวขวา”

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๒๑)

ประกาศ

แก้ไขพระราชบัญญัติราชของครุฑฯ พระพุทธศักราช ๒๕๕๕
และพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวแบบทหารบก

พระพุทธศักราช ๒๕๖๒

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แก้ไขความในพระราชบัญญัติราชของครุฑฯ พระพุทธศักราช ๒๕๕๕ และพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวแบบทหารบก พระพุทธศักราช ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑) ในพระราชบัญญัติราชของครุฑฯ พระพุทธศักราช ๒๕๕๕ มาตรา ๑๑ ให้ขีดฆ่าความในหมายอักษร ค. เสีย ใช้ความใหม่ดังต่อไปนี้แทน

“ค. บันดาราของครุฑฯ ในขณะที่ประจำทำราชการในหน้าให้ราชของครุฑฯ โดยเฉาะ ให้สพายคันชีพสายไหมทองเป็นเครื่องหมาย ในเวลาที่แต่งกายประเภทเต็มยศ ครึ่งยศ และในโอกาสที่สวมกางเกงแถบ แต่ถ้าแต่งตัวสังกัดกรมที่ใช้คันชีพสายไหมเงินก็ให้สพายคันชีพสายไหมเงิน ถ้าในเวลาที่จะแต่งกายประเภทฝึกหัดหรือราชการสนาม ให้ใช้คันชีพสายหนังเหลือง ทั้งนี้ให้สพายเฉียงจากบ่าซ้ายไปขวา

หน้า ๓๒๕

พ.ศ. ๒๔๖๓

แต่นายทหารเรือใช้สาย สพายไหมขาว สลับ น้ำเงินมีกู่ห้อย
แทนคันชีพ ”

๒) ในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวแบบทหารบก พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๒ มาตรา ๓๖ ข้อ ๒ ให้ชี้แจงว่า “ให้
ใช้ตามพระครุฑพ่าห์ห้อยที่ได้คือเสื่อตรงดุนเม็ดบน มีสาย
สร้อยคล้องคอ ” นั้นเสีย ใช้ความใหม่ดังต่อไปนี้แทน

“ ให้สพายคันชีพ สาย หนังสือ แถบทองทับ เป็นเครื่องหมายใน
เวลาที่แต่งกายประเภทเต็มยศ ครึ่งยศ และในโอกาสที่สวม
กางเกงแถบ แต่ถ้าแต่งตัวสังกัดกรมทหารบกประเภทที่ ๑ รักษา
พระองค์ ให้สพายคันชีพสายหนังสือแถบเงินทับ ถ้าในเวลาแต่ง
กายประเภทฝึกหัดหรือราชการสนาม ให้ใช้คันชีพสายหนังสือ
เหลือง ทั้งนี้ให้สพายเฉียงจากบ่าซ้ายไปขวา ”

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๒๒)

ประกาศ

เปิดใช้วิทยุโทรเลขที่เรือท่นแดงปากน้ำเจ้าพระยา

ด้วยกระทรวงทหารเรือได้ตั้งสถานวิทยุโทรเลขขึ้นใช้ราชการที่เรือท่นแดงปากน้ำเจ้าพระยาอีกแห่งหนึ่ง แต่เพื่อให้เป็นการสะดวกแก่สาธารณชน แลเรือกำปั่นที่ไปมาค้าขายกับกรุงเทพมหานคร กระทรวงคมนาคมจึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเปิดการรับส่งวิทยุโทรเลขที่สถานอันว่ามาแล้วนี้ ให้ทำการรับส่งวิทยุโทรเลขของสาธารณชนได้ด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นต้นไป จึงได้วางระเบียบการไว้ให้ทราบดังต่อไปนี้

๑. สถานที่เรือท่นแดงนี้ ตั้งอยู่ที่ละติจูด $๑๓^{\circ} ๒๗'$ เหนือ แลลองจิจูด $๑๐๐^{\circ} ๓๓' ๔๐''$ ตะวันออก อักษรย่อสำหรับเรียกสถานที่นี้ คือ H. G. R.

๒. ทางไกลที่สุดของสถานวิทยุโทรเลขนี้ จะรับแลส่งวิทยุโทรเลขได้เพียง ๕๐ ไมล์ แลมีกำหนดเวลาเปิดทำการรับส่งวิทยุโทรเลขของสาธารณชน ตั้งแต่ ๒๔ นาฬิกาถึง ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๓ นาฬิกาถึง ๓ นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๖ นาฬิกาถึง ๖ นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๙ นาฬิกาถึง ๙ นาฬิกา ๓๐

หน้า ๓๒๗

พ.ศ. ๒๔๖๓

นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๑๒ นาฬิกาถึง ๑๒ นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง
ตั้งแต่ ๑๕ นาฬิกาถึง ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๑๘ นาฬิกา
ถึง ๑๘ นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๒๑ นาฬิกาถึง ๒๑
นาฬิกา ๓๐ นาทีครึ่งหนึ่ง

๓. ผู้ที่มีปรารถนาจะส่งวิทยุโทรเลขถึงเรือกำปั่นลำใด ซึ่งอยู่นอกเรือท่นแดงนั้น จะส่งจากที่ทำการโทรเลขของกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ทั่วไป แลให้ผู้ส่งโทรเลขนั้นเขียนคำลงไว้ให้ชัดเจนว่า วิทยุหรือ “Wireless” ที่มุมเบื้องบนข้างซ้ายแห่งกระดาษแบบโทรเลขของกรมไปรษณีย์โทรเลขก่อนนามผู้รับทุกฉบับ แลให้เขียนชื่อเรือกำปั่นที่ผู้รับอยู่นั้นด้วย เจ้าพนักงานโทรเลขแลวิทยุโทรเลข จะได้ส่งโทรเลขนั้นโดยทางวิทยุถึงเรือท่นแดงเพื่อส่งต่อไปยังเรือกำปั่นนั้นโดยธง หรือโคมสัญญาณที่เหมาะสมแก่กาลเวลา

ส่วนผู้ที่อยู่ในเรือกำปั่นที่มีปรารถนาจะส่งโทรเลขถึงผู้ที่อยู่บนฝั่งนั้น เมื่ออยู่ในระยะที่เห็นเรือท่นแดงสามารถจะใช้เอาฉติสัญญาณอันว่ามาแล้วจนถึงเรือท่นแดงได้ ก็ให้ส่งข่าวสารที่มีประสงค์จะส่งนั้นถึงเรือท่นแดง โดยใช้อาฉติสัญญาณอย่างเดียวกัน เมื่อเรือท่นแดงได้รับข่าวสารนั้นแล้ว จะได้ส่งข่าวสารนั้นโดยทางวิทยุถึงกรุงเทพฯ เพื่อจัดการส่งต่อไปถึงผู้รับ

๔. เครื่องอาณัติสัญญาณที่จะใช้ระหว่างเรือทู้่นแดงแลเรือกำปั่นนั้น ในเวลากลางวันให้ ใช้ธงสัญญาณตามแบบระหัสสากล (Flag Signals in accordance with the International code) แลในเวลาค่ำคืนให้ ใช้โคมสัญญาณตามแบบระหัสมอร์ซ (Morses'-system)

๕. คำคำวิทยุโทรเลขที่ส่งแลรับ หรือผ่านสถานีเรือทู้่นแดงนี้คิดค่าละ ๒๐ สตางค์ หรือไม่น้อยกว่าฉบับละ ๒ บาท แต่ถ้าจะต้องส่งผ่านสถานีวิทยุใดอีก ก็ต้องคิดค่าคำสำหรับผ่านสถานีนั้นตามอัตราที่กำหนดมาแล้วนี้ เพิ่มขึ้นอีกทุกสถานี แลถ้าโทรเลขนั้นจะต้องส่งต่อไปโดยทางสายโทรเลขธรรมดาหรือทางไปรษณีย์ ฯลฯ ก็ดี ก็ต้องคิดค่าคำโทรเลขแลไปรษณียากรเพิ่มขึ้นอีกด้วยตามกฎหมายเสนาบดีกระทรวงคมนาคม ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๓
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวางฆานุประพัทธ์
 เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๖ มีนาคม หน้า ๔๒๔)

พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี

พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มี พระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
 สินทรมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์เจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ
 สั่งว่าตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พระ
 พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า เมื่อได้พระราชทานพระบรม
 ราชานุญาติงบประมาณประจำปีไปยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
 แล้ว ให้ยื่นรายการในงบประมาณอันได้รวบรวมแล้ว ครา
 เปนพระราชบัญญัติประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา นั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติตั้ง
 ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติงบ
 ปรมาณประจำปี พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑
 เมษายนตลอดไปถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้แลรายจ่ายอันได้รับพระราช
 ทานพระบรมราชานุญาติแล้ว ให้ตั้งรับแลจ่ายในปี พระพุทธศั
 กราช ๒๔๖๔ นั้น มีรายการแลจำนวนเงินดังนี้

12710/2560
 เงินรายได้ ๗๗,๘๐๐,๐๐๐ บาท

เงินรายจ่าย ๘๒,๐๓๒,๕๘๒ บาท

เงินรายจ่ายสูงกว่าเงินรายได้ ๔,๒๓๒,๕๘๒ บาท

เงินจ่ายพิเศษ

จ่ายจากเงินคงพระคลัง ๑๑,๕๓๗,๕๐๐ บาท

จ่ายจากเงินกู้ ๔,๗๑๔,๐๐๐ บาท

จ่ายจากเงินสงฆ์ต้นเงินกู้ ๘๕๖,๖๔๐ บาท

รวม ๑๗,๑๔๘,๑๔๐ บาท

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรักษาราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ มีนาคม หน้า ๔๒๘)

ชำนาญหอสมุด

ประกาศ

เปลี่ยนเครื่องแต่งกายนายเสื้อป่าประจำกรม นักเรียนเสื้อป่าหลวง

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตร และนายหมู่ที่ทำการตำแหน่งผู้บังคับหมวด ประจำกรมนักเรียนเสื้อป่าหลวงเป็นกำหนดใหม่

๑. เครื่องแบบปรกติ

ก. สำหรับนายหมู่ที่ทำการตำแหน่งผู้บังคับหมวดให้มีเครื่องแต่งกายดังนี้

๑. หมวกหนัสนีเสี้ยวเช่นเดียวกับนักเรียนเสื้อป่า

๒. เสื้อสีทากแบบเสื้อป่าตัดคุมเงิน ที่ข้อมือติดบังเครื่อง

หมายยศ

๓. อินทร์รูปเป็นแผ่นผ้าสีขาวขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้นอินทร์รูปเจาะรังคัมสำหรับกลัดกับคัมที่ข้างคอเสื้อ ปลายอินทร์รูปเย็บตรึงติดกับไหล่เสื้อ

๔. กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีเขี้ยว

๕. รองเท้าหนังแดงชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า

ข. สำหรับนายเสื่อปานสัญญาบัตรตรงแต่ชื่อนว่านายหมวด
ตรจนไปใหม่เครื่องแต่งกายดังนี้

๑. หมวกเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว สำหรับนายหมู่ทำการ
ตำแหน่งผู้บังคับหมวด

๒. เสื้อคอปกแบบเสื่อนายเสื่อปานสัญญาบัตรติดคุมเงิน

๓. อินทรีธนูเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วสำหรับนายหมู่ทำการ
ตำแหน่งผู้บังคับหมวด

๔. กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีเขียว

๕. รองเท้าสูงหนังแดง

๒. เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

ก. สำหรับนายหมู่ทำการตำแหน่งผู้บังคับหมวดให้มีเครื่อง
แต่งกายดังนี้

๑. หมวกสักหลาดดำใบพับพื้นผ้าลายเสือ (เช่นเดียวกับ
สมาชิกกรมเสื่อป่าพรานหลวง ร.อ.) ปักขนห่านขาว ๑ ขน
ติดสายรัดคางหนังดำ

๒. เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสื่อทูนิกคอดึงติดคุมเงิน
คอแลงข้อมือเป็นสีขาว ติดบังเครื่องหมายยศด้วยแถบไหมขาว

๓. อินทรีธนูสีขาวชนิดปกไหล่

๔. กางเกงดำขลิบลวดขาว

๕. รองเท้านั่งดำ

ข. สำหรับนายเสื่อประชาชนสัญญาบัตร ตั้งแต่ที่นายหมวดตรี
ขึ้นไปให้มเครื่องแต่งกายดังนี้

๑. หมวกเช่นเดียวกับนายหมู่ทำการตำแหน่งผู้บังคับหมวด

๒. เสื้อเช่นเดียวกับนายหมู่ทำการตำแหน่งผู้บังคับหมวด ผิด
แต่ให้ข้อมือเสื้อตติยตรีเครื่องหมายยศด้วยลวดไหมเงิน

๓. อินทรีขนุสีขาวชนิดปกไหล่ ที่ริมขอบอินทรีขนุโดย
รอบขลิบแถบไหมเงินขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔. กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีดำขลิบลวดขาว

๕. รองเท้าสูงหนังดำ

ให้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายตามที่กล่าวมานี้ตั้งแต่วันที่ประกาศ
มานี้เป็นต้นไป

กรมบัญชาการคณะเสื่อป่า

ประกาศมาณวันที่ ๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ มีนาคม หน้า ๔๓๐)

ประกาศ

เปลี่ยนหมวดและอินทร์ธนูเครื่องแบบปกติสมาชิกเสือป่า
สังกัดกรมเสือป่ามหาลงรักษาพระองค์

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนหมวดและอินทร์
ธนูเครื่องแบบปกติของสมาชิกเสือป่าสังกัดกรมเสือป่ามหาลง
รักษาพระองค์ เป็นกำหนดใหม่ คือ

๑. หมวด

ก. สำหรับนายหมู่และพลเสือป่า ให้ใช้หมวดหนักสีเงิน
หม่น ที่ริมใบพับขลิบแถบสีขาวขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร มี
สีขาวห้อยข้างหน้าหมวด ๑ กุ

ข. สำหรับนายเสือป่าชั้นสัญญาบัตร ตั้งแต่ที่นายหมวดตรี
ขึ้นไป ให้ใช้หมวดหนักสีเงินหม่น ที่ริมใบพับขลิบแถบไหม
เงินขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร มีกุใหม่เงินห้อยข้างหน้าหมวด ๑ กุ

๒. อินทร์ธนู

ในเวลาแต่งเครื่องแบบปกติให้ใช้อินทร์ธนูเป็นแผ่นผ้าสี
เงินหม่น (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้นอินทร์ธนูเจาะรั้งคุดม
สำหรับกลัดกับตุ้มที่ข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทร์ธนูเย็บตรึงติดกับ
ไหล่เสื้อ

หน้า ๓๓๕

พ.ศ. ๒๕๖๓

ส่วนหมวกและอินทรีธนูสำหรับเครื่องแต่งกายอย่างอื่น (นอกจากแต่งปกติ) ให้คงใช้ไปตามกำหนดเดิม

ให้ใช้หมวกและอินทรีธนูตามกำหนดใหม่ตั้งแต่วันที่ประกาศ
มาขึ้นเป็นต้นไป

กรมบัญชาการคณะเสนาบดี

ประกาศมาณวันที่ ๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ มีนาคม หน้า ๔๓๒)

ประกาศกระทรวงนครบาล

เรื่องเปลี่ยนนามตำบลบางบัวทอง เป็นตำบลอ้อมเกร็ด
ตำบลพระกิมลเป็นตำบลบางบัวทอง แลโอนท้องที่ตำบล
บางพลับ ตำบลอ้อมเกร็ด ตำบลท่าอิฐ ไปรวมในท้องที่
อำเภอปากเกร็ด

ด้วยได้รับรายงานนครบาลจังหวัดนนทบุรีว่า นามตำบลแล
ท้องที่บางตำบลซึ่งได้กำหนดไว้แต่เดิมยังไม่เหมาะแก่การปกครอง
จึงได้แก้ไขใหม่ตั้งแจ้งต่อไปนี้

๑ เปลี่ยนนามตำบลบางบัวทอง เป็นตำบลอ้อมเกร็ด แล
เปลี่ยนนามตำบลพระกิมล เป็นตำบลบางบัวทอง อำเภอบาง
บัวทอง

๒ โอนตำบลบางพลับ ตำบลอ้อมเกร็ด (ที่เปลี่ยนมา
ใหม่) อำเภอบางบัวทองกับตำบลท่าอิฐ อำเภอนนทบุรี รวม
๓ ตำบลนี้ ไปรวมการปกครองขึ้นอำเภอปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรีตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระชายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

12410/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๑๓ มีนาคม หน้า ๔๓๔)

ประกาศ

ถอนสิทธิที่พระราชทานไว้แก่

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลภาเทวี

ตามประกาศเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติตราวิมลภรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
สันทรมหาวิชาราช พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยทรงพระราชอนุสรคำนึงถึงความดีความชอบของฝ่ายใน
เพื่อจะให้ได้รับผลแห่งพระมหากรุณาในราชการส่วนพระองค์
เสมอเหมือนกับข้าราชการในพระราชสำนักฝ่ายหน้า เมื่อวันที่ ๑
มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติตราวิมลภรณ์ พ.ศ.
๒๕๖๑ พระราชทานโอกาสให้ฝ่ายในรับพระราชทานตราวิมลภ
รณ์ได้เช่นเดียวกัน แลโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราช
านุญาตให้พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิมลภาเทวีทรงไว้ซึ่ง
สิทธิที่จะทรงพระดำริหว่า ผู้ใดเป็นผู้สมควรที่จะได้รับพระราช
ทานตราวิมลภรณ์สำหรับฝ่ายในแล้ว ก็ประทานได้ตามพระ

ราชนิยมซึ่งตราไว้เป็นพระราชบัญญัติ ทั้งนี้โดยหวังพระราช
 หฤทัยว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัลลภาเทวีจะได้ดำรง
 ตำแหน่งพระราชินีร่วมกับพระราชหฤทัยต่อไปในอนาคต

บัดนี้ความปรากฏเป็นอย่างอื่นจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศถอนนั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัลลภาเทวี
 เสีย ตั้งแจ้งอยู่ในประกาศนั้นแล้ว เมื่อพระองค์เจ้าวัลลภาเทวี
 มิได้เป็นคู่หมั้นของพระองค์ต่อไปแล้ว ก็หาสมควรที่จะคงสิทธิ
 อันสำคัญที่โปรดเกล้าฯพระราชทานไว้ นั้นไม่จึงมีพระบรมราชโอง
 การโปรดเกล้าฯ ให้ถอนสิทธิที่พระราชทานแก่พระองค์เจ้าวัลลภา
 เทวีเสีย ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศกระแสพระบรมราชโองการนี้ไป
 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำแก้ไขเพิ่มเติมข้อความใหม่
 เพื่อประโยชน์ต่อไปว่า “การพระราชทานตราวัลลภาภรณ์ฝ่ายใน
 นั้น จะทรงพระราชดำริให้พระราชทานด้วยพระองค์เอง ฤฯจะทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระ
 ราชินีผู้ร่วมพระราชหฤทัยทรงถือสิทธินั้นสนองพระองค์ ก็สุด
 แล้วแต่จะทรงพระราชดำริให้เห็นสมควร”

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๐ มีนาคม หน้า ๔๓๗)

ประกาศ

ยกเลิกประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่าน้ำ
ในตำบลคลองใหญ่ที่อำเภอบางพระจังหวัดตราด
ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓)
คงให้จัดเก็บเงินอากรค่าน้ำในตำบลคลองใหญ่ ตามกฎ
เสนาบดีอากรค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖
ตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ในมณฑลจันทบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๔ สืบไป

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า การ
ทำมหาเลี้ยงชีพของราษฎรในตำบลคลองใหญ่ ที่อำเภอ
บางพระจังหวัดตราดได้เจริญขึ้นกว่าแต่ก่อน การจับสัตว์น้ำ
ของราษฎรก็ได้ประโยชน์ถึงกับเป็นสินค้าจำหน่ายไปต่างท้องที่
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิกประกาศ ลงวัน
ที่ ๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓) เฉพาะข้อความที่
ยกเว้นไม่จัดเก็บเงินอากรค่าน้ำในตำบลคลองใหญ่ แขวงเมือง
ตราดนั้นเสียมิให้ใช้กฎเสนาบดี ว่าด้วยวิธีจัดการและตั้งอัตรา

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๓๔๐

เก็บเงินอากรค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ จัด
เก็บเงินอากรค่าน้ำในตำบลคลองใหญ่ท้องที่อำเภอบางพระจังหวัด
ตราด ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็น
ต้นและสืบไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าณเร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๗ มีนาคม หน้า ๔๔๐)

ประกาศ

เปลี่ยนอัตราจัดเก็บเงินค่าที่

อนุญาตทำโป๊ะน้ำลึกในที่น้ำเค็มแห่งละ ๓๐ บาท

ทำโป๊ะน้ำตื้นในที่น้ำเค็มแห่งละ ๒๐ ในมณฑลภูเก็ต

ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๔

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง
 พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความ
 ในกฎ เสนาบดีว่าด้วย วิธีจัดการ และตั้งอัตรา เก็บเงินอากร ค่าน้ำ
 ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ. ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๔ กำหนดอัตรา
 ไว้ให้จัดเก็บเงินค่าที่อนุญาตทำโป๊ะในมณฑลภูเก็ต คือ โปะ
 น้ำลึกในที่น้ำเค็มแห่ง ๑ เป็นเงิน ๑ บาทนั้น ยังไม่เหมาะสมแก่
 ท้องที่และประโยชน์ที่พึงกระทำได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิกอัตราค่าที่อนุญาต
 ทำโป๊ะน้ำลึกในที่น้ำเค็มที่ใดตั้งไว้ในมณฑลภูเก็ตนั้นเสีย คงให้
 ใช้อัตราจัดเก็บค่าที่อนุญาตทำโป๊ะในมณฑลภูเก็ต คือ โปะน้ำ
 ลึกในที่น้ำเค็มแห่งละ ๓๐ บาท โปะน้ำตื้นในที่น้ำเค็มแห่ง

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๓๔๒

ละ ๒๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๔ เป็นต้น
ต้นแลสืบไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

หม่อมเจ้าเพชร

รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ วันที่ ๒๗ มีนาคม หน้า ๔๔๑)

ประกาศกระทรวงคมนาคม
เรื่องเปลี่ยนอัตราค่าธรรมเนียมไปรษณียากรต่างประเทศ
และภายในพระราชอาณาจักร

ด้วยตามที่นานาประเทศที่ร่วมสัญญาสากลไปรษณีย์ได้ประชุมกันที่กรุงแมดริด เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ ว่าอัตราค่าส่งหนังสือไปรษณีย์ต่างประเทศที่ใช้อยู่เดิมนั้นไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย จึงตกลงให้เปลี่ยนอัตราไปรษณียากรใหม่ บัดนี้นานาประเทศที่ร่วมสัญญาสากลไปรษณีย์ได้เริ่มใช้อัตราที่ตกลงใหม่นั้นแล้ว สมควรประเทศสยามซึ่งร่วมสัญญาสากลไปรษณีย์จะเปลี่ยนใช้อัตราใหม่บ้าง

อนึ่งเมื่ออัตราไปรษณียากร ต่างประเทศได้ เปลี่ยน จาก อัตรา เดิมแล้ว ดังนี้ ก็สมควรจะแก้ไขอัตราไปรษณียากรภายในพระราชอาณาจักรเสียบ้างบางอย่าง

กระทรวงคมนาคมจึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ใช้อัตราใหม่ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๖๔ เป็นต้นไป คือ

อัตราค่าธรรมเนียมไปรษณีย์พิมพ์ถึงเมืองต่างประเทศ

(ก) จดหมาย (Letters) ค่าธรรมเนียม ๓๐ สตางค์ต่อหน้า
 หนัก ๒๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๒๐ กรัมแรกขึ้นไป เรียกค่า
 ธรรมเนียมอีก ๑๕ สตางค์ทุก ๒๐ กรัม หรือเศษของ ๒๐ กรัม
 จดหมายฉบับหนึ่งที่จะส่งได้กำหนดน้ำหนักอย่างมากที่สุดไม่เกิน
 กว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาวและหนาไม่เกินกว่าด้าน ละ ๔๕
 ซังติเมตรทุกด้าน ถ้าจดหมายนั้นมีฐานเป็นม้วนกลม ยาวไม่
 เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐
 ซังติเมตร

(ข) ไปรษณีย์บัตร (Postcards Single) ฉบับละ ๑๕ สตางค์
 ขนาดเท่าเดิม

(ค) ไปรษณีย์บัตรตอบรับ (Postcards With Reply) ฉบับ
 ละ ๓๖ สตางค์ ขนาดเท่าเดิม

(ง) ของตีพิมพ์ (Printed Matters) ค่าธรรมเนียม ๖ สตางค์
 ต่อหน้าหนัก ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไปเรียก
 ค่าธรรมเนียมอีก ๖ สตางค์ทุก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม
 น้ำหนักอย่างมากที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาว
 และหนาไม่เกินกว่าด้านละ ๔๕ ซังติเมตร ถ้ามีฐานเป็นม้วน

กลม ยาวไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

(ง) หนังสือกิตติยคดี (Business Papers) ค่าธรรมเนียม ๖ สตางค์ต่อหน้าหนึ่ง ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไป เรียกค่าธรรมเนียมอีก ๖ สตางค์ทุก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม แต่ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๓๐ สตางค์ หน้าหนึ่งอย่างมากที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาวและหนาไม่เกินกว่าด้านละ ๔๕ ซังติเมตร ถ้ามีลักษณะเป็นวงกลม ยาวไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

(จ) ตัวอย่างสินค้าต่าง ๆ (Samples Of Merchandise) ค่าธรรมเนียม ๖ สตางค์ต่อหน้าหนึ่ง ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไป เรียกค่าธรรมเนียมอีก ๖ สตางค์ทุก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม แต่ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๑๒ สตางค์ กำหนดนี้หน้าหนึ่งอย่างมากที่สุดห่อหนึ่งไม่เกินกว่า ๕๐๐ กรัม ขนาดยาวไม่เกิน ๓๐ ซังติเมตร กว้างไม่เกิน ๒๐ ซังติเมตร หนาไม่เกิน ๑๐ ซังติเมตร ถ้ามีลักษณะเป็นวงกลม ยาวไม่เกินกว่า ๓๐ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร

(ฉ) ค่าธรรมเนียมลงทะเบียน (Registration Fee) ๓๐ สตางค์

(ช) ค่าธรรมเนียมใบรับตอบ (Fee For Acknowledgement Of Receipt) ๓๐ สตางค์

(ข) ค่าธรรมเนียมคูปอง (Coupon) ๓๐ สตางค์

(ฅ) ค่าส่งด่วน (Express Delivery) ค่าธรรมเนียม ๖๐ สตางค์

ค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ขนาดแผ่นน้ำหนักสำหรับภายใน

พระราชอาณาจักร

(ก) ของตีพิมพ์ (Printed Matters) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ ต่อน้ำหนัก ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไป เรียกค่าธรรมเนียมอีก ๓ สตางค์ทุก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม น้ำหนักอย่างมากที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาวและหนาไม่เกินกว่าด้านละ ๔๕ ซังติเมตรทุกด้าน ถ้ามีสันฐานเป็นม้วนกลม ยาวไม่เกิน ๗๕ ซังติเมตร และ ใต้วัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

ส่วนของตีพิมพ์ที่ได้ลงทะเบียนไว้เช่นหนังสือพิมพ์ (Registered Newspapers) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อน้ำหนัก ๑๐๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๑๐๐ กรัมแรกขึ้นไปเรียกค่าธรรมเนียมอีก ๓ สตางค์ทุก ๕๐ กรัมหรือเศษของ ๕๐ กรัม น้ำหนักอย่างมากที่สุด

ที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาวและหนาไม่เกินกว่าด้านละ ๔๕ ซังติเมตรทุกด้าน ถ้ามีลักษณะเป็นม้วนกลม ยาวไม่เกิน ๑๕ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

(ข) หนังสือกิตติคดี (Business Papers) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อหน้าหนึ่ง ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไป เรียกค่าธรรมเนียมอีก ๓ สตางค์ทุก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม แต่ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๖ สตางค์ หน้าหนึ่งอย่างมากที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโลกรัม ขนาดกว้างยาว และหนาไม่เกินกว่า ๔๕ ซังติเมตร ถ้ามีลักษณะเป็นม้วนกลม ยาวไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

(ค) ตัวอย่างสินค้า (Samples Of Merchandise) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อหน้าหนึ่ง ๕๐ กรัมแรก ถ้าเกินกว่า ๕๐ กรัมแรกขึ้นไปเรียกค่าธรรมเนียมอีก ๓ สตางค์ทุก ๕๐ กรัมหรือเศษของ ๕๐ กรัม ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๖ สตางค์ กำหนดหน้าหนึ่งอย่างมากที่สุดห่อหนึ่งไม่เกินกว่า ๕๐๐ กรัม ขนาดยาวไม่เกินกว่า ๓๐ ซังติเมตร กว้างไม่เกิน ๒๐ ซังติเมตร หนาไม่เกิน ๑๐ ซังติเมตร ถ้ามีลักษณะเป็นม้วนกลม ยาวไม่เกินกว่า ๓๐ ซังติเมตร และโตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร

(ง) ค่าธรรมเนียมลงทะเบียน (Registration Fee) ๓๐
สตางค์

(จ) ค่าธรรมเนียมใบรับตอบ (Fee For Acknowledgement
Of Receipt) ๓๐ สตางค์

(ฉ) ค่าส่งด่วน (Express Delivery) ค่าธรรมเนียม ๓๐
สตางค์

ส่วนน้ำหนักของจดหมายนั้นอย่างมากที่สุดไม่เกินกว่า ๒ กิโล
กรัม ขนากว้างยาวและหนาไม่เกินกว่าด้านละ ๔๕ ซังติเมตร
ถ้ามีสันฐานแปนม้วนกลม ยาวไม่เกินกว่า ๑๕ ซังติเมตร และ
โตวัดผ่าศูนย์กลางไม่เกินกว่า ๑๐ ซังติเมตร

ข้อความอันใดที่มีได้กล่าวไว้นอกจากนี้แล้ว ให้คงเป็นไป
ตามประกาศเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวงษาอนุประพัทธ์

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

ประกาศ

ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการศาลผสมคนกลาง
ของเยอรมันกับสยาม

ดำเนินการตามความในข้อ ๓๐๔ วรรค ข. แห่งสัญญาแวร์
ไซล์ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ซึ่งเริ่มใช้เมื่อวันที่
๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๒ กับความในวรรคที่ ๒ ในข้อติด
ท้ายของข้อนี้ ศาลผสมเยอรมันกับสยาม จัดให้มีข้อบังคับ
ว่าด้วยระเบียบการศาลชั้นต้นจะกล่าวต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยสถานที่ตั้งศาล

ข้อ ๑ ศาลผสมให้ตั้งที่กรุงปารีส ตำบลอเวนนีวมาลา
กอฟเลขที่ ๑๔๖ ที่กล่าวนี้ไม่ให้บลังความในวรรคที่ ๕ ใน
ข้อติดท้ายของข้อ ๓๐๔ แห่งสัญญาฉบับนั้น ซึ่งให้อ่านผู้เป็น
ประธานในศาลเลือก สถานที่ตั้งศาลเฉพาะคดีใดคดีหนึ่งใน
ประเทศเยอรมันอยู่ในกรุงสยาม ในประเทศฝรั่งเศสอยู่ใน
ประเทศใด ๆ ก็ได้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยลักษณะฟ้องความ

ข้อ ๒ วิธีที่จะนำคดีมาขึ้นศาลนั้น ให้โจทก์ยื่นฟ้อง ณ สถานที่ตั้งศาล

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยกำหนดอายุความ

ข้อ ๓ ฟ้องต้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดเวลาซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้

(ก) อุตธรณ์ตามความในวรรคที่ ๒๐ ในข้อคดีท้ายของข้อ ๒๕๖ ให้ยื่นภายในเวลา ๑ เดือนนับตั้งแต่วันที่ฝ่ายที่จะอุทธรณ์ได้ทราบคำตัดสินร่วมของสำนักชี้เห็นชนชาติศัตรูทั้งสองสำนัก

(ข) บรรดาคดีอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ข้อ ๒๕๖ ให้ฟ้องภายในเวลา ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้ทราบว่าสำนักชี้เห็นทั้งสองไม่มีความเห็นอย่างเดียวกัน (วรรคที่ ๑๖ ในข้อคดีท้าย) ถ้าว่าสำนักทั้งสองหมดความสามารถที่จะใกล้เคียงให้โจทก์จำเลยปรองดองกัน (วรรคที่ ๘ ในข้อคดีท้าย)

(ค) สำหรับคำทำขวัญที่กล่าวไว้ในข้อ ๒๕๗ วรรค ๓ นั้น ให้ฟ้องภายในเวลา ๑๘ เดือน นับตั้งแต่วันเริ่มใช้สัญญา แต่กำหนดเวลา ๑๘ เดือนนี้ให้ยืดเพิ่มเติมออกไปได้เสมอ เพื่อให้เจ้าทุกขมเวลาฟ้องได้ภายใน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่เจ้าทุกข

๘๕/10/25๖๓

ทราบว่าได้เกิดความเสียหายขึ้นแก่ทรัพย์สินสมบัติ สิทธิหรือผลประโยชน์ของตน ถัดตั้งแต่วันที่เจ้าทุกข์ได้ทราบว่าจะไม่ได้รับทรัพย์สินสมบัติของตนคืน ถ้าได้มีการคืนทรัพย์สินตามความในวรรค จ. ของข้อเดียวกันนั้น (ข้อ ๒๕๗) ให้มีกำหนดเวลา ๖ เดือนสำหรับฟ้องเรียกค่าเสียหาย นับตั้งแต่วันที่เจ้าทรัพย์ได้รับทรัพย์สินคืน

(ข) สำหรับคดีที่กล่าวถึงในข้อ ๓๐๔ วรรค ข. ตอนกลาง ให้ฟ้องภายในเวลา ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ศาลสูงจากผู้ซึ่งมีอำนาจในประเทศสัมพันธมิตร สหิตประเทศ ญาประเทศกลางชขาดว่าศาลในประเทศนั้นไม่มีอำนาจชำระคดีเหล่านั้นได้

สำหรับคดีที่กล่าวถึงในข้อ ๓๐๔ วรรค ข. ตอนท้ายข้อความซึ่งประสงค์จะนำคดีมาเสนอ ศาล ผสม ต้อง ยื่นฟ้อง ภายใน เวลา ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ประกาศข้อบังคับนี้ และต้องแสดงใบสุทธิจากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในประเทศของตนว่า การที่ตน ยื่นฟ้องต่อศาลผสมนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายในประเทศของตน

(ง) สำหรับคดีที่กล่าวถึงในข้อ ๓๐๕ ให้ยื่นฟ้องภายในเวลา ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่คู่ความได้ทราบคำพิพากษาเด็ดขาด ถ้าฝ่ายหนึ่งไม่ทราบคำพิพากษา ให้เริ่มนับกำหนดอายุความตั้งแต่วันที่ฝ่ายนั้นได้ทราบคำพิพากษา

(จ) สำหรับคดีที่กล่าวถึงในข้อ ๓๑๐ ให้ยื่นฟ้องภายในเวลา ๑๘ เดือน นับตั้งแต่วันเริ่มใช้สัญญา

(ณ) สำหรับคดีที่กล่าวถึงในข้อ ๒๕๕ วรรค ข. ตอนสอง ให้ยื่นฟ้องภายในเวลา ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๓

(ข) สำหรับคดีอื่น ๆ ในอำนาจศาลผสมให้ยื่นฟ้องภายในเวลา ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ประกาศข้อบังคับนี้ ภายใต้อำนาจที่ทราบ เหตุการณ์ซึ่งเป็นมูลกรณีต่อภายหลัง ก็ให้เริ่มนับเวลาตั้งแต่วันที่โจทก์ทราบเหตุการณ์นั้น

ข้อ ๔ วิธีคดีอายุความตามที่กำหนดไว้ในเบื้องต้นนั้น ให้นับเดือนตามปฏิทิน กำหนดอายุความถึงที่สุดในเดือนสุดท้าย ในวันที่เดียวกันกับเมื่อเริ่มต้นนับในเดือนแรก

กำหนดเวลาที่กล่าวไว้ ให้ยืดเพิ่มเติมได้ในเมื่อการคมนาคมเป็นการลำบาก ตามความในข้อ ๕๓

ข้อ ๕ ฟ้องทายนเมื่อพ้นกำหนดอายุความ ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๓ แล้วให้ยกเสียเมื่อออกฉายหนังรอดคดีกัน แต่ศาลมีอำนาจที่จะรับไว้พิจารณาได้ถ้าเห็นว่าเป็นยุติธรรมตามเหตุผลเฉพาะคดี ถ้าฝ่ายใดจะคัดค้านว่าโจทก์ยื่นฟ้องภายหลังกำหนดอายุความ ก็ให้คัดค้านในคำให้การแก้คดีโจทก์ฉบับแรก ผู้เป็นประธานในศาลจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าศาลจะวินิจฉัยปัญหาข้อ ที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่โดยเรียกคู่ความมาก่อนเป็นพิเศษ ภายระอไว้จนถึงเวลานัดพิจารณาทีเดียว

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยแบบฟ้อง

ข้อ ๖ ในฟ้องจะต้องกล่าว (ก) นามตัว นามสกุล อาชีพ และตำแหน่งที่อยู่ของคู่ความ และนามกับตำแหน่งที่อยู่ของผู้แทนโจทก์ (ข) ตำแหน่งที่อยู่พิเศษ ซึ่งโจทก์ได้ถือสำหรับคดีในศาลที่ตั้งศาลผสม (ค) ข้อเท็จจริงโดยพิศดารซึ่งเป็นมูลกรณี ข้อเท็จจริงข้อหนึ่งๆ ต้องมีเลขหมายต่างหาก (ง) ข้อกฎหมายที่โจทก์อ้างมาสนับสนุนคดีของตน (จ) คำขอ (ฎ) ใจความของคำขอ (ฉ) บัญชีสัญญากรรมกรรม โฉนด และเอกสารต่างๆ ติดท้ายฟ้อง อนึ่งโจทก์ต้องยื่นหนังสือสำคัญแสดงชาติกำเนิดของตน ต่อศาลผสมพร้อมกับฟ้อง

ข้อ ๗ ข้อความในคำขอท้ายฟ้องต้องกล่าวให้ชัดเจนจะตัดรอนฎาเปลี่ยนแปลงบ้างก็ได้จนกว่าจะเสร็จการพิจารณา แต่ต้องไม่เป็นเนื้อความ สำคัญ และโจทก์ จะมี คำขอ เพิ่มเติมไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๘ ฟ้องต้องเขียนให้อ่านง่ายด้วยกระดาษสามัญและต้องลงลายเซ็นของโจทก์ ฎาผู้แทนของโจทก์ที่ได้เลือกตั้งตามความในข้อ ๘๓

ข้อ ๘๔ ฟ้องต้องยื่นพร้อมกับสำเนาที่ได้ตรวจทานแล้วมี

จำนวนตั้ง (ก) ๓ ฉบับสำหรับตุลาการ (ข) สำหรับจำเลย
เท่าจำนวนที่ถูกฟ้อง (ค) ๒ ฉบับสำหรับผู้แทนรัฐบาล หนังสือ
ใหญ่โตติดท้ายฟ้องไม่ต้องส่งสำเนา

ข้อ ๑๐ ฟ้องต้องเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส เอกสารติด
ท้ายฟ้องก็ดี เอกสารที่คู่ความยื่นต่อศาลก็ดี ฎาหมายและ
เอกสารต่าง ๆ ที่ศาลเป็นผู้ออกในระหว่างพิจารณาก็ดี ต้อง
เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสทุกฉบับนั้นต้องมีคำแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส
ยื่นต่อศาลด้วย คู่ความมีสิทธิที่จะร้องขอให้เจ้าศาลจัดการให้
แปลเอกสารใด ๆ ของตนเป็นภาษาฝรั่งเศสโดยคิดค่าใช้จ่ายให้
ถ้ามีหนังสือใหญ่โตในคดี ผู้เป็นประธานอาจจะยอมให้คู่ความ
ส่งคำแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสแต่ตอน ๆ นอกจากศาลจะชี้ขาดเป็น
อย่างอื่นโดยคำขอร้องของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ ๑๑ เจ้าศาลมีหน้าที่ลงวันรับในฟ้องและทำใบรับให้แก่
โจทก์ถ้าผู้แทนของโจทก์

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยคำให้การ

ข้อ ๑๒ เมื่อได้รับฟ้องแล้ว เจ้าศาลมีหน้าที่ส่งสำเนาตาม
ความในข้อ ๙ การส่งสำเนาให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งให้ส่งโดยทาง
ไปรษณีย์วิเศษเตอร์ตอบรับ ถ้าการได้สวนของผู้แทนรัฐบาล

แสดงว่า ไม่ปรากฏว่าตำแหน่งที่อยู่ฎาที่อาศัยของจำเลยอยู่ที่ใดก็ดี ฎาหนังสือริบยศเตอร์ส่งไม่ถึงจำเลยก็ดี ผู้เป็นประธานจะได้อำนาจขอให้ผู้แทนรัฐบาลของจำเลยจัดการส่งหมาย ฎาประกาศให้จำเลยทราบ ตาม กฎหมาย ของ ประเทศที่จะได้ออกประกาศฎาส่งหมายนั้น

ข้อ ๑๓ จำเลยต้องยื่นคำให้การต่อจำศาลภายใน ๒ เดือนนับจากวันที่ได้รับฟ้อง

ข้อ ๑๔ ในคำให้การจะต้องกล่าว (ก) นามตัว นามสกุล อาชีพ และตำแหน่งที่อยู่ของคู่ความ และนามกับตำแหน่งที่อยู่ของผู้แทนจำเลย (ข) ข้อเท็จจริงตามข้อหาในฟ้องข้อหนึ่งๆ เกี่ยวกับตัวจำเลยเพียงไร ถ้าเป็นการส่วนตัวจำเลยต้องรับฎาปฏิเสธ ถ้าไม่เป็นการส่วนตัวจำเลยอาจจะให้การว่าไม่ทราบก็ได้คำให้การเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นคำปฏิเสธ (ค) ข้อเท็จจริงโดยพิสดารซึ่งจำเลยจะอ้างมาประกอบคำให้การ ข้อเท็จจริงข้อหนึ่งๆ ต้องมีเลขหมายต่างหากเรียงกันเป็นลำดับต่อจากเลขหมายข้อเท็จจริงในฟ้อง (ง) ข้อกฎหมาย (สนับสนุนคดีจำเลย) กับข้อต่อสู้และข้อความอื่น ๆ ซึ่งจำเลยประสงค์จะกล่าว (ง) คำขอในคำให้การซึ่งอาจจะเป็นเพียงคำขอให้ยกฟ้องโจทก์เสียทั้งหมดฎาแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ฎาเป็นฟ้องแย้ง ข้อบังคับ

ข้อ ๗ ให้ใช้สำหรับคำให้การจำเลยด้วย (จ) บัญชีสัญญา
กรรมกรรม โฉนด และเอกสารต่าง ๆ ติดท้ายคำให้การ

ข้อ ๑๕ ข้อบังคับข้อ ๖ วรรค ข. ข้อ ๘, ๙, ๑๐, และ ๑๑
ให้ใช้สำหรับคำให้การด้วย สำเนาคำให้การต้องส่งให้แก่โจทก์
โดยทางไปรษณีย์ปริศเตอร์ตอบรับ

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการแยกคดี

ข้อ ๑๖ ถ้าในคดีเรื่องเดียวโจทก์ฟ้องจำเลยหลายคน โดย
ผิดระเบียบก็ดี การรวมฟ้องความหลายเรื่องโดยผิดระเบียบ
ก็ดี จำเลยทุกคนมีสิทธิร้องขอให้ศาลแยกคดี คำร้องนี้
ต้องยื่นแก่จำศาลภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้สำหรับยื่นคำให้การ
ผู้เป็นประธานจะได้ กำหนด เวลา อัน สมควรให้ โจทก์ แก่คำร้อง
เมื่อศาลได้ พิจารณาเป็น ประการใด ในเรื่องแยกคดีแล้ว ให้จำเลย
มีเวลาอีก ๒ เดือนสำหรับยื่นคำให้การ (ข้อ ๑๔)

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยการเรียกคนที่ ๓ เข้ามาสู่คดีแทนจำเลย

ข้อ ๑๗ จำเลยซึ่งถือว่าตนมีสิทธิเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็น
จำเลยแทนตนได้ ^{12/10/2566} ต้องเรียกคนที่ ๓ นั้นเข้ามาก่อนยื่นคำให้

การแก้ฟ้องและภายในกำหนด เวลา ซึ่ง จำกัดไว้ สำหรับ ยื่นคำให้
การ ในคำร้องขอเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็นจำเลยแทนนั้นต้อง
กล่าว นามตัว นามสกุล อาชีพ และตำแหน่งที่อยู่ของคน
ที่ ๓ และเหตุที่จะเรียกผู้นั้นมาเป็นจำเลย ผู้เป็นประธานจะได้
กำหนดเวลาให้ โจทก์แก้คำร้องนั้น

ข้อ ๑๘ ถ้าโจทก์คัดค้านการที่เรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็นจำเลย
ก็ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาดในเรื่องนั้น ถ้าโจทก์คัดค้านศาลก็ย่อมรับ
คนที่ ๓ จำเลยต้องเรียกตัวคนที่ ๓ นั้นมาเป็นจำเลยแทนภายใน
ใน ๑๕ วัน คนที่ ๓ จะใช้เวลา ๑๕ วันสำหรับตรึงครองว่าจะรับ
ฤาไม่ยอมรับเป็นจำเลย ถ้ารับจะมีแจ้งความไปให้คู่ความทราบ
และคนที่ ๓ นั้นจะมีเวลา ๒ เดือนสำหรับยื่นคำให้การ (ข้อ ๑๔)
ถ้าไม่รับฤาไม่ตอบภายในกำหนดเวลาจะมีแจ้งความไปให้คู่ความ
ทราบเหมือนกัน และจำเลยเดิมจะได้มีเวลา ๒ เดือนสำหรับ
ยื่นคำให้การแก้คดี (ข้อ ๑๔)

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยการเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็นจำเลยร่วม

ข้อ ๑๙ ถ้าจำเลยถือว่าตนมีสิทธิเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็น
จำเลยร่วมกับตน ก็ต้องเรียกมาก่อนทำคำให้การยื่นแก้ฟ้อง

และภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ให้ยื่นคำให้การ ขอบังคับสำหรับการเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็นจำเลยแทนนั้น ให้ใช้สำหรับการเรียกคนที่ ๓ เข้ามาเป็นจำเลยร่วมด้วย

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยคำร้องสอดคดี

ข้อ ๒๐ ผู้ใดที่อ้างว่าตนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคดี มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องสอดเข้ามาในเวลาใดเวลาหนึ่งเมื่อคดียังอยู่ในระหว่างพิจารณา ในคำร้องต้องกล่าว (ก) นามของคู่ความและลักษณะของคดี (ข) นามตัว นามสกุล อาชีพ และตำแหน่งที่อยู่ของผู้ยื่นคำร้อง และตำแหน่งที่อยู่พิเศษสำหรับคดีตามความในข้อ ๖ วรรค ข. กับนามและตำแหน่งที่อยู่ของผู้แทนผู้ยื่นคำร้อง (ค) ข้อเท็จจริงที่เป็นมูลกรณีแห่งคำร้อง (ง) ใจความที่ร้อง (จ) ความประสงค์ของผู้ร้อง (ฉ) บัญชีเอกสาร ฯ ที่อ้างมาประกอบ

ข้อ ๒๑ เจ้าหน้าที่จะได้ส่งสำเนาคำร้องไปให้คู่ความและผู้แทนรัฐบาล ถ้าไม่มีใครคัดค้าน ผู้เป็นประธานถ้าเห็นว่าจำเป็นจะได้กำหนดเวลาที่เห็นว่าสมควรให้คู่ความแก้ฎว่ากล่าวประการใดแก่ข้อเท็จจริงและขอกฎหมายที่ผู้ร้องร้องสอดขึ้นมา

ข้อ ๒๒ ถ้าผู้คัดค้านคำร้อง ให้ศาลวินิจฉัยว่าจะรับไว้พิจารณาหรือไม่ แต่อย่างไรก็ดี คำร้องจะมาหน่วงคำพิพากษาของคดีที่จะตัดสินได้แล้วไว้ไม่ได้เป็นอันขาด เรื่องค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่เกี่ยวกับคำร้องนี้ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัย

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วยข้อต่อสู้

ข้อ ๒๓ ข้อต่อสู้ซึ่งจำเลยอ้างเพื่อเลื่อนการโต้เถียงข้อความในประเด็นนั้น จะอ้างโดยยื่นคำร้องพิเศษก่อนยื่นคำให้การและภายใน กำหนดเวลาสำหรับยื่นคำให้การก็ได้ ว่าจะอ้างในคำให้การที่เดียวกันได้ แล้วแต่ความประสงค์ของจำเลย ถ้าข้อต่อสู้ประเภทหลายข้อจำเลยต้องอ้างมาด้วยกัน

ข้อ ๒๔ ถ้าจำเลยอ้างข้อต่อสู้ที่กล่าวถึงในข้อก่อนโดยยื่นคำร้องพิเศษ ให้งดการพิจารณาคดีนั้นและให้ใช้ข้อบังคับข้อ ๖ สำหรับคำร้องนั้น ศาลจะได้ฟังข้อต่อสู้และวินิจฉัยตามหลักฐานที่อ้างมา ถ้าแม้ศาลยกข้อต่อสู้นั้นเสียให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปและให้จำเลยมีเวลา ๑ เดือนสำหรับยื่นคำให้การ (ข้อ ๑๔)

ข้อ ๒๕ ข้อต่อสู้อย่างอื่น ต้องอ้างในคำให้การ (ข้อ ๑๔)

หมวดที่ ๑๑

ว่าด้วยคำตอบเต็มและคำเสริมท้าย

ข้อ ๒๖ ภายในเวลา ๑ เดือนจากวันรับสำเนาคำให้การ โจทก์มีสิทธิที่จะยื่น คำ ตอบเต็มตอบให้การของจำเลยต่อจำ ศาล ในคำตอบนี้จะต้องกล่าว (ก) ข้อความที่โจทก์จะคัดค้าน ฎายอมตามข้อเท็จจริงที่จำเลยกล่าวในคำให้การ (ข) ข้อเท็จจริงใหม่ที่โจทก์อาจจะอ้างขึ้น ข้อความเหล่านี้ต้องแยกออก เป็นข้อ ๆ มีเลขหมายประจำนับเรียงลำดับไปจากเลขหมายประจำ ข้อเท็จจริงในคำให้การของจำเลย (ค) ข้อกฎหมายประกอบข้อเท็จจริง (ข้อนี้ไม่บังคับ โจทก์จะกล่าวหรือไม่ก็ได้) (ง) ถ้าจำเลย ได้ฟ้องแย้งขึ้นมาในคำให้การ โจทก์ต้องแก้ฟ้องแย้งนั้น (ง) ปรากฏเอกสารต่าง ๆ ติดท้ายคำตอบเต็ม

ข้อ ๒๗ ข้อบังคับข้อ ๘,๘,๑๐ และ ๑๑. ให้ใช้สำหรับคำ ตอบเต็มและข้อบังคับว่าด้วยการแยกคดีและเรียกคนที่ ๓ เข้า มาเป็นจำเลยแทนและร่วมนั้น ก็ให้เอามาเทียบเคียงใช้สำหรับ คำตอบเต็มด้วย

ข้อ ๒๘ ภายในเวลา ๑ เดือนจากวันรับสำเนาคำตอบเต็ม จำเลยมีสิทธิที่จะยื่น คำ เสริม ท้าย คำให้ การ เดิมของตนเป็นคำ

แก้คำตอบเติมของโจทก์ต่อจำศาล ในคำเสริมท้ายนี้จะต้องกล่าว (ก) ข้อความที่จำเลยจะคัดค้านฎายอมตามข้อเท็จจริงซึ่งโจทก์กล่าวขึ้นใหม่ (ข) ข้อเท็จจริงใหม่ที่จำเลยจะอ้างขึ้น ข้อความเหล่านี้ต้องแยกออกเป็นข้อๆ มีเลขหมายประจำฉบับเรียงลำดับไปจากเลขหมายประจำข้อเท็จจริงในคำตอบเติมของโจทก์ (ค) ข้อกฎหมายประกอบข้อเท็จจริง (ข้อนี้ไม่บังคับ จำเลยจะกล่าวหาไม่ได้) (ง) baugh เอกสารต่างๆ ติดท้ายคำเสริมท้าย

ข้อ ๒๕ ข้อบังคับข้อ ๘ ถึง ๑๑ ให้ใช้สำหรับคำเสริมท้ายด้วย

ข้อ ๓๐ คู่ความฎาผู้แทนคู่ความ ฎาผู้แทนรัฐบาลมีสิทธิที่จะตรวจดูสัญญากรรมธรรม์และเอกสารต่าง ๆ ซึ่งตนมิได้รับสำเนาในเวลาใดเวลาหนึ่งระหว่างพิจารณาที่จำศาล กรรมธรรม์ฎาเอกสารใด ๆ ในสำนวนจะเอาไปจากจำศาลไม่ได้ นอกจากศาลจะต้องการเอง จำศาลจะจัดการคัดสำเนาฎาฉายรูปให้ ถ้าคู่ความฎาผู้แทนรัฐบาลร้องขอให้ทำ แต่ฝ่ายผู้ขอต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

หมวดที่ ๑๒

ว่าด้วยการป้องกันความเสียหาย

ข้อ ๓๑ ถ้าคู่ความกิดฎาผู้แทนรัฐบาลกิดร้องขอ ศาลอาจจะมีคำสั่งให้มีการป้องกันความเสียหายหรือคำสั่งชั่วคราวตามที่

เห็นว่าเป็ญติธรรม และ สมควร สำหรับ บ้องกันสิทธิ ของคู่ความ
เพิ่มเติมขึ้นกว่าการบ้องกันที่กล่าวไว้แล้วในสัญญาสันติภาพ

ข้อ ๓๒ คู่ความฤผู้แทนรัฐบาลอาจจะร้องขอให้ศาลสั่งให้
มีการบ้องกันความเสียหายได้ ในเวลาใดเวลาหนึ่งระหว่างพิจารณา
ฤแม่แต่ก่อนยื่นฟ้องก็ได้ ถ้าขอก่อนยื่นฟ้อง โจทก์
ต้องรับฟ้องคดีโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๓๓ ถ้าไม่มีการตัดช้อย่างใด ฝ่ายที่จะต้องรับคำสั่ง
ให้จัดการบ้องกันความเสียหายต้องมีเสียงแถลงการต่อสู้ได้ ถ้า
ไม่มีโอกาสแถลงการก็อาจจะร้องขอให้ศาลถอนคำสั่งเสียได้ การ
ขอให้ศาลถอนคำสั่งนี้ ไม่ให้เป็นเหตุให้หยุดการพิจารณาคดี
ต่อไป

ข้อ ๓๔ ถ้าในคดีใด การบ้องกันความเสียหายที่ศาลสั่ง
อาจจะมผลเป็นที่เสียหายต่อสิทธิของคนที่ ๓ แล้ว ให้คนที่ ๓
ยื่นยื่นคำร้องต่อศาลขอคัดค้านได้ ในการพิจารณาและวินิจฉัย
คำร้องนี้ให้ ไรข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการศาล คำร้องนี้ไม่ให้
เป็นเหตุให้หยุดการพิจารณาคดีต่อไป

ข้อ ๓๕ ฝ่ายที่ร้องขอให้ ศาลสั่งให้ มีการบ้องกันความเสียหาย
อาจจะต้องหาประกันฤวางเงินในศาลเพื่อใช้ทดแทนผลร้าย
ที่อาจจะมขึ้นจากการสั่งให้ มีการบ้องกันความเสียหายนั้น

ข้อ ๓๖ คำสั่งที่บังคับให้มีการป้องกันความเสียหาย จะต้องกำหนดเขตและข้อจำกัดของการนั้นให้ชัดเจน คำสั่งนี้ต้องแจ้งให้คู่ความทราบ และให้ถือเป็นคำพิพากษาของศาล ผสมด้วยประการทั้งปวง ศาลอาจจะร้องขอให้ผู้แทนรัฐบาลผู้มีอำนาจช่วยบังคับ คำสั่งนั้นก่อนแจ้งไปให้ คู่ความทราบก็ได้ แต่ศาลจะต้องรีบแจ้งคำสั่งนั้นไปภายใน ๘ วันจากวันบังคับ

หมวดที่ ๑๓

ว่าด้วยการพิจารณาชั้นต้น (เทียบข้อสองสถาน)

ข้อ ๓๓ เมื่อคู่ความได้ยื่นคำตอบและคำเสริมแล้ว ฤๅเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ขยับแล้ว ผู้เป็นประธานจะได้เรียกคู่ความมาฟังการพิจารณาชั้นต้น เพื่อตกลงเรื่องข้อเท็จจริงและประเด็นที่จะสืบ จำศาลจะได้แจ้งวันนัดไปให้ผู้แทนรัฐบาลทราบ

ข้อ ๓๔ เมื่อคู่ความฤๅผู้แทนคู่ความมาพร้อมกัน ผู้เป็นประธานจะให้แถลงการชี้แจงถึงข้อความในฟ้องและในคำให้การ (ในที่สุดในการคำตอบและคำเสริมด้วย) ข้อเท็จจริงข้อใดที่คู่ความตกลงรับกัน ผู้เป็นประธานจะได้บันทึกไว้

ข้อ ๓๕ จำศาลจะต้องบันทึกในสำนวน (๑) ข้อเท็จจริงที่อ้างในคดีเป็นลายลักษณ์อักษรฤๅที่แถลงในเวลาพิจารณา ซึ่ง คู่ความตกลงรับกัน (๒) ข้อเท็จจริงซึ่งคู่ความไม่ตกลงกัน ข้อ

เท็จจริงที่อ้างในคดีเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น จะกล่าวถึงโดย
เลขหมายเท่านั้นก็ได้

ข้อ ๔๐ ถ้าจำเลยมิได้ยื่นคำให้การ (ฎาคำเสริม) จำเลย
ต้องแถลงในเวลาพิจารณาว่าจำเลยจะต่อสู้ ฎายอมตามข้อหา
ในฟ้อง (ฎาในคำตอบเต็ม) อย่างไร และต้องแถลงคำให้การ
แต่ในคำให้การนั้นจะมีข้อฟ้องแย้งไม่ได้

ข้อ ๔๑ ถ้าในการพิจารณาชั้นต้น ซึ่งผู้เป็นประธานนัดมาน
คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอ้างข้อความใหม่ฎานำเอกสารใหม่เข้ามา
ในสำนวนซึ่งจะทำให้ต้องมีฎาตัดสินเสียก่อนแล้ว ผู้เป็น
ประธานอาจจะเลื่อนเวลาให้สำหรับการตัดสินนั้น ค่าธรรมเนียม
ต่างๆ ในการเลื่อนนี้ ให้ฝ่ายที่ทำให้ต้องเลื่อนโดยความเลินเล่อ
ของตนเป็นผู้ออก

ข้อ ๔๒ เมื่อตกลงกันเรื่องข้อเท็จจริงแล้ว ฝ่ายโจทก์
แถลงข้อที่ตนจะนำสืบในข้อที่ไม่ตกลงกันก่อนแล้ว ฝ่ายจำเลย
จึงจะแถลงข้อที่ตนจะสืบภายหลัง จำศาลจะได้บรรทึกไว้ใน
รายงานพิจารณาซึ่งจะได้อ่านให้คู่ความฟังก่อน เสร็จการพิจารณ
ชั้นต้น

ข้อ ๔๓ บรรดากรรมกรรมและเอกสารที่คู่ความจะอ้างเป็นพยาน
นั้น ให้คู่ความส่งต่อศาลทันทีเป็นจำนวนมากที่สุดที่จะส่งได้
พร้อมกับบัญชีซึ่งจะได้คัดลงไว้ในสำนวน

หมวดที่ ๑๔

ว่าด้วยการพิจารณาชั้นตัดสิน (เทียบการพิจารณาใหญ่)

ข้อ ๔๔ เมื่อเสร็จการยื่นข้อหาข้อต่อสู้และการพิจารณาชั้นต้นแล้ว ผู้เป็นประธานจะนัดวันพิจารณา และกำหนดตำบลที่จะตั้งศาล

ข้อ ๔๕ จำศาลจะได้แจ้งคำสั่งของผู้เป็นประธานไปให้ผู้แทนรัฐบาลและคู่ความทราบ และแจ้งให้คู่ความไปตรวจดูสำนวนได้ในเวลา ๑๕ วันนับที่จำศาล จำศาลจะได้เอาสำนวนออกไว้ให้ที่ศาลให้ผู้แทนรัฐบาลทั้ง ๒ ฝ่ายตรวจฝ่ายละ ๑๕ วัน ให้ผู้แทนรัฐบาลของฝ่ายจำเลยเป็นผู้ตรวจก่อน แล้วให้เซ็นชื่อรับรองทั้ง ๒ ฝ่าย

ข้อ ๔๖ ศาลจะนั่งโดยเปิดเผย ถ้าศาลเห็นสมควร โดยคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอก็ได้ ถ้าโดยมิได้มีผู้ร้องขอก็ดี ศาลอาจจะนั่งโดยไม่ยอมให้ประชาชนเข้ามาฟังก็ได้

ข้อ ๔๗ เมื่อถึงวันนัดคู่ความมาพร้อมแล้ว ทนายฝ่ายโจทก์จำเลยจะได้แถลงการชี้แจงคดีของตน ศาลจะอนุญาตให้คู่ความแถลงการเองเป็นพิเศษก็ได้ ผู้แทนรัฐบาลจะได้แถลงการและยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษร ศาลจะให้คู่ความ

ตอบก็ได้ และผู้แทนรัฐบาลมีสิทธิที่จะเป็นคนพูดสุดท้ายเสมอไป

ข้อ ๔๘ ศาลอาจจะไม่รับกรรมธรรม์ และเอกสาร ซึ่งไม่ได้ อ้างยื่นก่อนวันนัดพิจารณาชั้นตัดสินนั้นไว้วินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๔๙ การพิจารณาอยู่ในความควบคุมของผู้เป็นประธานๆ เป็นผู้รักษาระเบียบข้อบังคับ ถ้าเมฆฝ่ายใดทำผิดผู้เป็นประธาน จะได้บรรเทาไว้ จำศาลมีหน้าที่บรรเทาที่กรายงานพิจารณาลงในสำนวน

ข้อ ๕๐ เมื่อเสร็จการแถลงการแล้ว เป็นอันเสร็จการ พิจารณา เจ้าหน้าที่จะได้อ่านรายงานพิจารณาแล้ว ผู้เป็นประธาน กับจำศาลจะเป็นผู้ลงชื่อในรายงานนั้น ก่อนที่ศาลจะได้เริ่ม ปลูกภาคีเพื่อที่จะได้ตัดสินให้คู่ความส่งรายงานค่าใช้จ่ายของตน

หมวดที่ ๑๕

ว่าด้วยการสืบพยานบุคคลสามัญ และพยานผู้ชำนาญการพิเศษ

ข้อ ๕๑ ถ้าศาลเห็นว่าคู่ความไม่ตกลงกันในข้อสำคัญ ศาล อาจจะสั่งให้มีการไต่สวนก็ได้ ในเหตุนี้ให้ศาลกำหนดวัน ไต่สวนและกะเวลาให้คู่ความส่งบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของพยาน ต่อจำศาล เพื่อที่จะได้แจ้งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งและผู้แทน รัฐบาลทขอพบในคราวเดียวกันนั้น ให้ศาลกำหนดเวลาที่จะให้คู่

ความนำเงินมาวางต่อเจ้าศาลเท่าจำนวนที่เห็นจำเป็นสำหรับเป็นค่า
บ่วยการพยานที่ตนประสงค์จะสืบ ถ้าฝ่ายใดไม่นำเงินมาวาง
ภายในกำหนดเวลา ฝ่ายนั้นหมดสิทธิที่จะสืบพยาน

ข้อ ๕๒ การเรียกพยาน ให้เรียกโดยทางผู้แทนรัฐบาลตาม
กฎหมายประจำตำบลที่พยานอยู่ อย่างน้อยที่สุด ๑๕ วันก่อน
วันนัดสืบ

ข้อ ๕๓ การส่งประเด็นไปสืบ ให้ส่งโดยทางผู้แทนรัฐบาล
ไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการของตำบลที่พยานอยู่ ในการเช่นนั้นก็ให้
การสืบและศาลพยานเป็นไปตามแบบซึ่งกฎหมายประจำตำบล
นั้นบัญญัติไว้

ข้อ ๕๔ ศาลคนกลางจะเป็นผู้กำหนดค่าบ่วยการพยาน

ข้อ ๕๕ ผู้เป็นประธาน จะเชิญให้พยาน สืบพยานตัวก่อนฤ
ภายหลังให้การตามแต่จะสะดวกตามประเพณีที่กฎหมายของบ้าน
เมืองพยานบัญญัติไว้

เด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปฤ
ตรงลงมา สามัญการรยาของคู่ความ แม้แต่ได้อำกันแล้วห้าม
ไม่ให้สืบพยาน นอกจากนั้นศาลจะวินิจฉัยว่าพยานคนใดจะต้องให้
สืบพยานหรือไม่ต้อง ทั้งศาลมีอำนาจจะยกเว้นไม่ต้องให้พยาน
คนใดคนหนึ่งสืบพยานตัวก็ได้เมื่อเห็นสมควร และศาลอาจจะสั่ง

โดยคำพิงญาโดยมีผู้ร้องขอให้บรรเทาทำให้การพยานลงในสำนวนแล้วให้พยานเช่นข้อไว้

ข้อ ๕๖ โดยเป็นข้อยกเว้นพิเศษศาลอาจจะให้ตัวคู่ความฯ ผู้แทนศาลตัวเบื่กความเป็นพยาน

ข้อ ๕๗ ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้มีการไต่สวน โดยพยานผู้ชำนาญการพิเศษคนหนึ่งหรือหลายคนก็ตาม และศาลเป็นผู้เลือกพยานผู้ชำนาญนั้น เว้นแต่คู่ความได้ตกลงเลือกเอาเอง ถ้าคู่ความฝ่ายใดขอให้พยานผู้ชำนาญศาล ก็ให้พยานนั้นศาลตามประเพณีที่กฎหมายบ้านเมืองของพยานบัญญัติไว้

ข้อ ๕๘ ศาลเป็นผู้กำหนดเวลาให้คู่ความฝ่ายที่ประสงค์จะสืบพยานประเภทนั้นนำเงินไปวางไว้ที่จำศาลตามจำนวนที่เห็นว่าจะเพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายในการสืบพยานผู้ชำนาญ ถ้าฝ่ายนั้นไม่นำเงินไปวางภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าหมดสิทธิที่จะสืบพยานผู้ชำนาญได้

ข้อ ๕๙ รายงานของพยานผู้ชำนาญให้ยื่นต่อจำศาลเป็นภาษาฝรั่งเศสตามมีคำแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสกำกับ เมื่อจำศาลได้รับแล้วจะได้แจ้งไปให้คู่ความทราบ เพื่อจะได้มีโอกาศตรวจดูที่จำศาลฯ ให้จำศาลจัดการคัดสำเนาให้ โดยคิดค่าคัดให้

ข้อ ๖๐ ภายในเวลา ๑ เดือนจากวันที่จำศาลแจ้งให้คู่ความทราบว่า ^{12/10/2566} พยานผู้ชำนาญได้ยื่นรายงานแล้ว ให้คู่ความมีสิทธิ

จะขอใหม่การได้สวนเพิ่มเติมจากการได้สวนครั้งที่ ๒ โดยพยาน
ผู้ชำนาญได้ ถ้ามีการได้สวนอีกก็ต้องเป็นไปตามข้อบังคับข้อ ๕๗
ถึง ๕๘

ข้อ ๖๑ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งว่าศาลต้องการจะดูสถานที่
วัตถุอันเกี่ยวข้องแก่คดี ถ้าเห็นว่าเป็นการจำเป็น

หมวดที่ ๑๖

ว่าด้วยขอมความ

ข้อ ๖๒ คู่ความโดยทำขอมความอาจจะสละอำนาจของตนที่
จะโต้เถียงกันในเรื่องสิทธิทั้งหลายของคู่ความ ขอมความจะให้
เป็นหลักฐานตามกฎหมายต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรลงลายเซ็น
ของคู่ความและผู้แทนซึ่งได้รับมอบฉันทะเป็นพิเศษให้ทำขอมความ
ขอมความต้องยื่นต่อศาลเพื่อจะได้แจ้งให้ผู้แทนรัฐบาลทราบ
ขอมความจะทำในเวลาพิจารณาคดี ถ้าผู้แทนรัฐบาลคัดค้าน
ภายใน ๘ วัน จากวันที่ได้รับแจ้งความ ถ้าให้ศาลพิจารณาคดี
ต่อไป ถ้าไม่มีผู้คัดค้านภายในกำหนดเวลาคำขอมนั้นเป็นอันถึง
ที่สุดเปลี่ยนแปลงแก้ไขไม่ได้ คำขอมนี้จะได้อำนาจของศาล
และถือเป็นคำพิพากษาด้วยประการทั้งปวง ต้นฉบับให้เก็บไว้ที่
ศาล ส่วนคู่ความจะได้รับสำเนาที่ศาลรับรองประทับตราให้
เป็นสำคัญ ค่าธรรมเนียมให้คู่ความเสียเท่าๆ กันทั้ง ๒ ฝ่าย
นอกจากจะมีข้อสัญญาเป็นอย่างอื่นในคำขอม

หมวดที่ ๑๗

ว่าด้วยการรับสารภาพและการถอนฟ้อง

ข้อ ๖๓ รับสารภาพ หมายความว่า คู่ความฝ่ายหนึ่งยอมรับตามคำหาของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้ายอมรับทั้งหมด ฝ่ายที่ยอมต้องเสียค่าธรรมเนียมทั้งปวง ถ้ายอมรับแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดศาลจะยกเอาคำรับนั้นขึ้นวินิจฉัยด้วย ในเวลาที่ศาลตัดสินถึงค่าธรรมเนียมสำหรับคดีที่ยังมีข้อพิพาทกันอยู่

ข้อ ๖๔ คำรับสารภาพต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรลงลายเซ็นของฝ่ายที่รับฎาของผู้แทนซึ่งได้รับมอบฉันทะเป็นพิเศษให้ทำคำรับ คำรับนั้นต้องยื่นต่อจำศาล เพื่อจะได้แจ้งไปให้อีกฝ่ายหนึ่งกับผู้แทนรัฐบาลทราบ คำรับจะทำในเวลาพิจารณาก็ได้ ถ้ามีผู้แทนรัฐบาลคัดค้านภายใน ๘ วันจากวันที่ได้รับแจ้งความก็ให้ศาลพิจารณาคดีต่อไป ถ้าไม่มีผู้คัดค้านภายในกำหนดเวลา คำรับนั้นเป็นอันถึงที่สุดเปลี่ยนแปลงแก้ไขไม่ได้ คำรับนี้จะได้รับอนุมัติของศาลและถือเป็นคำพิพากษาด้วยประการทั้งปวง ต้นฉบับให้เก็บไว้ที่จำศาล ส่วนคู่ความจะได้รับการสำเนาที่ศาลรับรองประทับตราให้เป็นสำคัญ

ข้อ ๖๕ จนกว่าจำเลยจะได้ยื่นคำให้การ โจทก์มีสิทธิที่จะขอถอนฟ้องได้ คำขอถอนฟ้องต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ลง

ตายเซ็นของโจทก์ฯของผู้แทนซึ่งได้รับมอบฉันทะเป็นพิเศษให้
ถอนฟ้อง คำขอถอนฟ้องต้องยื่นต่อศาลเพื่อจะได้แจ้งไปให้
จำเลยกับผู้แทนรัฐบาลทราบ ถ้าผู้แทนรัฐบาลคัดค้านภายใน
๘ วันจากวันที่ได้รับแจ้งความ ก็ให้ศาลพิจารณาคดีต่อไป ถ้า
ไม่มีผู้คัดค้านภายในกำหนดเวลา คำขอถอนฟ้องนั้นเป็นอันถึง
ที่สุด ต้นฉบับให้เก็บไว้ที่ศาลฯ จะได้ส่งสำเนาสมัครรับรองว่า
ต้องกับต้นฉบับประทับตราให้แก่คู่ความ ฝ่ายโจทก์จะต้องเป็น
ผู้เสีย ค่าธรรมเนียมซึ่งผู้เป็นประธานจะเป็นผู้กำหนดและเป็นผู้
สั่งให้โจทก์นำไปวางต่อศาลก่อนรับคำขอถอนฟ้อง

หมวดที่ ๑๘

ว่าด้วยการรื้อการพิจารณา

ข้อ ๖๖ ถ้าคู่ความทั้ง ๒ ฝ่ายร้องขอให้รื้อการพิจารณา ผู้
เป็นประธานอาจจะอนุญาตให้รื้อการพิจารณาไปโดยมีกำหนดเวลา
ได้เมื่อได้ปรึกษาผู้แทนรัฐบาลแล้ว

ข้อ ๖๗ ถ้าคู่ความฝ่ายหนึ่งสิ้นความสามารถตามกฎหมาย
เมื่อสิทธิของฝ่ายหนึ่งได้โอนตกไปอยู่กับผู้อื่น โดยฝ่ายนั้นตาย
ขาดล้มละลายฯ โดยเหตุอื่นๆ ให้ศาลให้เวลาแก่ผู้ปกครองทรัพย์สิน
สมบัติ ผู้รับมรดก ญาติ ฯลฯ ของฝ่ายนั้นตกลงว่า จะว่า
ความต่อไปจะยอมรับที่จะถอนฟ้องประการใด

หมวดที่ ๑๕

ว่าด้วยการจำหน่ายคดีออกจากบัญชีความ

ข้อ ๖๔ ถ้ามีคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้ศาลจำหน่ายคดีซึ่งคู่ความละเลยไม่ว่ากล่าวกันถึง ๑ ปีแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำหน่ายคดีนั้นเสียได้ ฝ่ายที่จะขอให้ศาลจำหน่ายคดีต้องร้องขอเวลาที่อีกฝ่ายหนึ่งเริ่มขู่เข็ญคดีนั้นจนว่ากล่าวอีกเป็นครั้งแรก ถ้าไม่รีบขอเสียในครั้งแรกให้ถือว่าฝ่ายนั้นสละอำนาจที่จะขอได้

ข้อ ๖๕ กิจการที่ได้ทำไปแล้วในคดีซึ่งจำหน่ายแล้วให้ถือว่าได้เลิกถอนเสียทั้งสิ้นเสมือนมิได้ทำไปนั้น ค่าธรรมเนียมที่เสียไปเท่าไรให้เป็นอันพับไป การจำหน่ายคดีไม่เป็นการลดล้างสิทธิของคู่ความที่เป็นมูลกรณีพิพาทในคดีนั้น

หมวดที่ ๒๐

ว่าด้วยคำพิพากษา

ข้อ ๗๐ ในการตัดสินคดีตุลาการต้องอยู่พร้อมกัน ศาลจึงจะตัดสินได้ การตัดสินให้เป็นไปตามความเห็นของตุลาการฝ่ายข้างมาก

ข้อ ๗๑ ในคำพิพากษาจะต้องกล่าว (๑) วันที่ตัดสิน (๒) นามตุลาการและผู้แทนรัฐบาล (๓) นามตัว นามสกุล อาชีพ

และตำแหน่งที่อยู่ของคู่ความ และผู้แทนคู่ความ (๔) คำหา
และคำแก้คดี (๕) ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องจนเป็นเหตุ
(๖) คำพิพากษาในเนื้อเรื่องและในคำธรรมเนียม ในคำพิพากษา
จะกล่าวคำหาและคำแก้คดีของคู่ความแต่โดยย่อก็ได้ แต่จะ
เพิ่มเติมอุปเปลี่ยนแปลงไม่ได้

ข้อ ๗๒ ร่างคำพิพากษาต้องให้ศาลตรวจ เมื่อตรวจแล้ว
ให้ลงวันที่ทันที โดยปรกติผู้เป็นประธาน ตุลาการ และจำ
ศาลเป็นผู้ลงชื่อ แต่เป็นพิเศษผู้เป็นประธานจะเซ็นแทนตุลาการ
คนหนึ่งก็ได้ทุกตุลาการทั้ง ๒ คนจะเซ็นแทนผู้เป็นประธานก็ได้

ข้อ ๗๓ การที่คู่ความฝ่ายหนึ่งได้รับหมายโดยถูกต้องแล้วไม่
ให้การด้วยลายลักษณ์อักษร ฎด้วยปากนั้น ไม่เป็นเหตุให้ศาล
ต้องพักไม่พิจารณาและตัดสินคดีไปตามระเบียบ แต่ผู้แทน
รัฐบาลของคู่ความฝ่ายนั้นแม้สิทธิที่จะสอดเข้ามาสู้คดีแทน ฎ ขอ
เลื่อนคดีไปให้ศาลวินิจฉัยเปแต่เด็ดขาดในวันหลัง

ข้อ ๗๔ ศาลตัดสินอย่างไร ให้แจ้งไปให้คู่ความทราบ
ส่วนสำเนา คำพิพากษานั้น ให้ศาลจะส่งให้ ต่อ เมื่อได้รับคำธรรมเนียม
แล้ว

ข้อ ๗๕ คำธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามที่ศาลกำหนด
ให้^๕ ^{12/10/2566} จะชำระเป็นเงินตราอย่างใดแล้วแต่ศาลจะสั่ง

ข้อ ๗๖ ศาลจะขอให้ผู้แทนรัฐบาลจัดการบังคับให้ การเป็นไปตามคำพิพากษา ตามความในข้อ ๓๐๕ วรรค จ. แห่งสัญญาแวร์ซายล์ เพื่อเหตุนี้เจ้าศาลจะได้ส่งสำเนาคำพิพากษาซึ่งผู้เป็นประธานแลเจ้าศาลรับรองว่าถูกต้องให้แก่ผู้แทนรัฐบาล

หมวดที่ ๒๑

ว่าด้วยการไขความและแก้ไขคำพิพากษา

ข้อ ๗๗ ศาลมีอำนาจที่จะไขความฤๅแก้ไขคำพิพากษาซึ่งกล่าวคำชี้ขาดไม่ชัดเจน ฤๅไม่บริบูรณ์ฤๅขัดกันอย่างไร ฤๅซึ่งมีผิดในอักขระ ฤๅตัวเลข การที่จะร้องขอให้ศาลไขความฤๅแก้ไขคำพิพากษานั้น ต้องร้องขอต่อศาลโดยทางผู้แทนรัฐบาลภายในเวลา ๑ เดือนจากวันที่ได้ประกาศคำพิพากษานั้น ศาลจะเรียกอีกฝ่ายหนึ่งมาชี้แจงแล้วจะได้วินิจฉัยตัดสินคำร้องขอให้ไขความฤๅแก้ไขคำพิพากษานั้นในห้องประชุมปฤๅษาคดี

หมวดที่ ๒๒

ว่าด้วยการขอให้ศาลกลับพิจารณาใหม่

ข้อ ๗๘ การที่จะขอให้ศาลกลับพิจารณาคดีใหม่ ต้องขอต่อศาลโดยตรง การที่จะขอได้ต้องมีเหตุที่จะกล่าวต่อไปนี้
คือ ^{12/10/2566} คู่ความใดทราบเหตุการณ์ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นมูลให้ศาลตัด

สินคดีเป็นอย่างอื่นได้ และเหตุการณ์นั้นไม่แจ้งแก่ศาลฎีกา
คู่ความฝ่ายที่ขอเมื่อเวลาเสร็จการพิจารณา

ข้อ ๘๕ การที่จะเริ่มต้นพิจารณาคดีใดใหม่นั้น ศาลต้อง
ชี้ขาดเสียก่อนว่ามีเหตุการณ์ใหม่ตามลักษณะที่กล่าวในข้อก่อน
และศาลจะต้องฟังคำร้อง เพราะเหตุนี้ถ้าพ้นเวลา ๑ ปีนับจาก
วันตัดสินคดีแล้วจะขอให้ศาลพิจารณาใหม่ไม่ได้

ข้อ ๘๖ ถ้าศาลฟังคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ ให้ศาล
กำหนดข้อบังคับระเบียบการที่จะใช้สำหรับการพิจารณาใหม่นั้น

ข้อ ๘๗ การที่คำร้องขอให้พิจารณาใหม่ ไม่เป็นเหตุให้
หยุดยังไม่บังคับคำพิพากษาเดิม นอกจากศาลจะสั่งเป็นอย่าง
อื่น เมื่อตกลงจะฟังคำร้องนั้น

หมวดที่ ๒๓

ว่าด้วยผู้แทนและทนายของคู่ความและผู้แทนรัฐบาล

ข้อ ๘๘ คู่ความมีสิทธิตั้งผู้แทนมาแทนตัวในศาล และ
หาทนายมาช่วยว่าความ ผู้แทนมีอำนาจที่รับแจ้งความ หนังสือ
และหมายของศาลแทนคู่ความ ผู้เป็นประธานมีอำนาจที่จะ
เรียกตัวคู่ความมาว่าความเอง

ข้อ ๘๙ ผู้แทนคู่ความและทนายของคู่ความให้เลือกได้จาก
คนจำพวกที่จะกล่าวต่อไปนี้ (๑) เนติบัณฑิตเยอรมัน สยาม

ญฝรั่งเศส (๒) ทนายความของศาลฝรั่งเศส (๓) อาจารย์
 กฎหมายและครูโรงเรียนกฎหมายของเยอรมัน สยาม ญ
 ฝรั่งเศส (๔) สมาชิกของสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศ
 และผู้แทนรัฐบาล ถ้ารัฐบาลนั้นให้อำนาจให้แทนคู่ความได้
 และเรื่องที่จะแทนนั้นไม่เป็นเรื่องที่กำลังในวรรค ๒๐ ในข้อคดี
 ท้ายของข้อ ๒๕๖ แห่งสัญญาสันติภาพ ผู้แทนคู่ความและ
 ทนายของคู่ความอาจจะขออนุญาตศาล ขอความช่วยเหลือ
 ของเนติบัณฑิตเยอรมัน ซึ่งชำนาญในเรื่องกรรมสิทธิ์สำหรับ
 ของที่สร้างขึ้นใหม่ (เปเตนที่ตาม) ญของนายช่างกลในเรื่อง
 ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องกลก็ได้

ข้อ ๘๔ ผู้แทนรัฐบาลมีอำนาจที่จะสอดเข้ามาในคดีในเวลา
 ใดเวลาหนึ่ง เหตุการณ์ที่เป็นไปในศาลอย่างไร เป็นหน้าที่ของ
 จำศาลที่จะบอกไปยังผู้แทนรัฐบาล

หมวดที่ ๒๔

ว่าด้วยข้อความทั่วไป

ข้อ ๘๕ ให้ศาลกำหนดอำนาจของศาลเอง โดยไขข้อ
 ความในสัญญาสันติภาพ

ข้อ ๘๖ ศาลจะรับฟังหลักฐานพยานทุกประเภทเว้นแต่จะ
 จะขัดกับความรู้ในวรรคที่ ๑๘ ตอน ๒ ในข้อคดีท้ายของข้อ

๒๕๖ แห่งสัญญาสันติภาพ ในกรณีซึ่งเจ้าหน้าที่หลักฐานพยาน
ตุลาการต้องอาศัยธรรมะในใจและความยุติธรรมเท่านั้น

ข้อ ๘๗ การสืบพยานบุคคลนั้น จะสืบได้ต่อเมื่อศาล
อนุญาตโดยมีคำตัดสิน พิเศษต่างหาก จาก คำพิพากษา เรื่องคำหา
และคำแก้ของคู่ความ

ข้อ ๘๘ ในเวลาใดเวลาหนึ่งเมื่อคดียังอยู่ในระหว่างพิจารณา
ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความแสดงกรรมกรรม ฎุเอกสารใดๆ ตาม
แต่ศาลจะเห็นจำเป็น กรรมกรรมและเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้
ต้องส่งสำเนาให้ผู้แทนรัฐบาลและคู่ความ

ข้อ ๘๙ ถ้าศาลมีกักจะต้องขอความช่วยเหลือจากประเทศ
ที่ ๓ ศาลจะขอให้รัฐบาลเยอรมันกับรัฐบาล สยามแจ้งความ
ประสงค์ของศาลไปยังรัฐบาลของประเทศที่ ๓ นั้นพร้อมกัน

ข้อ ๙๐ จำศาลมีหน้าที่ออกใบรับสำหรับเอกสารต่างๆ ที่คู่
ความยื่นและเงินที่คู่ความนำมาวางต่อศาล

ข้อ ๙๑ บรรดาประกาศแจ้งความและหมายของศาลที่ออก
ในเวลาใดๆ เมื่อคดียังอยู่ในระหว่างพิจารณานั้น ให้ส่งให้แก่
ผู้รับโดยทางไปรษณีย์ รัยศ.เตอร์ตอบรับ

ข้อ ๙๒ นอกจากในคดีซึ่งคู่ความเป็นคนที่ยอมรับกันแล้วว่าไม่
สามารถจะใช้หนังสือได้ และผู้แทนรัฐบาลรับรองแล้ว โจทก์

จะต้องวางเงินต่อเจ้าศาลเท่าจำนวนที่เห็นว่าเพียงพอสำหรับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในคดีของคุณ เงินนี้ไม่ให้เป็นจำนวนต่ำกว่า ๑๐๐ แฟรังก์ถ้าสูงกว่า ๑๐๐๐๐ แฟรังก์ ผู้เป็นประธานจะเป็นผู้กำหนดจำนวนโดยวินิจฉัยว่าคุณนั้นสำคัญเพียงไร และผู้เป็นประธานจะกำหนดเวลาให้ โจทก์นำเงินนั้นไปวาง ถ้าในระหว่างพิจารณาปรากฏว่า เงินจำนวนที่กำหนดไว้นั้นไม่เพียงพอให้ผู้เป็นประธานมีอำนาจกำหนด เพิ่มขึ้นอีกได้ โดยลำพัง ตนเอง ถ้าโดยมีผู้ร้องขอและจะกำหนดเกินกว่าอัตราอย่างสูงสุดที่กล่าวไว้ก็ได้ ข้อบังคับเรื่องวางเงินนี้ให้ ใช้สำหรับจำเลยที่ฟ้องแย้งและผู้ร้องสอดเข้ามาในคดีด้วย

เงินที่กล่าวนี้จะวางที่แบงก์ของประเทศเยอรมัน (ไรชส์แบงก์ที่แบงก์สยามกัมมาจลในกรุงเทพฯ ฯ) ถ้าที่แบงก์ของประเทศฝรั่งเศส (บงก์เดอพรองซ์) ก็ได้

ถ้าเงินที่จะวางเป็นเงินมาร์ก ให้คิดเทียบตามราคาเฉลี่ยของเงินแฟรังก์ที่แลกเปลี่ยนนี้ว่า ในระหว่างเดือนหนึ่งก่อนเวลาวางเงิน ถ้าเงินที่จะวางเป็นเงินบาท ให้คิดเทียบตามราคาเฉลี่ยของเงินแฟรังก์ที่แลกเปลี่ยนที่ลอนดอน ในระหว่างเดือนหนึ่งก่อนเวลาวางเงิน

ข้อบังคับนี้ไม่ให้กระทำให้ความในวรรคที่ ๒๐ ตอน ๒ ในข้อ
คิดท้ายของข้อ ๒๕๖ แห่งสัญญาแวร์ไซส์นั้นเสียแต่อย่างไรเลย

ข้อ ๕๓ ในคดีที่มีคู่ความอยู่นอกยุโรป เวลาที่ต้องเลื่อน
ไปในการส่งหนังสือไปมาทางไปรษณีย์จากประเทศที่คู่ความผู้นั้น
อยู่ไม่ให้คิดรวมเข้าในกำหนดเวลาต่างๆที่มีบัญญัติไว้ในข้อบังคับ
เหล่านี้ และศาลมีอำนาจที่จะยืดเวลาให้คู่ความที่ร้องขอถ้าศาล
เห็นว่าสมควร โดยที่คู่ความฝ่ายนั้นอ้างความลำบากในการค
นาคม ฤเหตุน่าฟังอื่นๆ

ข้อ ๕๔ ศาลไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับเหล่านี้โดย
เคร่งครัด ถ้ามีเหตุการณพิเศษเฉพาะคดี และศาลเห็นว่าจำเป็น
ฤเป็นยุติธรรมจะปฏิบัติอย่างอื่นเพื่อจะได้ทราบความจริงและให้
ความเป็นธรรมแก่คู่ความก็ได้ แม้จะบังคับให้สืบพยานใหม่
ฤวางระเบียบใหม่อย่างไรก็ได้

ข้อ ๕๕ สำหรับกรณีที่มีสัญญาสันติภาพ ฤข้อบังคับนี้ไม่ได้
กล่าวถึง ให้ศาลปฏิบัติการไปตามทำนองคลองธรรม และตาม
ที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อให้ได้ทราบความเท็จจริง และเพื่อจะได้วาง
บทกฎหมายให้เป็นยุติธรรม

ศาลคนกลางขอให้ผู้แทนรัฐบาลเยอรมันกับรัฐบาลสยามส่ง

พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้า ๓๘๐

ขอบังคับนี้ไปยังรัฐบาลของตนและขอให้รัฐบาลประกาศให้แพร่หลายในประเทศของตน ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ปารีส วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(ลงนาม) ผู้เป็นประธาน

องเดร แมร์ซีเออร์

(ลงนาม)

(ลงนาม)

ตุลาการฝ่ายเยอรมัน

ตุลาการฝ่ายสยาม

ฟาร์.วี. ริชต์โฮเฟิน

อาร์. ประเดร์นิเกต์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๗ ตอนพิเศษวันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๔๘)